GÜVEN ve iSTiKRAR iÇiNDE
DURMAK YOK YOLA DEVAM

22 TEMMUZ
2007

MiLLETiN
GÜNÜ

HERŞEY TÜRKiYE iÇiN!

HAZiRAN 2007

GÜVEN ve iSTiKRAR iÇiNDE **DURMAK YOK YOLA DEVAM**

AK PARTi

AK PARTi

nice AK YILLARA

GÜVEN ve iSTiKRAR iÇiNDE
DURMAK YOK YOLA DEVAM

HAZiRAN 2007

AK PARTi

niceAK YILLARA

GÜVEN ve iSTiKRAR iÇiNDE
DURMAK YOK YOLA DEVAM

HAZiRAN 2007

SUNUŞ 3

DEMOKRASİ VE HUKUK DEVLETİ 9
Yeni Bir Anayasa 12
Temel Hak ve Özgürlükler 12
Güçlü Bir Sivil Toplum 15
Adalet ve Yargı Reformu 17
Siyasetin Yeniden Yapılandırılması 21
Milli Güvenlik 22

EKONOMİ 25
Maliye Politikası 36
Kayıt Dışı Ekonomik Faaliyetlerin Azaltılması 44
Enflasyonla Mücadele ve Para Politikası 46
Finansal Hizmetler 48
Sanayi 51
Dış Ticaret 54
Turizm 57

SOSYAL YAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ 61
Eğitim 64
Sağlık 76
Çalışma Hayatı 83
Sosyal Güvenlik 87
Sosyal Yardım ve Dayanışma 90
Aile, Kadın, Çocuklar ve Yaşlılar 97
Gençlik 102
Özürlüler 104
Huzur ve Asayiş 108
Din Hizmetleri 112

İSTİHDAM 115
İşgücü Üzerindeki Yüklerin Azaltılması 119
Mesleki Eğitim-İşgücü Piyasası İlişkisinin Güçlendirilmesi 121
Aktif İşgücü Programları 121

YAPISAL DÖNÜŞÜMÜN YÖNETİMİ 125
Kırsal Kalkınma 126
Tarım ve Hayvancılık 129
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ile Esnaf ve Sanatkarlar 138
Geleneksel Sektörlerin Rekabetçi Yapıya Kavuşturulması 143
Bölgesel Gelişme ve Mekansal Planlama 146

VATANDAŞ ve SONUÇ ODAKLI YÖNETİM 149
İyi Yönetişim 150
Etkin Merkezi İdare 153
Verimli ve Üretken Yerel Yönetimler 155
Kamu Etik Anlayışının Geliştirilmesi ve Yolsuzlukla Mücadele 157
Az Bürokrasi, Güler Yüzlü Devlet 159
e-Dönüşüm Türkiye 160

YAŞAM KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ 163
Yaşam Standartlarının Yükseltilmesi 164
Çevre ve Yaşanabilir Kentler 167
Toplu Konut Seferberliği 172
Spor 173

KÜLTÜR VE SANAT 177

REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI 187
Bilim, Teknoloji ve Yenilikçilik 189
Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Haberleşme 193
Altyapı 195
Ulaştırma 196
Enerji 202
Yatırım Ortamının İyileştirilmesi 205

DIŞ POLİTİKA VE SAVUNMA 209
Dış Politika 210
Dış Yardımlar 228
Savunma 229

VE YOLA DEVAM 231

SUNUŞ

TEK MiLLET TEK BAYRAK TEK VATAN TEK DEVLET ANLAYIŞI SiYASETiMiZiN ÖZÜDÜR

Siyasetinin merkezine insanı yerleştiren **AK Parti**, **"İnsanı yaşat ki, devlet yaşasın"** anlayışıyla yola çıkmıştır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün **"Millete efendilik yoktur, hizmet etmek vardır"** sözü, bizim insan ve hizmet odaklı siyasetimizin özünü oluşturmaktadır.

AK Parti muhafazakar demokrat **kimliğiyle dürüst, ahlaklı, tutarlı, uzlaşmacı, kucaklayıcı ve kuşatıcı bir siyaset tarzı ortaya koymaktadır.**

AK Parti'ye göre değerden azade bir siyasetin ulaştığı yolsuzluk ve yozlaşmadan da, bilgiden mahrum siyasetin ulaştığı sığlık ve yetersizlikten de kurtulmanın yolu **"akıl, bilim ve tecrübeyle yoğrulmuş ahlaklı bir siyaset"**tir.

AK Parti **"Amacını yitiren siyaset, istikbalini de yitirir"** düşüncesiyle kurulduğu günden itibaren varlık sebebi olan halkın duygu ve değer dünyasına uygun hareket etmiş, Türk insanının yaşam şartlarını iyileştirmenin, onur ve saygınlığını pekiştirmenin gayreti içinde olmuştur.

Bu Beyannamemizin temelini insanımızı yüceltmek, ülkemizi kalkındırmak, devletimizi güçlendirmek oluşturmaktadır.

22 Temmuz'da yaşayacağımız genel seçim, AK Parti için milletten aldığı vekaletin yenilenmesi, milletten aldığı güç ve desteğin tazelenmesi anlamını taşıyacaktır.

Siyasette **tutarlılığı** ve **sürekliliği** önemseyen AK Parti seçim beyannamesiyle 5 yıllık tecrübe, birikim ve kazanımları geliştirerek yeni bir aşamaya geçirmeyi amaçlamaktadır.

Bu beyannamemiz,

- **Parti Programımızın yeni bir açılımı,**
- **Daha önceki seçim beyannamemizin güncellenmiş ve geliştirilmiş hali,**
- **Acil Eylem Planımızda söz verip, Hükümet programımızda** gerçekleştirdiğimiz uygulamaların bir devamıdır.

2002'den bu yana uyguladığımız yapısal dönüşümlerin kararlılıkla sürdürülmesi fikrine dayanan bu beyannamemiz, **2013 hedeflerimize** ve Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümünü kutlayacağımız **2023 hedeflerimize** de ışık tutmaktadır.
Bu Beyannamemizin de temelini **insanımızı yüceltmek, ülkemizi kalkındırmak, devletimizi güçlendirmek oluşturmaktadır.**

Beyannamemiz aynı zamanda toplumsal merkezi temsil eden, Türkiye'yi bir ve bütün olarak kucaklayan siyaset anlayışımızın bir ürünüdür.

Önceliklerimiz siyasi ve ekonomik istikrarımızı korurken, toplumsal yapımızı olumsuz etkileyen faktörlere karşı da sosyal istikrarımızı güçlendirmeyi esas almaktadır.
3 Kasım seçimlerinde milletimizden aldığımız yetkiyi beş yıldır onurla taşıyor, milletimize layık olabilmek için gece gündüz demeden aynı aşkla çalışıyoruz.

Şimdi 22 Temmuz'da yine milletimize gidiyor, milli iradenin vereceği güçlü yetkiyle 5 yıl daha Türkiye'nin ve Türk insanının hizmetine talip oluyoruz.

Daha tamamlayacak çok yatırımımız, başlayacak çok projemiz var. Hepsinden önemlisi büyük zorluklarla tesis ettiğimiz güven ve istikrarın korunması, demokrasimizin ve Cumhuriyetimizin güçlendirilmesi için **Türkiye sevdasıyla** yapacağımız çok işimiz var.

Şimdi başladığımız işleri bitirmek ve Türkiye'yi daha da güçlendirecek dev adımları başlatmak için aziz milletimizden bir kez daha yetki istiyoruz.

İktidarımız 5 yıla yaklaşan bir sürede gösterdi ki, yoksulluk, geri kalmışlık, istikrarsızlık bu milletin kaderi değildir.

AK Parti iktidarının tesis ettiği güven ve istikrar ortamı, yatırım ve kalkınma hamleleriyle, demokratik reform ve değişimin programlarıyla Türkiye'nin önünü açmış, daha aydınlık bir gelecek için milletimize ümit aşılamıştır.

AK Parti **umudun güvencesi, adalet içinde kalkınan ve gelişen Türkiye'nin mimarıdır.**
Sosyal politikalarının temeline **"millete ait olanı millete vermek"** prensibini yerleştiren AK Parti, **"kimsesizlerin kimsesi"** olma anlayışını özümsemiş bir kadrodur.

AB katılım sürecini kararlılıkla sürdürerek Türkiye'yi muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmak, temel politikamızdır.

Özgüveni giderek güçlenen Türk milletinin aşamayacağı hiçbir engel yoktur.

Laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günkü heyecan ve kararlılıkla tarihi yürüyüşünü sürdürecektir.

Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet anlayışı siyasetimizin özüdür.

AK Parti, Türkiye'de birlik siyasetinin adıdır.

AK Parti, millete hizmetin tek adresidir.

AK Parti, cumhuriyetin de, demokrasinin de, laikliğin de teminatıdır.

AK Parti'nin mayasını millet atmıştır.

AK Parti'nin hamurunu millet yoğurmuştur.

AK Parti'nin kumaşını millet dokumuştur.

AK Parti milletin partisi, milletin iktidarıdır.

Yetkinin gerçek sahibi millettir.

Meşruiyetin gerçek kaynağı millettir.

KARAR MiLLETiNDiR.

22 TEMMUZ'DA AZİZ MİLLETİMİZDEN YENİDEN YETKİ İSTİYORUZ.

DURMAK YOK YOLA DEVAM

HERŞEY TÜRKiYE iÇiN

Recep Tayyip ERDOGAN

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı
Başbakan

DEMOKRASi VE HUKUK DEVLETi

Türkiye Cumhuriyeti, **'demokratik', 'laik'** ve **'sosyal'** bir **'hukuk devleti'**dir. Anayasamızın değişmez hükümleri ile belirlenmiş olan bu nitelikler bir bütündür ve **'Cumhuriyetin temel değerleri'dir.**

Bu niteliklerden biri diğerine tercih edilemeyeceği gibi, birbiri aleyhine de kullanılamaz. Adalet ve Kalkınma Partisi, Anayasada tarifini bulan bu temel değerlerin bütünlüğünün savunucusu ve bu bütünlük üzerinde yükselen Türkiye'nin güvencesidir.

Demokrasi; egemenliğin millete ait olduğu bir siyasi rejimdir. Demokrasilerde nihai karar ve uygulama yetkisi, önceden belirlenmiş hukuk kuralları içinde seçimle oluşturulan organ ve kurumlarındır.

Yetkisini millet iradesinden alan siyasal çoğunluğun hukuka, anayasaya, evrensel hak ve özgürlüklere bağlı kalarak, sorumluluğunu taşıdığı kararları alma yetkisi tartışılamaz. Ancak demokrasi bir çoğunluk yönetimi olduğu kadar, **çoğulcu bir yönetimdir.**

Kaynağını halkta bulan ve gücünü halktan alan Adalet ve Kalkınma Partisi, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin teminatıdır.

Siyasal kararların olabilecek en geniş danışma ve uzlaşma zemininde oluşturulması esastır. Bu uzlaşma ihtiyacı, iktidarlar için **katılımcı** bir uygulamanın sürekli geliştirilmesini ve kurumlarının oluşturulmasını gerekli kılar. Demokrasilerde iktidarlar kadar, eleştiri ve önerileriyle yönetimi etkilemeye çalışan muhalefet kurumları da önemli ve halka karşı sorumludur.

Demokrasi bir hak ve özgürlükler rejimidir. Bu açıdan laiklik, farklı yaşam tarzları için özgürleştirici bir modeldir ve toplumsal barış kuralıdır. Kimse dini inanç ve kanaatlerinden ötürü suçlanamayacağı gibi, hiç kimse devletin düzenini dini inanç ve anlayışına dayandırmaya da zorlayamaz.

Anayasamızın 2.nci maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere **laiklik, 'her ferdin istediği inanca ve mezhebe sahip olabilmesi, ibadetini yapabilmesi ve dini inançlarından dolayı diğer vatandaşlardan farklı bir muameleye tabi kılınmaması**'dır.

Anayasamıza göre Türkiye Cumhuriyeti'nin bir başka temel niteliği de **'sosyal devlet'** ilkesidir. Sosyal devlet, devleti bütün toplumun hizmetinde gören anlayışın adıdır. Bütün vatandaşlarımızın sağlıklı, eğitimli, huzurlu ve güven içinde insanca yaşayabileceği bir düzene kavuşması, yarınından emin, devlete, birbirine ve kendisine güvenen bireyler haline gelmesi AK Parti'nin ana hedefi ve siyasetteki varlık nedenidir.

Bütün bu ilke ve kuralların temeli **'hukuk devleti'**dir. Hukukun üstünlüğünü esas alan bir devlet, vatandaşlarının hak ve özgürlüklerinin teminatıdır.

Demokratik hukuk devletinde, hukukun evrensel ilkelerine saygı, hak arama yollarının açıklığı, kanun önünde eşitlik, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, devletin hukuka bağlılığının güvence altına alınması, vazgeçilmez temel değerlerdir.

Anayasada ifadesini bulan bu temel değerler, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin siyaset anlayışının da temeli ve ana hedefleridir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin adındaki 'adalet' kavramı, hukuk önünde haklarımızın ve devletin hukuka bağlılığının güvencesi olduğu kadar, bütün vatandaşlarımızın hayatın her alanında insanca bir yaşam düzenine kavuşmalarını da kapsayan bir toplumsal sorumluluk anlayışının ifadesidir.

İktidarımız demokrasinin güçlendirilmesine öncelik vermiş ve gerçekleştirdiği hukuk reformlarıyla Türk demokrasisini evrensel standartlar çizgisine ulaştırmıştır. Demokratik talepleri ekonomi alanına taşımış, büyümeyi ve kalkınmayı demokratik bir çizgiye oturtmuş, demokratik değerleri kendi kültür dünyamız içinde anlamlandırmıştır. Böylece AK Parti, "hukuk devleti" niteliğinin güçlenmesi ve demokrasinin genişlik ve derinlik kazanması istikametinde önemli gelişmeler kaydetmiştir.

Kaynağını halkta bulan ve gücünü halktan alan Adalet ve Kalkınma Partisi, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin teminatıdır.

Yeni bir anayasa

Cumhuriyetimizin 100. yılına yaklaşırken, ülkemiz **sivil bir uzlaşma anayasasını** hak etmektedir.

Partimiz, **yeni anayasanın devlet-toplum-birey arasındaki ilişkileri hak, özgürlük ve sorumluluk temelinde düzenleyen bir toplumsal sözleşme niteliğinde olmasından** yanadır.

Yeni anayasa, **Cumhuriyetimizin değiştirilemez temel nitelikleri** olan demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerini tam olarak hayata geçirmeli, **bireylerin haklarını en etkili şekilde korumalı**, temel hak ve özgürlükleri 'İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ve 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin getirdiği ilke ve standartlarda güvence altına almalıdır.

Hazırlanacak yeni anayasa, kısa, öz ve açık olmalı; yasama, yürütme ve yargı erkleri arasındaki ilişkiler **parlamenter sistem** esas alınarak açık, net ve anlaşılabilir bir şekilde belirlenmeli; bu çerçevede Cumhurbaşkanının konumu ve yetkileri yeniden tanımlanmalı; temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye geçiş sağlanmalıdır. Yeni Anayasa en geniş toplumsal uzlaşmayla hazırlanmalıdır.

Temel Hak ve Özgürlükler

İnsanlar doğuştan, devredilemez ve vazgeçilemez temel hak ve özgürlüklere sahiptir. İnsanlığın ortak değeri olan temel hak ve özgürlükler, devlet idaresi altında onurlu bir hayat sürebilmenin ön şartıdır

"İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" düşüncesinden hareket eden Partimiz, bütün politikalarının merkezine insanı koymuştur. Demokrasinin ve hukuk devletinin nihai amacı, bütün temel hak ve özgürlükleri güvence altına almak, insanların korku ve endişeden uzak olarak güven içinde yaşamalarını sağlamaktır. Bu amaçla AK Parti'nin birinci hizmet döneminde çok önemli düzenlemeler yapılmış ve temel hak ve özgürlükler alanı genişletilmiştir:

- Bu bağlamda, temel hak ve özgürlükler alanını genişleten 6 reform paketi hayata geçilmiştir. Bu paketler çerçevesinde;

  - Siyasi partilerin kapatılması zorlaştırılmış,

  - Mahkemelerimizce verilen kararlara karşı bireysel başvuru hakkını kullanan vatandaşlarımızla ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararların 'Yargılamanın Yenilenmesi' sebebi sayılması yönünde usul kanunlarımızda değişiklikler yapılmış,

  - İfade özgürlüğünün kullanımı genişletilmiş, vatandaşlarımızın günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları Türkçe dışındaki farklı dil ve lehçelerde de yayın yapabilme ve bunların öğrenilebilmesi için özel kurslar açılabilme imkânı getirilmiş,

  - Milli Güvenlik Kurulu ile Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin işleyişi ve yapısı değiştirilmiş,

  - İşkence suçunu işleyenler hakkındaki soruşturma ve kovuşturmalar acele işlerden sayılmış, ayrıca bunlara verilen cezaların para cezasına veya başka tedbirlere çevrilme yasağı getirilmiş,

  - Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmış,

  - Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı onaylanmıştır.

- **Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve Dernekler Kanunu yasalaştırılmıştır.**

- Basın özgürlüğünün onu kullananlar açısından bir özgürlük olduğu kadar birey ve kitleler açısından da temel bir hak niteliğinde olduğunun bilinciyle yeni Basın Kanunu çıkarılmıştır.

- Birleşmiş Milletler'in **"Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi"** ile **"Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi"** onaylanarak iç hukukumuzun parçası haline getirilmiştir.

Temel hak ve özgürlüklerin kullanımının önündeki engellerin kaldırılması ve genişletilmesi sonucunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru sayısında azalma meydana gelmiştir.

Ülke iç şartlarıyla bağlantılı düşünülemeyecek kadar önemli olan temel hak ve özgürlükler, sadece iç hukuk konusu olmaktan çıkmış, uluslararası düzenlemelere konu olmuştur.

Türkiye, **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini** ve **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini** kabul ederek iç hukukunun parçası haline getirmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliğine tam üyeliğin ön şartı olan ve temel hak ve özgürlüklere özel bir vurgu yapan Kopenhag Kriterlerini yeterince yerine getirdiği için AB ile müzakerelere başlamıştır.

Demokratik rejimlerde, siyasi iktidarların ve bürokratik yapıların temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasına müdahale edemeyeceğini; uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerin eksiksiz olarak hayata geçirilmesini savunan AK Parti;

- Temel hak ve özgürlükler konusunda ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde belirtilen esasları uygulayacak, özellikle Kopenhag Siyasi Kriterlerine tam uyumu sağlayacaktır.

- Temel hak ve özgürlüklerin, sadece anayasal ve yasal güvenceye alınması ile yetinmeyip, fiilen uygulanması ve siyasal kültürümüzün yerleşik bir unsuru olarak güçlenmesi yönünde çaba sarf edecektir.

- Hak ve özgürlüklerin beraberinde sorumluluk da getirdiği bilinci içinde ve başkalarının haklarını da göz ardı etmeksizin, herkesin temel hak ve özgürlüklerini kullanabilmesi yönünde etkin bir çaba sarf edecektir.

- Temel hak ve özgürlükler konusunda, toplumun değişik kesimlerinin sorunlarına ve taleplerine karşı duyarlı olacak, bu alanda çifte standartlara ve siyasi istismarlara izin vermeyecektir.

- **"Sıfır Tolerans"** anlayışı çerçevesinde işkence, kayıp, gözaltında ölüm, faili meçhul cinayet gibi demokratik hukuk devletinde kabul edilemez insan hakları ihlallerinin üzerine şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da büyük bir kararlılıkla gidecektir.

- Temel hak ve özgürlükler alanındaki eksikliklerin giderilmesi için, diğer siyasi partiler ve sivil toplum örgütleriyle mutabakat ve işbirliği imkânlarını arayacaktır.

- Temel hak ve özgürlüklerin kâğıt üzerinde kalmaması için sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirecek, kaynakların toplumun tüm kesimlerine daha adil paylaşımını sağlayacaktır.

- Evrensel hukuk ve özgürlük anlayışıyla yeniden düzenlenen yaşama ve mülkiyet hakkı, düşünce, ifade, inanç, teşebbüs ve örgütlenme özgürlüğünü tam olarak hayata geçirecektir.

Din, mezhep, cinsiyet, etnik ayırımcılık konularındaki tartışmalı uygulamaların temelinde, hak ve özgürlükler konusundaki eksiklikler yatmaktadır. Demokrasimizi evrensel düzeye taşıyacak "insan haklarına dayanan" devlet anlayışının yerleşmesiyle bu eksiklik giderilecektir.

Güçlü Bir Sivil Toplum

Adalet ve Kalkınma Partisi, demokratik bir yönetimin hayata geçirilmesi için, sivil toplumun güçlenmesini ve **"iyi yönetişim"** anlayışı içinde etkili bir kamuoyu denetimini gerekli görmektedir. AK Parti iktidarında bunu sağlamaya yönelik çok sayıda uygulama ve düzenleme gerçekleştirilmiştir:

- Yeni Dernekler Kanunu hazırlanarak yürürlüğe konulmuş ve bu suretle dernek kurma hakkına getirilen kısıtlamalar kaldırılarak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine uygun olarak örgütlenme özgürlüğü sağlanmıştır.

- Vakıflar Kanunu tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilmiştir. Önümüzdeki dönemde bu Kanunun da yürürlüğe girmesiyle sivil toplumun güçlendirilmesi yolunda çok önemli bir adım atılmış olacaktır.

- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu Tasarısı Taslağı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına uygun olarak hazırlanmış olup, önümüzdeki yasama döneminde öncelikle kanunlaştırılacaktır.

- 'Mevzuat Hazırlama Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik' ile her seviyedeki düzenlemenin yapılmasında **ilgili bütün aktörlerin görüşlerinin alınması** zorunluluğu getirilmiş ve sivil toplumun karar alma mekanizmalarına katılımı sağlanmıştır.

- Belediye Kanununda **"kent konseylerinin"** kurulması öngörülerek sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetimlere katılımına imkân sağlanmıştır.

- Çıkarılan çeşitli kanunlarda ve düzenleyici işlemlerde sivil toplumun karar alma mekanizmalarına katılımını öngören düzenlemeler yapılmıştır.

Güçlü sivil toplumları olan ülkeler, aynı zamanda demokrasileri de güçlü olan ülkelerdir. Her şeyin devletin izni ve denetimi altında olduğu bir ülkede, ne bireyler ne sivil toplum ne de demokrasi özgürce gelişebilir.

AK Parti, demokrasiyi, halkın geniş boyutlu katılımı ile sürekli geliştirilmesi gereken bir süreç olarak görmektedir. Bu kapsamda, çoğulcu ve katılımcı demokratik siyasal sürecin sivil toplum örgütlerine daha fazla açılmasına ve siyasal karar alma süreçlerinde ilgili toplum kesimlerinin görüş ve önerilerinin alınmasına devam edilecektir.

Yönetimin demokratikleşmesi, toplumun güven iklimini geliştirmesi yanında devleti halkla daha da yakınlaştıracaktır.

Demokrasi geliştikçe, devletin halkı yönetme meşruiyeti de güçlenir ve uluslararası alanda saygınlık kazanır. Gücünü halktan ve sivil toplum örgütlerinden alan yönetimlerin, bölgelerinde ve dünyada etkinliği artar.

AK Parti, yönetime katılımın önündeki yasal ve idari engelleri kaldırmaya devam ederek, kamu yönetimine sivil toplumun daha aktif katılımını sağlayacaktır. İş dünyası, sendikalar, meslek odaları, çiftçi örgütleri ve gönüllü kuruluşların sorunlarını, hizmet alanlarındaki kamu görevlileri ile birlikte çözmelerini kolaylaştırıcı mekanizmalar geliştirecektir.

Temel yasal düzenlemelerin ve anayasal değişikliklerin yapılmasında mümkün olabilecek en geniş toplumsal mutabakat aranacaktır.

AK Parti, demokratik bir yönetimin hayata geçirilmesi için, medyanın bağımsızlığını etkin ve şeffaf bir sivil toplumun gereği olarak görmektedir. Bireylerin doğru habere ulaşma hakkı, güçlü bir demokratik kültürün oluşması için birinci koşuldur. **Saydam bir yönetim, ancak bağımsız, tarafsız ve sorumlu bir medya ile mümkün olabilir**. Bunun için de medyanın çoğulcu, şeffaf ve rekabetçi bir yapıda gelişmesi için gerekli adımlar atılacaktır.

Adalet ve Yargı Reformu

Demokratik ülkelerde, hukukun evrensel ilkelerine saygı, hak arama yollarının açık tutulması, kanun önünde eşitlik, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, idarenin hukuka bağlılığının sağlanması temel değerlerdir.

Hukuk devletinin temeli **"Adalet İlkesi"**dir. Demokratik bir hukuk devleti anlayışını hayata geçiremeyen ve adalete güveni tesis edemeyen ülkelerin, ekonomik kalkınmasını ve sosyal barışını sürdürmesi mümkün değildir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, adından da anlaşılacağı üzere, her alanda adaletin tesisini siyasi vizyonunun merkezine yerleştiren bir harekettir.

Hukuk ve adalet anlayışımız, devletin topluma ve bireylere dil, ırk, renk, cinsiyet, felsefi düşünce ve inanç, din ve mezhep aidiyeti gibi sebeplerle ayırım gözetmeksizin adalet içinde yaklaşmasını sağlamaktır.

Partimiz hukuku, korkutmanın ve cezalandırmanın değil, adaleti sağlamanın aracı olarak görmektedir. Amacımız toplumumuzu suçun azaldığı, korkunun olmadığı bir barış toplumu haline getirmektir.

Yargının görevi, hukuki denetim yapmaktır. **Hukuki denetim yerine, yerindelik denetiminin yapılması yargının siyasallaşması anlamına gelir**. Yargı görevini yaparken bağımsız olduğu kadar tarafsız da olmalıdır. Bağımsız ve tarafsız yargı, adaleti sağlamanın ön şartıdır.

Yargı gücünü kullananların görevlerini hukukun emrettiği doğrultuda tarafsız olarak kullanmaları kişi hak ve özgürlüklerinin de en önemli teminatıdır.

Yıllarca sorunlarla, yetersizliklerle ve cezaevi isyanlarıyla kamuoyunun gündemine gelen yargı teşkilatı; Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında AB'ye uyumu sağlanan temel kanunlarla, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımıyla, yükselen modern adliye binalarıyla, evrensel standartlara uygun hale getirilen ceza ve infaz kurumlarıyla adeta çağ atlamıştır. Bu çerçevede;

- Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Kabahatler Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Denetimli Serbestlik Kanunu çıkarılarak yeni bir ceza adaleti anlayışına geçilmiştir. Bu suretle hukuk devleti ilkesinin bireye sağladığı güvence vurgulanarak insana saygı esasına dayanan özgürlükçü karakteri ön planda bir ceza hukuku düzeni kurulmuştur. Hedefimiz önümüzdeki dönemde ortaya çıkan uygulama sorunlarını gidermektir.

- Gerekli Anayasa ve kanun değişiklikleri yapılarak Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmış, bunların görev ve yetkileri, örgütlü suçlar ve terör konusunda ihtisaslaşmış ceza mahkemelerine devredilmiştir.

- Adliyeler, çağın gelişmelerine ve hizmetin gereklerine uygun bir şekilde modern araç ve gereçlerle donatılmıştır. **Ulusal Yargı Ağı Projesi** hayata geçirilerek mahkemelerin elektronik arşiv imkânlarından yararlanması, gerekli bilgi ve belgeler ile emsal kararlara zamanında erişimi mümkün hale getirilmiştir. Böylece adli sistemi bilgi toplumuna taşıyacak bir düzen kurulmuştur.

- Yargı mensuplarının meslek öncesi ve meslek içi eğitimleri ile yabancı dil eğitimlerine özel bir önem verilmiş ve bu kapsamda çok geniş imkânlar sağlanmıştır.

- Maddi imkânsızlıkları nedeniyle hak arama özgürlüğünden yararlanamayanlar için öngörülen "adli yardım" müessesesine işlerlik kazandırılmıştır.

- **Bölge Adliye (İstinaf) Mahkemeleri** kurulmuştur. Bu mahkemelerin faaliyete geçmesiyle birlikte, Yargıtay'ın içtihat mahkemesi olma fonksiyonu öne çıkacaktır.

- Yeni bir ceza infaz sistemi kurulmuş ve buna ilişkin uygulamalar çağdaş normlara uygun hale getirilmiştir.

- Adli sicil kayıtlarının tutulmasında daha düzenli bir sisteme geçilmiştir. Böylece sabıka kayıtlarının silinmemesinden kaynaklanan hak mahrumiyetlerinin önüne geçilmiştir.

Önümüzdeki dönemde de adalet ve yargı reformu ile ilgili çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz.

İhtilafları çıkmadan önlemek amacıyla **"Koruyucu Hukuk"** uygulamaları daha geliştirilecek, milletimizin temel ve gündelik sorunlarla ilgili haklarını iyi anlamaları amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır.

Yargı yetkisini kullanan kişi ve kurumların bağımsız ve tarafsız karar vermelerini kolaylaştıracak tedbirler alınacak, adalet hizmetlerinin aksamasının önündeki engeller kaldırılacaktır.

"Geciken adalet adaletsizliktir" anlayışından hareketle, adaletin tam ve zamanında sağlanması için:

- Uyuşmazlıkların hızlı, basit, az giderle ve etkin bir şekilde çözülmesini sağlamak ve böylece yargı organlarının iş yükünü azaltmak amacıyla, özellikle hukuki uyuşmazlıklarda alternatif çözüm yollarını öngören yasal düzenlemeler yapılacaktır.

- Vatandaşların devlet kuruluşları ile olan ihtilaflarının yargı yoluna başvurulmadan çözümlenmesi için gerekli idari ve yasal düzenlemeler yapılarak, kamu görevlilerinin yapmaları gereken işleri yargıya havale etmeleri önlenecektir.

- Genel bütçeden adalet hizmetlerine ayrılan pay artırılacak ve yargıdaki personel açığı giderilecektir.

- AB standartlarına ulaşmak için gerekli mevzuat çalışmalarıyla adli ve idari kapasitenin güçlendirilmesi yolunda çalışmalara devam edilecektir.

- Davanın taraflarına davayı gereksiz yere uzatma imkânı veren düzenlemeler kaldırılacaktır.

- Halen dava şeklinde görülen çekişmesiz yargı işleri dava olmaktan çıkarılarak dava sayısı azaltılacaktır. Dava kalıbı içinde görülen çekişmesiz yargı işlerinde de basitlik ve çabukluk sağlanacaktır.

- Okullarımızda mevcut müfredattaki vatandaşlık ve temel hukuk bilgisi eğitimi güçlendirilecek, hak arama bilinci geliştirilecektir.

Yeni dönemde mahkemelerin elektronik arşiv imkânlarından daha verimli şekilde yararlanması sağlanarak gerekli bilgi ve belgeler ile emsal kararlara zamanında erişim daha etkili hale getirilecek, yargı organları arasında kurulan bilgi ağı geliştirilecektir.

İnfaz mevzuatı çağdaş normlara uygun hale getirilmiştir. Bundan sonra da modern bir örgütlenme, yeterli sayıda personel ve fiziki imkânların sağlanmasıyla ceza ve tutukevlerinin kalan sorunları da çözülecektir. Bu çerçevede;

- İnfaz hizmetlerinde, tutuklu ve hükümlülerin kaldığı mekânlar ayrılacak, ceza infaz kurumlarının personel ve fiziki alt yapı yetersizlikleri giderilecektir.

- Kişilerin idari kararlarla kamu haklarından mahrum bırakılmalarının önüne geçilecek, kamu haklarından mahrumiyette yargı kararı zorunlu hale getirilecektir.

Siyasetin Yeniden Yapılandırılması

Siyasi iradenin kaynağı, özgür bir toplumsal yapı içinde özgür iradeleriyle karar veren bireylerden oluşan milletin kendisidir.

Millet iradesinin özgürlük içinde açıklanabilmesini veya kullanılabilmesini engelleyecek hiçbir uygulama kabul edilemez.

Adalet ve Kalkınma Partisi insan odaklı siyaset anlayışına uygun olarak, millet iradesinin etkinliğini arttırıcı düzenleme ve uygulamalarla katılımcı demokrasinin daha derinlik kazanmasını sağlayacaktır.

AK Parti kurulduğundan beri, milletin talep ve tercihlerini politikalarında esas almıştır. Millete verdiği sözleri mutlaka yerine getirmiş, gerçekleştiremeyeceği vaatlerde bulunmamıştır. Temiz siyaseti ilke edinmiştir. Bu sayede geçmiş dönemlerin siyaset kurumuna kaybettirdiği toplumsal güveni ve itibarı tekrar kazandırmıştır.

Bu konuda iktidarımız döneminde başlatılan girişimlerin yanı sıra, önümüzdeki süreçte:

Siyasal yaşamın demokratikleşmesi için Anayasa'dan başlayarak ihtiyaç duyulan bütün yasalarda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Siyasi partilerin hesapları ve adayların harcamalarına şeffaflık ve denetlenebilirlik getirilmesi için Parti Grubumuz tarafından TBMM'ye verilen Kanun Teklifi yasalaştırılacaktır.

Parti Grubumuz tarafından TBMM'ye teklif edilen ve Meclisin gündeminde bulunan **"Siyasi Etik ve Mal Beyanı"** ile ilgili düzenleme yasalaştırılacaktır.

Siyasetin yeniden yapılandırılması yoluyla, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının siyasete ve siyasetçiye kazandırdığı güven ve itibar pekiştirilecektir.

Partilerin içyapılarının demokratikleşmesi ve üyelik hukukunun geliştirilmesine önem verecektir.

Bütün seçmenlerin siyasal yaşama etkin katılımı ve seçmen seçilen ilişkisinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Siyasetin yeniden yapılandırılması yoluyla, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının siyasete ve siyasetçiye kazandırdığı güven ve itibar pekiştirilecektir.

Milli Güvenlik

Adalet ve Kalkınma Partisi, milletimizin birlik ve beraberliğini, ülkemizin bölünmez bütünlüğünü, devletimizin bekasını ve üniter yapımızın korunmasını en büyük öncelik olarak görmektedir.

Milli güvenliğimizin güçlendirilmesi ve korunması için, iktidarımız ülkemizin bütün imkanlarını seferber etmek konusunda kesin bir kararlılık içerisinde olmuştur. Türkiye'nin, uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde milli güvenliğini garanti altına alması, iç ve dış tehditlere karşı güçlü bir güvenlik hattı oluşturması, en doğal hakkıdır. **"Yurtta barış, dünyada barış"** ilkesini esas alan AK Parti, Türkiye'nin milli güvenliğini bölgesel ve küresel güven ve istikrarın da teminatı olarak görmektedir.

AK Parti, ulusal güvenliğimize, ülkemizin bölünmez bütünlüğüne ve üniter devlet yapımıza kastedecek her türlü oluşuma karşı da son derece tavizsizdir. Türkiye'nin güvenliği için gösterdiğimiz azami dikkatin gereği olarak bütün politikalarımızın birbirini tamamlar nitelikte olmasını, istismar edilen zaaf alanlarına karşı toplumun bütün savunma mekanizmalarının güçlenmesini hayati derecede önemsiyoruz.

Hiçbir şiddet ve terör odağının nüfuz edemeyeceği en büyük gücün milletimizin birlik ve beraberlik ruhu olduğunu iyi biliyoruz. Türkiye 70 milyon vatandaşıyla birlikte güvenliğine, hudutlarına ve büyük bir mücadeleyle kazanmış olduğu istiklaline ilelebet sahip çıkacaktır.

Ülkemiz son 30 yıldır bölücü terör belasıyla karşı karşıyadır. Bu süreçte, sosyal ve ekonomik sorunlar ile kültürel hassasiyetler sürekli istismar edilmiş ve ülkemiz ağır bedeller ödemiştir.

AK Parti, Türkiye'nin milli güvenliğini geniş bir açıdan ele almış, güvenliğin askeri, diplomatik, ekonomik, kültürel ve toplumsal boyutlarını bir bütün içinde değerlendirerek iç ve dış güvenliğimizin sağlanmasında büyük kararlılık göstermiştir. İktidarımız, bütün vatandaşlarımızın ortak aidiyet duygusunu güçlendirmek ve terörün kaynaklarını kurutmak amacıyla etkin ve kapsamlı politikalar uygulamıştır.

Türkiye'nin her bir köşesinde sosyal ve ekonomik kalkınmayı hızlandırmak, hiçbir bölgemizin geride kalmamasını sağlamak amacıyla yoğun bir çalışma içine girdik. Yıllarca ihmal edilen Doğu ve Güneydoğu bölgelerimiz başta olmak üzere ülke genelinde eğitim, sağlık, adalet, yol, içme suyu gibi alanlarda hizmet seferberliği başlattık. Bu bölgelerimizde okul ve hastane sayılarında önceki dönemlerle mukayese edilemeyecek artışlar gerçekleştirdik. Yolu olmayan, içme suyu bulunmayan tek bir köy bile kalmasın istedik ve bunu büyük oranda başardık. Bölge halkının umutlarını, talep ve beklentilerini azami ölçüde karşılayarak milli birlik ve beraberliğimizi güçlendirdik.

İktidarımız döneminde terörizmle mücadele konusunda Türkiye'nin haklı konumunu uluslar arası her platformlarda etkin bir şekilde savunduk. Ülkemizin uluslararası etkinliğini arttırarak, terörizmle mücadelede dünya kamuoyuna ülkemizin tezlerini kabul ettirdik. Bölücü terör örgütünün, terörist örgütler listelerine alınmasını sağlayarak yurt dışındaki faaliyetlerine ve finans kaynaklarına çok ciddi kısıtlamalar getirilmesini sağladık.

Milli güvenliğimizi güçlendirmek için verdiğimiz mücadeleyi her türlü meşru aracı kullanarak devam ettireceğiz

EKONOMİ ALANINDA ELDE ETTİĞİMİZ TARİHİ BAŞARILARIN EN ÖNEMLİ SEBEBİ ÜLKEMİZDE OLUŞTURDUĞUMUZ GÜVEN ORTAMIDIR.

EKONOMİ

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı ekonomi alanında büyük başarılar elde etmiştir. 2003-2007 dönemi Cumhuriyet tarihimizin en parlak dönemlerinden biri olarak kayıtlara geçmiştir. Bu dönemde Türkiye, gelişen ülkeler arasında "yükselen yıldız" olarak adlandırılmış, bir "başarı örneği" olarak tüm dünyada övgüyle anılır olmuştur.

Önümüzdeki dönemde AK Parti, ülkemizin uluslararası itibarını ve etkinliğini daha da artıracak, ekonomide elde ettiğimiz başarıların üzerine yenilerini ekleyecek, bir duraklama ya da geri dönüşe asla izin vermeyecektir. Kasım 2002 seçimlerinden önce de sıkça vurguladığımız gibi bunu başaracak kaynağımız vardır: **Kaynak, "Türkiye"dir**.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının tüm politikalarının ve yönetim anlayışının ekseninde "güven" kavramı vardır. **Ekonomi alanında elde ettiğimiz tarihi başarıların en önemli sebebi ülkemizde oluşturduğumuz güven ortamıdır.**

AK Parti iktidarı geçtiğimiz dönemde, açıkladığı şeffaf ekonomi politikalarını güçlü bir siyasi irade ile uygulamış, verdiği sözleri aynen tutmuş, "aldatan olmayacağız" ilkesiyle hareket etmiştir. Böylece halka ve piyasalara güven vermiştir.

Güveni kazanmak zordur, zaman alır. Kaybetmek ise çok çabuk olur. AK Parti iktidarı döneminde titiz ve zahmetli bir süreçte oluşturduğumuz ve karşılığını çarpıcı başarılar ile aldığımız bu güven ortamının, ehil olmayan ellerde çok hızlı bir şekilde kaybedilebileceği unutulmamalıdır.

AK Parti, ekonomi politikalarında "şeffaflık", "süreklilik", "tutarlılık" ve "öngörülebilirlik" ilkelerini esas almaktadır.

Rekabetin yoğunlaştığı, bilgi, sermaye ve insan gücü hareketliliğin arttığı bir dünyada, yönetimlere güven, ekonomik kararlara da temel teşkil etmektedir.

Gerçekçi politikalar ortaya koyan, popülizm tuzağına düşmeyen, uzun vadeli bakış açısı ile hareket eden ve kalıcı çözümler üreten yönetimler halkın güvenini kazandığı gibi, ekonomik aktörlere de elverişli bir ortam oluşturmaktadır.

AK Parti, ekonomi politikalarında "şeffaflık", "süreklilik", "tutarlılık" ve "öngörülebilirlik" ilkelerini esas almaktadır.

İktidarımız, yapacaklarını ve ortaya çıkan sonuçları ilgili, tüm taraflarla son derece şeffaf bir biçimde paylaşmakta ve bunun yararlarını yaşayarak görmektedir. Politikaların tüm unsurlarının birbiriyle tutarlı olmasına özen göstermekte, bütün uygulamaların ortak hedeflere ulaşma yönünde gerçekleşmesini sağlamaktadır. Akşamdan sabaha politika değiştirmemekte, uygulamalarda süreklilik sağlayarak halkımız ve ekonomik karar alıcılar için güvenilir bir ortam oluşturmaktadır.

AK Parti iktidarı ortaya koyduğu "Kalkınma Planı", "Orta Vadeli Program", "Katılım Öncesi Ekonomik Program", "Orta Vadeli Mali Plan" gibi dokümanlarla ekonomi politikalarına şimdiye kadar görülmemiş netlikte bir öngörülebilirlik kazandırmıştır. Kalitesi uluslararası çevrelerce takdir edilen bu dokümanlarda hedefler, tahminler, yapısal reform alanları açıkça ortaya konmaktadır. Bir hafta, bir ay gibi kısa zaman dilimleri içinde dahi neler yapacağı kestirilemeyen bir ekonomi yönetimi anlayışının ülkemize verdiği zararın farkında olan iktidarımız, 3 yıllık, 7 yıllık süreleri kapsayan bu dokümanlarla ülkemize yeni perspektifler kazandırmıştır.

AK Parti iktidarı, ülkemizde refahın artmasına ve istikrarın güçlenmesine önemli katkısı olan Avrupa Birliği'ne tam üyeliğe dönük katılım sürecini başlatarak Türkiye'yi uzun vadede çok daha "öngörülebilir" bir ülke haline getirmiştir. Avrupa Birliği hedefi, ülkemizin demokrasi, temel hak ve özgürlükler, hukukun üstünlüğü gibi konularda evrensel standartlara yaklaşmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, kurumsal yapılanmalar ve sektörel politikalar gibi pek çok konuda Türkiye'nin önümüzdeki dönemde neler yapacağının yol haritasını oluşturmaktadır.

Ulusal ve uluslararası yatırımcıların Türkiye'yi bir yatırım yeri olarak tercih etmesinde; yatırımların, ekonomik büyümenin ve böylece istihdamın artmasında önemli bir rol oynayan AB hedefi, ekonomimizin geleceğini güçlü bir çerçeveye oturtmaktadır.

Sağlıklı ve işleyen bir piyasa ekonomisi, güçlü ve yerleşik bir demokratik temel üzerinde inşa edilebilir. Temel hakların korunuyor olması, temel özgürlüklere saygı duyulması, hukuk devletinin bütün kuralları ve kurumları ile varlığı, sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmanın ana dinamiğini oluşturur. Bu gerçeği başından itibaren gören Partimiz, başarıyla uyguladığı ekonomik programını demokratikleşme çabaları ile bütünleştirmiş ve bu iki süreci birbirini tamamlayan bileşenler olarak kabul etmiştir.

Çağdaş normlara dayalı olarak işleyen bir hukuk düzeni, ekonomik kalkınmanın ön koşulları arasında yer alır. Can ve mal güvenliğini sağlayan, keyfiliğe kapalı, günübirlik tartışmaların ve siyasi etkilerin üstünde bir hukuk sistemi, ekonomik aktivitelerin güven ve öngörülebilirlik içinde yürütülmesini sağlar.

Haksız rekabetin önlendiği, fikri hakların korunduğu, tüketici haklarının ihlal edilmediği, sözleşmelere taraf olanlar arasında ayrım yapılmayan bir ortamda, belirsizlikler azalacak, güvenilirlik ve öngörülebilirlik sağlanacak, böylece yatırım, üretim ve istihdam artacaktır.

Sağlıklı ve işleyen bir piyasa ekonomisi, güçlü ve yerleşik bir demokratik temel üzerinde inşa edilebilir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin ekonomi politikalarının temel amacı insanımızın refah ve mutluluğunu artırmaktır. Partimiz ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas alır.

Günümüzün rekabetçi dünyasında insana, insanın niteliklerine, sağlıklı bir sosyal ortama yapılan yatırımların, aynı zamanda ekonomik potansiyelimize yapılan bir yatırım olduğunu bilerek,

ekonomik politikalarımızı güçlü sosyal politikalar ile bütünleştirdik ve bir sosyal restorasyon dönemi başlattık. Önümüzdeki yıllarda daha belirgin hale gelecek olan bu yaklaşım, ülkemizi gerek sermaye gerekse nitelikli beyinler için bir çekim merkezi haline getirirken, sağlıklı ve mutlu bireylerden oluşan bir toplum hedefimize de hizmet edecektir.

Ekonomimizin büyüme potansiyeli, yapılan tahminlerin üzerindedir. Bu yüksek potansiyele ulaşmak için ekonomik büyümenin 2003-2007 döneminde olduğu gibi "verimlilik artışına" dayandırılması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, ekonomimizde toplam faktör verimliliğinin artmaya devam etmesini sağlamak gerekmektedir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin ekonomi politikalarının temel amacı insanımızın refah ve mutluluğunu artırmaktır. Partimiz ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas alır.

Sosyal refahtaki artışın kalıcı bir şekilde devamı, mal ve hizmet sektörlerindeki rekabet ortamını iyileştirmek ve böylece verimliliğin artmasını sağlamak ile mümkündür.

Rekabet ortamının iyileştirilmesindeki en önemli konulardan birisi, devletin mal ve hizmet üretiminden çekilmesi, düzenleme ve denetleme fonksiyonlarına ağırlık vermesidir. Bu çerçevede partimiz özelleştirme uygulamalarını sadece kamu için bir gelir kaynağı olarak görmemekte, üretimdeki verimliliğin ve istihdamın artmasını sağlayacak önemli bir politika aracı olarak değerlendirmektedir. Ayrıca, bu konudaki çalışmalar büyük bir sosyal duyarlılıkla yürütülmektedir.

Ekonomimiz dışa açılıp uluslar arası piyasayla çok daha iyi bir şekilde entegre oldukça, halkımızın refahı da artacaktır.

Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler arasında uluslararası doğrudan yatırımları daha hızlı cezbetmek konusundaki yarış giderek çetinleşmektedir. Uluslararası bilgi birikimi ve teknoloji getiren, rekabet gücünü artıran, dış denge açısından önemli bir finansman kaynağı oluşturan, yeni pazarlara açılımı sağlayan ve en önemlisi istihdamı artıran uluslararası doğrudan yatırımları Türkiye'ye artan oranlarda gelmesini sağlamak temel hedeflerimizdendir.

Kayıp Yıllar

Verimsiz koalisyon yapıları, dar bir çerçevede halktan kopuk olarak yürütülen siyaset ve kısır çekişmeler ile geçen 1990'lı yıllar, tam anlamıyla ülkemizin "kayıp yılları" olmuştur. 1994, 1999 ve nihayet 2001 krizi ile anılan bu yıllar; büyümenin durduğu, enflasyonun, faizlerin ve borç yükünün hızla yükseldiği, işsizliğin arttığı, rant ekonomisi ve yolsuzlukların makro dengeleri sarsacak boyutlara yükseldiği, gençlerimiz başta olmak üzere halkımızın geleceğe dair umutlarını kaybettiği, uluslararası alanda itibarımızın yitirildiği bir dönem olmuştur.

Kasım 2002: Siyaset ve Ekonomi Tarihimizin Dönüm Noktası

AK Parti iktidarı göreve başladıktan hemen sonra siyasi istikrar hızla güçlenmiş, seçimlerden önce tüm ayrıntılarıyla ilan etmiş olduğu çok kapsamlı bir ekonomik programı uygulamaya başlamıştır.

Partimiz 2002 seçim beyannamesinde verdiği sözleri tutmuş, siyasi liderliğine, kadrolarına ve programına duyulan güveni boşa çıkartmamıştır. Sadece krizlerin yaralarını sarmakla kalmamış, bir daha benzer krizler yaşanmaması için gerekli olan tedbirleri kararlılıkla almıştır.

Ekonomik programımızın temel unsurlarından birisi mali disiplindir. AK Parti iktidarı her yıl arka arkaya ilan ettiği bütçe hedeflerini tutturmuştur. Programımızın bir diğer unsuru ise Merkez Bankamızın bağımsızlık ilkesi çerçevesinde uyguladığı para politikalarıdır. Para politikalarının temel önceliği fiyat istikrarıdır. AK Parti iktidarı döneminde enflasyonla mücadelede büyük başarılar elde edilmiştir.

Türkiye'ye sermaye girişinin ve çıkışının serbest olması, ekonomik programımızın bir diğer temel unsurudur. Açık bir ekonomik yapı başarımızın temel faktörlerindendir.

Programımızın bir diğer unsuru ise "serbest kur rejimidir". Kurun piyasa şartlarında oluşması, ekonomimizin iç veya dış şoklardan daha az etkilenmesini sağlamaktadır.

AK Parti iktidarı gerçekleştirdiği yapısal reformlarla ekonomide elde ettiği başarılara kalıcı bir zemin hazırlamıştır. Türkiye ekonomisini iç ya da dış etkilere karşı çok daha korunaklı bir yapıya kavuşturmuştur. Ekonomik programda öngördüğü kamu sektörü, finans sektörü ve sosyal güvenlik gibi alanlarda pek çok reformu tamamlamıştır.

AK Parti iktidarı bu zamana kadar olası riskleri öngörerek, değişim sürecini iyi yönetmiştir.

Önceki dönemlere göre bugün ülkemiz çok daha istikrarlı, çok daha müreffeh, ekonomimiz çok daha güçlüdür.

Ekonomimiz, 2002 yılından itibaren girdiği istikrarlı büyüme eğilimine 2006 yılında da devam etmiş ve kesintisiz olarak ilk defa 20 çeyrek büyümüştür.

1997-2001 yılları arasında ortalama olarak sadece yüzde 0,3 oranında büyüyen ekonomimiz 2003-2006 yılları arasında ortalama yüzde 7,3 oranında büyüme kaydetmiştir.

2002 yılında 181 milyar dolar seviyesinde olan milli gelirimiz, 2,2 kat artarak 2006 yılında 400 milyar dolara yükselmiş ve ülkemiz dünyanın 17 inci büyük ekonomisi haline gelmiştir.

Satın alma Gücü Paritesine göre hesaplanan milli gelir rakamlarına göre ise Türkiye 2006 yılında Avrupa'nın en büyük 6. ekonomisi olmuştur.

Kişi başına milli gelir 2002'de 2.598 dolar iken 2006 sonu itibarıyla 5.477 dolara yükselmiştir.

AK Parti iktidarı Türk parasına itibarını yeniden kazandırmış, başarılı bir operasyonla liradan altı sıfır atılmıştır.

Özel sektör ağırlıklı, verimlilik artışına dayanan ve dışa açık bir anlayışla sağlanan sürekli ve hızlı büyüme, eşine az rastlanan bir başarı olarak tarihe geçmiştir.

2002-2006 yılları arasında özel sektörün yatırım harcamaları reel olarak yüzde 154 artış göstermiş, son 4 yılda toplam 193 milyar dolarlık özel sektör yatırımı gerçekleşmiştir.

Toplam imalat sanayii verimliliği son 4 yıllık dönemde önemli ölçüde artış göstermiştir. Bu dönemdeki imalat sanayii işgücü verimlilik artışı kümülatif yüzde 30'u aşmıştır.

Hızlı bir büyüme sağlanırken, eş zamanlı olarak enflasyon düşürülmüştür. 34 yıldan sonra enflasyon ilk defa tek haneli rakamlara indirilmiştir.

AK Parti iktidarı Türk parasına itibarını yeniden kazandırmış, başarılı bir operasyonla liradan altı sıfır atılmıştır. Yeni Türk Lirası artık hem halkımızın hem de uluslararası yatırımcıların güvendiği bir para birimidir.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde uygulanan ekonomik ve sosyal politikaların etkisiyle gelir dağılımında da iyileşmeler olmuştur.

Bu dönemde gelir dağılımındaki eşitsizliği gösteren gini katsayında önemli iyileşmeler sağlanmıştır. 2002 yılında 0,44 olan gini katsayısı 2005 yılında 0,38'e düşmüştür. 2002 yılında en zengin yüzde 20'lik kesim en fakir yüzde 20'lik kesimin 9,5 katı gelir elde ederken, 2005 yılında bu oran 7,3'e düşmüştür.

Satın alma gücü paritesine göre kişi başı günlük 1 doların altında yaşayan fertlerin toplam nüfusa oranı 2002 yılında binde 2 iken bu oran 2005 yılında on binde 1'e düşmüştür.

Bu oran Çin'de yüzde 13, Meksika ve Brezilya'da yüzde 8 ve Rusya'da yüzde 2'dir.

Günlük 2,15 doların altında yaşayanların toplam nüfusa oranı ise 2002 yılında yüzde 3,04'ten 2005 yılında yüzde 1,55'e düşmüştür.

İşsizlik oranı 2002 yılındaki yüzde 10,3'den, 2006 yılında yüzde 9,9'a gerilemiş, bu dönemde 976 bin yeni istihdam sağlanmıştır.

Otomobil ve beyaz eşya gibi pek çok üründe fiyatlar gerilemiş, tüketim düzeyi geçmişe göre çarpıcı oranlarda artmıştır. 2002 sonuna kadarki dört yıllık dönemde satılan otomobil sayısı toplam 977 bin iken, 2003-2006 arasındaki dört yıllık dönemde bu sayı 1 milyon 490 bine yükselmiştir. Çamaşır ve bulaşık makinesi, fırın ve buzdolabından oluşan beyaz eşya satışları ise 2002 sonuna kadarki dört yıllık dönemde toplam 12 milyon 220 bin iken, 2003-2006 arasındaki dört yıllık dönemde bu sayı toplam 18 milyon 763 bine ulaşmıştır.

Dünyaya açılan ve özgüveni yükselen ülkemizin dış ticaret hacmi de çarpıcı bir büyüme göstermiştir. 2002-2006 döneminde dış ticaret hacmimiz 87 milyar dolardan 223 milyar dolara yükselmiştir.

İhracat hacmi 2002 yılında 36 milyar dolar seviyesinde iken, 2007 yıl Mayıs ayı itibarıyla 12 aylık ihracat rakamı 94 milyar dolara ulaşmıştır.

Cari açığın finansmanında doğrudan küresel yatırımların payı önemli ölçüde artış göstermiştir. Yıllarca ortalama 1 milyar dolar civarında seyreden doğrudan küresel sermaye yatırımları tam anlamıyla bir sıçrama göstermiş ve 2006 yılında 20,2 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. 2007 yılının ilk dört ayında ise doğrudan sermaye girişi 10 milyar doları aşmıştır.

Merkez Bankası döviz rezervleri 2002 yılı sonunda 26,8 milyar dolar iken, 2007 yılı Mayıs ayında en yüksek tarihi seviyesine ulaşarak 65 milyar doları geçmiştir. Böylece ekonomimizin dış şoklara dayanıklılığı artmıştır.

Toplam rezervlerin ithalatı ve kısa vadeli borçları karşılama oranları olumlu yönde gelişmiştir.

Bütçe disiplini sağlanmış, kamu borçlarının çevrilme endişesi tarihe karışmıştır. 2002 yılında kamu açıklarının milli gelire oranı yüzde 12,6 iken, 2006 sonunda bu açık fazlaya dönüşmüş ve milli gelirin yüzde 3'ü civarında da fazla verilmiştir.

Program tanımlı faiz dışı fazlanın GSMH'ye oranı 1993-2002 ortalaması olan yüzde 0,4 seviyesinden 2003-2006 döneminde yüzde 6,5 seviyesine yükselmiştir.

1985- 2002 arasında yapılan özelleştirme tutarı sadece 8 milyar dolar iken 2003 yılından bugüne kadar yapılan özelleştirme toplam 30,6 milyar dolara ulaşmıştır. Böylece kamunun ekonomideki ağırlığı azaltılırken özel sektörün rolü artırılmıştır. Devletin bir çok sektörde üretim ve ticaretten çekilmesi, serbest piyasa ekonomisinin gelişmesine imkan sağlamıştır.

Sadece gelecek 5 yılı değil, 2013 yılını ve Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı olan 2023 yılını hedefliyoruz.

Yeni dönemdeki temel amacımız, halkımızın, firmalarımızın ve devletimizin ekonomik güvenlik ve savunma sistemini güçlendirerek, bireysel ve toplumsal refahımızı artırmaktır. Böylece, reel istikrara ağırlık vererek, büyüme, kalkınma ve iş imkanları oluşturarak ekonomimizi daha da güçlendireceğiz.

Önümüzdeki yıllarda sağlayacağımız yüksek büyümenin öncüsü yine özel sektörümüzün dinamizmi ve verimlilik artışları olacaktır. Biz AK Parti olarak, özel sektörümüzün önünü açacak politikaları uygulamaya devam edeceğiz. Bunun için; makro ekonomik istikrarın sürdürülmesi yanında, mal ve hizmet sektörlerinde verimlilik artışlarını getirecek olan, başta kayıt dışılığın önlenmesi olmak üzere, rekabetin sağlanması için gerekli reformları ve yasal düzenlemeleri yapacak, tüketici haklarını en üst düzeyde koruyacağız.

2013 yılında;

- **Kişi başına geliri 10.000 doları (satın alma gücü paritesine göre 15.000 doları) geçmiş,**
- **Milli Geliri 800 milyar dolara ulaşmış,**
- **Enflasyonu "düşük tek haneye" indirmiş,**
- **İşsizlik oranını daha da düşürmüş,**
- **İhracatı 200 milyar doları aşmış,**
- **Turizm geliri 40 milyar dolara yaklaşmış, daha güçlü ve müreffeh bir Türkiye hedefliyoruz.**

Nisan 2007'de açıkladığımız ve Türkiye'nin AB Müktesebatına uyumu için 2013 yılına kadar uygulayacağımız program çerçevesinde, ekonomik değişim ve dönüşüm için gerekli 200 kadar yasal düzenleme ve 600 kadar ikincil düzenlemeyi tamamlayacağız.

- **2023 yılında** satın alma paritesine göre milli hasıla büyüklüğü bakımından ülkemizin dünyanın ilk 10 ekonomisi içinde yer alması ana hedefimizdir.

AK Parti iktidarı döneminde, güven ve istikrarı sağlayarak hızlı büyümeyi gerçekleştirdik. Önümüzdeki dönemde büyümenin kalitesini artırarak istikrarı kalıcı hale getireceğiz. Büyümeyle istikrarı güçlendirecek, sürdürülebilir hale getireceğiz. Reel ekonomiyi ön planda tutan, reel istikrara ağırlık vereceğiz.

Ekonomik programımızın temel unsurlarından asla taviz vermeyeceğiz. Mali disiplini kararlılıkla sürdüreceğiz. Enflasyonla mücadele temel önceliğimiz olmaya devam edecek. Serbest kur rejimini sürdüreceğiz. Sermaye girişleri ve çıkışları serbest olmaya devam edecek. Yapısal reformlarımızı kararlılıkla uygulayacağız.

Maliye Politikası

Ekonomik programımızın temel unsuru mali disiplindir. Kamu borç yükünün düşmeye devam etmesi, cari açığın kontrol altında tutulması ve enflasyonun daha da düşük oranlara çekilmesi ancak mali disiplinle mümkündür.

AK Parti iktidarı 2003-2007 döneminde mali disiplini sağlamada büyük başarı sağlamış ve bu disiplinin kalıcı olması için pek çok yapısal reform gerçekleştirmiştir.

- Kamuda hesap verilebilirlik ve mali şeffaflığı sağladık. Bütçelerin uygulanması, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve mali kontrolü yeniden düzenledik.

- Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile; kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılmasını sağlamak üzere stratejik planlama, performans esaslı bütçeleme ve performans denetimi sistemini getirdik. Program ve bütçelerimizi 2005 yılından itibaren yıllık olarak değil üç yılı kapsayacak şekilde hazırlamaya başladık. Plan-program-bütçe ilişkisini güçlendirecek mekanizmalar oluşturduk ve bütçe hazırlama süreci ile bütçe kapsamını yeniden tanımladık.

- Kamuda mali şeffaflığı bozan bütçe içi ve bütçe dışı fon sistemini tasfiye ettik, ödenek üstü harcamaya imkan veren düzenlemeleri ortadan kaldırdık, bütçe disiplininin güçlendirilmesi ve bütçe kapsamının genişletilmesi amacıyla özel gelir-özel ödenek uygulamalarına son verdik.

- Rekabetçi ve saydam ihale kurallarıyla etkinliği artırmayı ve yolsuzlukları engellemeyi amaçlayan, uluslararası normlara uygunluğu sağlayan yeni İhale Kanununu iktidarımız döneminde yürürlüğe koyduk.

- Borçlanma ve borç yönetimi konularındaki mevzuat dağınıklığını giderdik. Mali yükümlülüklerimizin ödenmesi, kaydedilmesi ve raporlanmasını kapsayan, borçlanmada şeffaflık, hesap verebilirlik ve disiplini sağlayan düzenlemeler yaptık.

- "Vergide ak sayfa" açacağız dedik ve açtık. Vergi Barışı Kanunu ile vergi borcu olanlara faiz indirimi ve ödeme kolaylığı getirdik, **130 bin ihtilaflı dosyayı tasfiye etik ve 4,7 katrilyon TL gelir elde ettik.**

Gelir vergisindeki üst dilim vergi oranını % 45'den % 35'e indirdik.

- **İş dünyası üzerinde caydırıcı etkisi olan "nereden buldun" uygulamasını kaldıracağız dedik ve kaldırdık.**

- **Vergi oranlarını ve sayısını düşüreceğiz dedik ve bunu da yaptık. Gelir vergisindeki üst dilim vergi oranını % 45'den % 35'e indirdik.** Dilim sayısını düşürdük. Böylece, gelir vergisinde vergi yükünü azalttık ve vergi sistemini basitleştirdik.

- Eğitimde, sağlık ve turizm hizmetlerinde, ilaçta, temel gıda maddelerinde, giyim, konfeksiyon ve tekstilde **Katma Değer Vergisi oranını % 18'den % 8'e indirdik.**

Katma Değer Vergisi oranın % 18'den % 8'e indirdik.

- Yatırımların ve doğrudan küresel sermayenin teşvik edilmesinde önemli bir adım olarak kurumlar vergisi oranını **% 33'den % 20'ye indirdik.**

- Bütün bu indirimlere karşın vergi gelirlerimizde istikrarlı bir artış sağladık.

- **Yıllardan beri birçok iktidarın sözünü ettiği ama bir türlü gerçekleştiremediği enflasyon muhasebesini uygulamaya koyduk.**

- Kayıt dışı ekonomi ile mücadelede önemli mesafeler aldık. Gelir idaresinin kapasitesini ve vergi inceleme birimlerinin teknolojik altyapısını güçlendirdik.

- Münhasıran gelir toplama ve denetim fonksiyonlarına yoğunlaşan Gelir İdaresi Başkanlığını kurduk.

- **Emekli ve çalışanlarımızın fiş toplama çilesini sona erdirdik.**

Vergi otomasyon projeleri kapsamında vergi dairelerini otomasyona geçirdik. Mükelleflerimizin sigorta ve vergi beyannamelerini elektronik ortamda verebilmelerine imkan sağladık. **Vatandaşımızı vergi ve sigorta dairelerinde kuyruklarda beklemekten kurtardık.**

AK Parti iktidarı mali disiplini sağlarken aynı zamanda harcamaların da yapısını değiştirme yönünde önemli politikalar uyguladı. Bütçe harcamaları içinde faiz harcamalarının payı azalırken sosyal harcamaların, yatırım harcamalarının ve personel harcamalarının payı arttı.

Eğitim, bir numaralı harcama kalemi haline geldi.

Faiz harcamalarının Bütçe içindeki payı 2002 yılındaki yüzde 44,2'lik seviyesinden 2006 yılı sonunda yüzde 27 seviyesine geriledi. Yatırım harcamalarının payı ise yüzde 7,2 seviyesinden yüzde 9,7 seviyesine çıkarken, personel harcamalarının payı ise yüzde 19,6 seviyesinden yüzde 25,5 seviyesine yükseldi.

Kamu yatırımlarına giderek daha fazla kaynak ayırmaya başlamamız ve önceliklerimizi daha sağlıklı belirlememiz sonucunda, 2002 yılında toplam kamu yatırım proje stoku 4.414 iken, 2006 yılında bu stok 2.525'e düştü.

Tamamlanmaya yakın olan projeleri öncelikle bitirdik, gerçekçi olmayan projeleri yatırım programından çıkardık. Kamu yatırımlarının ortalama tamamlanma süresi de 8,5 yıldan 5,5 yıla indi. Artık daha fazla yatırım yapıyoruz ve bu yatırımlar çok daha kısa sürede halkımızın hizmetine giriyor.

2002 yılında bütçenin yüzde 9,5'i sosyal güvenlik kuruluşlarının harcamaları için ayrılırken, 2006 yılı sonunda bütçenin yüzde 15,8'ini sosyal güvenlik kuruluşlarının harcamalarına ayırdık.

Kısıtlı bütçe imkanlarına rağmen kamuda çalışan memurlarımızın ve işçilerimizin maaşlarına, enflasyonun oldukça üzerinde artışlar yaptık.

Başarılı maliye politikası uygulamalarımız sonucunda;

Merkezi hükümet bütçe açığının GSMH'ya oranı 2003'te yüzde 14,6 iken 2006'da yüzde 0,7'ye düştü. GSMH'ya oranı açısından son 30 yılın en düşük bütçe açığı gerçekleşti.

Faiz giderlerinin GSMH'ya oranı da hızlı bir şekilde düştü; 2002'deki yüzde 18.7 olan bu oran 2006'da yüzde 8'e geriledi. Böylece, sosyal harcamalar için de daha elverişli bir bütçe harcama yapısı oluştu.

Maliye ve para politikaları ile uyumlu ve başarılı bir şekilde yürütülen borç yönetimi AK Parti iktidarının en başarılı olduğu alanlardan biri olarak öne çıkmıştır.

Kamu Kesimi Net Borç Stoku 2002 yılında 216 milyar YTL iken, 2004 yılında 274 milyar YTL düzeyine yükselmiştir. 2004 yılı sonrasında düşüş trendine giren net borç stoku 2006 yılı sonu itibarıyla 258 milyar YTL düzeyine düşmüştür.

Toplam Kamu Net Borç Stokunun GSMH'ya oranı ise 2002 yılı sonundaki yüzde 78 seviyesinden 2006 yılı sonunda yüzde 45 düzeyine gerilemiştir.

Söz konusu dönemde borç stoku içerisindeki döviz ve dövize endeksli borçların payı azalırken Yeni Türk Lirası cinsinden borçların payı artmıştır. Borç stoku kur ve faiz riskine karşı daha korunaklı bir yapıya kavuşturulmuştur.

Mali disiplinin doğrudan ve en çarpıcı yansıması borçlanma maliyetlerinde görülmüştür. **Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu Devlet İç Borçlanma Senetlerinin (DİBS) faiz oranı, 2002 yılı Ekim ayında yüzde 64 iken, 2006 yılı Nisan ayında yüzde 14'e gerilemiştir. Son dönemlerde iç ve dış olumsuz gelişmelere rağmen DİBS faiz oranı 2007 Mayıs ayı itibariyle yüzde 18-19 düzeyinde gerçekleşmiştir**.

Ortalama iç borçlanma vadesi, 2002 yılında 9 ay iken, 2007 Ocak-Mayıs döneminde 37 aya çıkmıştır.

2002 yılı Ekim ayında ihraç edilen iskontolu borçlanma senedinin gerçekleşen reel faiz oranı yüzde 36 olmuştur. İskontolu senetlerin beklenen reel faiz oranı 2007 Mayıs ayı itibariyle yüzde 10 civarındadır.

Yurtdışında ihraç ettiğimiz tahvillerin risk primi de önemli ölçüde düşmüştür. Yurt dışında ihraç ettiğimiz dolar cinsinden **10 yıl vadeli tahvilin ABD Hazine tahviline göre risk primi 2002 yılı Aralık ayında yüzde 7 iken, 2007 yılı Ocak ayındaki ihraçta yüzde 2'ye gerilemiştir.**

Ortalama iç borçlanma vadesi, 2002 yılında 9 ay iken, 2007 Ocak-Mayıs döneminde 37 aya çıkmıştır.

İç piyasalardan borçlanmanın başladığı dönemden beri ilk defa 7 yıl vadeli YTL cinsinden borçlanma senedi ihraç edilmiştir.

2002 Kasım-2007 Mayıs döneminde, dış borçlanmada da dolar cinsinden 30 yıl vadeli dört ihraç yaptık ve ilk defa euro cinsinden 12 yıl vadeli dış borçlanma gerçekleştirdik.

Vatandaşlarımızın yaşam standardının artırılması için ekonomik istikrar ve güven ortamı bir ön koşuldur. AK Parti olarak ekonomide yakaladığımız bu başarının devam ettirilmesinin, ülkemizin uluslar arası itibarının artırılmasındaki öneminin de bilincindeyiz.

AK Parti iktidarı makroekonomik istikrarın ve büyüme performansının sürdürülmesi amacıyla sağladığı mali disiplini devam ettirecektir. Maliye politikalarımızın başarıyla sürdürülebilmesi için gerekli adımlar atılacak, reformlar güçlendirilecektir. Gelecek yılların bütçeleri Partimizin ekonomi ve kamu maliyesi politikalarına uygun olarak tam bir kararlılık ve mali disiplin anlayışı içinde uygulanacaktır. Böylece, enflasyon oranının daha da aşağıya çekilmesi, cari açığın kontrol altında tutulması ve kamu borç stokunun milli gelire oranının daha da azaltılması sağlanacaktır.

Uygulayacağımız **vergi politikalarının temel amacı**; ekonomide kayıtdışılığın azaltılması, rekabet gücümüzün artırılması, daha basit, adil ve geniş tabanlı bir vergi sistemi oluşturmaktır.

Bu kapsamda;

- Vergi politikalarında öngörülebilirliği artıracağız.
- Vergi mevzuatını sadeleştireceğiz.
- Kayıtdışı ekonomi, yolsuzluk ve karapara ile mücadeleyi sürdüreceğiz.
- Belge düzeninin oturtulmasındaki en büyük engel olan damga vergisi başta olmak üzere işlemler üzerindeki vergileri kademeli olarak kaldıracağız.
- Yatırımların ve istihdamın desteklenmesine yönelik politikalar çerçevesinde, mali disiplin de dikkate alınarak, istihdam üzerindeki vergi ve benzeri yüklerin düşürülmesine yönelik düzenlemeler yapacağız.

- Başta Gelir İdaresi ve Gümrük Müsteşarlığı olmak üzere ilgili tüm kamu kurumlarının teknik ve idari altyapısı güçlendirilerek akaryakıt, tütün mamulleri ve alkollü içecekler öncelikli olmak üzere kaçakçılıkla etkin bir şekilde mücadele edeceğiz.

Kamu harcamalarına, bütçe dengelerini, iktisadi ve sosyal getirileri ve potansiyel büyüme üzerindeki etkilerini gözeterek öncelik vereceğiz. Bu çerçevede, sağlanan tasarrufların, üretim ve istihdam üzerindeki vergi yükünün azaltılmasında ve kamu harcama sisteminde etkinlik, şeffaflık ve hesap verebilirliğin artırılmasını sağlayacak olan yapısal reformların gerçekleştirilmesinde kullanılmasını amaçlamaktayız.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin gelecek dönemde harcamalara ilişkin uygulayacağı temel politikalar şunlar olacaktır:

- Kamu idarelerinde mali yönetim, iç kontrol ve iç denetim faaliyetleri etkin bir şekilde uygulanacaktır.

- Kurumlar, bütçe kısıtını dikkate alarak, belirlenen öncelikler çerçevesinde kaynak tahsisini gözden geçireceklerdir. Bu kapsamda, önceliğini yitirmiş faaliyet ve projeler tasfiye edilecektir.

- Kaynak kullanımında etkililik ve verimliliği sağlamak, hesap verebilirliği artırmak için stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme sistemini yaygınlaştıracağız.

- Kamu kesiminde çalışanları enflasyona ezdirmeyeceğiz.

- Ücret sisteminin sadeleştirilmesini, kamu personelinin mali ve özlük haklarına ilişkin dengesizlik ve adaletsizliklerin giderilmesini, performansa dayalı ücret sistemine geçilmesini, mevcut statü sayısının azaltılmasını esas alan kapsamlı bir personel reformunu hayata geçireceğiz.

- Sosyal harcamaların toplam kamu harcamaları içindeki payını artıracağız.

- KİT'lerde hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde esnekliği sağlamaya ve KİT'ler üzerinde müdahale yetkisi olan kurum sayısını azaltmaya yönelik olarak başlatılan kurumsal yönetim sistemi projesini tamamlayacağız.

AK Parti iktidarı, **kamu yatırımlarının** etkinliğini artıracaktır. Yatırımları, öncelikli sosyal ihtiyaçları giderecek ve üretken faaliyetleri destekleyecek nitelikteki altyapıya yönlendirecek; sektörel, bölgesel ve AB'ye uyum yönündeki amaçların gerçekleştirilmesinde etkili bir araç olarak kullanacaktır. Bu çerçevede;

- Kamu yatırımlarının etkin, verimli ve zamanında gerçekleştirilmesini aynı kararlılıkla sürdüreceğiz.

- Eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, sulama, içme suyu ve e-devlet yatırımlarına öncelik vermeye devam edeceğiz.

- Kamu yatırımlarını bölgesel kalkınma ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasında etkili bir araç olarak kullanacağız.

- AB'ye üyelik yönünde ortaya konulan politika ve önceliklerin hayata geçirilmesi için sürdürülen çalışmaların gerektirdiği yatırımları hızlandıracağız.

- Kamu altyapı yatırımlarında özel sektör katılımını artırıcı modeller geliştireceğiz.

- Geleneksel olarak kamu kaynaklarından karşılanan bazı altyapı yatırımlarının, tamamen özel sektör tarafından yapılıp işletilmesini sağlayacak modelleri yaygınlaştıracağız.

- Kamu yatırımları için kaynak sorununu çözen, yatırım ve işletme aşamalarında verimliliği artırmakta olan kamu-özel sektör işbirliği modellerini AB müktesebatına uygun sağlam bir yasal zemine kavuşturacağız.

Borçlanma politikamızın temel amacı; riskler, borçlanmanın vadesi ile para ve faiz cinsinden kompozisyonu dikkate alınarak, kamu finansman ihtiyacının en düşük maliyetle karşılanmasıdır.

- Nakit ve borç yönetiminde oluşabilecek likidite risklerinin azaltılması amacıyla, yeterli düzeyde rezerv tutma politikasına devam edeceğiz.

- Toplam borçlanmayı ağırlıklı olarak YTL cinsinden ve sabit faizli enstrümanlarla gerçekleştirecek, piyasa koşulları izin verdiği ölçüde borçlanma vade yapısını uzatacağız.

Bu amaç ve stratejiler doğrultusunda iktidarımızın ikinci dönemindeki hedefi; kamu borcunun milli gelire oranını daha da aşağılara ve faiz oranlarını tek haneli rakamlara indirmektir.

Kayıt Dışı Ekonomik Faaliyetlerin Azaltılması

"Kayıtdışılığın, işletmelerin rekabet avantajı elde etmesi ve ayakta kalmalarına yardımcı olduğu tezi" küreselleşmenin arttığı, verimlilik artışı ile beraber büyük ölçekli işletmelerin rekabet gücünü elinde tuttuğu günümüz koşullarında geçerliliğini yitirmiştir. Aksine, Partimiz kayıtdışılığı işletmelerin verimliliğini azaltan, büyümesini engelleyen ve rekabet edebilirliğini azaltan bir sorun olarak görmektedir.

Kayıtdışı ekonomiyi azaltmak için iktidarımız döneminde önemli adımlar attık. Bu kapsamda;

- Mali kuruluşlarca yapılacak işlemlere taraf olanların vergi kimlik numarasının ilgili belge ve kayıtlarda kullanımını zorunlu hale getirdik.

- 8.000 YTL'yi aşan tahsilat ve ödemelerin bankalar ve PTT aracılığıyla yapılması uygulamasını başlattık.

- Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının vergi kimlik numarası yerine kullanılması çalışmalarını tamamladık.

- Akaryakıt pompalarına yazar kasa takılmasını başlattık ve ulusal marker uygulamasına geçtik.

- Kayıtdışı istihdamla mücadelede kamu kurumları arasında koordinasyon sağlamayı, vatandaşları bilgilendirmeyi ve denetimleri sıklaştırmayı amaçlayan Kayıtdışı İstihdamla Mücadele (KADİM) Projesini başlattık.

- Öte yandan ekonomide rekabet gücünün artırılması, iş ortamının iyileştirilmesi ve finansal sistemin geliştirilmesine yönelik alınan tedbirler de kayıtdışı ekonominin azaltılmasında önemli bir rol oynayacaktır.

Önümüzdeki dönemde de kayıtdışılıkla mücadele öncelikli alanlarımızdan biri olacaktır. Sadece denetime odaklanma, ya da sadece yasal yüklerin azaltılması gibi tek taraflı yaklaşımlardan ziyade birçok ekonomik ve sosyal nedenden ortaya çıkan kayıtdışılıkla mücadelede başlatılan çalışmalar kapsamlı bir strateji doğrultusunda hızlandırılacaktır.

Bu çerçevede;

- İşveren üzerindeki vergi, prim ve benzeri yükleri azaltacağız.

- Denetimle ilgili kamu kurumları arasında koordinasyonu güçlendirerek, bilgi işlem yoluyla bilgi paylaşımını sağlayacak ve bu yolla çapraz kontrolleri artıracağız.

- Yaptırımları güçlendireceğiz.

- Vergi ve sosyal güvenlik priminin toplanmasında tek bir beyanname uygulamasına geçeceğiz.

- Sosyal güvenlik primlerinin tahsili için çağdaş yöntemler kullanmaya başlayacak, prim alacaklarının tahsilatında sözleşmeli avukatlardan yararlanacağız.

Kamuya olan güveni sarsan ve kayıtdışılığı özendiren her türlü aftan kaçınacağız.

- İşletmelerin büyüklüğü, bulunduğu sektör ile ücretlerin tutarı gibi kriterler esas alınarak, ücretlerin kademeli olarak bankalar üzerinden ödenmesi uygulamasını başlatacağız.

- Okul ve üniversitelerde vergi ve sosyal güvenlik ile ilgili eğitimler vereceğiz.

- Kayıtdışılıkla ilgili ülke genelinde bilinçlendirme kampanyaları başlatacağız.

- Özellikle vergi ve sosyal güvenlik ile ilgili hizmetlerin kalitesinin artırılmasına devam edecek, tüm işlemlerin internet ortamına taşınmasını sağlayarak sıra ve kuyrukları azaltacağız.

- **Kamuya olan güveni sarsan ve kayıtdışılığı özendiren her türlü aftan kaçınacağız.**

Enflasyonla Mücadele ve Para Politikası

Adalet ve Kalkınma Partisi, enflasyonu kalıcı, hızlı ve adaletli bir kalkınma sürecinin önündeki en önemli engel olarak görür. 2002 seçimleri öncesindeki 25 yıllık dönemde, belli aralıklarla uygulamaya konulan istikrar programlarına rağmen, enflasyon hep yüksek ve dalgalı seyretmiştir.

İktidarı devraldığımızda yüzde 30'larda olan enflasyon, dünyadaki en yüksek oranlardan biri durumundaydı. İstikrarsız ve düşük büyüme performansının en önemli sebebi yüksek ve dalgalı enflasyon idi.

Kasım 2002 seçim beyannamemizde verdiğimiz söz, enflasyonu tek haneli rakamlara indirmekti. İktidarımız döneminde bu sözü gerçekleştirdik. Enflasyonu kademeli bir şekilde 2005 yılı sonu itibariyle yüzde 7,7'ye indirdik. 2006 yılında ise, enflasyon iki büyük kur dalgalanmasına rağmen, yıl sonu itibariyle yüzde 9,7 olarak gerçekleşti. Sürekli ve yüksek büyümeyi sağladığımız bir dönemde, aynı zamanda enflasyonun düşmesi de dünya ekonomik çevreleri tarafından övgü ve takdirle karşılandı.

Enflasyonla mücadelede sağladığımız güven neticesinde paramızdaki 6 sıfırı 2005 yılında attık. Eski sorumsuz siyaset dönemlerin kötü bir hatırası olarak birikmiş bu tortudan, sorumlu ve bilinçli politikalar ile milletimizle birlikte verdiğimiz mücadeledeki başarımız sayesinde kurtularak Yeni Türk Lirası'na geçtik. Ocak 2009 tarihinden itibaren ise paramızdaki 'Yeni' ibaresini de kaldırıp milletçe gurur duyacağımız istikrarlı bir Türk Lirası'na kavuşacağız.

Mali dengelerde sağlanan iyileşme ile birlikte Yeni Türk Lirasına güveni yeniden tesis ettik. Artık YTL bir değer biriktirme ve tasarruf aracı olma işlevini yeniden kazandı. Uluslararası finans kuruluşları ve diğer ülkeler (Dünya Bankası, Avusturya Hazinesi ve Avrupa Yatırım Bankası vb.) YTL cinsi tahvil ihraç ederek borçlanmaya ve borç yönetiminde YTL'yi bir enstrüman olarak kullanmaya başladılar.

Yurt içindeki finansal yatırım tercihlerinde de benzer bir eğilim gözlenmektedir. 2002 yılında YTL'nin toplam finansal yatırım portföyü içindeki payı yüzde 53 iken bu oran Mayıs 2007 itibariyle yüzde 71'e yükselmiştir.

Enflasyonla sürekli bir şekilde mücadele etmenin, hızlı bir şekilde büyüme sağlamamız ve sosyal refahı artırmamız bakımından ne kadar önemli olduğunu biliyoruz.

Enflasyonu tek haneli seviyelere getirmekle yetinemeyiz. Yeni dönemdeki hedefimiz fiyat istikrarını sağlayıp kalıcı hale getirmektir. Ekonominin genelindeki fiyat artışları iktisadi kararlar alınırken ihmal edilebilir seviyelere kalıcı olarak ininceye kadar bu mücadeleye devam edeceğiz. Bunu gerçekleştirirken operasyonel bağımsızlığını koruyacağımız Merkez Bankasına, uygulayacağımız maliye politikamızla destek vereceğiz. Ayrıca, gerek makro düzeydeki yapısal reformlar gerekse mal ve özellikle hizmetler sektöründe rekabeti artırıcı mikro reformlar yoluyla enflasyonun düşük tek haneli seviyelere inmesi için çalışacağız.

Bu amaçla 'enflasyon hedeflemesi' rejimini geliştirmeye devam edeceğiz. Mali disiplini sürdürmedeki kararlılığımız enflasyonla mücadeledeki başarımızda temel unsur olmaya devam edecektir.

Bu politika çerçevesinin vazgeçilmez ön şartı olan serbest kur rejimine yeni dönemde de devam edeceğiz. Sermaye hareketleri serbest olacak ve uzun vadeli hale gelen finansmanın sürdürülebilir yapısı istikrarın pekiştirilmesi yoluyla daha da güçlenecektir. Finans sektöründe başarı ile hayata geçirdiğimiz reform programımız da, para politikasının enflasyonla mücadelede etkinliğinin artmasına yardımcı olmaya devam edecektir.

Yapısal reform programımız başta kamu kesimi olmak üzere ekonomide verimliliği, esnekliği ve rekabet artışını sağlamaya, bu sayede arz ve maliyetler yönünden enflasyonla mücadeleye önemli katkıda bulunmaya devam edecektir. Mali ve parasal disiplinle eş zamanlı olarak uygulanacak olan yeni yapısal reform ve düzenlemeler, üretim kapasitesinin genişlemesini ve en üst düzeyde kullanımını sağlayarak, enflasyonun daha da aşağı seviyelere çekilmesinde yardımcı olacaktır.

Finansal Hizmetler

Ekonomik krizlerle beraber **22 özel banka kamu tarafından devralınmış** ya da tasfiye edilmiştir. Bu bankalar **Hazine'ye 17,3 milyar dolarlık ek bir yük** getirmiştir.

Ayrıca, batık hale gelen kamu bankalarının görev zararlarını karşılamak ve sermaye desteği vermek için toplam 21,9 milyar dolar maliyet üstlenilmiştir. AK Parti iktidarı, ülkemizin bir daha böyle bir maliyetle karşılaşmaması için gereken tüm önlemleri almakta ve kararlılıkla uygulamaktadır.

Kamu bankalarının operasyonel yeniden yapılandırılması tamamlanmış, ödeneği olmadan görev zararı verilmesi uygulamasına son verilmiştir. Her iki kamu bankası, Ziraat ve Halkbank, çiftçimize ve esnafımıza bir yandan gerçek fonksiyonları doğrultusunda uygun koşullarda önemli kredi imkanları sağlarken diğer yandan karlı hale gelmiş ve Hazine'mize önemli miktarda katkı yapmaya başlamışlardır.

Uygulamaya koyduğumuz ve bankacılık sektörünü yeniden yapılandırmayı amaçlayan program ile sektörün kırılganlığının giderilmesine yönelik önemli gelişmeler sağladık. Bankacılık sistemi kur riskine karşı çok daha korunaklı bir yapıya kavuşturulmuştur. Yabancı para açık pozisyonu geçmişle mukayese edilemeyecek kadar azalmış ve yasal düzenlemelerin çok altında bir değere ulaşmış olup, artık bir risk unsuru olmaktan çıkmıştır.

Bankalarımızın sermaye yeterlilik ve likidite rasyoları da güçlü bir yapıdadır. Şu anda yüzde 20'lerin üzerinde olan bankalarımızın sermaye yeterlilik rasyosu OECD ülkeleri arasında en güçlü durumdadır.

Bankacılık sistemimiz mali aracılık fonksiyonunu yeniden kazanmıştır. Bankalar, 2002 yılında toplam varlıklarının yüzde 23'ünü kredi olarak verirken bu oran bugün yüzde 44'e çıkmıştır.

Diğer taraftan artan kredi hacmine rağmen, bankaların kredileri yönetme kabiliyetleri artmıştır. Bunun etkisi "takipteki alacaklar oranı"ndaki düşüşten açıkça görülmektedir. Bankaların, 2002 yılında takipteki alacakları toplam varlıklarının yüzde 6,6'sı iken, 2006 yılı sonunda bu oran yüzde 0,4'e gerilemiştir.

AB mevzuatı ile uyumlu olarak hazırlanan Bankacılık Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Ülkemizde 1980'li yılların ortalarından itibaren gelişmeye başlayan banka kartı ve kredi kartı piyasası 20 yılı aşkın bir süreden sonra AK Parti iktidarı döneminde **Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu** ile yasal düzenlemeye kavuşmuştur.

Bankacılık sektörünün daha etkin ve rekabetçi bir yapıda çalışmasını sağlayan önemli reformlardan birisi de 2004 Temmuz ayından itibaren mevduata verilen garantinin 50.000 YTL ile sınırlandırılmasıdır.

İktidarımız döneminde, yıllardır üstüne gidilemeyen İmar Bankası yolsuzluğu açığa çıkarılmış ve bankanının kamuya getirdiği yük ortaklarından tahsil edilmeye başlanmıştır. İmar Bankası ve daha önceki dönemlerde devredilen batık bankaların sahiplerinden 12 milyar dolarlık tahsilat yapılmış ve devlete kazandırılmıştır. Cesur ve kararlı tutumumuzla alınan bu sonuç, kamuoyu vicdanını da bir nebze olsun rahatlatmıştır.

2001 krizi nedeniyle ödeme güçlüğü yaşayan reel sektör şirketlerinin faaliyetlerini devam ettirebilmelerine yardımcı olmak ve bankacılık sektörünün sorunlu kredilerini çözüme kavuşturmak için getirilen **İstanbul Yaklaşımı** ve **Anadolu Yaklaşımı** çerçevesinde, binlerce firmanın bankalara olan borcu yeniden yapılandırılmıştır.

Sermaye piyasalarımızda son dönemde yapılan düzenlemelerle AB müktesebatına uyum yönünde önemli gelişmeler sağladık. Sermaye piyasalarımızda da gözetim ve denetimi güçlendirdik. Yeni ipotekli konut finansmanı sistemi (mortgage) ile ilgili yasal altyapıyı hazırladık.

Yeni sigortacılık yasası ile sigortacılık sektörünü AB standardında bir mevzuat çerçevesine kavuşturduk.

Sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olması ve uzun vadeli fonların oluşumu açısından önem taşıyan bireysel emeklilik sistemini uygulamaya geçirdik.

Sağlıklı bir bankacılık sisteminin reel kesim ve ekonomik büyüme için ne kadar önemli olduğunu bilen Partimiz, önümüzdeki döneminde, bir yandan sektördeki rekabet ortamının gelişmesi, diğer yandan reel kesimin bankacılık sisteminden daha fazla faydalanabilmesi için gerekli her türlü önlemi zamanında ve kararlılıkla almaya devam edecektir. Bu çerçevede;

- Özellikle KOBİ'lere, kayıtlı sisteme geçmeleri ve iyi yönetişim ilkelerini uygulamaları için gerekli her türlü desteği vereceğiz.
- Basel II standartlarına kademeli geçiş sağlayacağız.
- Aracılık maliyetleri üzerindeki vergi yüklerini (BSMV, KKDF) kademeli olarak düşüreceğiz.
- Başta Halk Bank olmak üzere kamu bankalarının özelleştirilmesi çalışmalarını tamamlayacağız.
- Yasasını çıkardığımız ipotekli konut sistemini uygulamaya geçireceğiz. Bu ise, bankalara likidite sağlayarak tüm faiz oranlarının bir miktar düşmesine yol açacaktır. Ayrıca, ilk defa tüketici fiyatlarına endeksli nispeten düşük reel faizli kredi kullanımına olanak sağlanacaktır.

Sanayi

Sanayi politikamızın temel hedefi, rekabet gücümüzü verimlilik ve teknolojik yenilik ekseninde artırmak, özel sektör öncülüğünde dışa dönük bir yapı içinde sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır. Bu hedefe, piyasa koşullarında ve taraf olduğumuz uluslararası anlaşmaları gözeterek ulaşacağız.

Küresel rekabet gücümüzün korunması ve geliştirilmesi ile ulusal refahımızın artırılmasında sanayi sektörünün belirleyici bir rolü vardır. Sanayimiz, küresel üretim zincirlerine katılımda son yıllarda önemli gelişme göstermiştir. Nitekim, AB müzakerelerinde açılan ikinci fasıl İşletme ve Sanayi Politikası Faslı olmuştur.

AK Parti iktidarı döneminde, sanayimizin rekabet gücünü ve verimliliğini artırmaya yönelik olarak bir **Sanayi Stratejisi Dokümanı** hazırlanmıştır. Ayrıca, sanayinin dinamik gücü olan KOBİ'lere yönelik olarak bir **KOBİ Stratejisi** ve **Eylem Planı** hazırlanmış ve uygulamaya konmuştur. Her iki strateji dokümanı da AB perspektifi içinde sanayimizin uzun vadeli gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Böylece, bu kritik alanlara ilişkin olarak, gündelik kararlar yerine sağlıklı bir bakış açısı içinde politika oluşturma ve öngörülebilirliği sağlama imkanına kavuşulmuştur.

AK Parti iktidarında sanayimizi hızla büyüttük. Kesintisiz bir şekilde, yıllık ortalama yüzde 7,8 büyüme sağladık. Krizler sonucu düşen kapasite kullanım oranları büyük bir artış göstererek yüzde 80'leri aştı. Mevcut kapasitenin daha fazla kullanımı ile üretim artarken, diğer yandan yeni yatırımlarla üretim kapasitesi yükseldi. 2002 yılında özel sektörün sabit sermaye yatırımları 30 milyar YTL iken, bu tutar 2006 yılında 96 milyar YTL'yi aştı. Bankaların ticari kredi hacmi 2002 yılında 21,7 milyar YTL'den 2006 yılında 91,4 milyar YTL'ye yükseldi. Sanayi ürünleri ihracatında rekorlar kırdık.

Sanayi politikamızın temel hedefi, rekabet gücümüzü verimlilik ve teknolojik yenilik ekseninde artırmak, özel sektör öncülüğünde dışa dönük bir yapı içinde sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır. Bu hedefe, piyasa koşullarında ve taraf olduğumuz uluslar arası anlaşmaları gözeterek ulaşacağız.

AK Parti iktidarı öncesi 37 yılda toplam 65 Organize Sanayi Bölgesi yapılmışken, sadece 2003-2006 döneminde 29 Organize Sanayi Bölgesi tamamladık. Aynı dönemde, 48 adet Küçük Sanayi Sitesini hizmete açtık.

Sanayimizin yenilikçilik ve rekabet gücünü artırmak amacıyla üniversiteler ile işbirliği içerisinde 23 adet Teknopark kurulmuş ve vergi muafiyeti sağlanmıştır.

Gelecek dönemde de sanayi konusunda ileriye yönelik hamlelerimiz devam edecektir.

Sanayi sektörümüzün, günün koşullarına uyum sağlaması, rekabet gücünün daha da artırılması ve üretimde katma değeri yüksek ürünlere hızla geçişini sağlamak için sanayi stratejimizi revize edeceğiz.

Sanayide stratejik kararların alt yapısını oluşturacak olan **Sanayi Bilgi Sistemini** geliştireceğiz.

Sanayi sektörümüzün; yerel kaynakları olabildiğince harekete geçiren, çevre normlarına uygun üretim yapan, tüketici güvenliğini ve tercihini gözeten, yüksek nitelikli işgücü kullanan, stratejik ortaklıklar kurarak teknoloji üretebilen, özgün tasarım ve marka yaratarak uluslararası pazarlarda yerini alan bir yapıya kavuşturacağız.

Genel sanayi stratejimizi tamamlayacak bir şekilde, rekabet avantajımız bulunan otomotiv, beyaz eşya, makine ve elektronik gibi alanlarda sektörel stratejiler hazırlayacağız.

Teşvik politikalarında köklü değişikliklere giderek bölgesel düzeyde teşviklere ağırlık vereceğiz.

Araştırma ve geliştirme çabalarını teşvik edecek ve Teknoparklarda uzmanlaşma sağlayacağız.

Ara malı ve yatırım malı üreten sanayimizin ölçek ekonomilerinden ve sinerji etkisinden yararlanabilmeleri için stratejik işbirliği yapmalarını ve kümelenme çalışmalarını özendireceğiz.

Yükselen ve gelecekte önemli rol oynamaya aday sektörleri girişim sermayesi yöntemiyle destekleyeceğiz.

Yatırım ortamının iyileştirilmesi, mesleki eğitim, altyapı yatırımları gibi diğer alanlarda atacağımız adımlarla da sanayimizin gelişmesi ve yüksek bir istihdam ve ihracat performansı için çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Dış Ticaret

Uyguladığımız politikalar sonucunda yakaladığımız ekonomik istikrar ortamı, belirsizlikleri azaltarak uzun vadeli yatırım kararı alınmasını kolaylaştırırken, kamu açıklarının azaltılması ve buna bağlı olarak reel faizlerin düşmesi müteşebbislerimizin kullanabileceği fon miktarını artırmıştır. Böylece, özel sektör yatırımlarımız ve üretimimiz hızla artmış ve beraberinde ihracat ve ithalat artışını getirmiştir.

İhracatımız 2002 yılında 36 milyar dolar iken 2007 Mayıs sonu itibariyle 12 aylık ihracat rakamı 94 milyar dolara çıkmıştır. İthalatımız ise son dört yılda 52 milyar dolardan 138 milyar dolara çıkmıştır.

Ham petrolün fiyatı 2003 yılının başındaki 23 dolarlık seviyesinden giderek yükselerek 2006 yılında 70 doların üzerine çıkmıştır. Enerji fiyatlarındaki bu önemli artışın da etkisiyle cari işlemler açığı artarak 2006 yılında 32 milyar dolara, GSYİH'ya oranı da yüzde 7,8'e yükselmiştir. Eğer enerji fiyatları 2002 yılı düzeyinde kalsa idi cari işlemler açığı 2006 yılında GSYİH'nın yüzde 3,8'i seviyelerinde gerçekleşecekti.

AK Parti iktidarı döneminde ihracatımız sadece hızla artmamış, aynı zamanda yapısal bir dönüşüm yaşamıştır. İhracatımızın mal bileşeni değişmiş ve tekstil ağırlıklı bir ihracat yapısından motorlu araçlar, beyaz eşya ve elektronik gibi daha yüksek teknoloji gerektiren sektörlerin ağırlık kazandığı bir ihracat yapısına geçilmiştir.

İthalatımızın artışında üretim artışına bağlı olarak artan hammadde ve yatırım malı ithalatı ile artan enerji ve hammadde fiyatları etkili olmuştur.

Yatırım malı ithalatımız 2002 yılındaki 8,4 milyar dolarlık seviyesinden, 2,6 kat aratarak, 2006 yılı sonunda 22,2 milyar dolara yükselmiştir.

İktidarımız döneminde Türkiye'nin dış ticaret hacmini artırmak ve Türkiye'ye daha fazla sermaye girişini sağlamak amacıyla pek çok uluslararası antlaşma yapılmıştır.

Bu dönemde 13 ülkeyle "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Antlaşması", 8 ülkeyle "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Antlaşması" ve 6 ülkeyle "Serbest Ticaret Antlaşması" imzalanmıştır.

Dış ticaret, ülkemizin ekonomik gelişimine ve sosyal refahının artırılmasına hizmet vermesi bakımından doğrudan ve dolaylı etkileri göz önüne alınarak, Partimizin öncelikli alanlarından biri olmaya devam edecektir. Aktif dışa açılma politikasına ağırlık verilecektir.

Ülkemiz dış ticaretinin, ihracatta girişimcilik, yenilikçilik ve rekabetçilik; ithalatta ise uluslararası kurallara bağlı ve yerli üreticilerimizin rekabet gücünü artırmasını sağlayacak bir yapı temelinde gelişmesini amaçlıyoruz.

Girdi ve finansman maliyetlerinin rakip ülkelerdeki seviyelere indirilmesi için girdi maliyetlerinin yükselmesine neden olan vergi yüklerini asgari düzeye indirecek alternatif politikalar geliştirilmesini önemli bir husus olarak görmekteyiz.

Kur riskinin finansal araçlar yardımıyla en aza indirilmesi için, ihracatçılarımızın kur riskini yönetebilmelerini sağlayacak türev piyasalarını hızla geliştireceğiz.

İhracat artışını sürdürülebilir kılmayı ve rekabet gücümüzü artırmayı temel alan ihracat vizyonumuz;

- İhracata yönelik üretimin sermaye ve bilgi yoğun, yüksek teknoloji ile Ar-Ge ve yenilikçilik kaynaklı verimliliğe dayanan bir yapıya dönüştürülmesi ve

- Pazarlama süreçlerinin dünyadaki eğilimler doğrultusunda hedef pazar odaklı geliştirilmesini kapsamaktadır.

Kalkınma ve dışa açılma yolunda önemli mesafeler katetmiş ülkemiz için, katma değeri yüksek yeni ürünler ve yenilikçilik ile son teknolojilerin benimsenmesini sağlayacak olan Ar-Ge faaliyetlerine, ileri düzeyde eğitime ve beceriye sahip işgücüne dayalı rekabetçi üstünlüğün gereğine inanmaktayız.

Bu amaçla, ekonomik ve sosyal anlamda gerekli faydayı sağlayacak ölçüde katma değer oluşturulabilmesi için, firmalarımızın markalaşmalarını teşvik etmeyi, böylelikle küresel talebi karşılayacak nitelikte üretim yapmalarını ve bunu etkin tanıtım ve pazarlama faaliyetleriyle desteklemek suretiyle ülke ve ürün imajını geliştirmelerini teşvik etmeyi hedefliyoruz.

Dünyada tarım ürünleri ticaretindeki korumacılığın azalacağı ve rekabetin daha da ön plana çıkacağı dikkate alınarak;

- tarımsal ürün kaynaklarının etkin şekilde değerlendirilerek verimliliğin artırılması, üretimde sağlık ve güvenlik kriterlerine uyum sağlanarak etkin bir denetim sistemi oluşturulmasını,

- üretimden son ihracat noktasına kadar tüm süreçlerde standartların yerleştirilmesini hedefliyoruz.

Üretimden nihai tüketim noktasına kadar olan süreçte, ürün izlenebilirliğini sağlayacak bir sistemin kurulması ile toplam kaliteye ulaşılmasını ve ihraç pazarlarında güvenilirliğin artırılmasını esas alıyoruz.

Küreselleşmenin bölgesel entegrasyonlar vasıtasıyla gelişmesi eğilimini göz önüne alarak, ihracatçılarımızın yeni pazarlara girmeleri için ülkemizin çeşitli ülkelerle gerek ikili gerek bölgesel oluşumlar çerçevesinde tercihli ticaret rejimi düzenlemelerini hızla tamamlamasını bir zaruret olarak değerlendiriyoruz. Bu çerçevede, yeni pazarların potansiyel olarak ön plana çıktığı dünya konjonktüründe, sistemli politikalarla pazar açılımları sağlanmasının önemine inanıyoruz.

Ülkemizin jeopolitik konumunun getirdiği avantajları kullanarak bölgesinde lojistik bir üs haline gelmesi için yeni mevzuat düzenlemeleri ve destek mekanizmalarını yürürlüğe koyacağız. Bu sayede, ülkemizin bir taraftan bölge ticaret trafiğinin yönlendirildiği bir merkez olmasını, diğer taraftan yabancı sermaye yatırımları ve yeni teknoloji transferine öncülük etmesini öngörüyoruz.

Bu çerçevede, sanayi üretim merkezleri konumundaki Organize Sanayi Bölgelerini limanlara bağlayacak demiryolu ağlarının kurulmasına büyük önem veriyoruz.

Önümüzdeki dönemde komşu ve çevre ülkelerin yanı sıra, Afrika, Asya Pasifik, ABD ve Güney Amerika ülkeleriyle ticaret ve yatırım ilişkilerinin artırılması stratejisini sürdüreceğiz.

"Ticaret Takımları"nı (Tic-Tak'lar) yüksek ticaret ve yatırım çalışmaları için hızla hizmete sokacağız.

"Üç Deniz Projesi" kapsamında Akdeniz, Karadeniz ve Hazar Denizi ülkeleri ile serbest ticaret alanı oluşturma yönündeki çalışmalarımıza devam edeceğiz.

2002 yılında 1.4 milyar dolarla aldığımız yurt dışı müteahhitlik ve müşavirlik çalışmalarımız, 2006 yılında 15 milyar dolar seviyesine ulaşmış, aldığımız taahhütler toplamı ise 85 milyar doları bulmuştur. Bu yöndeki çalışmalarımızı artırarak devam ettireceğiz.

Eximbank kredi ve sigorta hacmini genişleteceğiz.

İhracatta Ar-Ge için desteklere devam edeceğiz.

Türkiye'nin ihracat hacmini 2013 yılında 200 milyar doların üzerine, 2023 yılında ise 500 milyar doların üzerine çıkarmayı hedefliyoruz.

Turizm

Ülkemize döviz kazandıran, çok sayıda insanımıza aş ve iş imkanı sunan turizm sektörü, AK Parti iktidarı döneminde hızla büyümüş ve dünyayla rekabet edebilir en önemli üstünlük alanlarımızdan birisi haline gelmiştir.

2005 yılı verilerine göre ülkemiz; dünya genelinde en çok turist çeken ülkeler arasında dokuzuncu, turizmden elde ettiği gelir ile de en fazla gelir elde eden ülkeler arasında sekizinci sırada yer almaktadır.

Artan turizm gelirlerimizde uyguladığımız aktif tanıtım politikalarımızın önemli etkisi olmuştur. 2002 yılında 49 ülkede reklam kampanyası uygulanırken, 2006 yılında bu sayıyı 76'ya yükselttik. Çok sayıda turizm ve seyahat fuarına iştirak ettik. Ayrıca, ilk defa 2006 yılında iç turizme yönelik tanıtım kampanyaları düzenledik. Faaliyetlerimize büyük ivme kattığını düşündüğümüz kamu özel sektör işbirliği ile yürütülen reklam kampanyalarına, tüm hızıyla devam ediyoruz.

Türkiye'nin dünya çapında bir marka olması hedefi doğrultusunda yaptığımız çalışmalar neticesinde, ülkemize gelen turist sayısı ve gelirlerimizde önemli artışlar olmuştur. 2006 yılında ülkemize gelen turist sayısı 19 milyona yükselirken, turizm gelirlerimiz yaklaşık 17 milyar dolar olmuştur.

2002-2006 yılları arasında toplam 212 adet turizm merkezi ve 5 adet Turizm Kenti ilan edilmiştir. Aynı dönemde, 1,8 milyar YTL yatırım maliyetiyle 102 adet turizm tahsisi yapılmış, 44.670 yatak kapasitesine ulaşılmış ve bunun sonucunda 22.330 kişiye iş imkanı sağlanmıştır. Hazırlanan Master Planlar çerçevesinde, 23 adet Termal Turizm ve 25 adet Kış Turizmi Merkezi ilan edilmiştir. Potansiyel arz eden 8 adet bölgenin turizm merkezi ilanı çalışmaları sürdürülmektedir.

AK Parti iktidarı döneminde, büyük önem verdiğimiz turizm sektörünü uzun vadeli bir bakış açısı içinde ele almak için çalışmalar yaptık. Tüm sektörün önünü aydınlatan bir yol haritası niteliğinde olan **2023 Turizm Strateji Belgesi**'ni onaylayarak yürürlüğe koyduk. Turizmi çeşitlendiren ve yeni modellerin devreye girmesini sağlayan bu strateji sonucunda, 2023 yılına yönelik hedefimiz 65 milyon turist ve yıllık 85 milyar ABD doları gelirdir.

AK Parti döneminde ülkemizin sahip olduğu tarihi ve kültürel potansiyel en iyi şekilde değerlendirilerek turizmin hizmetine sunulmuştur. Önümüzdeki dönemde yeni adımlar atılarak, turizm sektöründe hak ettiğimiz konuma hızla ulaşacağız.

2008 yılı başından itibaren turizm sektöründe uygulanan KDV oranını yüzde 18'den yüzde 8'e indireceğiz.

Gelecek dönemde, bu dinamik sektörde ülkemizi uluslararası arenada çok daha üst noktalara çıkarmayı hedefliyoruz. Bu amaç doğrultusunda, ilan etmiş olduğumuz strateji ve master planlar kapsamında, sektör temsilcileriyle güçlü bir iletişim ve işbirliği içinde hareket edeceğiz.

Turizm sektöründe bütün aktörleri aynı şemsiyenin altına toplayacak bir hukuki düzenleme yapacağız. Böylece, bu önemli sektörde daha etkin bir organizasyon yapısı içinde politika geliştirme ve uygulama imkanı oluşturacağız.

İç turizmin geliştirilmesi ve turizmin olumlu etkilerinden vatandaşlarımızın da yararlanmalarını sağlamak amacıyla tanıtım faaliyetlerinin geliştirilmesine öncelik vereceğiz. Kitle turizminin yanı sıra, diğer turizm türlerinin de geliştirilmesi öncelikli hedeflerimiz arasında olacaktır.

Turizm ihtisas fuarlarına önceki yıllara kıyasla daha yüksek oranda katılım gösterecek, ülkelerin yapılarına göre farklılaştırılmış reklam kampanyaları geliştireceğiz. Güncel gelişmeler ışığında, tanıtım ve pazarlama alanında yeni teknolojilerin kullanımını yaygınlaştıracağız.

GÜÇLÜ TÜRKiYE iÇiN;
GÜÇLÜ BiREY
GÜÇLÜ AiLE
GÜÇLÜ TOPLUM

SOSYAL YAPININ GÜÇLENDiRiLMESi

Adalet ve Kalkınma Partisi, odağında insan ve insana ait değerler olan bir siyaset anlayışına sahiptir. Politikalarımızda insanımızın adalet ve kalkınma taleplerine cevap vermek, milletin tercihlerini siyasete taşımak temel ilkemizdir.

Anayasamızda ifadesini bulan ve devletimizin temel vasıflarından olan **"Sosyal Devlet"** ilkesini en kapsamlı ve etkili şekilde hayata geçirmek, vatandaşlarımızın her konuda hizmetinde olma anlayışımızın da bir gereğidir.

Her alanda adaletin sağlanmasının, adaletli olmanın ve ülkede adalet duygusunu yaymanın toplumsal yapımızı güçlendireceğine inanıyoruz.

Ülkemizin imkânlarının ve toplumsal refahın paylaşımında sosyal adaleti gözetmek, sosyal adaleti gerçekleştirmek partimizin ve iktidar anlayışımızın en temel kaygısıdır, en ileri hedefidir.

Bu inanç ve kararlılıkla iktidarımız döneminde sosyal politikalara özel bir önem ve ağırlık verilmiştir. Toplumsal değerlerimizin özünde güçlü şekilde yer alan **"Halka Hizmet Hakka Hizmettir"** anlayışı ile sosyal hizmetleri bütün vatandaşlarımıza daha fazla ve daha adil şekilde ulaştırmaya çalıştık. Eğitim, sağlık ve sosyal destekler gibi temel hizmet alanlarında bölgeler arası adaletsizliklerin giderilmesi için çok önemli uygulamaları gerçekleştirdik.

1990'lı yıllardan itibaren verimsiz koalisyon hükümetleri dönemlerinin ve bunun sonucu yaşanan krizlerin derin yaralarını sarmak için seferberlik ilan ettik, bu ruhla çalıştık. İktidarımızın bu döneminde bir yandan adeta çökmüş ekonomik yapımızı güçlendirirken, bir yandan da sosyal politikalara daha fazla kaynak ayırmaya azami gayret gösterdik.

Bunun sonucu olarak:

Eğitimde kaynaklar ve destekler arttı, ülke genelinde hem altyapı hem okullaşma oranları, hem de eğitim kalitesi iyileşti.

Sağlıkta bütün vatandaşlarımız daha fazla ve daha adil sağlık hizmeti alıyor.

Sosyal güvenlik sistemimiz iyileşiyor, bütün vatandaşlarımız **Genel Sağlık Sigortası** şemsiyesine kavuşuyor.

Sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler daha ilkeli şekilde, daha geniş kesimlere ulaşıyor.

Toplumumuzun gelecek umudu ve özgüveni artmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi yeni iktidarı döneminde sosyal politikalara daha fazla ağırlık vermeye kararlıdır. Ekonomik kısıtlarımızın da azaldığı yeni dönemimizde insanımızın hayat standardını yükseltecek sosyal harcamalara daha fazla kaynak ayırabileceğiz. Yeni dönemimiz sosyal yapımızı her boyutuyla güçlendirme politikalarını arttırdığımız bir dönem olacaktır.

İktidarımız döneminde iyileşme trendine giren gelir dağılımı daha dengeli hale gelecek, sosyal güvenlik- sosyal yardım-sosyal hizmet şemsiyesi merkezi bir organizasyonla bütün vatandaşlarımızı kapsayacak, eğitim ve sağlık gibi temel insan hakkı olduğuna inandığımız hizmetler daha çağdaş bir kimlik kazanacaktır.

Bütün politikalarımızın hedefi; hizmetlerin her vatandaşımıza yeterince ulaştığı, kimsenin ihmal edilmediği, kimsenin imtiyazının olmadığı ve adalet duygusunun yurdumuzun her köşesinde bütün vatandaşlarımız tarafından hissedildiği güçlü Türkiye'dir.

Güçlü Türkiye için: Güçlü birey, güçlü aile, güçlü toplum.

Eğitim

AK Parti, eğitimi, insanımızın yaşam kalitesini yükselten, ülkemizin refah, istikrar ve rekabet gücüne katkıda bulunan ve hayat boyu süren bir faaliyet olarak görmektedir. Bu nedenle okul öncesinden başlamak üzere, eğitim ve öğretime stratejik bir önem atfetmektedir.

Cumhuriyetimizin temel değerlerine vücut veren eğitim alanının, ülkemizin Atatürk'ün işaret ettiği muasır medeniyet seviyesine ulaşması için bir fırsat ve ivme merkezi olduğuna inanmaktayız.

AK Parti, eğitimi, insanımızın yaşam kalitesini yükselten, ülkemizin refah, istikrar ve rekabet gücüne katkıda bulunan ve hayat boyu süren bir faaliyet olarak görmektedir.

AK Parti iktidarı, göreve geldiği günden başlayarak, eğitimin en temel sorunları olarak gördüğü altyapı, erişim ve kalite sorunlarının üzerine ısrarla gitmiştir. Bu çerçevede, insan kaynağı niteliğinin yükseltilmesi ve beşeri sermayemizin çağdaş standartlara ulaştırılması amacıyla iktidarımız döneminde, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi yüzde 186 oranında artırılmıştır. Önümüzdeki dönemde de kamu harcamalarında en büyük pay eğitime ayrılacaktır.

Okul Öncesi Eğitim

Partimiz, 7 yaşını eğitime başlamak için çok geç bir yaş olarak görmektedir. Bundan dolayıdır ki iktidara geldiğimizde % 11 olan okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranını, büyük bir çaba harcayarak % 25'e çıkardık. Şu anda ülkemizdeki müstakil anaokullarının % 60'ı 2003-2007 yıllarında inşa edilerek hizmete sunulmuştur.

2013 yılına kadar okul öncesi eğitimde okullaşma oranını asgari % 50'ye çıkarma kararlılığındayız. 2023 yılı hedefimiz ise okul öncesi eğitimi %80 oranına yükseltmektir.

İlk ve Ortaöğretim

Eğitimi tüm vatandaşlarımız için temel bir hak olarak gören AK Parti, bu hakkın herkes tarafından erişilebilir olması hedefine yönelik önemli adımlar atmıştır. Bu amaçla, tüm imkan ve kaynaklar seferber edilerek 110.000 yeni derslik yapılmış ve binlerce okul açılmıştır.

Okullara 550.000 bilgisayar dağıtılmış, özel bilişim ve teknoloji sınıfları oluşturulmuş, bunlar için ADSL (hızlandırılmış) internet bağlantıları kurulmuştur.

Nitelikli bazı ortaöğretim kurumları belli iller ve bölgeler için imtiyaz olmaktan çıkarılmış ve yurt sathına dengeli bir biçimde dağılmaları sağlanmıştır. Bu bağlamda çeşitli il ve ilçelerde 385 Anadolu Lisesi, 65 Anadolu Öğretmen Lisesi, 20 Fen Lisesi, 13 Sosyal Bilimler Lisesi, 12 Spor Lisesi ve 6 Güzel Sanatlar Lisesi kurulmuştur.

Sosyal Bilimler ve Spor Liseleri ilk defa iktidarımız döneminde eğitim sistemimize kazandırılan açılımlar olmuştur. Bunlara ilave olarak, ticari, sınai ve hizmet sektörlerine nitelikli ara eleman yetiştirecek 750 Meslek Lisesi ve bunlara bağlı 2690 yeni bölüm açılmıştır.

AK Parti iktidarı, okula gidemeyen veya gönderilmeyen kız çocuklarımıza yönelik "Haydi Kızlar Okula" kampanyası ile yaklaşık 250.000 kızımızı okullu yapmıştır.

Ekonomik ve sosyal yoksunluk sonucu okula gidemeyen **yaklaşık 1,6 milyon evladımızın okula devam şartı ile ailelerine eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzenli yardım yapılmaktadır.** İlk ve orta öğretimde okullaşma oranını yükseltmek için iktidarımız döneminde uygulanan özel bir projeyle, nüfusumuzun en düşük gelirli % 6'lık kesimine çocuklarını okula göndermek şartıyla her ay her çocuk için belli bir ödeme yapılmaktadır. Bu ödeme çocukların annelerine yapılmaktadır ve kız çocukları için ödenen miktar daha yüksek tutulmuştur:

İlköğretimde erkek çocuk için aylık 18 YTL, kız çocuk için 22 YTL; ortaöğretimde ise erkek çocuk için 28 YTL, kız çocuk için 39 YTL ödenmektedir. Uygulanan bu projeyle, özellikle sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi düşük bölgelerimizde okullaşma oranları yükseltilmiştir. Özellikle kız çocuklarda ortaöğrenime devam etme oranı artmıştır.

Bunlara ilave olarak, ortaöğretimde 13 YTL olan aylık burs miktarı 55 YTL'ye çıkartılmıştır.

Eğitimde erişim sorunlarını çözmekte kararlı olan AK Parti iktidarı, özellikle kırsal kesimlerde oturan çocuklarımızın yararlanacağı 109 yeni **Yatılı İlköğretim Bölge Okulunu (YİBO)** hizmete açmıştır.

Kırsal kesimdeki çocuklarımız ilköğretimi bitirdikten sonra büyük çapta ortaöğretime devam edemiyorlardı. Bunun önüne geçmek için, özellikle ailesi kırsal kesimde oturan dar gelirli gençlerimiz için **345 yeni ortaöğretim yurdu inşa edilip faaliyete sokulmuştur.**

AK Parti özellikle ilköğretim ve ortaöğretimi, bilgi yüklemeden ziyade öğrencilere temel beceriler edinme, analiz ve sentez yapabilme, düşünebilme, sorgulama, sağlam bir karakter kazandırma dönemi olarak görmektedir. Bu dönemi, aynı zamanda öğrencinin kendisi ve çevresiyle uyumlu, sosyal ve kültürel değerler ile toplumsal aidiyet duygusunu kazanacağı bir kimlik oluşturma aşaması olarak kabul etmektedir. AK Parti, ilköğretim ve ortaöğretim kademesindeki müfredatları bu yaklaşımdan hareketle değiştirmiş ve tüm okullarımızda uygulamaya başlamıştır.

Yeni müfredatın tüm sınıflarda uygulanmasıyla birlikte çocuklarımız için büyük bir sıkıntı haline gelen Ortaöğretime Giriş Sınavı (OKS) 2008 yılında ortadan kalkacak, bunun yerine 3 yıla yayılmış, yeni müfredat paralelinde ve öğrenciyi okuluna bağlayan yeni bir ortaöğretim seçme ve yerleştirme sistemi tümüyle hayata geçirilmiş olacaktır.

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa iktidarımız döneminde, ilköğretim ve ortaöğretimde her çocuğumuza ücretsiz ders kitabı verilmesi uygulaması başlatılmıştır.

Çocuklarımıza seçme ve seçilme, hoşgörü, farklılıklarına rağmen ortak paydalarda buluşarak huzur ve barış içinde yaşama kültürü kazandırmak için, bütün okulları kapsayan "Okul Meclisleri ve Demokrasi Eğitimi" projesi başlatılmıştır.

AK Parti alt yapıyı güçlendirirken, eğitim sistemimizin temel direği olan öğretmenlerimizin mesleki tatminlerini artıracak politikalar izlemiştir. **Bu amaçla öğretmenlik kariyer mesleği haline getirilmiş ve yaklaşık 100.000 öğretmenimiz uzman ve başöğretmen unvanlarına kavuşturulmuştur.**

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa iktidarımız döneminde, ilköğretim ve ortaöğretimde her çocuğumuza ücretsiz ders kitabı verilmesi uygulaması başlatılmıştır.

Öğretmen atamaları, terfi ve tayinlerinde yıllardır şikayet konusu olan adam kayırma ve yandaşları koruma gibi uygulamalara son verilmiş, adalet ve eşitliği sağlamak için objektif ve şeffaf bir yöntem hayata geçirilmiştir. AK Parti iktidarında, tüm öğretmen atamaları, tayin ve terfiler elektronik ortamda yapılmaya başlanmıştır.

Yeni dönemimizde, insan kaynağımızın niteliğini dünya ile rekabet edebilecek standartlara yükseltmek amacıyla başlattığımız yeniliklere devam edecek ve beşeri sermayemize yatırımları sürdüreceğiz. Bu çerçevede, derslik, altyapı, öğretmen ve donanım gibi zaten büyük oranda çözdüğümüz erişim sorunlarını sıfıra indirmek, eğitim kalitesini artırmak en öncelikli hedefimizdir.

Bu amaca yönelik olarak etkin bir milli eğitim yönetim sistemi oluşturulacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı, genel düzeyde politikaları belirleyen, koordinasyon ve denetim fonksiyonlarını yerine getiren etkin bir yapıya dönüştürülecektir.

Önümüzdeki dönemde 2013 hedefi olarak ilköğretimde % 100, mesleki ve teknik eğitim dahil olmak üzere ortaöğretimde % 90 okullaşmayı gerçekleştireceğiz. 2023 yılındaysa zorunlu eğitimi kademeli olarak 12 yıla çıkarmak ve orta öğretimde okullaşmada %100'e ulaşmak hedefimizdir.

İlk ve ortaöğretimde tekli öğretime geçmek kaydıyla, sınıflarda azami 30 öğrencinin eğitim görmesini sağlayacağız.

Her ilçede, ilçenin nüfusunu da dikkate alarak, en az bir kız ve bir erkek öğrenci yurdu açacağız. Böylelikle, dar, sabit gelirli ve kırsalda oturan gençlerimize eğitimde fırsat eşitliği sunmak amacıyla başlattığımız çalışmaları sürdüreceğiz.

Önümüzdeki dönemde 2013 hedefi olarak ilköğretimde % 100, mesleki ve teknik eğitim dahil olmak üzere ortaöğretimde % 90 okullaşmayı gerçekleştireceğiz. 2023 yılındaysa zorunlu eğitimi kademeli olarak 12 yıla çıkarmak ve orta öğretimde okullaşmada %100'e ulaşmak hedefimizdir.

AK Parti iktidarı birçok kaynağı harekete geçirerek okullarımız bünyesinde spor salonu ve çok amaçlı salonlar inşa etmeye önümüzdeki dönemde de devam edecektir.
Kaynak ve insan israfını önlemek amacıyla, okul çeşitliliğinden çok program çeşitliliğini esas alan köklü bir ortaöğretim reformunu gerçekleştireceğiz.

Süresini 4 yıla çıkararak ve modüler bir yapı ile öğrencilerin yatay geçişine imkan tanıdığımız ortaöğretim sistemini, çocuklarımızın farklı alanlardan ders almasına imkan veren bir yapı ile zenginleştirip, çok yönlü yetişmelerine de ortam hazırlayacağız.

AK Parti iktidarında Rehberlik Araştırma Merkezleri reaktif olmaktan çıkarılarak proaktif kurumlar haline dönüştürülmüş ve sayıları yüzde 50 artırılmıştır.

Öğrencilerin yeteneklerinin ve bireysel farklılıklarının erken dönemlerde belirlenmesi için rehberlik ve yönlendirme sistemi çok daha etkin hale getirilecektir. İlköğretimde, ilk 4 ila 6. yıldan sonra çocuklarımızın ilgi ve kabiliyetlerine göre farklı alanlara yoğunlaşmalarına imkan verilecektir.

Yabancı dille eğitim yerine Türkçenin eğitim dili olarak kullanılmasına önem vermekteyiz. Bununla birlikte, uluslararası ilişkilerin giderek yoğunlaştığı günümüzde çocuklarımızın başta İngilizce olmak üzere en az bir yabancı dili çok iyi öğrenmelerine yönelik başlattığımız programları daha etkin ve yaygın hale getireceğiz.

Mevcut sınav odaklı eğitim sistemimiz gençlerimiz ve aileleri üzerinde önemli psikolojik ve mali sorunlara yol açmaktadır. Sınav sistemimiz, bir yandan büyük kaynak israfı oluşturmakta, diğer yandan, ezberci ve analitik yetenekleri gelişmemiş nesiller üretmektedir.

AK Parti olarak yeni dönemde, OKS'de yaptığımız değişiklikle ilk adımını attığımız sınav sistemi dönüşümünün ÖSS'ye de uyarlanmasını sağlayacağız.

Mesleki eğitimi öne çıkaracak etkin bir rehberlik ve yönlendirme sistemi ile, ortaöğretim sonunda yapılan tek sınav yerine, okulda öğretilen müfredatın etkinliğini ve başarısını artıracak bir ölçme ve değerlendirme sistemi oluşturacağız.

Bu dönem başlattığımız bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimde yaygın olarak kullanma çalışmalarına, önümüzdeki dönem aynı hız ve kararlılıkla devam edeceğiz. **İnternetin bağlanmadığı okul, bilişim okuryazarı olmayan öğrenci bırakmayacağız.**

Mesleki Eğitim

Mesleki ve teknik eğitim, Türk milli eğitiminin çok önemli ve öncelikli kabul ettiğimiz bir alanıdır. Partimiz iktidara geldiği zaman ortaöğretime devam eden öğrencilerimizin % 28'i meslek okullarına kayıtlı iken, yaptığımız çalışmalar ve aldığımız tedbirler sonucu bu oran % 35'e çıkarılmıştır. **2013 yılında bu oran % 50'ye çıkarılacaktır. 2023 yılı hedefimiz ise mesleki ve teknik eğitimin % 60 oranına çıkarılmasıdır.**

Bu dönem hayata geçirdiğimiz **Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Projesi (MEGEP) ve Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi (MTEM)** ile bu alanda önemli bir mesafe katedilmiştir. Bu bağlamda, bugüne kadar 42 temel meslek alanı ve bunların altında 194 meslek belirlenmiştir. Bunlardan 65 meslek için standartlar oluşturulmuş ve bu standartlara uygun eğitim setleri ve çerçeve programlar hazırlanarak uygulanmaya başlanmıştır.

AK Parti iktidarında ortaöğretim 4 yıla çıkartılmıştır. Esneklik amacına yönelik olarak, ilk yıl tüm ortaöğretim kurumları için ortak dersler verilmekte, 2. yıl okul ve meslekler arası geçiş imkanı sağlanmaktadır. Mesleki eğitim veren liselerimizin kendi içinde de öğrencilere 3. sınıftan itibaren alt alanlara geçiş imkanı verilmektedir. Böylelikle, yatay ve dikey geçişlere müsait bir ortaöğretim alanı oluşturulmuştur. Bütün ortaöğretim kurumlarının birinci sınıfları ortak olduğu için buralardan meslek okullarına öğrencilerin geçişleri daha kolay hale getirilmiştir.

İktidarımız mesleki eğitimin piyasanın ve sektörlerin ihtiyaç duyduğu vasıftaki insan gücünü yetiştirmek üzere yeniden yapılanmasını sağlamıştır. Bunlar yapılırken dünyadaki tecrübelerden yararlanılmış ve sektörleri temsil eden sivil toplum kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları mutlak surette sosyal ortaklar olarak sürece dahil edilmiştir.

Ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları ve birçok belediye ile bu dönemde işbirliği protokolleri imzalanarak binlerce insanımızın meslek edinmeleri sağlanmıştır. Bu çabalar önümüzdeki dönemde de artarak devam edecektir.

AK Parti iktidarında uzun bir çalışma sonucunda gerek yasal gerekse kurumsal olarak **Ulusal Mesleki Yeterlilikler Kurumu**'nun oluşumu tamamlanmıştır. Böylece, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu mesleklerin belirlenen standartlara uygun olarak geliştirilmesinin uluslararası standartta altyapısı hazırlanmıştır.

Özellikle bilişim teknolojisinin mesleki eğitimin çok önemli bir unsuru haline geldiğinin farkında olan iktidarımız, meslek okullarında yoğun bir şekilde bilişim teknolojileri bölümleri kurmuş ve bazı illerde müstakil Bilişim Liseleri açmıştır.

Birçok mesleğin mahiyet değiştirdiği günümüzde yaygın eğitim, hayat boyu eğitim de büyük bir önem kazanmış ve iktidarımız bu alanda da birçok projeye imza atmıştır. Bir milyondan fazla insan okuryazar değilken okuryazar hale getirilmiş, bunların bir kısmı meslek kurslarına tabi tutularak meslek sahibi olmaları sağlanmıştır.

Onlarca ülkeyle mesleki eğitim alanında işbirliği yapan AK Parti iktidarı, Türkiye'de faaliyet gösteren 120'yi aşkın yerli ve yabancı firmayla imzaladığı protokollerle mesleki eğitimin bizzat pratiğe yönelik yapılmasını sağlamıştır.

AK Parti, hızlı teknolojik değişim, uluslararası bütünleşme, artan rekabet ve bilgi ekonomisinin gelecek ihtiyaçlarını dikkate alan bir mesleki eğitim sistemini organize etmekte kararlıdır.

Önümüzdeki dönemde gerek Avrupa Birliği'nin meslek eğitimi programı olan Leonardo Programı çerçevesinde gerekse diğer devam eden ve hazırlık çalışmaları yapılan projelerle mesleki eğitimde uluslar arası boyut çok daha ileriye götürülecektir.

AK Parti, hızlı teknolojik değişim, uluslararası bütünleşme, artan rekabet ve bilgi ekonomisinin gelecek ihtiyaçlarını dikkate alan bir mesleki eğitim sistemini organize etmekte kararlıdır.

Mesleki eğitim sistemimiz için gerekli olan;

- Meslek standartlarını, sınav ve belgelendirmeyi esas alan bir mesleki yeterlilik sisteminin kurulması,
- İş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikteki insan gücünün yetiştirilmesi için eğitim ile iş dünyası arasındaki işbirliğini güçlendirecek mekanizmaların kurumsallaştırılması,
- Meslek eğitimine modüler ve esnek bir yapı kazandırılmasıdır.

Tüm bu amaçları gerçekleştirmek için başlatılan süreç ve çabalar, arzulanan sonuçlar elde edilinceye kadar sürdürülecektir.

Önümüzdeki dönem özellikle mesleki eğitimde bilişim teknolojisinin maksimum seviyede kullanılması ve özellikle yazılım alanının Hindistan ve benzeri bazı ülkelerde olduğu gibi istihdam yoğun bir alan haline gelmesi sağlanacaktır.

AK Parti olarak mesleki eğitim sisteminin işlevselliğini artırmada iş dünyasıyla işbirliği yapmak için çaba sarfedeceğiz. Mesleki eğitim gören öğrencilerimizin iş dünyası ile içi içe ve mezun olduklarında kolayca iş bulabilecekleri bir sistemi etkin ve yaygın hale getirmeye kararlıyız.

Meslek Yüksekokulları'nın mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarıyla entegrasyonunun güçlendirilmesi ve meslek yüksekokullarının daha işlevsel hale getirilmesi için çalışacağız.

Yükseköğretim

Üniversiteler, yenilikçi ve eleştirel bir bakış açısı ile bilgi üreten, bu bilgiyi yayan ve kaliteli insan gücü yetiştiren kurumlardır.

Üniversiteler, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek için çalışır, değerlerimizi koruyup yaşatır, ürettiği bilimsel bilgi, teknoloji ve nitelikli insan gücüyle toplumun geleceğini doğrudan etkiler.

Adalet ve Kalkınma Partisi, üniversitelerin sağlık, eğitim, çevre, enerji, kentsel gelişim, uluslararası ilişkiler, ekonomi, savunma ve ulusal güvenlik gibi alanlarda stratejik öneme sahip olduğuna inanmaktadır.

Yükseköğretim sistemimiz karşı karşıya olduğu yapısal sorunlar nedeniyle Türkiye'nin küresel rekabet gücüne beklenen düzeyde katkıda bulunamamaktadır. Ülkemizdeki üniversite sistemi, bilgi ekonomisinin gerektirdiği kaliteli insan gücünün yetiştirilmesi, sosyal yapının güçlendirilmesi, eleştirel düşünce ve demokratik değerlerin yaygınlaştırılması gibi alanlarda toplumsal beklentileri karşılayabilmek için bir dizi yeniliğe ihtiyaç duymaktadır.

AK Parti yükseköğretim sistemine uluslararası bir perspektifle bakmakta ve üniversitelerimizin uluslararası standartlara kavuşmasını zorunlu görmektedir. Bu sebeple, üniversitelerimizin yönetişim ve öğretim politikalarında dışa açık köklü bir değişim gerekmektedir.

Üniversitelerimizdeki nitelik ve kaynak sorununun çözümü, ancak katılımcı, hesap verebilir, özerk, sorumlu ve şeffaf bir yönetim anlayışıyla mümkündür. Üniversiteler, bilimsel olarak özgür, idari olarak özerk ve finansal olarak mali kaynak üretebilen yapılara sahip olmalıdır.

İktidarımız döneminde:

Üniversitelerimizin nitelikli insan ve uzman ihtiyacımızı karşılamak amacıyla her yıl yüksek lisans ve doktora yapmaları için 1000 öğrencinin yurtdışına gönderilmesine karar verilmiş ve ilk grup 2006 yılında gönderilmiştir. TÜBİTAK kanalıyla 5000 binden fazla yüksek lisans ve doktora bursu verilmek suretiyle geleceğin bilim insanlarını yetiştirmede önemli bir katkı sağlanmıştır. Erasmus programı kapsamında binlerce öğretim üyesi, araştırmacı ve öğrenci değişim programları çerçevesinde Avrupa üniversitelerinde bilgi ve becerilerini artırma fırsatından yararlanmıştır. Bu programdan 11 bin üniversite öğrencimiz yararlanmıştır.

Üniversitelerimizin araştırma ve insan yetiştirme kapasitesini ve uluslar arası rekabet gücünü artırmak amacıyla, AB Araştırma Raporu'na dahil olan ülkemiz 6. ve 7. Çerçeve Programlarına katılmıştır. Üniversite araştırma fonlarına ayrılan tahsisat 2002'de 70 milyon YTL iken bu tutar 2007'de 370 milyon YTL'ye çıkarılmıştır.

Üniversitelerimizin sanayi ile işbirliği çerçevesinde, vergi muafiyeti ayrıcalıkları bulunan Teknopark sayısı 3 iken iktidarımız döneminde 23'e çıkarılmış ve sanayimizin yenilikçilik ve rekabet gücü artırılmıştır.

Öğrencilerimizin eğitim giderlerine katkıda bulunmak için, yükseköğretimde 45 YTL olan aylık kredi ve burs miktarı 150 YTL'ye yükseltilmiş ve müracaat eden her öğrenciye kredi veya burs verilmiştir.

Ülkemizdeki yüksek öğretim talebini karşılamak için 7'si vakıf 32'si devlet üniversitesi olmak üzere toplam 39 yeni üniversite açılmıştır. Yükseköğretim kurumlarımızın bütçesinde yüzde 164 artış sağlanmıştır.

Öğrencilerimizin eğitim giderlerine katkıda bulunmak için, **yükseköğretimde 45 YTL olan aylık kredi ve burs miktarı 150 YTL'ye yükseltilmiş ve müracaat eden her öğrenciye kredi veya burs verilmiştir**.

YURT-KUR bütçesinde yüzde 247 artış sağlanmış ve yükseköğretim yurtlarımıza 27 bin yatak ilave edilmiştir. Öğrenci yurtlarının kalitesi arttırılmıştır.

Avrupa üniversitelerini yeniden yapılandırma yolunda stratejik bir plan ve başlangıç kabul edilen **Bolonya Süreci**'ne dahil olunmuştur. Böylece Türk üniversite sisteminin organizasyon, yönetim yapısı ve öğretim programları açısından AB'ye uyumu yolunda önemli bir adım atılmıştır.

Türkiye'deki "yükseköğretim alanının birikmiş ve birikmekte olan pek çok sorunu olduğu" ve "bu sorunlara müdahalenin geciktirilemez" olduğu gerçeğinden hareket eden AK Parti, **yeni dönemde üniversitelerimizin**

karşılaştığı sorunların ilgili paydaşların katılımı ile çözümüne öncelik verecektir. Üniversitelerimizin, yönetişim ve öğretimdeki farklılaşmaları ile temayüz etmeleri desteklenecektir. Farklı insani, fiziki ve mali kaynaklara sahip olan üniversitelerimizin tek tip ve tek merkezli yönetim anlayışı yerine küresel rekabete katılabilen, dünyaya açık ve toplumun beklentilerini karşılayan dinamik kurumlar haline gelmesi sağlanacaktır.

Avrupa Birliği müzakere süreci ve Bolonya Deklarasyonu çerçevesinde üniversitelerimizin rekabet gücünün arttırılmasına ve kalite değerlendirmesinin yapılmasına öncelik verilecektir.

Uygulamakta olduğumuz yurt içi ve yurt dışında öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme ve değişim programlarının hacmi ve çeşitliliği artırılacaktır. Üniversitelerimizin insan kaynaklarını güçlendirmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ve TÜBİTAK'ın burs programlarına ve Erasmus programı çerçevesinde öğretim üyesi, araştırmacı ve öğrenci değişim programlarına arttırılarak devam edilecektir.

AB araştırma ve geliştirme politikaları çerçevesinde yürütmekte olduğumuz 7. çerçeve programlarına katılım artırılacak ve her yıl daha fazla araştırmacımızın bu fonlardan yararlanması sağlanacaktır.

Üniversitelerimizin dış dünya ile ilişkilerini geliştirmek ve öğretim elemanı açığını kapatmak amacıyla yurtdışında eğitim görmüş yerli ve yabancı akademisyenlerin Türkiye'ye gelmesi teşvik edilecektir.

Üniversitelerimizin üretim ve hizmet sektörü ile daha yakın çalışması teşvik edilecek, sanayi-üniversite işbirliği çerçevesinde kaliteli insan gücü yetiştirilmesi amacıyla her üniversitede bir Teknopark kurulacaktır.

Üniversitelerin mali imkanları genişletilecek ve ülkemizdeki bilim insanlarının özlük hakları ve çalışma şartları iyileştirilecektir.

Öğretim üyeleri ve araştırmacıların yurt çapında değişimine imkan veren esneklikte bir tercihe dayalı misafir öğretim üyeliği sistemi desteklenecektir.

Bu sayede bilgi birikimi ve deneyiminin paylaşılması sağlanacaktır.

Yakın çevremizden başlayarak Ortadoğu, Türk dünyası ve Avrupa Birliği ülkelerinde Türk üniversitelerinin kampüsler açmalarına yönelik çalışmalar desteklenecektir. Aynı şekilde ülkemizin bilgi birikimine, insan sermayesine ve üniversitelerimizin rekabet gücüne katkıda bulunmak amacıyla dünyanın saygın üniversitelerinin Türkiye'de kampüs açmalarına imkan veren düzenlemeler desteklenecektir.

Ekonomik girdi sağlamak, Türkiye'nin tanıtımına ve kültürlerarası iletişime katkıda bulunmak için bölgemizin çekim merkezi olan ülkemizde eğitim gören yabancı öğrenci sayısının artırılması teşvik edilecektir.

Öğrenci burs miktarlarının artırılmasına devam edilecektir.

Sağlık

Adalet ve Kalkınma Partisi sağlık hizmetlerini temel bir insan hakkı olarak kabul etmektedir. Hiç bir insan bu haktan mahrum bırakılamaz. Sosyal devletin görevi bu hakkın tam anlamıyla hayata geçirilmesi için gerekli tüm tedbirleri almaktır.

AK Parti İktidarı bu doğrultuda son derece önemli adımlar atmış, sağlık hizmetinin en iyi şekilde verilmesini asli görev olarak görmüştür. Sağlıklı nesiller için daha kaliteli, daha adil ve daha kolay ulaşılabilir hizmet sunma yolunda hayal dahi edilemeyecek başarılar sağlamıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi sağlık hizmetlerini temel bir insan hakkı olarak kabul etmektedir. Hiç bir insan bu haktan mahrum bırakılamaz. Sosyal devletin görevi bu hakkın tam anlamıyla hayata geçirilmesi için gerekli tüm tedbirleri almaktır.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı, vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine ulaşmasını zorlaştıran birçok engeli cesaretle ve kararlılıkla kaldırmış, sağlıktaki çarpık, hakkaniyetten uzak sistemi iyileştirmek üzere, kapsamlı bir **"Sağlıkta Dönüşüm Programı"** başlatmış ve başarıyla yürütmüştür.

Bu çerçevede:

- **Vatandaşımızın hayatını kolaylaştıran adımları cesaretle ve kararlılıkla attık. Bu anlayış içinde, başta SSK hastaneleri olmak üzere diğer kamu kurumlarının hastanelerini Sağlık Bakanlığı'na devrettik.**

- **Temel bir hak olarak gördüğümüz sağlık hizmetlerini ayrım gözetmeden ve farklı uygulamalara meydan vermeden vatandaşımıza ulaştırıyoruz. Her vatandaşımız, üniversite hastaneleri ve özel hastaneler dahil, istediği her hastaneye gidebiliyor.**

- Dar gelirli kesimlere yönelik olarak yeşil kartlı vatandaşlarımızın hakları genişletilmiştir. Yapılan düzenleme ile Yeşil Kart sahiplerinin "ayakta tedavi" kapsamında görecekleri sağlık hizmetleri ile ilaç giderleri de devlet tarafından karşılanıyor.

- Vatandaşlarımız hastanelerde artık hakkını arayabiliyor. Birçok hastanede tercih ettiği doktora muayene olabiliyor.

- Hastanelerimiz artık cihaz fakiri değil.

- Uzman doktorlarımızın çoğu artık özel muayenehane çalıştırmıyor.

- **SSK hastalarının ilaçlarını anlaşmalı serbest eczanelerden alabilmeleri imkanını getirdik. Böylece, milyonlarca çalışan ve emeklinin kuyruk çilesini sona erdirdik, hak ettikleri kalitede hizmet almalarını sağladık.**

- Türkiye'deki 22.800 eczanenin iş hacminde çok önemli artışlar sağladık. SSK'lı hastaların serbest eczanelerden ilaç almasının önünün açılması, yeşil kartlı hastaların serbest eczanelerden ilaç almaya başlaması ve erişimin kolaylaşması sonucunda geri ödenme kurumlarının eczanelere yapmakta olduğu ilaç bedeli ödemeleri 2002 yılında 5,2 milyar YTL iken 2006 yılında 10 milyar YTL'ye çıkmıştır.

- İlaçtaki KDV oranını düşürerek ve ilaç fiyatlandırma sistemini değiştirerek, ilaç fiyatlarında önemli oranda indirim sağladık. Böylece, ilaç giderlerinde hem kamu hem de vatandaşa olan yükü büyük ölçüde hafiflettik.

- Sağlık kurum ve kuruluşlarında sunulan sağlık hizmetlerinden alınan KDV oranını yüzde 18'den yüzde 8'e düşürdük.

- Çağdaş sağlık anlayışının temel unsurları arasında yer alan aile hekimliği uygulamasını başlattık. Geleceğe dönük olarak büyük bir adım niteliğinde olan ve halen 11 pilot ilimizde başarıyla sürdürülen bu uygulamadan 9 milyon vatandaşımız yararlanmakta.

- Vatandaşlarımızın kendi ceplerinden yaptığı sağlık harcamalarının toplam sağlık harcamasına oranı yüzde 30'dan yüzde 20'ye indi. Vatandaşımızın yaklaşık yıllık 2 milyar YTL tutarındaki sağlık harcaması kamu tarafından karşılanmaya başlandı.

- **Yatan hastalarımızın ilaç ve tıbbi malzeme ihtiyaçları artık hastaneler tarafından karşılanıyor. Hasta vatandaşlarımız gece yarıları ellerinde reçete ilaç ve tıbbi malzeme bulmak için eczane eczane dolaşmak zorunda değil.**

- Önemle üzerinde durduğumuz bebek ölümlerini binde 29'dan binde 22'lere, anne ölümlerini ise yüzbinde 70'lerden yüzbinde 28'lere indirdik.

- Çocuklarını sünnet ettirecek olan ailelerimizin masraflarının devlet tarafından karşılanmasını başlattık. Çocuklarımız daha sağlıklı ortamda, sağlık tesislerinde doktorlar tarafından sünnet ediliyor.

- Tansiyon, şeker, kolesterol gibi uzun süre ilaç kullanılmasını gerektiren hastalıklarda rapor ve sadece bir kez reçete düzenlenmesi suretiyle, hasta vatandaşlarımız 2 yıl boyunca ilaçlarını her seferinde reçete yazdırmadan doğrudan eczaneye giderek 3'er aylık miktarlarda alabiliyor.

- Bütün sigortalı vatandaşlarımızın şehir içi ve şehirler arası ambulans bedelleri ödeniyor.

- Yalnızca şehirlerde değil, köylerde de "112 Acil Sağlık" hizmetini sunuyoruz.

- Kırsalda gezici hizmetlerle vatandaşımıza ulaşıyoruz.

- Diyaliz ihtiyacı olan hastalarımızı evlerinden alıp evlerine bırakarak hizmet veriyoruz.

- Afetler için Avrupa'nın en büyük tıbbi kurtarma ekibini 81 ilimizde özel eğitim almış 2400 sağlık personelimizle kurduk.

- Özürlü vatandaşlar, özel muayenehanelere resmi sağlık kurumundan sevkle gidebiliyorlardı. Yeni uygulama ile özürlü vatandaşlar, özel muayenehanelere doğrudan gidebiliyor. Özürlü ve malul arabasına ihtiyacı olan tüm SSK'lı, Bağ-Kur'lu ve Emekli Sandığı mensuplarına motorlu malul arabası alabilme imkanını getirdik.

- Bina, ekipman ve sağlık personelinin eksik olduğu bölgeleri öncelikli kabul ederek, bu konudaki dengesizlikleri büyük ölçüde ortadan kaldırdık. Kamuda yüzbine yakın yeni sağlık personeli istihdam ettik. Kamuya personel alımının son derece kısıtlı olduğu bir dönemde, alınan personelin önemli bir kısmını bu amaçla istihdam ederek, halkımızın yıllardır şikayetçi olduğu sağlık elemanı sorununa büyük ölçüde çözüm getirdik. Yeterli bina ve ekipman ile sağlık personelini buluşturarak, yurdumuzun her köşesinde hizmetlerin ölçeğini ve kalitesini geliştirdik.

- İktidarımız döneminde sağlık yatırımlarının hızla tamamlanmasına ağırlık verdik; 152'si hastane, 149'u hastane ek binası, 528'i sağlık ocağı olmak üzere toplam 903 sağlık tesisi hizmete açtık.

- On sekiz bin yeni hasta yatağı oluşturduk. Yoğun bakım yatak kapasitesini iki katına çıkardık. Yeni projelerde, çağdışı ve insani olmayan koğuş sistemini tasfiye ediyor, hasta odalarına banyo ve tuvaletler koyuyor, odaları 1 veya 2 yataklı yapıyoruz. Bu sayı 2002'de 6.852 iken Haziran 2007'de 14.252'ye ulaşmıştır.

Önümüzdeki dönemde, "Sağlıkta Dönüşüm Programı"nı kararlılıkla sürdüreceğiz ve 2013 yılı itibariyle büyük ölçüde gerçekleştirmiş olacağız. Amacımız, ülkemiz insanı için yarının "Sağlıklı Türkiye"sini oluşturmaktır.

Zengin fakir ayrımı gözetmeden halkımızın tümünün sağlık hizmetlerinden aynı standartta faydalanacağı, yoksulların primlerinin devletimizce karşılanacağı, **18 yaşın altındaki çocuklarımızın tamamının sağlık güvencesi altında olacağı "Genel Sağlık Sigortası" sistemi, AK Parti'nin Acil Eylem Planında da yer alan en önemli projelerinden birisidir. TBMM'de kabul edilip kanunlaştığı halde Anayasa Mahkemesi'nin bazı maddelerinin iptal etmesi nedeniyle ertelenmek zorunda kalan bu sistemi 2008 yılında hayata geçirmeye kararlıyız.**

"Herkes için sağlık" politika ve stratejilerimizin uygulanmasında bireyler, kamu ve özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşların katkıları için fırsatlar oluşturmayı sürdüreceğiz. AK Parti, koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verecektir. Bu çerçevede;

Önümüzdeki dönemde, "Sağlıkta Dönüşüm Programı"nı kararlılıkla sürdüreceğiz ve 2013 yılı itibariyle büyük ölçüde gerçekleştirmiş olacağız. Amacımız, ülkemiz insanı için yarının "Sağlıklı Türkiye"sini oluşturmaktır.

- Başta koruyucu sağlık ve ana-çocuk sağlığı hizmetleri olmak üzere birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirerek yaygınlaştıracağız.

- **Aile hekimliğini bütün ülkeye yaygınlaştıracağız. Böylece kendi doktorumuzu seçebileceğimiz, isteğimizle değiştirebileceğimiz bir dönem başlayacak, herkesin sağlık kayıtları düzenli olarak takip edilecek, hastanelerimizle entegre bir sağlık sistemi ve uygun sevk zinciri geliştirilebilecektir.**

- 2010 yılına kadar bebek ölümlerini binde yirminin, anne ölümlerini yüzbinde yirminin altlarına indireceğiz. Bebek ve çocuklarda beslenme eksiklik ve bozukluklarını önleyici programlarımızı güçlendireceğiz. Çocuk aşılama oranlarımızı %95'in üstüne çıkaracağız. Yalnızca gelişmiş ülkelerin aşı takvimini uygulamakla kalmayıp, aşılamadaki son yenilik ve teknolojileri çocuklarımıza ulaştırmaya devam edeceğiz.

- "112 Acil Sağlık" hizmetlerinde hedefimiz şehirlerde 10 dakika, kırsalda 30 dakika içinde çağrıların % 95'inden fazlasına ulaşmaktır. İstasyon sayımızı artırıp, ambulanslarımızı son teknolojilerle yenilemeye devam ederek; kar üstü araçlarımıza, deniz ve hava taşıma araçlarını ekleyeceğiz.

- Afetler için oluşturduğumuz ekipleri ve ekipmanları (UMKE) daha da geliştirecek, her an ve her bölge için hazır 3500 kişilik bir yapıyı muhafaza edeceğiz.

- Sağlık, sosyal ya da ekonomik şartları nedeniyle özel ihtiyacı olan kişilerin, özellikle özürlülerin uygun hizmete kolay ulaşmasını sağlayacağız. Evde bakım hizmetlerini geliştireceğiz.

- Gençlerimizin sağlığı için, toplumun katılımını sağlayarak şiddet ve kazalardan, ilaç, tütün, alkol tüketimi gibi zararlı davranışlardan korunmaları için uygun stratejiler geliştireceğiz.

- Bulaşıcı hastalıklardan korunmada gösterdiğimiz başarıyı daha ileri seviyelere taşımak üzere; kızamığı ülkemizden uzaklaştırmak, hepatit B taşıyıcılığını asgariye indirmek; kabakulak ve boğmacayı yüzbinde bir, sıtmayı yüzbinde beşin altına düşürmek; tüberküloz, çocuk zatürresi, ishallerden oluşan olumsuz sonuçları ve ölümü azaltmak hedeflerimiz içindedir.

- Bulaşıcı olmayan hastalıklara bağlı olarak sağlığın bozulması ve erken ölümleri önlemek, önümüzdeki dönemin önemli sağlık programlarını teşkil edecektir. Bu kapsamda kalp-damar hastalıkları, kanserler, diyabet, kronik solunum yolları hastalıkları, felçler, böbrek yetmezliği başta olmak üzere, belirli hastalıklar için ülke programlarını geliştireceğiz.

- **"Sağlıklı Hayat"** programlarının yukarıdaki problemler ve benzerlerinden korunmada önemi büyüktür. Tütün ve alkol kullanımı; meyve-sebzenin eksik tüketilmesi, yetersiz fiziksel aktivite (hareket eksikliği), aşırı kilo; yüksek kan basıncı ve yüksek kolesterolden oluşan **"yedi sebeple" kararlılıkla mücadele** edeceğiz.

Ulusal Sağlık Bilgi Sistemini etkin hale getirilecek ve bu sistemi (e-sağlık) Sağlık Bakanlığı, üniversite, Sosyal Güvenlik Kurumu ve özel sağlık kuruluşlarının işbirliğiyle geliştireceğiz.

Sağlık alanında uygulayacağımız "Medula" projesi ile hastaneler ve Sosyal Güvenlik Kurumu arasında işlemler online olarak yapılabilecektir. **Böylece elektronik fatura ve reçeteleme sistemine geçilerek, suiistimaller ve kaynak israfı önlenecektir.**

Gelişmiş ülkelerde uygulanan çağdaş bir uygulamayı, "elektronik kimlik kartı" uygulamasını başlatacağız. **Elektronik kimlik kartı halen kullanımdaki kimlik cüzdanının yerini alacaktır.**

Kızılay'la birlikte başlatılan uygulamaları yaygınlaştırarak kan ve kan ürünleri teminini vatandaşın sırtında yük olmaktan çıkaracağız.

Sağlık sektöründeki insan kaynağı eksiğimizin giderilmesi için, başta üniversiteler olmak üzere, sorumluluğu olan bütün taraflarla işbirliği yaparak soruna çözüm arayacağız. **2023 yılında sağlık sektöründeki insan kaynağı açığını büyük oranda kapatmış bir Türkiye hedefliyoruz.**

Gelişmiş ülkelerde uygulanan çağdaş bir uygulamayı, "elektronik kimlik kartı" uygulamasını başlatacağız. Elektronik kimlik kartı halen kullanımdaki kimlik cüzdanının yerini alacaktır.

Yapısını geliştirdiğimiz Hıfzısıhha Mektebi'ni **"Türkiye Sağlık Enstitüsü"**ne dönüştürecek adımları atarak, sağlık sistemleri yönetimi başta olmak üzere araştırma ve geliştirme çalışmalarımızı güçlendireceğiz.

İlaç ve tıbbi malzeme yönetimi için özel bir yapı geliştirmeye devam edeceğiz. Akılcı ilaç kullanımı politikası çerçevesinde sağlık hizmetlerinin nitelikli ve ekonomik olarak sunulmasına yönelik çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Sağlık Bakanlığı'nı yeniden yapılandırarak, düzenleme, planlama ve denetleme rolünü daha da güçlendireceğiz. Sağlık kurumlarının akreditasyonuna ilişkin bir sistem geliştireceğiz.

Hizmet kalitesini artırmak amacıyla, hastane yönetimlerini idari ve mali açıdan özerk bir yapıya kavuşturacağız.

Çalışma Hayatı

Her alanda olduğu gibi, çalışma hayatı konusunda da Adalet ve Kalkınma Partisi İktidarı güven ve istikrar getirmiştir. Gerek hızlı kalkınma iddiamız gerekse sosyal dayanışmayı öne çıkaran adalet anlayışımız, çalışma hayatıyla yakından ilişkilidir. Çalışma hayatında tüm taraflar arasında akılcı bir dengenin kurulmasını hedefledik. Çalışanlarımızın haklarının ve işletmelerimizin rekabet gücünün korunduğu bir çalışma hayatının geliştirilmesi için çalıştık. Sosyal barışın korunması ve geliştirilmesini, sağlıklı ve uzun soluklu bir kalkınma sürecinin olmazsa olmaz koşulları arasında görüyoruz.

Çalışana ve emeğe saygıyı esas alan AK Parti iktidarı, çalışma hayatına ilişkin yasalarda AB ve ILO normlarına uygun olarak önemli düzenlemeler yapmıştır.

30 yıldır tartışılan ama sonuca ulaştırılamayan **İş Kanununu** çıkararak bir yandan esnek çalışma biçimlerini getirdik, diğer yandan işçilerimizin iş güvenliğini sağladık. Yeni çalışma koşulları işletmelerimizin ihtiyaçlarını gözetmekte ve rekabet olanaklarını artırmaktadır.

Bu Kanunla ayrıca, çalışma sürelerini 45 saatle sınırlandırdık, işçilerimize haftada 24 saat izin hakkı getirdik, milli bayram ve tatil günlerinde çalışmayı işçimizin onayına tabi kıldık. Verimlilik artışını da getiren bu haklar, çalışanlarımızın daha huzurlu koşullarda üretime katkıda bulunmasının yolunu açmıştır.

Yabancıların ülkemizde çalışmasına ilişkin düzenlemeleri yenileyerek bu alandaki dağınıklığı giderdik ve yetkileri tek çatı altında topladık. İnsanımız için yeni iş ve aş imkanları oluşturacak doğrudan yabancı sermaye yatırımları bakımından elverişli bir ortam oluşturduk.

Çalışma hayatımıza bir düzen ve disiplin getirecek bir anlayışla, **Mesleki Yeterlilikler Kurumunu** kurduk. Böylece, birçok mesleğin standartlara kavuşturulması ve bu meslekleri icra edecek kişilerin sertifikalandırılması mümkün olabilecektir. Bu alanda önümüzdeki yıllarda ortaya çıkacak somut gelişmeler insanımızın hayatına daha kaliteli ve güvenilir hizmetler şeklinde yansıyacaktır. Diğer yandan, standartları belli olan bir mesleğin icrası mesleğe olan saygıyı ve meslek icra eden insanımıza güveni pekiştirecektir.

Ücretin gerçek usulde vergilendirilmesinde asgari geçim indirimini başlatan düzenlemeleri gerçekleştirdik. Geçmişe göre büyük artışlar yaptığımız asgari ücret düzeyi bu ilave iyileştirmelerle daha olumlu bir noktaya taşınacaktır.

Çocuk işçiliği ile etkili bir şekilde mücadele ettik.

Ülkemiz 2006 yılında ILO Genel Kurulu'nun özel oturumunda çocuk işçiliği ile en iyi mücadele eden 3 ülkeden biri olarak seçildi. Sosyal sorumluluk anlayışımızın bir gereği olan bu mücadeleye kararlılıkla devam edeceğiz.

218 bini aşan geçici statüdeki kamu işçisine kadro verdik. Böylece, uzun zamandır gündemde olan kamuda geçici istihdam konusunu yasal bir çerçeveye kavuşturmuş olduk. Bu işçilerimize tam bir iş güvencesi sağladık ve endişelerini giderdik.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarımızla Avrupa Birliği standartlarını ülkemize taşıyoruz. Meslek hastalıkları ve kazaları sonucu yaşanan insani dramları azaltacak bu düzenlemeler, aynı zamanda ekonomideki işgücü kaybı ve bunun doğurduğu üretim azalışlarını da en aza indirecektir.

E-devlet uygulamaları ile bürokrasiyi azalttık ve gerek çalışanlarımızı gerekse işletmelerimizi rahatlattık.

Önümüzdeki dönemde de çalışanlarımızın haklarını korumak ve işletmelerimizin rekabet gücünü artırmak için çalışma hayatına ilişkin çalışmalarımızı sürdüreceğiz. **Sosyal barış, adalet ve refah arayışında tüm kesimlerle iletişim ve işbirliği içinde yeni adımlar atacağız.**

İLO ve AB müktesebatına uyum ekseninde düzenlemeler yapmaya devam edeceğiz. Kalkınma sürecimizi ve çalışanlarımızın uzun vadeli menfaatlerini esas alarak, iş barışını ve sosyal barışı koruyacağız.

Çalışanlarımızın huzur ve güven içinde verimli bir şekilde emeklerini katma değere dönüştürmeleri temel hedeflerimiz arasındadır. Bu çerçevede, iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerini gelişmelere göre yenileyecek ve kamu çalışanlarını da kapsayacak bir şekilde genişleteceğiz.

Çalışma hayatını kolaylaştırma anlayışı içinde, çalışanlarımızın ve işletmelerimizin ihtiyaçları doğrultusunda bürokratik işlemleri basitleştirmeye ve e-devlet uygulamalarını yaygınlaştırmaya devam edeceğiz.

İş Kanununu, önümüzdeki dönemin en önemli gündemi olmaya devam edecek olan istihdam politikalarımızı destekler bir anlayışla geliştireceğiz. Esneklik ve güvenceyi bir arada gerçekleştiren modelleri esas alarak, yeni istihdam biçimlerini yaygınlaştıracağız. Esnekliği artırırken, eş zamanlı olarak da bu kapsamda çalışanların sosyal güvenlik sorunlarını çözmeyi hedefliyoruz.

Diğer yandan, haksız rekabet oluşturan ve işletmelerimizin uzun vadeli gelişiminde darboğaz meydana getiren kayıtdışılık ile etkili bir şekilde mücadeleyi sürdüreceğiz. İstihdamı artırma, rekabet gücüne katkıda bulunma ve kayıtdışılıkla mücadele etme hedeflerimizle tutarlı bir şekilde istihdam üzerindeki yükleri azaltmaya kararlıyız.

İşsizlik Sigortası Fonu'nu istihdamı geliştirecek yatırımları özendirme ve insanımıza işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda beceri kazandırma amacıyla harekete geçireceğiz. Diğer yandan, işsizlerimizin bu Fon'dan daha kolay, daha uzun süreyle ve daha fazla yararlanmasını sağlayacağız.

Çalışma hayatı ile eğitim arasındaki ilişkileri güçlendiren bir yaklaşım içinde Mesleki Yeterlilikler Kurumunu kurumsallaştırma ve aktif olarak çalıştırma hedefimizi hayata geçireceğiz. **İşsizlik Sigortası Fonu'nu istihdamı geliştirecek yatırımları özendirme ve insanımıza işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda beceri kazandırma amacıyla harekete geçireceğiz. Diğer yandan, işsizlerimizin bu Fon'dan daha kolay, daha uzun süreyle ve daha fazla yararlanmasını sağlayacağız.**

Sendikal yapımızda AB müktesebatına ve çağdaş gelişmelere paralel olarak düzenlemeler yapmaya devam edeceğiz. Sendikaların toplu iş sözleşmelerine katılımları konusunda yürütmekte olduğumuz çalışmaları ILO ve AB normlarını dikkate alarak sonuçlandıracağız.

Her alanda olduğu gibi çalışma hayatında da katılımcılığı esas alıyoruz. Bu anlayış içinde, ülke ve işletme düzeyinde mevcut sosyal diyalog mekanizmalarını güçlendireceğiz ve diyalog kültürünü yaygınlaştıracağız.

Sosyal Güvenlik

İnsanımızın yarın kaygısı olmadan huzur içinde yaşaması, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin temel amacıdır. Bu doğrultuda, tüm insanlarımızın kapsamlı ve etkin bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması şarttır.

AK Parti iktidarı döneminde, **sosyal güvenlik gibi temel bir alanda hayati önemde reformlar yapılarak, dağınık yapıdaki üç sosyal sigorta kuruluşunun tek çatı altında toplanması** rüyasını gerçekleştirdik.

Tüm toplumu ve hepimizin geleceğini ilgilendiren bu alanda, vatandaşlarımıza çok daha hızlı, güler yüzlü ve ortak norm ve standartlarda hizmet alabilme imkanını sağladık. Siyasi istikrar ve güven zemininde, birçok ülkenin arzu edip de başaramadığı bir dönüşümü sancısız bir şekilde yaptık.

Adalet ve Kalkınma Partisi sosyal güvenlik alanında sadece tek çatı oluşturmakla kalmayıp; emeklilik, sağlık ve primsiz ödemeler ve sosyal yardımlar alanında da çok önemli adımlar atmış ve **Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu çıkarmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin bazı maddelerini iptali sebebiyle uygulama tarihini ertelediğimiz** bu reform tamamlandığında, uzun yıllardır cesaret edilemeyen köklü değişiklikler gerçekleştirilmiş olacaktır.

İnsanımızın yarın kaygısı olmadan huzur içinde yaşaması, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin temel amacıdır. Bu doğrultuda, tüm insanlarımızın kapsamlı ve etkin bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması şarttır.

Tüm bu cesur ve kararlı adımlar ülkemizin yarınları adına ve sosyal yapımızı güçlendirmek için atılmıştır. İktidarımız döneminde uyguladığımız **güçlü sosyal politikamızın yansımalarını sosyal harcamaların artışından net bir şekilde görmekteyiz:**

- 2002 yılında sosyal harcamalar (eğitim, sağlık, sosyal koruma gibi) milli gelirin yüzde 17'si iken, 2006 yılında artan milli gelirimizin yüzde 19'u olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir anlatımla, 2002 yılında 47 milyar YTL olan sosyal harcamalar, iki katın üzerinde bir artışla, 2006 yılında 108 milyar YTL'ye yükselmiştir.

- 2002 yılında 22 milyar YTL civarında olan kamunun sosyal korumaya yönelik harcamaları, Adalet ve Kalkınma Partisinin sosyal duyarlılığının bir yansıması olarak 2006 yılında 55 milyar YTL seviyesine yükselmiştir.

- Net asgari ücret 2002-2007 yılları arasında yüzde 119 oranında artmıştır. 2002 yılı sonunda net ele geçen asgari ücret 184 YTL iken, 2007 yılı ilk yarısı için 403 YTL olarak belirlenmiştir.

- 2003 yılında SSK ve Bağ-Kur'dan aylık alanlara 75-100 YTL sosyal destek ödemesi yapılmıştır. 2002 yılı sonunda SSK ortalama emekli aylığı 276 YTL iken yüzde 95 artışla 2007 Ocak ayında 538 YTL'ye yükseltilmiştir.

- Bağ-Kur'lu esnafların 2002 yılı sonunda ortalama emekli aylığı 261 YTL'den yüzde 117 artışla 2007 Ocak ayında 566 YTL'ye çıkarılmıştır. Bağ-Kur'lu çiftçilerin 2002 yılı sonunda ortalama emekli aylığı 110 YTL'den yüzde 205 artışla 2007 Ocak ayında 335 YTL'ye çıkarılmıştır.

Sosyal politikalara verdiğimiz önem, önümüzdeki dönem daha belirgin bir şekilde devam edecektir. Anayasamızda ifadesini bulan "Sosyal Devlet" ilkesini vatandaşımızın gündelik hayatında bütün boyutlarıyla hissettirme konusunda siyasi irademiz tamdır. Partimizin adında yer alan "adalet" kavramının gelir dağılımı ve insanca yaşama boyutu olan "sosyal adalet" idealini gerçekleştirmek temel amaçlarımız arasında olmaya devam edecektir.

Bu kapsamda, yaklaşık 45 yıldan beri ülkemizin gündeminde olan sosyal güvenlik reformunu bütün yönleriyle hayata geçirmeye kararlıyız. Böylece;

- Mevcut çalışanların emekliliklerini hak edecekleri yaş, prim ödeme ve sigortalılık süreleri (kazanılmış hakları) aynen korunarak, tüm vatandaşlarımıza eşit ve adil bir hizmet sunulmasını sağlayacak bir emeklilik rejimi oluşturulacaktır.

- Mevcut çalışanların emekli aylıkları, eski sistemde ve yeni sistemde geçirdikleri süreye bağlı olarak hesaplanacaktır. Böylece mevcut sigortalılar için yeni sisteme geçiş zaman içinde kademeli olarak gerçekleşecek, norm birliği mevcut sigortalıların mağduriyetine yol açmadan uzun zaman içinde sağlanacaktır.

- Çalışmaya yeni başlayacaklar için tümüyle norm birliğinin sağlandığı bir emeklilik rejimi söz konusu olacaktır.

- Bağ-Kur'lular için gelir basamağı sistemi kaldırılarak, prime esas asgari ve azami kazanç arasında sigortalının seçeceği bir miktar üzerinden prim ödemesi esası getirilecektir.

- Evlenme, emzirme, cenaze, hastalık, analık ve geçici iş göremezlik yardım miktar ve süreleri artırılarak sigortalı ve yakınlarına karşılaştıkları mali sıkıntıları aşmalarında yardımcı olunacaktır.

2008 yılında yürürlüğe girecek genel sağlık sigortasını getirecek olan sosyal güvenlik reformu ile "yeşil kart" gibi uygulamalar tarihe karışacaktır. **Herkesin sigortalı olduğu bir Türkiye hayali nihayet gerçeğe dönüşecektir.**

Sosyal güvenlikte sağladığımız birliği, sosyal yardım ve hizmetlerle de bütünleştirmeye kararlıyız.

Sosyal güvenlikte sağladığımız birliği, sosyal yardım ve hizmetlerle de bütünleştirmeye kararlıyız.

Temel hedefimiz bütün vatandaşlarımızı kuşatan ve her birine kamu hizmetini en doğru, adil, hızlı ve etkili sunacak bir altyapı kurmaktır.

Kuracağımız **Merkezi Bilgi Sistemi** ile değişik kurumlarımızın sahip olduğu tüm bilgiler bir araya getirilecektir.

Çalışan nüfus, yaşlılar, özürlüler, yoksul kesimler gibi değişik statü ve özellikteki insanımıza dönük olarak kurumlarımızın hizmetleri daha etkin bir organizasyon ve koordinasyon içinde yürütülecektir.

İnsanımızın gelir durumu ve geçim şartlarını da içeren **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi**, sosyal yardımlaşma ve dayanışma kapsamında üretilen envanter ve yoksulluk profili tespitine dönük çalışmalar birleştirilecektir. Bu şekilde oluşturulacak merkezi bilgi sistemi ise özellikle sosyal güvenlik şemsiyesi altında olan nüfusumuza toplu bir bakışı mümkün kılacaktır.

Merkezi bilgi sisteminin üreteceği verilerin değerlendirilmesi ile daha etkili politikaların geliştirilmesi ve hizmetlerin toplu bir şekilde planlaması yapılabilecektir. Her bir vatandaşımızın ihtiyacına ve konumuna göre farklı araçlar devreye sokularak hizmetlerin sunumu sağlanacaktır. Böylece, farklı kurumların aynı hedefe dönük olarak sonuç odaklı bir anlayış içinde organizasyonu gerçekleştirilecektir.

Sosyal Yardım ve Dayanışma

Adalet ve Kalkınma Partisi, kuruluş felsefesi, parti programı ve uygulamaları ile özellikle "kimsesizlerin kimsesi" olmayı vatandaşa hizmet anlayışının en başına koymaktadır.

Çaresiz ve umutsuz bir tek insanımızın kalmaması için var gücüyle çalışmak ve insanımıza onurlu bir hayat imkanı sunmak Partimizin varlık sebepleri arasındadır. Adalet ve Kalkınma Partisi bu kaygı ve samimiyetini, sözle değil, iktidarı döneminde yaptığı uygulamalarla tartışmaya yer bırakmayacak bir şekilde ortaya koymuştur.

2002 yılında iktidar olduğumuzda yılların ihmali ve yaşanan krizlerin sonucu artan yoksullaşmayı yenmek, açılan sosyal yaraları sarmak öncelikli hedefimiz olmuştur.

Yıpranan toplumsal yapımızı güçlendirmek, adeta çaresizlik içerisinde kalan vatandaşlarımızın yardımına ulaşmak ve tekrar insanımıza **özgüven** kazandırmak için ülkemizin bütün imkânlarını seferber ettik.

İktidarımız döneminde uyguladığımız bütün ekonomik politikalarda sosyal boyut göz önüne alınmış, olası toplumsal yansımaları değerlendirilmiştir. Bütün sektörlerde ve bütün bakanlıkların çalışmalarında özellikle dar gelirli ve yoksul kesimlere daha fazla destek sağlanması politikası izlenmiştir. Özellikle, vatandaşlarımıza sosyal yardım sunan kurumlarımızın bütçeleri ciddi biçimde artırılmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, kuruluş felsefesi, parti programı ve uygulamaları ile özellikle "kimsesizlerin kimsesi" olmayı vatandaşa hizmet anlayışının en başına koymaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı devletimizin **"Sosyal Devlet"** olma ilkesi ve toplumumuzda sosyal adaletin gerçekleştirilmesi hedefine öncelik vermektedir. **Bu çerçevede bütün sosyal yardım ve destekleri vatandaşlarımızın hakkı ve devletin de görevi olarak kabul etmektedir.**

Adalet ve Kalkınma Partisi yoksul kesimler, yaşlılar, özürlüler, korunmaya muhtaç çocuklar, öğrenciler ve genel anlamda sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı bütün grupların ihtiyaçlarına karşı duyarlı bir yaklaşım sergilemiştir. Tüm bu çalışmalarımızda temel amaç insanımızın onuru, mutluluğu ve huzuru olmuştur.

Değişik bakanlıklarımızca vatandaşlarımıza ulaştırılan sosyal yardımların miktarı 2002 yılında 1,4 milyar YTL iken Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde hızla artırılmış ve 2006 yılında 5,7 milyar YTL'ye ulaşmıştır. 2003- 2006 döneminde toplam olarak 14,8 milyar YTL sosyal yardım harcaması yapılmıştır. Böylece sosyal yardımların milli gelire oranı yüzde 0,45'ten yüzde 1,05'e çıkmıştır.

İktidarımız döneminde tarım kesimine önemli miktarda karşılıksız destekler sağlanmıştır. Esnaf ve sanatkârlarımıza ve KOBİ'lere destekler artırılmıştır.

Dolaylı bir destek olarak özellikle dar gelirli kesimleri gözeterek, her ailenin zorunlu bir tüketim kalemi olan elektrik fiyatlarında iktidarımız döneminde hiç zam yapılmamıştır.

Velilerin ve öğrencilerimizin hayatını kolaylaştıran ve dar gelirli vatandaşlarımızın eğitim giderlerini düşüren ücretsiz ders kitabı dağıtımı uygulamasına geçilmiştir. **2003-2007 döneminde ilk ve ortaöğretim okullarında toplam 411 milyon 282 bin adet kitap öğrencilere ücretsiz dağıtılmıştır. Bunun maliyeti 776 milyon YTL'dir.**

Dolaylı bir destek olarak özellikle dar gelirli kesimleri gözeterek, her ailenin zorunlu bir tüketim kalemi olan elektrik fiyatlarında iktidarımız döneminde hiç zam yapılmamıştır.

Asgari ücret AK Parti iktidarında iki katından fazla artırılmıştır.
Yaşlılık aylığı yükseltilmiş, özürlü aylıkları ise özürlülük derecesine göre iki veya üç kat artırılmıştır.

2002 yılında yeşil kart için yapılan harcama sadece 160 milyon YTL iken, bu harcama 2006 yılında, 18 katı aşan bir artışla 2,9 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Yaşlı-malül ve sakat aylıkları için yapılan harcamalar ise aynı dönemde 312 milyon YTL'den 1,3 milyar YTL'ye çıkmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza doğrudan sosyal yardım ulaştırılmasında **Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu** etkili bir şekilde kullanılmıştır.

Sosyal yardımların uzmanlığa dayalı, bilimsel kriterlerle ve daha organize şekilde vatandaşlarımıza ulaştırılabilmesi için iktidarımız döneminde **Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü** kurulmuştur.

Bu Fon'un kaynaklarını 2002 yılına göre yüzde 150'ye varan oranda artırdık. Daha önceki dönemlerde **Fon kaynakları diğer amaçlar için bütçeye transfer edilirken, iktidarımız döneminde tek bir kuruş amaç dışı kullanılmamıştır. Tam aksine, bütçeden Fon'a kaynak transferi yapılmıştır.**

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında sosyal yardım alanında rastgeleliğe son verilmiş, yoksullukla mücadelede bilimsel tespitlerin yapılmasına ve alınacak tedbirlerin bu tespitlere dayandırılmasına büyük özen gösterilmiştir. Sosyal yardımlardan sorumlu kuruluşlar etkin bir şekilde çalıştırılmış, önemli oranda artan kaynaklar objektif kriterlere dayalı olarak amaca uygun kullanılmıştır.

Sadece Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan 2003- 2006 döneminde toplam 4,7 milyar YTL tutarında sosyal yardım harcaması yapılmıştır.

Hükümetimizin Acil Eylem Planında yer aldığı üzere, sosyal yardım stratejimiz;

- Objektif kriterler oluşturularak, ihtiyaç sahiplerine talepleri beklenmeksizin ulaşılması,
- Üretim ve istihdama dönük projelere ağırlık verilmesi, beceri ve meslek edindirme programlarının desteklenmesi,
- Eğitim ve sağlık programlarına öncelik verilmesi temellerine dayandırılmıştır.

Her şeyden önce Fon kaynakları ile vatandaşa esnek ve şeffaf bir anlayışla en yakın noktada faaliyet gösteren ve her il ve ilçemizde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına aylık periyodik aktarımları artırdık. 2003 yılında bu aktarım aylık 9 milyon YTL iken, 2006 yılında 25 milyon YTL olmuştur.

Yardım politikaları, vatandaşlarımızı pasif alıcı durumunda bırakan karşılıksız, günlük ihtiyacı karşılayan yardım biçiminden, sürdürülebilir gelir elde etmeye yönelik ve onları üretken kılabilecek kalıcı proje desteklerine ağırlık verecek şekilde düzenlenmiştir. **Hedef, insanımızı "yardıma muhtaç" durumdan kurtararak; kendi alın teri ile geçinen bireyler haline getirmektir.**

Hedef, insanımızı "yardıma muhtaç" durumdan kurtararak; kendi alın teri ile geçinen bireyler haline getirmektir.

Bu çerçevede, bireysel ve grup halinde bir iş kurmak ve kendi gelişimini sağlamak isteyen vatandaşlarımıza gerekli rehberlik yapılmakta ve destek sağlanmaktadır. İki yıl geri ödemesiz, faizsiz kredi verilmektedir. Sosyal yardım faaliyetlerinde, hedef kitle arasında çalışabilir durumda olanlar bu desteğe yönlendirilmektedir.

İhtiyaç sahibi vatandaşlarımızın kendi gelirlerini elde edebilmelerini sağlamak amacıyla gelir ve istihdam sağlayıcı projeler tasarlanmış ve uygulanmıştır. Bu maksatla başlattığımız projeler arasında **Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi** bulunmaktadır. Bu proje ile, üyelerini köylerimizdeki en düşük gelirli ailelerin oluşturduğu kooperatifler kanalıyla, süt sığırcılığı, koyunculuk ve seracılık projeleri için 498 kooperatife 312 milyon YTL kaynak aktarılmış ve 32.000 aile faydalanmıştır.

AK Parti İktidarında başlattığımız diğer bir önemli proje ise dar gelirli aile çocuklarının sağlıklı ve eğitimli yetişmelerine doğrudan katkı vermek olmuştur:

- Nüfusumuzun en düşük gelirli yüzde 6'lık kesimini oluşturan ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla annelere her ay eğitim yardımı verilmektedir.

- Kız çocuklarının okullaşma oranları ile ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarını artırmak amacıyla, kız çocuklarımıza ve ortaöğretime devam eden öğrencilerimize verilen yardım miktarı daha yüksek tutulmuştur.

Bu kapsamda, 2003-2007 Mart döneminde toplam 583 milyon YTL eğitim desteği verilmiştir. Yaptığımız bu uygulama okullaşma oranını artırmış, özellikle kız çocuklarımızın ortaöğretime devamını önemli oranda teşvik etmiştir. **Bugün 1 milyon 659 bin çocuğumuz bu program kapsamında eğitim görmektedir.**

- Ayrıca, eğitim ve öğretim yılının başlangıcında ilköğretim ve ortaöğretimde okuyan dar gelirli aile çocuklarının kırtasiye, önlük gibi temel ihtiyaçları karşılanmakta, taşımalı eğitim uygulaması kapsamında okullara taşınan **yoksul öğrencilere öğle yemeği verilmekte ve özürlü öğrenciler okullarına ücretsiz taşınmakta**dır. Bu kapsamda, 2003-2006 döneminde yapılan eğitim yardımı 1,5 milyar YTL'dir.

- Nüfusun en düşük gelirli %6'lık kesimini oluşturan ailelerin **okul çağı öncesindeki çocuklarının düzenli sağlık kontrolleri**ni yaptırmaları şartıyla her ay doğrudan annelere sağlık yardımı yapılmaktadır. Bu amaçla 2003- 2007 Mart döneminde toplam 944.103 çocuğa 213 milyon YTL yardım yapılmıştır. Bu yardımlar da düzenli bir şekilde devam etmektedir.

Sosyal güvenceden yoksun ve Yeşil Kart almaya hak kazanamayan vatandaşlarımızın ödeme güçlerini aşan sağlık giderleri, özürlülerimizin el-ayak protezleri, sakat arabası, işitme cihazı gibi yardımcı araç ve gereç ihtiyaçları karşılanmaktadır. Böylece, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde **sağlık konusunda hiçbir vatandaşımız açıkta bırakılmamıştır.** Son dört yılda bu kapsamda sağlık harcamaları için Fon'dan toplam 904 milyon YTL kaynak kullanılmıştır.

İhtiyacı olan vatandaşlarımıza **bedelsiz "Kömür Dağıtımı"** yapılarak kış şartlarını rahat bir ortamda geçirmelerine önemli katkıda bulunulmuştur. AK Parti döneminde her yıl ortalama 1,8 milyon yoksul aileye 1 milyon tonu aşkın kömür ulaştırılmıştır. Toplam dağıtılan kömür miktarı 4 milyon tonu, tutarı ise 735 milyon YTL' yi geçmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi önümüzdeki iktidarı döneminde, sosyal yardım ve destek politikalarını yeni bir yapılanma içinde daha güçlü şekilde sürdürecektir. Şu anda büyük oranda oluşturulan envanter ve bilgi sistemi, tamamlanmak üzere olan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile daha da güçlenecektir.

Sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal hizmetler merkezi bir organizasyon ve vatandaş bilgi sistemi üzerinde gerçekleştirilecektir. Böylece toplu olarak bütün vatandaşlarımızın durumu ve ihtiyaçları bilinecek, sosyal yardım, sosyal destek ve hizmetler talebe ihtiyaç dahi olmadan ulaştırılacaktır. Yeni iktidarımız döneminde çağdaş bir sosyal devlet olmanın gereği ve uygulamalarını daha sistematik ve etkili bir şekilde hayata geçireceğiz.

Sosyal yardım politikamızda, özellikle en düşük gelir grubundaki ailelerin çocuklarını periyodik sağlık hizmeti alması ve eğitime devamlarını sağlamak için annelere yapılan her çocuk için aylık ödemeler sürdürülecektir.

Kırsal kesimde kooperatifleşme şartına bağlı, üretim amaçlı destekler artırılacaktır.

Bireysel iş edinme yardımları miktarı artırılarak devam ettirilecektir.

Vatandaşlarımızın acil ihtiyaçlarını yerinde karşılamak için her il ve ilçemizde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları'na gönderilen aylık periyodik yardımlar her yıl artarak devam edecektir.

Üniversitelerin sosyoloji ve psikoloji gibi bölümlerinden mezun olanların sosyal hizmet ve yardım alanlarında istihdam edilebilirliklerinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. Böylece hem eğitimli genç işsizlik azaltılacak hem de sosyal hizmet ve yardım alanında ihtiyaç duyulan nitelikli personel ihtiyacı karşılanacaktır.

Aile, Kadın, Çocuklar ve Yaşlılar

Adalet ve Kalkınma Partisi toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumuna büyük önem vermektedir. Türk ailesinin bütünlüğünü korumak ve kalkındırmak için birçok yenilikleri hayata geçiren AK Parti iktidarı, kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve özürlülerin sorunlarını çözmek için aile merkezli politikalar izlemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, **"güçlü birey, güçlü aile, güçlü toplum"** inşasına yönelik bu politikalarını sürdürmeye kararlıdır.

AK Parti toplumumuzun kanayan bir yarası olarak gördüğü aile içi şiddetle mücadele konusunda kapsamlı yasal düzenlemeler gerçekleştirmiştir. Bu düzenlemelerin hayata geçirilmesinin de takipçisi olan AK Parti, aile içi şiddet, töre ve namus cinayetleri ile mücadelede sıfır tolerans yaklaşımıyla hareket etmektedir. AK Parti iktidarında, bu soruna karşı kalıcı ve gerçekçi bir çözüme ulaşılması için bir seferberlik başlatılmıştır. Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komisyonu kurulmuş, 2006-2010 Şiddet Eylem Planı hazırlanmış, ülke çapında alan araştırması yapılmış, eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarına hız verilmiştir.

Kadın, çocuk ve özürlülerin ihmal ve istismarını önlemek amacıyla ALO 183 Aile, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı hizmete girmiştir. Sosyal desteğe ihtiyaç duyan kadın, genç ve ailelerimize hizmet götüren Aile Danışma ve Toplum Merkezlerinin sayısı 17'den 38'e çıkarılarak, hizmetler yurt sathına yaygınlaştırılmıştır. İhmal, istismar ve şiddet mağduru kadınlarımıza yönelik hizmet veren kadın konukevlerinin sayısı da 8'den 19'a yükseltilmiştir. Ayrıca, yerel yönetimler koruma evleri açma konusunda yetkili kılınmıştır. Tüm bu gayretler neticesinde, 2007 yılı içinde toplam kadın konuk evi sayısı 50'ye ulaşacaktır.

Çocuk, genç, yaşlı ve özürlülerimize verilen hizmetler, AK Parti İktidarı ile katlanarak artmıştır. Bugün yepyeni bir çehreye kavuşan 523 kuruluş ve 48 çocuk evimizde, yaklaşık 32.000 çocuk, genç, yaşlı ve özürlü yatılı olarak hizmet almaktadır.

415 bin civarında kişiye ise gündüzlü hizmet verilmektedir. Yararlanan kişi sayısında 2,5 kat, sağlanan ayni nakdi yardımlarda 9 kat artış sağlanmıştır. Bunun anlamı, daha fazla vatandaşımıza daha kaliteli hizmettir. Tüm bu hizmetler vatandaşın başvurusu beklenmeden, ihtiyaç sahiplerine ulaşma anlayışı içinde, sosyal devlet ilkesinin gereği olarak yapılmıştır.

AK Parti, kadınlara karşı her türlü ayrımcılıkla mücadeleyi, kız çocuklarımızın eğitimini ve toplumun en temel birimi olan aile kurumunu güçlendirmeyi temel öncelikleri arasında görmektedir. Aileye yönelik hizmet veren kuruluşların teşkilat yapıları yenilenmiş, personel ihtiyaçları karşılanmış ve mevzuatları şartlara uygun hale getirilmiştir. Bu doğrultuda Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün teşkilat yasaları çıkartılmıştır. Anayasa'nın 10 ve 90. maddeleri ile Yeni İş Kanunu, Yeni Ceza Kanunu ve Ailenin Korunmasına Dair kanunlarda yapılan değişikliklerle kadın-erkek eşitliği ve istihdamında önemli yasal düzenlemeler yapılmıştır.

AK Parti kadınlarımızın toplumsal hayatın her alanına katılmasını desteklediği gibi istihdama katılmasını da Türkiye'nin kalkınmasının ve refahının olmazsa olmaz koşullarından biri olarak görmektedir. Kadın girişimciliğinin ve kadın istihdamının artırılması amacıyla kadın girişimcilerin ihtiyaç duydukları eğitim, danışma, fon-finansman sağlama konularını içeren çalışmalar yürütülmüştür.

Daha önce ev hanımlarının ürettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri gelirler vergilendirilirken, AK Parti iktidarı döneminde bu şekilde elde edilen tüm gelirler vergiden muaf hale getirilmiştir. Yerel yönetimlerin de desteği alınarak, kadınlarımızın el emeği göz nuru olan ürünlerin pazarlanabilmesi için gerekli ortamlar ve kolaylıklar sağlanmıştır.

"Çocuğun yeri ailesinin yanıdır" anlayışına inanan Partimiz, kurum bakımı yerine aile bakımını öncelik haline getirmiştir. Ekonomik gerekçelerle koruma altına alınan çocukları aileleri yanında desteklemek amacıyla, 2002 yılında 90 YTL olan aylık yardımlar 2007 yılında 325 YTL'ye çıkarılmıştır.

Anne- babanın evlat, çocuğun yuva, kardeşin kardeş hasreti dindirilmiştir. 2002 yılında sadece 268 çocuk ailelerinin yanına döndürülmüş iken, bu sayı 2003-2007 döneminde toplam 4.503 olmuştur. Ekonomik nedenlerle ailesinden kopmak üzere olan binlerce çocuğumuz da bu yolla ailelerinin yanında desteklenmiştir.

Çocuklarımız için koruyucu aile hizmet modelini ve evlat edindirmeyi hızlandırıcı düzenlemeler yapılmıştır. Daha düşük maliyetle daha insanca bir hizmet sunan bu alternatif modeller, yenilikçi ve şefkatli yönetim anlayışımızın somut örnekleri olmuştur. 2002 yılında koruyucu aileye 170 YTL ödenirken, bu tutar 2007 yılında 450 YTL'ye yükseltilmiş, koruyucu aile yanındaki çocuk sayısı iki misline çıkmıştır. Aynı dönemde, evlat edinilen çocuk sayısı ise 6.976'dan 8.940'a ulaşmıştır.

Yenilikçi bir uygulama olarak, **Sevgi Evleri Projesi** hayata geçirilmiş, çocuklarımız aile ortamına yakın şartlarda oluşturulan Sevgi ve Çocuk Evlerine taşınmaya başlamıştır. 2007 sonuna kadar çocuklarımızın %40'ı bu sıcak ortamlara kavuşacaktır.

Bu uygulamaları ile AK Parti İktidarı, kurum bakımını, koğuş tipi odaları, insan onuruna yakışmayan koşulları ortadan kaldırmayı başarmıştır. Yatakhanelerde kalan çocuk sayısı 10-20'den 2-6'ya düşürülmüş, personelin sayısı ve niteliği artırılarak hizmet kalitesi çocuklarımızın hak ettiği düzeye yükseltilmiştir. 20-25 çocuk için bir bakıcı anne uygulamasına son verilmiş, günde üç vardiya olmak üzere her vardiyada 8 çocuğa bir bakıcı anne uygulamasına geçilmiştir. Hizmet kalitesini artırmak için bakım ve temizlik işleri birbirinden ayrılmış, bakım hizmetinde çalışanların eğitim alması koşulu getirilmiştir. Aynı uygulama yaşlılara ve özürlülere hizmet veren huzurevleri ile bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde de hayata geçirilmiştir.

AK Parti İktidarı, çocuklarımızı suçtan ve her türlü istismardan korumayı temel önceliklerinden bir olarak görmüştür. Çocuk Koruma Kanunu ile çocuğun yararını her şeyin üstünde gören anlayışını ortaya koymuştur. Bu kapsamda 6 koruma-bakım ve rehabilitasyon merkezi açılmış, 8 ilave merkez yatırım programına alınmıştır.

Çocuklarımızı her türlü riskten ve tehlikeden koruma misyonu olan Çocuk ve Gençlik Merkezleri yaygınlaştırılmıştır. Sokakta yaşayan veya çalışan çocuklarımıza yönelik bu merkezlerin sayısı 22'den 44'e yükseltilmiştir. Geçmişte sadece 1 adet olan gözlemevi sayısı 8'e çıkarılmış, ilave olarak 2 adet gece barınağı oluşturulmuştur.

Önümüzdeki dönemde de AK Parti aile statüsünü geliştirmeye, aile kurumunu güçlendirmeye ve aile üyelerinin bir bütün olarak yaşam standartlarını yükseltmeye yönelik çalışmalarını sürdürecektir.

Geleneksel değerlerimiz ve çağdaş gelişmeler çerçevesinde yaklaştığımız **yaşlılarımız da AK Parti İktidarında önemli hizmetlere kavuşmuşlardır**. 2002 yılında 4952 yaşlımıza bakılmakta iken, 2007 yılında bu sayı 6222'ye yükselmiştir. Yaşlılarımıza da çocuklara ve özürlülere olduğu gibi, doğal sosyal çevrelerinde "Evde Bakım ve Gündüzlü Bakım Hizmetleri" verilmesinin önü açılmıştır. 2022 sayılı Kanun gereğince ödenen 65 yaş aylığı 2002 sonunda 25 YTL'den 2007 ocak ayında yüzde 197 artışla 73 YTL'ye yükseltilmiştir.

AK Parti sadece hükümet olarak değil, Parti olarak da yaşlılarımıza özel bir önem vermiştir. Geçmişin değerini bilmeden, geçmişle gelecek arasında sağlam köprüler kurmadan geleceğin de inşa edilemeyeceği anlayışı ile Partimiz bünyesinde **Yaşlılar Koordinasyon Merkezi** oluşturulmuştur. Tüm teşkilatlarımızda uzantısı bulunan bu Merkez, yaşlılarımızın her türlü sorunlarının takipçisi olmuştur. Teşkilatlarımız bu kapsamda özel programlar geliştirmiş, yaşlılarımıza yönelik özel destek faaliyetleri yürütmüştür.

Önümüzdeki dönemde de AK Parti aile statüsünü geliştirmeye, aile kurumunu güçlendirmeye ve aile üyelerinin bir bütün olarak yaşam standartlarını yükseltmeye yönelik çalışmalarını sürdürecektir.

Kadın ve aile konusunda faaliyet gösteren STK'ların çalışmalarına destek verilmeye ve sivil toplum-devlet işbirliği geliştirilmeye devam edilecektir.

Bu amaçla oluşturulmuş olan kadın ve aile danışma üst kurulları aracılığı ile sivil toplumla işbirliği sürdürülecektir.

Ailelere sosyal, ekonomik ve hukuki konularda rehberlik amacı ile kurulan Aile Danışma ve Eğitim Merkezleri'nin sayısı artırılacaktır. Nüfus artışı ve kentleşmenin aile bireyleri arasında yarattığı iletişim kopukluğunu gidermek, aile bireyleri arasında uyumu güçlendirmek amacıyla ana-baba okullarının sayısı artırılacaktır. Ebeveyn izni yasalaştırılarak, çocuk bakım yükümlülüğü anne ve baba arasında paylaştırılacaktır.

Eş seçimi, ailenin kurulması, çocuk sahibi olma, sorumluluk sahibi ebeveynlik, aile ilişkileri ve ev ekonomisi gibi konularda destek sağlamak amacıyla Aile Yaşam Eğitimi örgün ve yaygın eğitim kurumlarının programları içinde yaygınlaştırılacaktır. Aile içi şiddete karşı çalışmalar yapan kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversitelere ve sivil toplum örgütlerine bağlı birimler arasında kurulan işbirliği ve iletişim kurumsal ve pratik temelde geliştirilecektir. Halen 67 toplum merkezimizle sürdürdüğümüz çalışmalar geliştirilerek devam ettirilecektir.

AK Parti ikinci iktidar döneminde ailenin sosyal bir kurum olarak güçlendirilmesi hedefini devam ettirecektir. Ekonomik, sosyal, kültürel ve manevi değerleri güçlü bir aile yapısının ülke çapına yayılması için gerekli adımlar atılacak ve ihtiyaç sahibi ailelere öncelik verilecektir. Bunun için aileyi besleyen temel değerler korunacak ve sağlıklı nesillerin yetişmesi için aile kurumunun toplumsal ve ekonomik istikrardan daha fazla pay alması sağlanacaktır.

Ayrıca, aile kurumunun en hayati aktörü olan kadınların evlilik sonrasında sosyal ve kültürel gelişmelerini desteklemek için yaygın programlar uygulanacak ve annelerin iyi birer eğitimci olması sağlanacaktır. Sosyal hizmetler kapsamında verilen "evlilik danışmanlığı hizmeti" ile ailede ortaya çıkan sorunların çözümüne ve aile kurumunun güçlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

AK Parti önümüzdeki dönemde çocuklarımıza yönelik olarak başlattığı atılımları devam ettirmeye kararlıdır.

Çocukların cinsel istismarının önlenmesi için her türlü önlem alınacak, medya ve eğitim organları kullanılarak ailelerde ve çocuklarda gerekli bilinç oluşturulacaktır. Medyadaki yayınların şiddet içermemesi yönünde gerekli önlemler alınacaktır.

Gençlik

Nitelikli, girişimci, **özgüveni yüksek ve milli değerlerine sahip çıkan** bir gençlik, ülkemizi hak ettiği yere taşıyacak temel varlığımızdır. Gençlerimiz, yaratıcı enerjileri ve parlak zihinleriyle aydınlık geleceğimizin güvencesidir. Tarihinden ve manevi değerlerinden aldığı özgüvenle dünyaya bakan gençlerimiz, Türkiye'yi küresel bir aktör haline getirecek dinamik gücümüzdür.

Adalet ve Kalkınma Partisi, gençlerimizi **rekabet gücümüzü artıracak en önemli aktörler haline getirmeyi hedeflemektedir.** Demokratik ve çoğulcu değerleri özümsemiş, farklılıkları zenginlik olarak gören ve sorumluluk almayı bilen bir gençliğin yetiştirilmesi, partimizin öncelikli hedefleri arasındadır.

AK Parti iktidarında bu yönde başarıyla hayata geçirdiğimiz icraatlar, **her yaştan gencimizin hayat standardını yükseltmiş**, onların yeni ufuklara açılmasını sağlamıştır. Genel ve mesleki eğitim, istihdam, genç girişimciliğin yaygınlaştırılması ve yurt dışı programlarıyla gençlerimizin maddi ve manevi olarak güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Bu çerçevede iktidarımız döneminde

- Geçen seçim beyannamemizde vaat ettiğimiz üzere seçilme yaşını 25'e indirerek gençlerimiz için siyasetin önünü açtık.
- Gençlik alanındaki hedeflerin belirlenmesinde gençlerle kısa süreli kamplar ve çalıştaylar düzenledik ve Gençlik Merkezlerinden yararlanılmasını kolaylaştırdık.
- Gençlerimizin yerel yönetimler tarafından desteklenmesi amacıyla **Gençlik ve Kadın Meclisleri**'ni yasal statüye kavuşturduk ve **Yerel Gençlik Meclisleri**'nin yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde söz sahibi olmasını sağladık.
- Üniversitelerde **Öğrenci Konseyleri**'nin kurulmasını zorunlu hale getirdik ve öğrencilerin üniversite yönetimlerine katılmalarını sağladık.
- Ülke çapında gençlik kulüplerine yapılan yardımları artırdık.
- Gençlerimizin uluslar arası tecrübe edinmeleri ve bilim-araştırma faaliyetlerine katılmaları için yurt dışı eğitim ve mübadele programları uyguladık.
- Dar gelirli ailelerin çocukları başta olmak üzere gençlerin gezi faaliyetlerinden ve yaz kamplarından ücretsiz yararlanmasını sağladık.
- Gençlerin ve çocukların şiddete eğiliminin engellenmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurduk ve etkin bir şekilde çalışmasını sağladık.

Üretken, karar verebilen, bilgiyi doğru kullanan, bilgi ve iletişim teknolojilerine yatkın genç nesillerin, ülkemizin yenilikçilik kapasitesine katkı sağlaması stratejik öneme sahiptir. AK Parti iktidarının ikinci döneminde gençliğin güçlendirilmesine yönelik çalışmalarımız aynı kararlılıkla devam edecektir.

Bu çerçevede

- Gençlerimizin toplumsal hayata, yerel ve ulusal karar alma süreçlerine aktif bir şekilde katılmaları için etkin mekanizmalar geliştirilecektir.
- Gençlik Merkezlerinin yurt sathına yayılması teşvik edilecektir.
- Kamu kurumlarının gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarıyla olan işbirliği geliştirilecektir.

- Eğitim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri daha profesyonel bir yapıya kavuşturulacaktır.

- Gençlerin kariyer planlaması ve yönlendirilmelerine yönelik hizmetler yaygınlaştırılacaktır.

- Üniversiteler ve diğer meslek kuruluşlarıyla işbirliği içinde kendi işini kurmak isteyen gençlerimize yeni fırsatlar sunulacak, her ile "İş Kurma ve Geliştirme Merkezleri" kurulması sağlanacaktır.

- Avrupa Birliği eğitim, gençlik ve öğrenci değişim programları genişletilecek, farklı ülkelerden gençlerle ortak projeler yapma imkanı yaygınlaştırılacaktır.

- Gençlerimizin uluslar arası kurum ve kuruluşlarda görev alma ve tecrübe edinmeleri için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

- Ulusal Ajans bünyesinde yürütülen Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarına devam edilecek, daha fazla gencimizin yurt dışında bilgi ve görgü edinmesi teşvik edilecektir.

- Gençlerimizin her türlü zararlı madde ve alışkanlıklardan korunması için kapsamlı programlar uygulanmaya devam edecektir.

Özürlüler

Adalet ve Kalkınma Partisi, "hiç kimseye bedensel ve zihinsel özürleri nedeniyle ayrımcılık yapılmayacaktır" ilkesini esas almıştır. Bu anlayış içinde, geçmişle kıyaslanamayacak bir ölçüde, özürlü bireylerin ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının önü açılmıştır.

Partimiz 8.5 milyon vatandaşımızı ve ailelerini ilgilendiren kısıtlamalarla mücadeleyi temel amaçlarından biri olarak görmüştür.

AK Parti iktidarı döneminde, tam anlamıyla bir reform niteliğinde olan **Özürlüler Kanunu, dünyadaki birçok ülkeye örnek olacak şekilde, toplumda özürlü bireylerin onurunu ayağa kaldırmıştır.** Yapılan düzenlemeyle;

- Özürlülere yönelik mesleki rehabilitasyon hizmetleri yaygınlaştırılmaktadır.

- Özürlünün işini yapabilmesine yönelik tedbirler alınması ve fiziki çevre düzenlemeleri yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

- Özel eğitime ihtiyacı olduğu tespit edilen tüm özürlü çocuklara eğitim hizmeti imkanı getirilmiştir.

- Özürlü üniversite öğrencilerine araç-gereç temini yapılmakta, özel ders materyalleri hazırlanmakta, özürlülere uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının hazırlanması sağlanmaktadır.

- Mesleği olan özürlü devlet memurlarının mesleklerine uygun münhal kadrolara atanması sağlanmakta ve mesleklerini icra ederken kullanacakları yardımcı araç ve gereçleri kurumlarınca karşılanmaktadır.

- Sosyal güvencesi bulunmayan, bakıma muhtaç özürlülerden ailesini kaybetmiş olanlar ile ailesi ekonomik veya sosyal yoksunluk içinde bulunanlara evlerinde veya özel kuruluşlarda bakım hizmeti verilmektedir.

- Özürlülere verilen aylıklar özürlülük derecesine göre 2 veya 3 katına çıkarılmıştır. Bu kapsamda 317.000 özürlüye 2006 yılında 537 milyon YTL ödeme yapılmıştır.

- Özürlü vatandaşlarımıza, resmi sağlık kurumundan sevk almadan, doğrudan özel muayenehanelerde diş tedavilerini yaptırma imkanını getirilmiştir.

- Bağ-Kur'lu ve Emekli Sandığı mensupları için de motorlu malul arabası alabilme imkanını sağlanmıştır.

AK Parti iktidarında özel eğitime ihtiyacı olan 134 bini aşkın özürlümüzün özel eğitime yönelik giderlerinin aylık 388 YTL'ye kadar olan kısmı karşılanmaya başlanmıştır. 2004-2005 eğitim-öğretim yılında özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklarımızın okullarına ücretsiz erişimine yönelik yeni bir uygulama başlatılmıştır. **2006-2007 öğretim yılında bu imkandan yararlananların sayısı 27 bine ulaşmaktadır**.

AK Parti iktidarı döneminde, tam anlamıyla bir reform niteliğinde olan Özürlüler Kanunu, dünyadaki birçok ülkeye örnek olacak şekilde, toplumda özürlü bireylerin onurunu ayağa kaldırmıştır.

Ayrıca, özürlü öğrencilerimizin ders kitapları, kabartma olarak, özürsüz çocuklarda olduğu gibi sene başında ücretsiz olarak sağlanmıştır. Kütüphaneler, internet kütüphanesi, telif hakları gibi alanlarda yapılan açılımlarla özürlü vatandaşlarımızın kültürel yaşama katılımı desteklenmiştir.

AK Parti iktidarı döneminde, özürlülerimizin ekonomik şartlarını iyileştirmeye dönük çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. **İlk kez iktidarımız döneminde 18 yaşın altındaki özürlü çocuklar maaşa bağlanmıştır**. Otomobil, ev, özel araç-gereç ve bilgisayar programları gibi özürlülerimizin yaptığı çeşitli harcamalara vergi muafiyeti getirilmiştir.

Yaptığımız düzenlemelerin ve gösterdiğimiz çabaların somut bir yansıması istihdam rakamlarında görülmektedir. **2002 yılında 11 bin özürlü istihdam imkanı bulabilirken, bu sayı 2006 yılında 23 bine ulaşmıştır**.

AK Parti iktidarı döneminde özürlülerimize evlerinde bakılmaları halinde aylık 403 YTL, özel bakım merkezlerinde bakılmaları halinde ise aylık 806 YTL ödenmesi uygulaması başlatılmıştır. 2007 yılı için 65.000 özürlümüzün bu imkandan yararlanması programlanmıştır.

Ayrıca, Engelsiz Yaşam Merkezi Projesi ile ev benzeri ortam sağlanarak 12 kişilik bakım hizmeti sunulmaktadır. Bu kapsamda, 20 merkez bünyesinde 168 "yaşam evi" inşaatı devam etmektedir.

Yapılan tüm bu ve benzeri yenilikler sonucunda, ülkemizde, özürlüler konusunda tarihi olarak nitelendirilebilecek bir değişim yaşanmıştır. Geldiğimiz noktada artık özürlü yakınları **"ben ölürsem çocuğum ne olacak"** diye kaygı duymaktan kurtulmuştur.

Adalet ve Kalkınma Partisi, önümüzdeki dönemde, özürlüler konusunda yaptığı reform niteliğindeki düzenlemelerin en iyi şekilde hayata geçirilmesini sağlayacaktır. Ayrıca, özürlülerimizin toplumla bütünleşmeleri, refah seviyelerinin, huzur ve mutluluklarının artırılması için önümüzdeki dönemde de yeni düzenlemeler yapmaya devam edecektir.

Özürlülerin istihdamını artırmak amacıyla, özel sektörde çalışan özürlülerin sosyal sigorta primleri Hazine tarafından ödenecektir.

Özürlülerin, Özürlüler Kanunu ile tanınan haklardan yararlanmaları için çıkarılması gereken ikincil mevzuat çalışmaları tamamlanacak ve bu haklardan yararlanmak için gereken bürokratik işlemler azaltılacaktır.

Özürlülerin yapabilecekleri bir işe yerleştirilmeleri için hangi özür grubunun hangi işleri yapabileceği tespit edilecektir. Tespit edilen işlerde özürlülerin istihdam edilmesine öncelik verilecektir.

Özürlülerin öncelikle kendi ikametgahlarında, ailelerinin yanında bakım imkanları yaygınlaştırılacaktır.

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca özürlülere sunulan sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri yaygınlaştırılacaktır. Tüm kamu idareleri, özürlüler için fiziki çevre şartlarını yaşanabilir hale getirmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

Özürlü vatandaşlarımızın eğitim ve iletişim ihtiyaçları için başlatılan Türk İşaret Dili Sistemi çalışmaları, hızla tamamlanacaktır.

Her şeyden önemlisi, halkımızın özürlülere ayrımcı uygulamalar konusunda bilinçlendirilmesi ve sağlıklı sosyal ilişkilerin geliştirilmesi yönünde yoğun bir çaba sarfedilmeye devam edilecektir.

Huzur ve Asayiş

İnsanımızın korkusuz yaşadığı, canından ve malından emin olduğu, malını dilediği gibi tasarruf edebildiği, hak ve özgürlüklerini hiçbir endişeye kapılmadan kullanabildiği, kendisini geliştirip gerçekleştirebildiği bir ortam oluşturmak, yönetim politikalarımızın temel unsurudur.

Milletimizin demokrasi ve güvenlik taleplerini eş zamanlı olarak ve birbirini tamamlar bir şekilde karşılamak ana hedefimizdir. Gerçek anlamda huzur ve güvenlik, özgürlüğün ve adaletin tam anlamı ile yaşandığı bir toplumda mümkündür.

İnsanımızın korkusuz yaşadığı, canından ve malından emin olduğu, malını dilediği gibi tasarruf edebildiği, hak ve özgürlüklerini hiçbir endişeye kapılmadan kullanabildiği, kendisini geliştirip gerçekleştirebildiği bir ortam oluşturmak, yönetim politikalarımızın temel unsurudur.

AK Parti, beş yıla yaklaşan iktidarı döneminde güvenliğin gerek yasal altyapısı gerekse güvenlik güçlerinin etkinleştirilmesi konusunda önemli adımlar atmıştır.

Önleyici kolluk görevlerinde etkinliğin artırılması amacına yönelik olarak Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda değişiklik yapılmıştır.

Genel güvenliği destekleyici nitelikte olmak üzere, özel güvenlik hizmetleri çağdaş bir anlayışla yeniden ele alınarak yasal zemine kavuşturulmuştur.

Spor müsabakalarının huzur, güven ve centilmenlik ortamı içinde yapılması için yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Polis sayısının iki yüz elli nüfusa bir polis düşecek şekilde artırılması hedef alınmıştır. Bu doğrultuda yedi yeni polis okulu açılarak polis okullarının sayısı 20'den 27'ye çıkarılmıştır. Böylece, bir yıl içinde teşkilata katılan polis memuru sayısı 4.000'den 11.000'in üzerine çıkarılmıştır.

Polis ve Jandarma'nın suç soruşturmasına ilişkin teknik ve idari kapasitesi geliştirilmiş, bu sayede suç aydınlatma oranı yükseltilmiştir.

Olaylara en kısa sürede müdahale etmek, kişi hak ve hürriyetlerini ön planda tutarak yurttaşlarımıza en hızlı ve etkin güvenlik hizmeti sunabilmek amacıyla, mobil iletişim teknolojisi kullanılarak, kentlerimizin cadde, sokak ve meydanları görüntülü güvenlik denetimine alınmıştır. Proje, 58 il ve 36 ilçeye yaygınlaştırılmıştır.

Jandarma sorumluluk bölgesinde işlenen suçların yerleri, zamanları, yoğunlaşma dönemleri ve hassas bölgelerin belirlenmesi ile önleyici kolluk faaliyetlerine etkinlik kazandırılması amacıyla **Bilgisayar Destekli Suç Haritalarının Oluşturulması ve Suç Analizlerinin Yapılması Projesi** hizmete girmiştir. Bu kapsamda yararlı olacak bir başka uygulama da **Kimlik Bildirim Sistemi Projesi**'dir.

AK Parti iktidarında, güvenlik ile sosyal bünye arasında kurduğumuz güçlü bağın bir yansıması olarak, suçun önlenmesi faaliyetlerine kurumların, sivil toplum örgütlerinin ve vatandaşlarımızın aktif olarak katılmasını sağlamak amacıyla, **Toplum Destekli Güvenlik Hizmeti Projesi** uygulamaya konulmuştur.

Önümüzdeki dönemde artan bir kararlılıkla ve etkinleştirilecek politika ve programlarla, halkımızın huzur ve güvenliğini sağlamaya dönük çabalarımız yoğunlaştırılacaktır. Esas olan suçluların yakalanması değil, suç işlenmesini önlemektir. Bu kapsamda, güçlü bir sosyal politika ile eş zamanlı olarak, önleyici kolluğa ağırlık verilecektir.

Genel kolluğun önleyici kolluk yetkileri, yapılacak yasal düzenlemelerle yeniden tanımlanacak, çalışma koşulları ve fazla mesaileri gerçekçi bir yaklaşımla ele alınacaktır. Polis ve jandarma, gerek insan kaynakları gerekse teknoloji, teçhizat ve malzeme bakımından daha da güçlendirilecektir.

Önümüzdeki dönemde artan bir kararlılıkla ve etkinleştirilecek politika ve programlarla, halkımızın huzur ve güvenliğini sağlamaya dönük çabalarımız yoğunlaştırılacaktır. Esas olan suçluların yakalanması değil, suç işlenmesini önlemektir. Bu kapsamda, güçlü bir sosyal politika ile eş zamanlı olarak, önleyici kolluğa ağırlık verilecektir.

Polisin tehlike ve suçu önleme, işlenmiş suçları soruşturma ve faillerini yakalama görevlerini daha etkin bir biçimde yapabilmesi amacıyla polis eğitimi ve profesyonellik gerektirmeyen sürücü belgesi, pasaport ve ruhsat verme gibi işlemlerin yürütülmesi ilgili sivil idari birimlere devredilecektir. Kamu binaları, tesisler ve köprülerin korunması özel güvenlik teşkilatlarına devredilerek, suçu ve tehlikeyi önleme görevinde daha fazla sayıda polisin görevlendirilmesi sağlanacaktır.

Yasalar kararlı bir biçimde uygulanacak, vali ve kaymakamlar ile güvenlik amirleri ve personelinin uygulamaları ve güvenliği sağlamaya ilişkin performansları etkinlikle denetlenecek ve değerlendirilecektir.

Büyük kentlerimiz başta olmak üzere, halkımızın gündelik yaşamını etkileyen asayiş suçlarıyla mücadele amaçlı hazırlanmış olan **Asayiş Suçlarıyla Mücadele Stratejisi** geliştirilerek hayata geçirilecektir.

Asayiş Suçlarıyla Mücadele Stratejisi kapsamında kentlerde suçlara anında el koymak ve failleri özellikle suçüstü halinde yakalamak üzere sivil kıyafetli **Güvenlik Timleri** ve mobil **Yıldırım Ekipler** oluşturulmaktadır.

Suçlara ilişkin tüm verilerin sürekli olarak izlenip değerlendirmeye tabi tutularak, kolluğun mukabil strateji ve taktiklerinin geliştirileceği, bilimsel esaslara göre çalışacak **Suç Analiz Merkezi Projesi** uygulanacaktır. Güvenlik kuvvetlerinin istihbarat kapasiteleri arttırılacak, istihbaratın daha etkin koordinasyonu sağlanacaktır.

Gençlerde yaygınlaşan şiddet eğilimi, madde bağımlılığı, sokak çocukları olgusu üzerinde önemle durulacak, bu amaçla sosyal ve akademik çalışmalar yapılarak sorun bütün boyutlarıyla analiz edilmeye, okul-aile-güvenlik kuvvetlerinin yakın işbirliği ve danışma içinde bulunmaları konusunda gerekli önlemler alınmaya devam edilecektir. Bu çerçevede, **Risk Altındaki Çocukların Korunması Projesi** uygulanacaktır.

Yurttaşlarımızın acil durumlarda tek bir numaraya telefon ederek yardım isteyebilmelerini ve Emniyet, Jandarma, Sahil Güvenlik, İtfaiye ve Ambulans çağrı merkezlerinin birleştirilmesini öngören **112 Acil Yardım Çağrı Merkezi Projesi** hayata geçirilecektir.

Trafiğe ilişkin kayıt, tescil ve denetim hizmetlerinde yoğun teknoloji kullanımına geçilecek, kural ihlalleri en şiddetli bir biçimde cezalandırılacak ve **Sıfır Tolerans** yaklaşımı benimsenecektir.

Suç olgusuna ilişkin medya etkisi üzerinde önemle durulacaktır. Suçun kendisi kadar nasıl algılandığı da önemlidir. Suçla ilgili olarak toplumda panik, korku ve güvensizlik duygusu yaratan davranışlarla mücadele edilecek, medyanın işbirliği ve desteğinin sağlanması konusunda çaba gösterilecektir.

Suçla etkin mücadeleyi sağlayacak fiziki ve sosyal tedbirler alınması konusunda belediyeler, muhtarlar, eğitim ve öğretim kurumları, okul aile birlikleri, sivil toplum örgütleri, özel güvenlik teşkilatları, ilgili diğer kurum ve kuruluşlar ve basın kuruluşları ile ortak çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Ceza ve Ceza Usul Hukuku alanında yapılan düzenlemelerin uygulanmasına yönelik eğitim programları yürürlüğe konularak, Cumhuriyet Savcıları ile kolluğun daha yakın ve anlayış birliği içinde çalışmaları özendirilecektir.

Din Hizmetleri

Adalet ve Kalkınma Partisi din hizmetlerini, ahlaki ve manevi değerlerin yaşatılması ve milli dayanışma ve bütünleşmenin sağlanması için önemli bir alan olarak görmektedir. İktidarımız döneminde din hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için Diyanet İşleri Başkanlığı'na her tür destek verilmiştir.

Bu dönemde Diyanet İşleri Başkanlığı, hizmetlerini büyük bir titizlikle sürdürmüş, kurumsal altyapıyı büyük ölçüde yenilemiş, eğitim ve öğretim programlarını günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde güncelleştirmiştir.

İktidarımız döneminde Diyanet İşleri Başkanlığı, her türlü siyasi görüş ve düşünüşün dışında kalarak dinin birleştirici ve bütünleştirici özelliğini, din kurumunun saygınlığını öne çıkarmış ve toplumun bütün kesimlerinin ortak kabul ve teveccühüne mazhar olmuştur.

Diyanet İşleri Başkanlığı, din hizmetlerini yürütürken mezhep, anlayış ve uygulama ayrımı yapmadan toplumdaki farklılıkları ülkemizin zenginliği görerek herkese eşit mesafede durmuş ve vatandaşlık esasına göre hizmet sunmuştur.

Diyanet İşleri Başkanlığı, hem halka yönelik yaygın eğitimi hem de personelin hizmet içi eğitimini çağdaş eğitim bilimleri verileri doğrultusunda gerçekleştirmek için eğitici, eğitimci, materyal ve araç-gereç geliştirme hususlarında projeler hazırlamış, bilimsel bir anlayışla çalışmalarını sürdürerek bunları hayata geçirmiştir.

Yeni dönemde personelin bilgi, kültür ve eğitim seviyesini söz konusu projelerle yükseltmeye devam ederken, her din görevlisinin en az dört yıllık fakülte mezunu olması için gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı, kuruluş kanununda belirtilen "toplumu din konusunda aydınlatma" görevini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmek için basılı ve görsel yayın alanında farklı muhatap kitleleri için yeni politika ve hedefler geliştirmiş,

bu amaçla çocuklara, gençlere, aileye ve halka yönelik eserler hazırlatmış ve bunların büyük bir kısmını ücretsiz olarak halkımıza dağıtmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı, engelli, kimsesiz, yaşlı, yoksul, hükümlü ve tutuklu gibi daha fazla ilgi ve desteğe muhtaç vatandaşlarımızın yanında olmayı din hizmetinin ayrılmaz bir parçası kabul etmiş, temel hak ve özgürlükler, çevre, barış ve hoşgörü, kadın hakları gibi konularda toplumsal bilinç oluşturmayı yaygın din eğitiminin gereği olarak görmüştür.

Aynı çizgide bir hizmet anlayışı, Türk Cumhuriyetlerinde hem soydaş ve "akraba" toplulukların hem de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde büyük bir titizlikle sürdürülmüş, bugüne kadar ulaşamadığı kıtalara, sözgelimi Afrika'ya ulaşma imkânı sağlanmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza götürdüğü hizmetleri gelişen şartlar muvacehesinde yeniden gözden geçirmiş, ilgili ülkelerin politikalarını dikkate alarak yeni alternatifler geliştirmiş, hem söz konusu ülkelerde üniversiteler bünyesinde ilahiyat bölümleri açarak eleman yetiştirmeye başlamış hem de Yüksek Öğretim Kurulu ile anlaşarak söz konusu ülkelerden yüksek din eğitimi vermek amacıyla ülkemize öğrenciler getirmeye başlamıştır.

Önümüzdeki yıllarda Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın kendi kendine yeter seviyede din hizmeti ve din eğitimi alması için yeni projeler uygulamaya konulacaktır.

Sorumluluk alanıyla ilgili konularda kamuoyunu düzenli olarak aydınlatan Diyanet İşleri Başkanlığı, toplumsal huzursuzluklara seyirci kalmamış, bu çerçevede huzur ve barışımızı tehdit eden olumsuz gelişmelere, her türlü ayrımcılığa, kadınların maruz kaldığı hak ihlâllerine, töre cinayetleri ve aile içi şiddete, sokak çocuklarının, madde bağımlılarının, yaşlı ve kimsesizlerin himayesi gibi sosyal sorunlara kamuoyunun dikkatini çekmiş ve bu konularda din^ açıdan toplumu aydınlatmıştır.

Gösterilen ciddi çabalar sonucunda Diyanet İşleri Başkanlığımız ülkemizde insanımızın güven ve teveccühünü kazanmış, yurt dışına açılmak suretiyle de dünyada takdir toplamış, bugün dünyada tanınan, bilinen ve görüşlerine başvurulan küresel bir düzeye ulaşmıştır.

İktidarımız döneminde bütün bu hizmetleri yerine getirebilmesi için Diyanet İşleri Başkanlığına gerekli her türlü destek verilmiş, ihtiyaç duyduğu ve yıllardır elde etme imkânına kavuşamadığı personel takviyesi yapılmış ve özlük haklarında kısmî iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir. Yeni dönemde ise gecikmeler de dikkate alınarak yeni iyileştirmeler yapılacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı, yürütmekte olduğu din hizmetlerini toplumun ihtiyaçlarına daha etkin cevap verebilecek şekilde sürdürecektir.

İSTİHDAM

İnsanımızın öncelikleri, kurulduğu günden itibaren **Partimizin öncelikleri olmuştur.** 2002 öncesinin verimsiz koalisyon yapıları ve kötü yönetimin oluşturduğu sosyal çöküntü, hükümetimizin gerçekçi, çok yönlü ve uzun soluklu politikaları ile kontrol altına alınmış ve aşılmıştır.

Halkımızın ihtiyaçları doğrultusunda, **artan nüfusumuza ve işsizlerimize istihdam imkanı oluşturmak temel önceliğimiz olmuştur.** Sadece ekonomik değil, sosyal açıdan da büyük önem verdiğimiz istihdam sorununa, çok boyutlu bir perspektifle yaklaşılmıştır. Hükümetimiz döneminde; insanımıza aş ve iş imkanı sağlamanın ve sosyal sorunlara çare bulmanın sağlıklı bir ekonomik yapı ile mümkün olduğu bilinci ile, ranta dayalı ekonomik yapıdan üretime ve istihdama dayalı bir ekonomik yapıya geçilmiştir. Paradan para kazanma devri bitmiş, emekle, alın teriyle, bilgi ve beceriyle iş yapmanın ve kazanmanın esas olduğu bir dönem başlamıştır.

İnsanımızın öncelikleri, kurulduğu günden itibaren Partimizin öncelikleri olmuştur.

Sağladığımız güven ve istikrar ile hızlı, yüksek ve sürdürülebilir bir büyüme gerçekleştirilmiş, geçmiş krizlerin açtığı yaralar sarılmıştır. Üretimi ve istihdamı destekleyen bir anlayış içinde; kapsamlı bir teşvik yasası uygulamaya konmuş, istihdam oluşturmanın dinamiği olan yatırımlar canlandırılmış, üretime dönük kapasite kullanım oranlarını artırılmıştır. Laf değil, iş üretilmiştir.

Gelir düzeyi düşük illerimizde yatırım ve istihdam teşvik edilmiş, 49 ilimizde bedelsiz arsa ve enerji teşvikleri ile vergi ve sigorta primi indirimleri uygulanarak yatırım ve istihdam artırılmıştır. **Bu uygulamadan yararlanan işyerlerinde ilk defa işe alınan sigortalı çalışan sayısı 246 bini geçmiştir.**

İşsizlik sigortası ödemelerinin başladığı 2002 yılı Mart ayından 2006 sonuna kadar 753 bin kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış ve bu kişilere toplam 960 milyon YTL ödeme yapılmıştır.

İşsizlik Sigortası Fonu önümüzdeki dönem daha etkili kullanılacak, kullanım koşulları kolaylaştırılacaktır. Fon kaynakları, işsizlere verilecek desteklerin yanı sıra, istihdamı artırmak amacıyla geliştirilecek projelerde de kullanılacaktır.

İşsizlik sigortası prim indirimleri ve asgari ücretle prime esas kazancın alt sınırının eşitlenmesi gibi mali düzenlemeler sonucu işveren prim oranında yaklaşık 9 puanlık indirim yapılmıştır. Bu indirim sonucunda, iktidarımız döneminde 14,4 milyar YTL özel sektörün sırtından kaldırılmış; bu kaynağın yatırım, üretim, istihdam ve tüketiminde kullanılmasına imkan verecek şekilde transferi sağlanmıştır.

Hedef kitle olarak yoksul gençlerimizi alan "Bilişim Çırakları" gibi projeler, yine yoksul kesimlerimizden insanımızın iş kurması için sağlanan proje bazlı destekler, istihdam alanında yenilikçi uygulamalar olarak yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. KOBİ politikamız istihdam odaklı bir anlayış içinde yürütülmüştür. İstihdam açısından büyük önem taşıyan KOBİ'lerimizin finans piyasalarına erişimi kolaylaştırılmış, KOBİ'lerimize sağlanan desteklerin miktarı önemli oranda artırılmış ve bu destekler çeşitlendirilmiştir.

Artan 4 milyon nüfusa rağmen, yeni işsiz oluşturulmadığı gibi, devralınan işsiz kişi sayısı azaltılmıştır.

Oluşturduğumuz güven ve istikrar ortamı ile uyguladığımız tedbirler sonucunda, işsizlik gerileme eğilimine girmiştir. İktidarımızın başladığı 2002 yılının sonundan günümüze, nüfusumuzda meydana gelen 4 milyon kişilik artışa rağmen, işsiz insanımızın sayısında, 2006 yılı sonu itibarıyla 18 bin kişi azalma olmuştur. **Diğer bir ifade ile, artan 4 milyon nüfusa rağmen, yeni işsiz oluşturulmadığı gibi, devralınan işsiz kişi sayısı azaltılmıştır.**

Daha açık bir anlatımla, 2002 yılında sıfır işsizlik devralınmış olsa, artan verimliliğe, nüfusa ve göç hareketlerine rağmen, bugün de sıfır işsizlik devam etmiş olacaktı.

İktidarımız döneminde, tarım-dışı sektörlerde dört yıl içinde istihdamda 2.3 milyon kişi artış sağlanmıştır.

Türkiye, 2003-2006 dönemini kapsayan son dört yılda, tarım dışı sektörlerde AB-25 ülkeleri içinde İspanya'dan sonra en fazla istihdam oluşturan ülke olmuştur.

Tarımsal istihdamda ise bir dönüşüm yaşanmış, 2002'de 7,5 milyon olan çalışan sayısı 2006 yılında 6,1 milyona düşmüştür. Bu gelişme de dikkate alındığında, genel istihdamda yıllık ortalama artış 244 bin kişi olmuştur. 2002 yılında % 10,3 olan genel işsizlik oranı, 2006 yılında yüzde 9,9 düzeyine gerilemiştir.

Artık, uzun vadeli ekonomik gelişme ve kalkınma için sosyal politikaların merkeze alındığı bir döneme gelinmiştir.

2002-2006 döneminde, istihdamda sanayinin payı % 19'dan % 20'ye, hizmetlerin payı ise % 46'dan % 53'e yükselmiştir. Aynı dönemde, yapısal bir dönüşümü ifade eden bu süreç sonunda, tarım sektörünün istihdam içindeki payı 2002 yılındaki % 35 oranından, 2006 yılında % 27'ye düşmüştür. Tarım sektörümüzdeki verimlilik artışını ifade eden bu dönüşüm, çoğunluğunu kadınların oluşturduğu ücretsiz aile işçisi sayısını azaltmıştır.

Verimlilik odaklı bu dönüşüm, kamuda hantallık oluşturan yığılmalarla değil, özel sektör ağırlıklı bir gelişim içinde sağlanmıştır. Sağladığımız güven ortamında yatırımları ve üretimi canlanan işletmelerimiz, daha fazla ve sürdürülebilir istihdam imkanları oluşturmaya başlamışlardır. Yüzbinlerce insanımız, özel kesimde ücretli ve maaşlı olarak düzenli bir istihdam imkanına kavuşmuştur. Bu gelişme, gelir dağılımının iyileşmesi bakımında da olumlu bir unsur olmuştur.

Artık, uzun vadeli ekonomik gelişme ve kalkınma için sosyal politikaların merkeze alındığı bir döneme gelinmiştir. İstihdamın artırılması, daha fazla ve daha kaliteli iş imkanlarının oluşturulması için çabalarımız artarak devam edecektir. 21. yüzyıl şartlarında nitelikli, becerikli, özgüveni yüksek, iletişime ve yeniliğe açık girişimci bir toplum, rekabet gücümüzün ve kalkınmamızın temel dinamiği olacaktır.

Krizlerden geçen ülkemizde ekonominin makro dinamiklerini sağlam bir temele oturtan ve yatırımlar için uygun bir ortam oluşturan partimizin, önümüzdeki dönemde de temel gündem maddesi halkımızın işsizlik sorununu çözmek olacaktır. Kapsamlı bir hazırlık ve tasarım ile yeni döneme giren **partimiz, istihdama ilişkin olarak bütüncül, uygulanabilir ve program bazlı bir yaklaşımı hayata geçirmeye kararlıdır.** Kurumsal mekanizmaları ve finansmanı sağlanarak, gerçekçi bir içerikle uygulanacak olan istihdam programımız, çalışkan ve üretken halkımızın dinamizmini harekete geçirecektir.

İstihdam programımız bir bütünün parçaları olarak uygulanacak olan üç ana bileşenden oluşacaktır: İşgücü Üzerindeki Yüklerin Azaltılması ve Piyasanın Esnek Bir Yapıya Kavuşturulması, Aktif İşgücü Programı ve Mesleki Eğitim-İşgücü Piyasası İlişkisinin Güçlendirilmesi.

İşgücü Üzerindeki Yüklerin Azaltılması

AK Parti iktidarı döneminde, geçmişten kalan ağır borç yükü ve büyük açıklar veren bütçe gibi sorunlar yapısal tedbirlerle çözülürken, bir yandan da, istihdama verdiğimiz önceliğin bir gereği olarak, istihdam üzerindeki yükler imkanlar zorlanarak azaltılmıştır.

2003 yılında yapılan 3 puanlık indirim sonucu, İşsizlik sigortası prim oranı yüzde 7'den yüzde 4'e çekilmiş ve son 4,5 yılda yaklaşık 6.7 milyar YTL kamu gelirinden feragat edilmiştir.

Sosyal sigorta primine esas kazancın alt sınırının asgari ücrete eşitlenmesi ile, bir başka ifadeyle sanal asgari ücret uygulamasının sona ermesi ile **işverenlerden iktidarımız döneminde toplam 7,7 milyar YTL daha az sigorta primi tahsil edilmiştir**. Tüm bu tedbirler halkımızın yeni iş imkanlarına kavuşması ve üretken hale gelmesi için uygulanmıştır.

Partimiz önümüzdeki dönemde istihdam üzerindeki yükleri önemli oranda azaltma konusunda kararlıdır. Ekonomide ve kamu maliyesinde sağlamış olduğumuz başarılı performans, istihdam konusunda atacağımız bu ilave adımlara sağlıklı bir zemin oluşturmuştur.

Önümüzdeki dönemde sadece mali yükler değil, istihdam üzerindeki idari ve yasal yükler de azaltılacaktır. Çalışma hayatına ilişkin bürokratik formaliteler daha da basitleştirilecek, gereksiz düzenlemelerden kaçınılacak ve karar alma süreçleri hızlandırılacaktır. Zorunlu istihdam uygulamalarında ise, işverenlerin işçi çalıştırmasını özendirecek düzenlemelere gidilecektir. İstihdam üzerindeki yüklerin hafifletilmesi için İş Kanunu'na göre açılması zorunlu birimler konusunda da kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılacaktır. Esneklik ve güvence uygulamalarını bir arada ele alarak, işçi ve işverenler açısından çekici kılınması için gerekli uyumlaştırma çalışmaları yapılacaktır.

Bu çerçevede;

- **SSK işveren prim oranı, 2008 yılından beş puan ile başlamak üzere kademeli olarak indirilecektir**.
- **İşverenlerin zorunlu özürlü istihdamında SSK işveren prim tutarı Hazine tarafından karşılanacaktır**.
- Şirket kurma ve kapatma ile ilgili maliyetler indirilecek, ticaret sicilleri internet ortamında oluşturulacak ve tescil hizmetlerinin çoğunluğu internet ortamında yapılacaktır.
- Yatırım destek ofisi, sosyal güvenlik merkezleri gibi uygulamalar artırılarak, tek durak ofisler oluşturulacak, böylece işletme ve çalışma hayatına ilişkin süreçler hem basitleştirilecek hem de hızlandırılacaktır.
- İşletme kurma, taşıma, iflas gibi iş hayatına ilişkin konularda kamu kurumları arasında e-devlet uygulaması içinde gerekli bilgi işlem ağı kurulacaktır.
- Esnek istihdam biçimleri artırılacak, esneklik-güvence ilişkisi korunacaktır.

- İstihdam açısından büyük önem taşıyan KOBİ'lerin, bölgesel öncelikler dikkate alınarak, istihdam artışına bağlı olarak finansman ihtiyaçlarının karşılanması için düşük faizli kredi uygulaması genişletilecektir.

Mesleki Eğitim - İşgücü Piyasası İlişkisinin Güçlendirilmesi

Geçmiş siyaset tarzının kalıntısı olan kısır tartışmalar ve ideolojik yaklaşımlar nedeni ile, göstermiş olduğumuz çabalara ve sağladığımız iyileşmelere rağmen, mesleki eğitim alanında uluslar arası normlara uymayan ve işgücü piyasalarının talebinden kopuk bir yapı sürmektedir. Başta işverenlerimiz ve meslek örgütlerimiz olmak üzere, ilgili tüm kesimlerle uzlaşma içinde, ülkemizin geleceğini yakından ilgilendiren bu sorunu aşmak kararlılığındayız.

Hükümetimiz, mesleki eğitimin işgücü piyasasının taleplerine daha duyarlı hale gelmesine büyük önem vermektedir. Bu amaçla, çok sayıda mesleğin standardını belirleme çalışmaları gerçekleştirilmiş ve bünyesinde meslek organizasyonları ile sosyal tarafların da bulunduğu Mesleki Yeterlilikler Kurumu kurulmuştur. Önümüzdeki dönem, bu kurumsal yapı ve standartlar temel alınarak mesleki eğitimin sonuç odaklı bir şekilde geliştirilmesi sağlanacaktır.

Mesleki eğitimde okul türü yerine program türünü esas alan ve programlar arasında kolaylıkla geçişlerin yapılabildiği esnek bir sistemin altyapısı kurulmuş olup, önümüzdeki dönem bu sisteme geçilecektir. Ayrıca, çıraklık eğitim merkezlerinin ve programlarının modernleştirilmesi, meslek liseleri ve meslek yüksek okullarının işgücü piyasası ile işbirliği içinde eğitim yapmaları, işletmelerin eğitim programlarının belirlenmesine aktif katılımı, eğitimlerde bilgi iletişim teknolojilerinin kullanılması ve organize sanayi bölgelerinde Beceri Geliştirme Merkezlerinin kurulması sağlanacaktır.

Aktif İşgücü Programları

Ülkemizde eğitim sistemi ile işgücü piyasası arasında yapısal bir uyumsuzluk bulunmaktadır. Bir yandan iş arayan çok sayıda insan, diğer taraftan aradığı nitelikte eleman bulamamaktan şikayet eden çok sayıda firma olması, bu yapısal sorunun çarpıcı bir göstergesidir.

Özellikle ara insan gücü alanında ortaya çıkan bu tabloyu, sadece makro politikalarla değil, eş zamanlı olarak uygulamaya koyacağımız mikro politikalar ve reformlarla aşmak kararlılığındayız.

Böylece bir yandan insanımız daha donanımlı ve nitelikli hale gelecek, diğer yandan firmalarımız arzu edip de bulamadıkları vasıflara sahip işgücüne kavuşacaklardır.

Hükümetimiz döneminde modern bir kamu istihdam kurumu olarak yeniden yapılandırılan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Aktif İşgücü Programlarını etkin ve yaygın bir biçimde uygulayabilecek kapasiteye ulaştırılacaktır. Hükümetimiz tarafından **İşsizlik Sigortası Fonu'ndan her yıl en az 200 milyon YTL'nin bu programlara tahsis edilmesi suretiyle bu alana ayrılan kaynaklar önemli ölçüde artırılacaktır**.

Meslek Edin - İşin Hazır Programı:

İktidarımız döneminde binlerce kişiye, teorik ve iş başı eğitimin birlikte verildiği istihdam garantili mesleki eğitim kursları düzenlenmiştir. Mesleki eğitimlerin başarısı göz önünde tutularak, işverenlerin talep ettiği alanlarda istihdam garantili mesleki eğitim programları yaygınlaştırılacaktır. Ayrıca, 12 aydan daha uzun süre işsiz olan kişilere beceri kazandırma eğitimleri verilecek ve bu kişilerin uygun işler bulmalarına yardımcı olunacaktır.

Önümüzdeki dönemde başta üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve yerel yönetimler olmak üzere, yerel aktörler tarafından hazırlanan meslek edindirme projelerine finansman sağlanacaktır.

İşgücü piyasasına ilişkin kapsamlı, nitelikli ve güncel verilere ulaşmayı sağlayan bir işgücü piyasası bilgi sistemi geliştirilecek ve mesleki eğitim programları bu sisteme göre düzenlenecektir.

Gençler İş Adamı Oluyor Programı - "Proje Getir-Girişimci Ol":

Gençlerimiz geleceğimizdir. Genç nüfus yapımızın gerçek anlamda bir rekabetçi üstünlük oluşturması için eğitime ve girişimciliğe büyük önem veriyoruz.

Bir yandan eğitim sektöründe reform çalışmalarımıza devam ederken, diğer yandan hedef kitle odaklı ve etkili programlar ile gençlerimizin dinamizmini harekete geçireceğiz. Normal liselerden mezun olup üniversiteye yerleşme imkanı bulamayan, meslek lisesi ve meslek yüksek okulları ile üniversitelerden mezun olup yeni bir gelecek kurma aşamasında bulunan, tüm geçlerimizi hedefleyen ve somut destekler sunan programlar uygulanacaktır.

Partimiz, ikinci iktidar döneminde, gençlerin kendi işlerini kurmalarını özendirerek gençlerin istihdama katılımını artıracaktır. Bu çerçevede **"Gençler İş Adamı Oluyor Programı"** başlatılacaktır. Gençlere yönelik olarak girişimcilik eğitimi verilecek, eğitim sonrasında bireysel iş planları hazırlanarak kurulacak olan işe yönelik danışmanlık, finansman, pazarlama ve ücretsiz yer tahsisi gibi destekler verilecektir. Bu kapsamda özellikle işsizlik oranının yüksek olduğu illerden başlamak üzere her ilde İş Geliştirme Merkezleri (İŞGEM) kurulacaktır. Gençler bireysel olarak veya oluşturacakları gruplarla projelerini İŞGEM'e teklif edecek ve başarılı olanlar uygulamaya geçirilecektir.

Kadın Girişimcilik Programı:

Kadınlarımız, evlerinde çocuk bakımından el becerilerine, çeşitli sosyal etkinliklerin organizasyonuna kadar birçok yararlı aktiviteler yürütmektedirler. Ancak, işgücü piyasalarına katılımları düşük düzeydedir. Esasen birçok ülkede göremediğimiz bu potansiyel gücün, ekonomik değere dönüştürülmesi ve sosyal sorunlarımızın çözümünde etkili olmaları temel önceliklerimiz arasında yer almaktadır.

AK Parti, ikinci iktidar döneminde, işgücü piyasasına ve istihdama katılımları çok sınırlı olan kadınlarımızın başarılı birer girişimci olarak hem ailelerine hem de ülkelerine katkıda bulunmalarını sağlamak amacıyla ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde geniş kapsamlı bir kadın girişimcilik programı başlatacaktır. Kadın girişimcilerimize işgücü piyasasında geçerli alanlarda iş fikrinden başlayarak iş kurma sonrası dahil ihtiyaç duyacakları bütün konularda destek sağlanacaktır.

Özel İstihdam Büroları:

Hükümetimiz döneminde getirilen önemli yeniliklerden biri de işgücü piyasasında İŞKUR'un tekel yetkisinin kaldırılarak özel istihdam bürolarının açılmasıdır. Önümüzdeki dönemde özel istihdam bürolarının daha etkin bir yapıya kavuşturulması ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Bu kapsamda, AB ülkelerinde uygulanmakta olan özel istihdam büroları vasıtasıyla geçici istihdam sisteminin, ülkemizde de yasal değişikliğe gidilerek devletin denetimi altında uygulanması sağlanacaktır. Böylece özel istihdam bürolarının dönemsel eleman hizmeti vermesinin önü açılacaktır. Ayrıca, işe yerleştirme hizmetleri kapsamında İŞKUR ile özel istihdam büroları arasındaki işbirliği artırılacaktır.

YAPISAL DÖNÜŞÜMÜN YÖNETİMİ

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde; hemen hemen her alanda çok hızlı bir değişim yaşanmakta, rekabet her geçen gün artmakta, çalışma ve iş yapma şekilleri değişmektedir. Doğru bilgiye zamanında ulaşma ve değişen koşullara yerinde ve zamanında uyum gösterme, rekabet üstünlüğü sağlamanın olmazsa olmaz bir koşulu olarak algılanmaktadır. Böyle bir dönemde, özellikle geleneksel sektörler değişime uyum sağlamakta ve konumlarını güçlendirmekte zorlanabilmektedirler.

Adalet ve Kalkınma Partisi bu bilinç ve anlayış içinde; kırsal kesim, esnaf ve sanatkarlarımız, KOBİ'ler, geleneksel sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerimiz başta olmak üzere, yaşanan hızlı değişim sürecinden en fazla etkilenen kesimlerin sorunlarını sahiplenerek, güçlü ve büyük Türkiye'mizin imarında bu kesimlerin aktif rol almalarını sağlayacaktır.

Kırsal alanda yaşayan çiftçimizden büyük kentlerimizde faaliyet gösteren işletmelere kadar tüm kesimlerimizin, "sosyal devlet" anlayışımızı göz ardı etmeden rekabet güçlerini artırmak, dünya ile etkileşimlerini sağlamak ve ülkemizi bir refah toplumuna dönüştürmek temel hedefimizdir.

Kırsal Kalkınma

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı ilk kez, çok yönlü bir politika benimseyerek, nüfusumuzun önemli bir kesiminin yaşadığı kırsal alana yönelik olarak; **Kırsal Kalkınma Stratejisi** hazırlamıştır. Bu strateji doğrultusunda kırsal kesimde iş olanaklarını çeşitlendirmek ve gelir düzeyini yükseltmek için kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi projelerini uygulamaya koymuş, ayrıca AB fonlarından yararlanmak için **Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu**'nun kuruluş çalışmalarını başlatmıştır.

İktidarımız, kırsal alanda tarım ve tarım dışı sektörleri bir bütün olarak ele almış, köklü ve süreklilik arzeden bir kırsal kalkınma programını uygulamaya başlamıştır. Bu program kapsamında 2006 yılında tamamı kırsal alanda 1.256 proje desteklenmiştir.

Bilgi çağına ulaştığımız 21. yüzyılda yolu ve içme suyu olmayan, taşıma su ile ihtiyaçlarını gidermeye çalışan sabırlı insanımıza sahip çıkan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı, KÖYDES ve BELDES projelerini devreye sokarak bu sorunlara kısa sürede çözüm getirmiştir. İktidarımız, bu projelere 2 yılda 4,5 milyar YTL'nin üzerinde bir kaynak tahsis ederek konuya ne derece önem verdiğini somut bir şekilde göstermiştir.

KÖYDES projesi, uygulama alanında da bir yenilik getirmiştir. İktidarımız, sorunları merkezden çözme yerine mahallinde, yörenin şartlarını bilen vali ve kaymakamlarımızın önderliğinde, il özel idareleri ve Köylere Hizmet Götürme Birlikleri (KHGB) aracılığıyla mahalli imkan ve kabiliyetleri en verimli şekilde kullanarak kısa sürede çözmeyi amaçlamıştır.

Bilgi çağına ulaştığımız 21. yüzyılda yolu ve içme suyu olmayan, taşıma su ile ihtiyaçlarını gidermeye çalışan sabırlı insanımıza sahip çıkan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı, KÖYDES ve BELDES projelerini devreye sokarak bu sorunlara kısa sürede çözüm getirmiştir.

AK Parti İktidarı KÖYDES projesi ile tüm köylerimize içme suyu ve yol götürülmesini hedeflemiştir. İktidarımız 2005 ve 2006 yıllarında toplam;

- 11.706 içme suyu projesi,
- 24.280 km. asfalt yol,
- 32.023 km. stabilize ve ham yol yapmıştır.

2007 yılı sonu itibariyle;
- 21.000 içme suyu projesi,
- 50.000 km. asfalt yol,
- 45.000 km. stabilize ve ham yol tamamlamış olacaktır.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerimizin içme suyu ve yol altyapısına destek olmak üzere

2007 yılında başlatılan BELDES projesi ile yaklaşık 2.600 yerleşimimize 330 milyon YTL kaynak sağlamıştır.

Kırsal alanda aile işletmeciliğini güçlendirici, girişimciliği artırıcı, mevcut ürün desenimizi katma değeri yüksek ürünlere dönüştürücü, turizm, el sanatları ve çevre gibi tarım dışı faaliyetleri de destekleyici programları yaygınlaştıracağız.

Bu çerçevede, kırsal kesimde yaşayan vatandaşımızın, kendi yöresinde özellik arzeden ürünler ile el sanatları, turizm v.b. alanlarda sunacakları projeleri, Kırsal Kalkınma Kurumu aracılığıyla proje tutarının yüzde 50 ile 90 arasında bir hibe oranı ile destekleyeceğiz.

Havza bazında rekabet gücünün yüksek olduğu ürün ve alanları belirleyerek, verilecek destekleri bu ürün ve alanlara yönlendireceğiz. Böylece, yörelerimize göreceli üstünlüklerine göre uzmanlaşmalarını sağlayıcı roller verecek, aynı zamanda üretim planlamasını gerçekleştirmiş olacağız.

Hayvancılık potansiyeli bulunan ve temiz çevreye sahip bölgelerimizde organik hayvancılık ve bunların ürünlerini işlemeye yönelik tesisleri destekleyeceğiz. Aynı anlayış, organik sebze-meyve üretiminde ve arıcılıkta da uygulanacaktır.

İklimsel ve coğrafi avantajı bulunan bölgelerimizde sebze-meyve ve bunların işlenmesine yönelik tesisler ile ileri teknoloji ve AR-GE destekli yatırımları (yüksek teknolojili organize seracılık bölgeleri) destekleyeceğiz.

Tarım-üniversite-sanayi işbirliğine önem vereceğiz. Ayrıca üretici kooperatifleri gibi örgütlerin yaygınlaştırılmasını sağlayacağız.

Doğa ve kültürel turizm potansiyeli bulunan yörelerimizde turizmin altyapısını geliştirerek, bu konulardaki özel kesim yatırımcıları destekleyeceğiz. Tıbbi ve aromatik bitkiler ile süs bitkileri üretimini ve tanıtımını teşvik edecek, pazarlama olanakları sağlayarak kırsal alandaki biyolojik çeşitliliğin kullanımına imkân vereceğiz. Arıcılık, ipekböcekçiliği, kaz yetiştiriciliği gibi yöre koşullarına uygun ve rekabet gücü yüksek alanlarda destekler sağlayacağız.

Sosyal ve çevresel açıdan orman köylüsünün kalkındırılmasına ve gelir düzeyinin artırılmasına öncelik vereceğiz.

Tarım ve Hayvancılık

Ülkemizde 6,1 milyon kişinin istihdam edildiği ve çalışan nüfusun yüzde 27'sinin geçimini sağladığı tarım sektörü, insanımızın temel ihtiyaçlarının karşılanmasındaki vazgeçilmezliği nedeniyle hayati öneme sahiptir.

Tarım sektörümüzün rekabet gücünü artırmak, sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak ve orta vadede uygulayacağımız politikaları net olarak ortaya koymak için iktidarımız, **Tarım Stratejisi Belgesi**'ni hazırlamış ve **Tarım Çerçeve Kanunu**'nu çıkarmıştır.

Tarım Kanununda, kapsamlı bir yaklaşımla **biyolojik çeşitlilik, genetik kaynakların korunması ve biyogüvenliğin sağlanması, ürün konseyleri, sözleşmeli üretim, tarım havzaları ve kırsal kalkınma hizmetleri** ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

Tarım Kanununda, kapsamlı bir yaklaşımla biyolojik çeşitlilik, genetik kaynakların korunması ve biyogüvenliğin sağlanması, ürün konseyleri, sözleşmeli üretim, tarım havzaları ve kırsal kalkınma hizmetleri ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

AK Parti, **"Dünyadaki bütün üreticiler potansiyel rakibimiz, bütün tüketiciler de potansiyel müşterimizdir"** ilkesini benimsemektedir.

AK Parti İktidarı döneminde, Türkiye'de tarım sektöründe önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Tarıma verilen toplam destekler, **2002 yılında 1,8 milyar YTL iken, bu değer 2007 yılında 5,3 milyar YTL düzeyine çıkarılmıştır.** Bu rakamlara KÖYDES ve BELDES yatırımları dahil değildir.

Tarım sektörünün GSMH'ya katkısı 21,8 milyar dolardan 38,9 milyar dolara yükselmiştir.

Tarımsal ihracatımız 4 milyar dolardan 8,6 milyar dolara yükseltilmiş, 2002 yılında yıllık tarımsal ithalat ve ihracat değerleri hemen hemen aynı iken, 2006 yılında 1,4 milyar dolar ihracat fazlası sağlanmıştır.

İktidarımız döneminde traktör satışlarında büyük artışlar kaydedilmiştir. **2002 yılı sonuna kadarki dört yıllık dönemde toplam satılan traktör sayısı 75 bin iken, 2003-2006 arasındaki dört yıllık dönemde bu sayı 134 bine yükselmiştir**.

AK Parti iktidarı, tarımsal desteklerin üretim ve verimliliği artırmaya dönük olmasına önem vermiş, toplam desteklerin içindeki DGD payını yüzde 86'dan yüzde 40'lara düşürerek ürün desteğini altı kat artırmıştır. Ham petrol fiyatlarında meydana gelen artışın üreticiye yansıtılmaması için **çiftçilerimize ilk defa mazot desteği verilmeye başlanmıştır**.

Çiftçi borçları yeniden yapılandırılarak 765.000 üreticimizin borcundan 1,5 milyar YTL azaltılmıştır.

Yürütülen politikaların tarım sektörüne olumlu bir diğer katkısı da kredi faizlerinde yaşanmıştır. 2002 yılında yüzde 59 olan tarımsal kredi faiz oranları düşürülerek, kredi türüne göre yüzde 7-13 aralığına çekilmiştir.

Kullanılan tarımsal kredi miktarlarında da rekor seviyesinde artışlar gerçekleşmiştir. **2002 yılında Ziraat Bankası aracılığıyla verilmiş olan tarımsal kredi miktarı 228 milyon YTL iken Mayıs 2007 itibariyle bu miktar 4,2 milyar YTL'ye yükselmiştir**. Diğer bir ifade ile AK Parti iktidarı döneminde tarımsal kredi miktarında 18 kat artış sağlanmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, Türk çiftçisinin ağır ve kronik bir sorunu haline gelen müteselsil kefalet sistemini kaldırmış ve bundan dolayı hapis ve haciz durumuyla karşı karşıya kalmış olan 650.000 çiftçimizin mağduriyetini gidermiştir.

Çiftçilerin örgütlenmesinde önemli bir yapı olan kooperatifçiliğin desteklenmesi önceki dönemlere göre önemli ölçüde arttırılmıştır. **1999-2002 döneminde 287 kooperatif projesine yalnızca 87 milyon YTL kredi kullandırılmış iken, iktidarımız döneminde 1232 kooperatif projesine 820 milyon YTL kredi kullandırılmış ve 148 bin kişiye iş imkanı sağlanmıştır**.

Tarım sektöründe yıllardan beri yaşanan; pazarlama, ürünlerin tasnifi, paketlenmesi, pazarın uygun olduğu zamanlarda piyasaya arz edilmek üzere depolanması gibi sorunlar dikkate alınarak, çiftçilerimiz tarafından hazırlanan işleme, paketleme, soğuk hava deposu, mısır kurutma vb. teçhizat içeren kırsal kalkınma projelerine yüzde 50 ila 75 arasında değişen oranlarda hibeler verilmiştir.

Gıda ve işlenmiş ürünler ile bazı tarımsal girdilerin KDV oranlarında 10 puan indirim yapılmıştır.

Organik tarım, sertifikalı tohum kullanımı, toprak analizi, damlama ve yağmurlama sistemlerinin kurulması ve iyi tarım uygulamaları özel destek kapsamına alınmıştır.

Hatalı sulama nedeniyle ortaya çıkan tuzlanma problemini önlemek ve suyun verimli kullanımını sağlamak amacıyla, **'Damlama ve Yağmurlama Sistemi'** devreye sokulmuş ve **üreticilerimizin cebinden bir kuruş faiz ödemeden** Ziraat Bankası'ndan 5 yıl vadeyle kredi alıp damlama veya yağmurlama sistemini kurabilmelerine imkan sağlanmıştır.

Tarım sektöründe uygulanan diğer önemli bir politika ise, yıllardır yeni yatırım yapılmadığı için verimliliğini kaybeden tarım işletmelerinin (TİGEM) kiraya verilerek devletin yükünün azaltılması ve özel sektörün yatırım yapmasının önünün açılmasıdır.

Tarım alanlarındaki en yeni bilgi birikimini çiftçimizin ayağına götürmek amacıyla 2.500 ziraat mühendisi ile veteriner hekimin 20 bin köye hizmet verecek şekilde merkez köylerde istihdamı ve ikameti sağlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde bu tarım danışmanlarının sayısı 10 bine çıkarılacak ve bütün köylerimize hizmet vermeleri sağlanacaktır.

Tarım sektörümüzün günün koşullarına uyum sağlaması amacıyla reform niteliğinde aşağıda yer alan kanunlar çıkarılmıştır.

- Parçalanamaz minimum tarımsal arazi büyüklüğünü 20 dekara yükselten **Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu**,
- Çiftçilerimizin karşı karşıya olduğu pek çok riski güvence altına alan ve primlerin % 50'sinin devlet tarafından ödendiği devrim niteliğindeki **Tarım Sigortası Kanunu**,
- Tohumculukta dışa bağımlılığa son verilmesini sağlayacak olan **Tohumculuk Kanunu**,
- Bitki çeşitlerinin geliştirilmesini özendirmek, yeni çeşitlerin ve ıslahçı haklarının korunmasını sağlayacak olan **Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunması Kanunu**,
- Katma değeri yüksek ve dış talebin yoğun olduğu organik ürün ve girdilerin üretiminin geliştirilmesini sağlayacak olan **Organik Tarım Kanunu**,
- Tarım ürünleri ticaretini kolaylaştıracak, ürün borsalarını geliştirerek vadeli işlemler ve opsiyon borsasında vadeli tarım sözleşmelerinin işlem görmesini ve üreticilerin fiyat dalgalanmalarından etkilenmelerini önleyecek olan **Lisanslı Depoculuk Kanunu**,
- Çiftçilerimize proje bazlı hibe desteği altyapısını oluşturan **Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kanunu**,
- Örgütlenmeyi teşvik edecek olan **Üretici Birlikleri Kanunu.**

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı bu kanunlarla yetinmemiş, tarımsal kalkınmanın yol haritasını ortaya koyan **Tarımsal Kalkınma Master Planı** hazırlamış, bu plana uygun olarak **"Havza Bazlı Proje Uygulamaları"**nı başlatmıştır. Böylece tarımda devlet desteği, her bölge ve her ürün için ayrı ayrı projeler kapsamında ele alınacak ve bu programlar uygulanırken ülkemizin gerçekleri göz önünde bulundurulacaktır.

Adalet ve Kalkınma Partisinin tarım politikalarındaki temel yaklaşımı; "küreselleşen" ve "ticaretin daha da serbestleştiği" dünyada, Türkiye'nin, temel tarım ürünlerinde "kendine yeterlik" politikası yanında, "dünya ile rekabet edebilmek" ve dünya piyasalarında "liderlik" yarışına katılmak olacaktır.

Türkiye'de tarım arazilerinin nesilden nesile bölünerek intikal etmesi, ortalama parsel büyüklüğünün giderek küçülmesine ve tarımda verimin düşmesine neden olmaktadır. AK Parti iktidarı döneminde, tarımsal arazilerin miras hukuku bakımından bölünmemesini, korunmasını, kullanımını ve özel arazi toplulaştırma çalışmalarını içeren düzenlemeler yapılmış, parçalanamaz minimum arazi büyüklüğü 10 dekardan 20 dekara çıkarılmıştır. Arazi toplulaştırma çalışmalarına hız kazandırmak amacıyla, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının yanısıra DSİ, kooperatifler ve belediyelere arazi toplulaştırma yetkisi verilmiştir.

Mera ıslahı çalışmalarında da önemli gelişmeler sağlanmış, 2002 yılında 68.000 dekar olan mera ıslahı 2005 yılında 900.000 dekara çıkarılmıştır. Uygulanan etkin teşvik politikaları sayesinde, 2002 yılında 6,5 milyon ton olan yem bitkileri üretimi yüzde 261 artışla 2006 yılında 17 milyon tona yükselmiştir.

Küresel iklim değişikliklerinin tarım sektörüne etkisini zamanında değerlendirmek üzere **Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu** oluşturulmuştur. Bu çerçevede ülkemizin tümünü ilgilendiren çeşitli senaryoları içeren kuraklık eylem planı hazırlanmıştır.

Tarım sektörüne yönelik alacağımız kararların sağlıklı bir temele dayanması için bilgi altyapısına, arazi ve çiftçi kayıt sistemine büyük önem vermekteyiz ve bu konuda ileri bir aşamaya gelmiş bulunmaktayız.

Adalet ve Kalkınma Partisinin tarım politikalarındaki temel yaklaşımı; "küreselleşen" ve "ticaretin daha da serbestleştiği" dünyada, Türkiye'nin, temel tarım ürünlerinde "kendine yeterlik" politikası yanında, "dünya ile rekabet edebilmek" ve dünya piyasalarında "liderlik" yarışına katılmak olacaktır.

Hedefimiz, tüketimdeki eğilimleri yakından izleyerek, gelişmeleri bir "erken uyarı" mantığı ile küçük ve orta ölçekli üreticimize ileten bir yapı oluşturmaktır.

Hazırlamış olduğumuz yol haritası çerçevesinde; tarımsal destekleri alan ve ürün temelinde farklılaştıracağız.

Geliştirilecek lisanslı depoculuk ve ürün borsaları vasıtasıyla fiyatların serbest piyasada oluşumunu esas alacak ve üretimin piyasa koşullarındaki talebe göre şekillenmesini sağlayacağız. Böylece, tarım ürünlerinin kayda alınması ve standardizasyonunda da önemli bir ilerleme sağlayacak ve uluslararası piyasalara erişimini kolaylaştıracağız.

Rekabet gücünün artırılması amacıyla; ihracat desteklerinde katma değeri yüksek, markalı ve nihai tüketiciye yönelik ürünlere ağırlık verilecektir. Üretici örgütlerinin yaygınlaştırılması ve bu örgütler tarafından eğitim ve yayım hizmetlerinin yürütülmesi sağlanacaktır.

Bitkisel üretimde verimli ve kaliteli ürün elde etmek için ekolojik koşullara uygun çeşitlerin belirlenmesi, yeni tarım tekniklerinin uygulanması ve alternatif üretim metotlarının kullanılması sağlanacak, bitki hastalık ve zararlılarıyla etkin, entegre mücadele yöntemleri uygulanacaktır.

Toprak ve su kaynaklarının etkin kullanılmasına dönük yöntem ve araçlara öncelik verilecektir.

Bilinçli sulama için geliştirmeye başladığımız yağmurlama ve damlama sistemi yatırımlarını desteklenmeye devam edeceğiz. Sulama projelerine öncelik vererek rasyonel hale getirecek ve bu projelere yeterli kaynak tahsis edeceğiz. Barajı bitirilen projelerin, sulama ve bakım kısmını özel sektörün yatırımına açacağız.

Alan başına sınırlı düzeyde doğrudan gelir desteği (DGD) ödemesine ek olarak, toprak analizi yaptıran, sertifikalı tohum kullanan ve organik tarım faaliyetinde bulunan üreticilere ilave destek uygulaması ile ihtiyaç görülen bitkisel ürünlerde prim ödemelerine devam edilecektir.

2005 yılında başlatılan alan bazlı mazot ve gübre desteği uygulamasını sürdüreceğiz.

2005 yılında başlatılan alan bazlı mazot ve gübre desteği uygulamasını sürdüreceğiz.

İthalatımızda önemli bir yer tutan yağlı tohumlar başta olmak üzere ülkemizde arz açığı ürünlere yönlendirme teşvikleri uygulayacağız. Pilot uygulaması başlatılan havza bazlı teşviklerini ülke geneline yaygınlaştıracağız.

Tarım danışmanı uygulaması genişletilecek ve özel danışmanlık firmalarının kurularak hizmet vermeleri teşvik edilecektir. Bu sayede ziraat mühendisleri ve veteriner hekimlerinin istihdamını sağlayarak çiftçimizin bilgiye ulaşmasını kolaylaştıracağız.

Pazar garantili sözleşmeli üretimi yaygınlaştıracak tedbirler uygulanacaktır.

Dünyada önemi giderek artan Enerji Tarımı geliştirilerek yaygınlaştırılacak, tarım ve diğer sektörlerin ihtiyaç duyduğu biyoetanol ve biyodizel üretimi teşvik edilecektir.

Organize Tarım Bölgeleri projelerini uygulamaya geçireceğiz. Yerli tohum geliştirme çalışmalarına azami önem ve destek vererek, özel sektörün de bu yöndeki çalışmalarını teşvik edeceğiz.

Tarım ve gıda işletmelerinin modernizasyonu, arazi toplulaştırma, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda güvenliğinin sağlanması konularında çalışmalara hız kazandıracağız.

Tarım Bilgi Sistemini, tarımsal politika ve önceliklerin belirlenmesi ve bu çerçevede tarımsal destek mekanizmalarından gerçek üreticilerin yararlanmasını sağlayacak şekilde kontrol ve izlemeye imkan veren bir yapıya kavuşturacağız.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığını günün şartları ve Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde yeniden yapılandıracağız.

Genetik olarak değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerin üretiminde insan sağlığı ve çevrenin korunması konusunda **Biyogüvenlik Kanunu** çıkaracağız. Gıda güvenliği ve gıda kontrolünde etkinliğin sağlanması için **Yeminli Gıda Kontrolörlüğü** sistemi oluşturacağız.

Hayvancılık

Hayvancılık sektöründe büyük bir potansiyele sahip olan ülkemizin rekabet gücünü artırmak için başlatmış olduğumuz zihniyet değişimini kararlılıkla devam ettireceğiz.

AK Parti iktidarı önümüzdeki dönemde de hayvancılık sektörüne özel önem vermeye devam edecektir.

İktidarımız, yerli ırklarımızın ıslahına yönelik çalışmalar başta olmak üzere, hayvancılığa sağladığımız destekleri artırmış, önümüzdeki dönemde de artırmaya devam edecektir. 2002 yılında 624.000 adet olan sun'i tohumlama sayısı 2006 yılında 2.100.000 adet seviyesine yükseltilerek yaklaşık üç kat artırılmıştır. Hayvancılığa uygulanan destek miktarları da 2002 yılında 75 milyon YTL iken 2006 yılında 660 milyon YTL'ye çıkartılmıştır.

Hayvan hastalıklarının teşhisi, gıda ve yem kontrolünde analiz ve kalite kontrolü amacıyla faaliyet gösteren Araştırma Enstitüleri ve İl Kontrol Laboratuarlarının birçoğu günün şartlarına göre yenilenerek akredite edilmiştir.

AK Parti iktidarı önümüzdeki dönemde de hayvancılık sektörüne özel önem vermeye devam edecektir.

Hayvancılığımızın rekabet edebilir bir yapıya kavuşması için işletme ölçeklerini büyütmeye yönelik tedbirler alacağız.

Entegre hayvancılık işletmelerinin kurulmasını destekleyeceğiz. Yapılacak toplu sağım tesislerine verilen destekleri arttıracak, damızlık hayvan yetiştiren özel sektör kuruluşlarını destekleyeceğiz. Devlet arazilerinin uygun şartlarla özel sektör işletmelerine kiraya verilmesine devam edeceğiz.

AK Parti döneminde büyük bir ivme kazanan, yerli ırklarımızın ıslah edilmesi ve mera ıslahı çalışmalarını artırarak sürdüreceğiz.

Kuş gribi ile mücadelede dünyada örnek bir başarı gösteren AK Parti İktidarı, yeni dönemde bu tür hastalıklarla mücadeleye yoğun bir şekilde devam edecektir.

Özel laboratuarların kurulmasını teşvik edeceğiz.

Hayvancılıkta, ıslah, hastalık ve zararlılarla mücadele, kaliteli yem bitkileri üretiminin artırılmasına yönelik alınan tedbirleri sürdüreceğiz.

Balıkçılık sektöründe; alternatif türlerin geliştirilmesine önem vererek, tarla balıkçılığını özendireceğiz. Deniz balıkçılığına yönelik hukuki, kurumsal ve teknik çalışmaları hızlandırarak, yetiştiricilik faaliyetlerinin çevreye duyarlı bir şekilde yürütülmesini sağlayacağız.

Yeni dönemde, yukarıda yapmayı taahhüt ettiğimiz işler yanında 2013 yılı itibariyle 20 temel üründe rekabet gücümüzü artırarak dünya liderliği için çalışacağız.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ile Esnaf ve Sanatkarlar

Geleneksel yapımızda önemli bir yeri olan küçük ve orta ölçekli işletmelerimizi ekonomik ve sosyal yaşamımızın dinamik unsurları olarak görmekteyiz.

İstihdam oluşturmada, rekabet gücümüzü artırmada ve sosyal yapımızı güçlendirmede çok önemli yeri olan küçük ve orta ölçekli işletmelerimiz (KOBİ) AK Parti iktidarının öncelikleri arasında yer almaktadır. Ülkemizin dününe ve bugününe olduğu gibi, geleceğine de büyük katkılarda bulunacaktır.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişin hızlandığı dünyamızda; yeni şartlara uyum sağlamakta güçlük çeken büyük ölçekli hantal işletme yapılarının yerini, ölçek büyüklüğü ile esnekliği bir arada geliştiren yeni işletme modelleri almaktadır.

Geleneksel yapımızda önemli bir yeri olan küçük ve orta ölçekli işletmelerimizi ekonomik ve sosyal yaşamımızın dinamik unsurları olarak görmekteyiz.

Günümüzde rekabet için ağ oluşturan, ana faaliyet alanına yoğunlaşan, çok sayıda küçük işletmeyi etkin bir tedarik sistemiyle ortak standartlar içinde çalıştıran yapılar başarılı olmaktadır. Maliyeti en alt düzeye düşüren bu yapılar; kamu, üniversite, finans sektörü gibi paydaşlarla birlikte, sinerji üreten bir iletişim ve işbirliği modelini ortaya çıkarmaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi KOBİ, esnaf ve sanatkarımıza dünyanın bu gerçekleri ışığında yaklaşmakta ve bu dinamik gücümüzü küresel rekabet ortamına hazırlamayı hedeflemektedir.

Profesyonel bir şekilde yönetilen, yatırım kararlarını bilimsel verilere dayanarak alan, birlikte hareket etme kabiliyeti olan, ağ oluşturma becerisine sahip bir işletme yapısı, AK Parti'nin gelecek vizyonu içinde ağırlıklı bir yere sahiptir.

KOBİ'lerin bilgiye erişim ve bilgiyi katma değere dönüştürme yarışı içinde, aile işletmeciliğinden modern işletmeciliğe geçmelerine önem veriyor ve destekliyoruz.

Toplam istihdamın yüzde 77'sini oluşturan KOBİ'lerin istihdam oluşturma kapasitesini sosyal politikalarımız açısından çok önemli görmekteyiz. Genel politikalarımızın yanı sıra, doğrudan sağladığımız imkanlarla bu işletmelerimizi, geçmişe göre çok daha güçlü bir biçimde desteklemekteyiz.

Devletin borçlanma gereğindeki azalmaya paralel olarak, özel bankacılık ve finans sistemi de küçük girişimcilere daha geniş finansman imkanları sunmaya başlamıştır. Eskiden ağırlıklı olarak kamu sektörünü finanse eden bankacılık sistemi, sağladığımız yeni ortamda reel sektörün finansmanına yönelmeye başlamıştır.

Halk Bankası esnaf ve sanatkar kredileri 2002 yılında 154 milyon YTL iken, yaklaşık **17 kat artarak** Mayıs 2007 itibariyle 2,6 milyar YTL'ye yükselmiştir. KOBİ kredileri ise 2002 yılında 3**47 milyon YTL** iken 2007 yılında **5 milyar YTL'ye** yükselmiştir. 2002 yılında sadece 63 bin işletme bu imkânlardan yararlanmışken, 2007 yılında yaklaşık **500 bin işletme** yararlanır hale gelmiştir. Bankanın toplam kredileri içinde bu tür kredilerin payı 2002'de % 12 iken, 2007 yılında % 56'ya yükselmiştir.

Ziraat Bankası KOBİ kredileri 2002 yılında 22 milyon YTL iken rekor seviyede bir artışla, **76 kat artarak**, Mayıs 2007 itibariyle 1,7 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır.

Esnaf ve sanatkarlara kullandırılan kişi başı kredi limiti 5 bin YTL'den 25 bin YTL'ye yükseltilirken **kredi faiz oranları %47'den % 13'e** indirilmiştir.

Günün şartlarına uygun olarak 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu çıkartılmıştır.

Esnaf ve sanatkarlarımız hakkında doğru bilgilere kısa sürede ulaşılmasını

sağlayan e-Esnaf projesi ile yaklaşık 2 milyon esnaf ve sanatkarımızın kayıtları güncellenmiştir.

AK Parti iktidarı döneminde, KOSGEB destekleri artırılmış, destek alma şartları kolaylaştırılmış ve verilen destekler çeşitlendirilmiştir. Sadece 8 olan destek sayısı 22'ye yükseltilmiş ve destekler verilirken KOBİ'lerden istenen evrak sayısı 48'den 5'e indirilmiştir.

Bu çerçevede desteklenen KOBİ sayısı 2002 yılından önce 3.000'den az iken, AK Parti döneminde bu sayı 54.000 işletmeye ulaşmıştır. Geleneksel yapıdaki işletmelerin kurumsallaşması ve rekabet güçlerinin artırılması amacıyla, Stratejik Yol Haritası uygulaması başlatılmış, 9.000 işletmenin yol haritası onaylanmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi ilk kez yenilikçi bir uygulama olarak KOBİ'lere kredi faiz desteği sağlamıştır. İktidarımız 2004 yılında başlatılan uygulama ile KOBİ'lere kamu bankalarından 24 aya kadar "0" faizli işletme, ihracat ve yatırım kredisi kullandırmaktadır. Bu imkândan 2004-2006 yıllarında yaklaşık 10 bin KOBİ yararlanmış ve 1 milyar YTL'lik ihracat kredisi kullanmışlardır. Böylece, bu işletmelerin 608 milyon dolar ihracat yapmaları sağlanmıştır.

KOBİ'lerimize ayrıca; eğitim, danışmanlık, Ar-Ge, yurt içi ve yurt dışı fuarlar ve tanıtım gibi alanlarda 2003 - 2007 (Nisan) döneminde toplam 231 milyon YTL hibe sağlanmıştır.

TOBB, KOSGEB, Halk Bankası ve bazı Ticaret ve Sanayi Odaların iştirakiyle kurulmuş olan KOBİ Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş. (KOBİ A.Ş.)'nin işlerliği artırılmıştır.

KOSGEB, İŞKUR ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu işbirliği ile Bilişim Çıraklığı eğitimi başlatılmıştır.

KOBİ yatırımları için elverişli altyapı olanakları geliştirilmektedir. 2004-2006 yıllarında toplam 18 adet Organize Sanayi Bölgesi ve 33 adet Küçük Sanayi Sitesi tamamlanmıştır.

Küçük işletmelerimizin temel sorunlarından biri kredi teminatıdır. KOBİ'lerin finans kaynaklarına erişimin yolunu açmak amacı ile, Kredi Garanti Fonunun (KGF) sermayesi 15 kat artırılarak 60 milyon YTL'ye çıkarılmış ve bu fondan 480 milyon YTL kredi teminat hacmi sağlanmıştır.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin sayısı 26'ya ulaşmış olup, bu bölgelerde halen 560 KOBİ, Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Ayrıca, üniversiteler ile kamu ve özel araştırma kurumlarındaki bilim ve teknoloji altyapısından işletmelerin yararlanmasını sağlamak ve sanayi-üniversite işbirliğini güçlendirmek amacıyla 11 Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) hizmete açılmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, esnaf ve sanatkarlar ile KOBİ'lerimizi, ülkemizin muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında, özgüven içinde dünyaya açılmasında en önemli dinamik olarak görmektedir. Bugüne kadar bu kesimlere götürdüğümüz hizmetlere devam etmeye ve bu desteklere yeni boyutlar kazandırmaya kararlıdır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, esnaf ve sanatkarlar ile KOBİ'lerimizi, ülkemizin muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında, özgüven içinde dünyaya açılmasında en önemli dinamik olarak görmektedir. Bugüne kadar bu kesimlere götürdüğümüz hizmetlere devam etmeye ve bu desteklere yeni boyutlar kazandırmaya kararlıdır.

Çağdaş standartlar esas alınarak yaptığımız yeni KOBİ tanımına uygun olarak kurumsal yapıları geliştireceğiz. Bu kapsamda, KOBİ'lerin desteklenmesinde görev alan kurum ve kuruluşların idari yapısını yeniden düzenleyeceğiz, işbirliğini artırarak KOBİ'lerin etkin ve süratli hizmet ve destek almasını sağlayacağız.

Geleneksel teşebbüs gücümüzü modern mekanizmalarla destekleyen girişim sermayesi modeline yeni bir canlılık kazandırmaya kararlıyız. Yeni kurulan ve gelişme sürecine giren bilgi ve teknoloji tabanlı KOBİ'lerin sermaye

ihtiyaçlarını bankacılık sistemi dışındaki kaynaklardan sağlayabilmesi için altyapısını kurduğumuz Girişim Sermayesi Fonları aracılığı ile 1,5 milyar YTL girişim sermayesi imkanı oluşturacağız.

Üniversitelerimiz başta olmak üzere kamu kuruluşlarımızın insan gücü, laboratuar gibi imkanlarının KOBİ'lerin istifadesine sunulmasını sağlayacağız. KOBİ'lere yönelik bilgilendirme, yönlendirme ve bilinçlendirme çalışmalarını yapacak, eğitim, danışmanlık, laboratuar hizmetleri, tasarım, ürün geliştirme, patent alma gibi ihtiyaçlarını destekleyeceğiz.

KOBİ'lerin inşaatı tamamlanan küçük sanayi sitelerinde ve organize sanayi bölgelerindeki işyerlerine taşınıp sağlıklı çalışma koşullarına kavuşmaları için taşınma desteği vereceğiz.

İhracat yapan KOBİ sayısı günümüzde 45.000'e ulaşmıştır. İşletmelerin ihracat hacimlerinin artırılması için destekler sağlanacaktır. Bu amaçla, her yıl "0" faizli en az 1 milyar dolar ihracat kredisi verilmesi hedefimizdir. Ayrıca, ihracat yapan küçük işletmelerin üniversite mezunları istihdam etmeleri özendirilecektir.

KOBİ'lerin nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak ve kayıt altına girmelerini özendirmek üzere her yıl "0" faizli istihdam kredisi verilmeye devam edilecektir.

Modern teknolojiyi takip edememeleri nedeniyle rekabet güçleri azalan KOBİ'lerin müşterek yatırımları kümelenme yaklaşımı çerçevesinde desteklenecek, OSB yönetimlerinin kümelenmede önemli rol üstlenmeleri sağlanacaktır. Kümelenme kapsamında bir araya gelecek KOBİ'lere kredi faiz desteği verilecektir.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerine yatırım kredisi faiz desteği sağlanarak Ar-Ge çalışması yapan KOBİ'lerin sayısı artırılacaktır.

KOBİ'lerin finansman kaynaklarına erişimini kolaylaştırmak için kredi garantisi ve girişim sermayesi sistemi geliştirilecektir. KOBİ'lerin teminat problemi kredi garanti fonlarının gücü artırılarak aşılacaktır.

Kredi garanti fonlarının teminat hacmi 5 milyar YTL'ye yükseltilecektir. Ayrıca, Kredi Garanti Fonu yararlanıcılara en yakın noktada hizmet vermek amacıyla bölge düzeyinde şubeler açılacaktır.

Yeni ve yenilikçi anlayışa dayalı, **Patent Destek Programı, Ar-Ge Yatırım Destek Programı, Ar-Ge Ürünleri Pazarlama ve Destek Programı uygulamaya konulacaktır**.

Tüm taraflarca kabul görmüş, bizatihi esnaf ve sanatkarların çeşitli alt meslek örgütleri liderliğinde sahipleneceği ve rasyonel bir iş geliştirme planına oturtulmuş proje ve mekanizmalar desteklenecektir.

Üretimden pazarlamaya, ticaretten, turizme birçok alanda faaliyette bulunun küçük esnaf ve sanatkarımızın birleşmelerine veya ortak girişimlerine özel destek programları uygulanacaktır.

Bu kapsamda yer tahsisi, devlet destekli kredi imkanları, yeni teknoloji, yönetim danışmanlığı ve eğitim gibi alanlarda destek sağlanacaktır. 2001 krizinden sonra ödeme güçlüğü çeken KOBİ'lerin ekonomiye kazandırılması ve bu yolla istihdamın artırılması amacıyla "Anadolu Yaklaşımı" adı altında yürütülen çalışmalarda önemli aşama kaydedilmiştir. Çıkarttığımız bir kanun ile bu işletmelerimizin kredi borçlarının yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır. Ayrıca, bu imkanı kullanan KOBİ'lere vergi istisnası, ödenememiş vergi, sigorta, elektrik, doğalgaz, su ve telefon borçlarının tecil edilmesi gibi kolaylıklar sağlanmaktadır.

Geleneksel Sektörlerin Rekabetçi Yapıya Kavuşturulması

Geleneksel sektörler olarak tanımlanan hazır giyim, tekstil, deri, gıda, taş ve toprağa dayalı sanayi, orman ürünleri ve mobilya gibi emek yoğun sektörlerimizde, Çin ve Hindistan gibi ucuz emek gücüne sahip ülkelerin rekabetini daha yoğun bir şekilde hissetmekteyiz.

AK Parti iktidarı döneminde geleneksel sektörlerimizin yeni şartlara ayak uydurmaları ve rekabet güçlerini artırabilmeleri için, işletmelerin hammadde

temininden pazarlamaya değin uzanan süreçlerinde maliyetleri düşürmek amacıyla;

- Elektirik fiyatında ucuzlama sağlanmış,
- EXİMBANK kredilerinin vade ve faizinde iyileştirmeler yapılmış,
- Markalaşma, yurtdışı fuarlarına katılım ve mağaza açma faaliyetlerine yönelik destekler verilmiş,
- Tekstil, konfeksiyon, deri ve gıda ürünlerinde KDV % 18'den % 8'e indirilmiş,
- Deri işleme sanayindeki firmaların modern tesislerde faaliyet göstermelerini ve arıtma tesisi olan bölgelere taşınmalarını sağlamak üzere Organize Deri Sanayi Bölgeleri yatırımlarına devam edilmiştir.

Ayrıca, makro ekonomik dengelerdeki düzelmeye paralel olarak faizlerde ve vade farklarında keskin düşüşler olmuş, özel sektöre verilen kredi hacmi artmış, kurumlar vergisi %33'den %20'ye, gelir vergisi üst dilim vergi oranı %45'den %35'e, işsizlik sigorta primi %7'den %4'e indirilmiştir.

Prime esas kazanç alt sınırının asgari ücretle eşitlenmesiyle sanal asgari ücret uygulamasına son verilmiştir. Bu uygulama işveren priminde 7,7 puanlık bir indirime karşılık gelmektedir. Kriz dönemlerinden kalan vergi ve prim borçlarına ödeme kolaylıkları getirilmiştir.

AK Parti iktidarı yukarıda yapılanlara ilave olarak önümüzdeki dönemde geleneksel sektörlerimizin dönüşümünü destekleyen politikalar uygulamaya devam edecektir.

Markalaşma çalışmalarını tüm geleneksel sektörlere yaygınlaştıracağız. Bu alan için ayrılan kaynağın artırılması suretiyle lokomotif markalar oluşturacağız.

Markalaşma çalışmaları ile eş zamanlı olarak bu sektörlerde faaliyette bulunan firmalarımızın; teknik alt yapısından insan kaynaklarına, yönetişim sistemlerinden marka yönetimi ve pazarlamaya kadar, tüm yeteneklerini uluslararası standartlara ulaştırarak rekabet güçlerini artıracağız.

Rekabetin yoğun olarak yaşandığı bir ortamda aynı sektörde faaliyet gösteren firmaların belirli bir bölgede yoğunlaşması düşük maliyetlerde üretim yapmalarını sağlamakta ve rekabet güçlerini artırmaktadır. Kümeleme dediğimiz bu yapılanma bazı illerimizde doğal olarak oluşmuştur (Gaziantep'te halı sektörü, Konya'da otomotiv yan sanayi gibi). Geleneksel sektörlerimizin rekabet güçlerini artırmak amacıyla yeni dönemde, kümeleme politikaları oluşturularak hali hazırda ülkemizde doğal olarak oluşmuş KOBİ kümelerinin sektörel kümeler halinde örgütlenmesini özendireceğiz.

Bu çerçevede;

- KOBİ kümelerine danışmanlık desteklerinin verileceği Danışmanlık Merkezleri,
- Küme içi tüm faaliyetlerin koordinasyon içerisinde yürütülmesi için Koordinasyon Merkezleri,
- Küme üyesi KOBİ'lerin Ar-Ge ve laboratuar ihtiyaçlarının karşılanması ve insan kaynaklarını geliştirebilmeleri için Ar-Ge ve Eğitim merkezleri,
- Ortak alım ve pazarlama organizasyonları için Pazarlama, Dağıtım ve Tedarik Merkezleri,
- Ortak markaların oluşturulması ve yaşatılması için Endüstri ve Moda Tasarım Ofisleri

kurulmasını sağlayacağız.

Geleneksel ihraç ürünlerimizin yurtdışında tanıtım ve pazarlamasına yönelik destekleri artırarak devam ettireceğiz.

Geleneksel sektörlerde faaliyet gösteren firmaların profesyonel bir yönetim anlayışı içinde dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri, pazarlama ve tanıtım stratejileri geliştirebilmeleri ve üretimde verimliliklerini artırabilmeleri amacıyla düzenleyecekleri eğitim programlarını destekleyeceğiz.

Teslim süresinin günümüz rekabet koşullarında önemli bir faktör olduğu göz önüne alınarak, ülkemizin önemli pazarlara coğrafi yakınlık avantajını kullanmak için lojistik altyapısını geliştireceğiz.

Önümüzdeki dönemde gıda işletmelerinin güvenli gıda üretmelerini özendireceğiz. Teknolojik ve diğer altyapı ihtiyaçlarının giderilmesi için ihtiyaç duydukları yatırımları belirleyerek, bunların gerçekleştirilebilmesi amacıyla sektörel programlar oluşturacağız.

Gıda ürünlerinin ihracatında, son tüketime yönelik, katma değeri yüksek ürünlerin yeni pazarlara girişini destekleyeceğiz.

Bütün bu dönüşüm projeleri; ülkemiz insanları için yeni iş, aş, istihdam, üretim, refah ve mutluluk demektir.

Bölgesel Gelişme ve Mekansal Pazarlama

AK Parti iktidarı, milli birlik, beraberlik ve dayanışmamızı geliştirmek, kalkınma fırsatlarını ülke sathına yayarak bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak ve ülke genelinde ekonomik ve sosyal uyumu sağlamak amacıyla bütüncül bir bölgesel gelişme politikası uygulayacaktır.

Ulusal kalkınma planı ve stratejileriyle tamamen uyumlu bir **bölgesel gelişme stratejisi** hazırlanacaktır. Bu strateji ve bununla uyumlu hazırlanacak **bölgesel kalkınma planlarıyla**, başta az gelişmiş bölgelerimiz olmak üzere, bütün bölgelerimizin ulusal ve uluslar arası düzeydeki rekabetçi üstünlükleri tespit edilecek,

kullanılamayan veya eksik kullanılan potansiyelleri harekete geçirilerek kalkınma hamleleri ülke sathında güçlendirilip yaygınlaştırılacaktır. Bu şekilde sağlanan istihdam, üretim ve gelir artışı öncelikle yerel ve bölgesel gelişmeyi hızlandıracak, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltacak, uzun vadede de topyekün ulusal kalkınmamıza bütün bölgelerin verdiği katkıyı en üst düzeye çıkaracaktır.

Göç dinamiklerini olumlu yönde etkilemek, bölgeler arasında ve bölge içinde gelişmişlik farklarını azaltmak, üretim kültürünü bütün ülke sathında yaygınlaştırarak rekabet gücümüzü geliştirmek ve sosyal refahı artırarak tabana yaymak amacıyla il/bölge düzeyinde "kalkınma ajansları" kurulacaktır. Kalkınma ajanslarının, özel olarak oluşturulan kaynaklarıyla, başta beşeri ve sosyal sermaye olmak üzere kalkınma potansiyellerini harekete geçiren, üretimi, istihdamı ve geliri artıran, yatırım ortamını kolaylaştıran ve cazip hale getiren kalkınma projelerine hibelerle destek olması sağlanacaktır.

İl ve bölgelerin gelişme stratejilerinde belirlenen uzmanlaşma alanlarına göre, üniversiteler ile mesleki ve teknik okulların araştırma ve geliştirme kapasiteleri güçlendirilecektir.

Diğer taraftan bölgelerin kendi özelliklerine uyarlanmış devlet yardımları uygulaması ile, mekansal uzmanlaşma alanlarında rekabet gücü artırılacaktır.

Mekansal Planlama Hiyerarşisi

Uzun vadeli gelişme perspektifinden yoksun, dağınık ve yavaş işleyen mekansal planlama hizmetleri yeniden yapılandırılacaktır.

Ulusal düzeydeki kalkınma planımızdan başlamak üzere, planlama hiyerarşisi ve ilgili kurumların sorumluluk ve işlevleri açık ve net bir şekilde tanımlanacaktır. Başta metropoller, gelişme potansiyeli yüksek cazibe merkezleri ve çevreleri olmak üzere bütün ülke sathının yerleşim, sanayi, turizm, tarım, orman ve koruma alanlarını bir bütün olarak ele alan yaklaşımlar benimsenecektir.

Hazırlanan planların, özellikle kentlerin fiziksel gelişmesi ve yapılaşma koşullarını çok detaylı bir şekilde tanımlayan yeterli açıklama ve standartlara sahip olması hedeflenecektir. Bir taraftan planlar süratle tamamlanırken, diğer taraftan da imar ve yapılaşma konusundaki izin, ruhsat, denetim gibi işlemlerde bürokrasinin azaltılması esas olacak, ilgili merkezi ve yerel kurumların ortak organizasyonu ve işbirliği ile bu tür hizmetlerin öncelikle yerinden ve tek muhatap aracılığıyla verilmesi için gerekli altyapı oluşturulacaktır.

İmar ve yapılaşma mevzuatı çağdaş standartlar ve ihtiyaçlara göre yeniden ele alınarak geliştirilecektir.

Planlama, imar ve yapılaşmanın izlenmesi ve denetimi konularında modern bilgi ve iletişim teknolojilerinden en üst düzeyde yararlanılacaktır.

VATANDAŞ VE SONUÇ ODAKLI YÖNETİM

Sorun Üreten Değil, Sorun Çözen Bir Yönetim.

Adalet ve Kalkınma Partisi, vatandaş ile devlet ilişkilerinde güveni esas alır ve bu karşılıklı güven duygusunu beslemeyi kamu yönetiminin asli görevi olarak görür.

"Devlet, millete hizmet için vardır" ilkesiyle hareket eden partimizin yönetim anlayışı; vatandaşlarını karar alma süreçlerine daha etkin olarak dâhil etmek, kamunun işlemlerini vatandaşların bilgisine ve denetimine daha çok açmak ve hesap veren şeffaf bir yönetimi sağlamaktır.

Rekabetin yoğunlaştığı dünyamızda ülkeler arası yarışın gerisinde kalmamak, "muasır medeniyet" seviyesini yakalamak için, yönetimi üretim ve kalite esaslı bir etkinliğe kavuşturmak ve vatandaşımıza daha güler yüzlü, etkin ve kaliteli hizmet sunmak temel önceliğimizdir.

İyi Yönetişim

Günümüzde bilgiyi yönetebilen, gündelik işler arasında boğulmadan gelecek tasarımı yapabilen, daha az harcamayla daha kaliteli ve etkili hizmet üreten, kaynaklarını stratejik alanlara yönlendiren yönetimler başarılı olmakta, toplumun genel refahını ve ekonominin rekabet gücünü artırmaktadır.

Çözüm üretmeye dayalı "iyi yönetişim"in temel kavramları arasında saydamlık, katılımcılık, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ve kalite yer almaktadır.

AK Parti, sürdürülebilir kalkınmanın devamı için, kamuda "iyi yönetişimi" çağdaş yönetimin zorunlu şartı olarak görmektedir.

Çözüm üretmeye dayalı "iyi yönetişim"in temel kavramları arasında **şeffaflık, katılımcılık, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ve kalite** yer almaktadır.

AK Parti iktidarında, **katı ve kapalı bürokrasiden**, yeni ihtiyaç ve isteklere karşı duyarlı ve halkı ile etkileşim içinde olan **"şeffaf"** yönetime doğru çok önemli açılımlar yapılmıştır:

"Bilgi Edinme Kanunu" çıkarılmıştır. Kanun sayesinde devlete ait birçok bilgiye vatandaşlar kolayca ulaşabilmekte ve kamuoyu denetimi yapabilmektedir.

Hem tüm kamu idaresinin ihtiyaç duyduğu bilgilerin tek elden ve daha sistematik şekilde toplanması ve yayımlanması, hem de uluslar arası kıyaslanabilir bilgiler üretilmesi maksadıyla 'Türkiye İstatistik Kurumu' yeniden yapılandırılmıştır.

Yürürlükteki bütün kanun, tüzük, yönetmelik ve bakanlar kurulu kararları, tasnif edilmiş ve güncel olarak web tabanlı ortamda kamuoyunun istifadesine sunulmuştur.

AK Parti, katılımın arttırılmasını hem iyi yönetişim için hem de **toplumsal güven ikliminin oluşması için gerekli görmektedir.**

AK Parti iktidarında katılımın sağlanması amacıyla, merkezi idarede mevzuat hazırlama sürecinde ilgili aktör temsilcilerinin yer alması, yerel yönetimlerde ise kent konseylerinin kurulması öngörülmüştür

İyi yönetişimin gerçekleştirilebilmesi için, kamu idarelerinin **denetlenebilir ve hesap verebilir** bir niteliğe sahip olması gerekmektedir.

AK Parti, bütün kurumları etkili bir şekilde denetleyebilmek, başta tepe yöneticiler olmak üzere tüm çalışanlara hesap sorabilmek için stratejik yönetim, performans yönetimi ve denetimi gibi modern yönetim tarzlarını uygulamak için gerekli süreci başlatmıştır.

Bu amaçla yapılan düzenlemelerle, **'iç denetim' ve 'Strateji Geliştirme Başkanlıkları'** gibi modern yönetim uygulamalarını zorunlu hale getirmiştir.

Böylece, kurumların ve çalışanların önüne amaçlar, hedefler ve performans ölçüleri koyularak kamu yönetiminde denetlenebilirlik artırılmaktadır.

Partimiz;

- **Kamu yönetiminin temel amacı olarak, halkın hayatını kolaylaştırmayı, huzur, güvenlik ve refah içinde yaşam kalitesini geliştirmeyi** görmektedir.

- Hukuk devletinin gereği olarak, **kamu hizmetinden yararlananlar arasında ayrımcılık yapılamayacağını**, kanunlar ve kurallar karşısında herkesin eşit olduğunu kabul eder.

- **Kamu yönetiminin kuruluş ve işleyişinde idarenin bütünlüğü** esastır ve dolayısıyla merkezi ve yerel yönetimlerin birbirini tamamlayarak güçleneceğine inanır.

Partimiz; Kamu yönetiminin temel amacı olarak, halkın hayatını kolaylaştırmayı, huzur, güvenlik ve refah içinde yaşam kalitesini geliştirmeyi görmektedir.

- **Kamu hizmetlerinin halkın ayağına götürülmesi esastır**. Mahalli ve müşterek hizmetler, bu hizmetlerden yararlananlara en yakın yerde ve en uygun kuruluşlar eliyle yerine getirilir.

- Milletimize olan güvenimiz tamdır. Kamu hizmetlerinde **'beyana güven, basitleştirme ve mükerrer bilgi istememe**'yi esas kabul eder.

Adalet ve Kalkınma Partisi, iyi yönetişim ilkelerini ülkemizde de tam anlamıyla hayata geçirmeyi bu yolla kamu yönetimini etkin ve verimli kılmayı gelecek nesillere karşı ortak sorumluluk olarak görmektedir.

Etkin Merkezi İdare

Türkiye'de kamu yönetimi, tüm çabalarımıza rağmen aşırı merkezileşmiş ve hantal yapısından henüz kurtulamamıştır. Bu husus kamu yönetiminin verimsiz ve yüksek maliyetli olmasının en önemli nedenidir.

Her türlü sorunu merkezden çözme çabasının getirdiği aşırı ve rutin işyükü nedeniyle, merkezi idare, yerel yönetimler ve diğer kurumlar üzerindeki denetim ve rehberlik görevini tam anlamıyla yapamamaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidar olduğu günden başlayarak yönetimde dağınıklığı gidermek, aşırı merkezileşmeyi önlemek ve vatandaşlarımıza daha iyi hizmet sunabilmek için çok önemli düzenlemeler ve uygulamalar gerçekleştirmiştir. **Her şeyden önce daha hükümet kurulurken bakanlık sayısını 36'dan 23'e indirerek bu konuya verdiği önemi göstermiştir.**

Adalet ve Kalkınma Partisi, iyi yönetişim ilkelerini ülkemizde de tam anlamıyla hayata geçirmeyi bu yolla kamu yönetimini etkin ve verimli kılmayı gelecek nesillere karşı ortak sorumluluk olarak görmektedir.

Kamu yönetiminde etkinlik ve verimliliği artırmak amacıyla **işlevini kaybeden, yüksek maliyetli veya aynı fonksiyonu icra eden birimler** gözden geçirilerek, küçültme, birleştirme veya tasfiye etme stratejileri uygulanmaya başlanmıştır. Bu çerçevede; **'Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü' ve 'Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'** kapatılmıştır. Ayrıca farklı bakanlıklara bağlı hastaneler ve okullar **"tek çatı"** altında toplanmıştır.

Kamu yönetim sistemimizin temel sorunları da göz önüne alınarak, 2003 yılında çıkarılan **'Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'** ile dünyadaki gelişmelere paralel olarak daha etkili bir denetim sistemi getirilmiştir. Buna göre:

- Bütün kamu kurumları stratejik planlar ve bu plana bağlı olarak performans esaslı bütçeler hazırlamaya başlamıştır.

- Hazine Birliği sağlamak üzere gerekli düzenlemeler yapılmış ve kamunun gelirleri, giderleri ve borçlanması disiplin altına alınmıştır.

- İç ve dış denetim birbirinden ayrılmış, Sayıştay tarafından yapılan dış denetimin uluslararası denetim standartlarına göre yapılması öngörülmüştür.

- Kamu hesapları ve mali istatistikler uluslar arası standartlara göre hazırlanmaya başlamıştır.

AK Parti iktidarının yeni döneminde;

Çağdaş dünyanın eğilimleri ve ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda **merkezi idarenin rolü, temel ve asli görevleri ile sınırlandırılacak, planlama ve denetleme kapasitesi** artırılacaktır. Merkezi idarenin görevleri yerine getirilirken, aşağıdaki ilke ve esaslar göz önünde bulundurulacaktır:

- Harcama odaklı değil, sonuç odaklı bir yönetim anlayışı kökleştirilecektir.

- Merkezi idare ulusal düzeyde genel ilke ve politikaları, hedef ve standartları belirleyecek, uygun ölçek ve nitelikteki hizmetleri bizzat yürütecek, yerel hizmetlerin ise hukuka ve belirlenen standartlara uygun bir şekilde yerel yönetimler tarafından yürütülmesini denetleyecektir.

- Ekonomi yönetiminde koordinasyonu güçlendirmeye dönük çalışmalara devam edilecektir.

- Taşra teşkilatlarının Valilik bünyesi içinde etkin bir şekilde ve koordinasyon içinde çalışmalarına önem verilecektir.

- Kurumların bütçelerinin bir bölümünün eğitim için kullanılması zorunlu olacaktır.

- Kamu istihdamı için ihtiyaç duyulan personel alımları ve terfilerinde objektif ölçüler daha da güçlendirilecektir.

- Ücret adaletini sağlayacak düzenlemeler yapılarak kurumlar arası farklılıklar hakkaniyet ölçülerine uygun hale getirilecektir.

- Halk denetçisi (ombudsman) düzenlemeleri sonuçlandırılacak, merkezi ve yerel düzeyde etkili bir şekilde kullanılacaktır.

Verimli ve Üretken Yerel Yönetimler

AK Parti iktidarında belediye ve il özel idareleri, Anayasamızda belirtilen "yerinden yönetim" ilkesine uygun olarak yeniden ele alınmış ve çok temel sorunlar çözüme kavuşmuştur.

Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, İl Özel İdare Kanunları yenilenmiş, Mahalli İdare Birlikleri Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunlarla yapılan düzenlemeler göre:

- Belediye olmak için gerekli asgari nüfus 2000'den 5000'e yükseltilmiş ve yerel nitelikli bütün müşterek hizmetler yerel yönetimlere devredilmiştir.

- Yerel yönetimler üzerindeki vesayet uygulamaları çağdaş normlara göre yeniden düzenlenmiştir.

- İl özel idareleri, il genel meclisi başkanını seçme hakkına kavuşarak yerel yönetim meclisleri güçlendirilmiştir.

- Büyükşehir ve ilk kademe belediyeleri arasındaki görev ve yetki dağılımı yeniden belirlenerek hizmetlerin kent ölçeğinde uyum içinde sunumu hedeflenmiştir.

- İl özel idareleri ve nüfusu 50 binin üzerindeki belediyelerin stratejik plan yapması zorunlu kılınmıştır.

- Yerel yönetim meclislerine ve ihtisas komisyonlarına sivil toplum temsilcilerinin, muhtarların, üniversite ve meslek odalarının temsilcilerinin katılımına ve siyasi parti gruplarının temsil edilmesi için imkân sağlanmıştır. Ayrıca, yerel yönetimin geçmiş yıla ait hesap ve işlemlerini denetlemek üzere her yerel yönetimde denetleme komisyonu kurulmuştur.

- İl, ilçe veya nüfusu 50.000'in üzerindeki bir belediyeye 5 km.den daha yakın hale gelen belde belediyeleri, imar ve alt yapı hizmetlerinin zorunlu kılması halinde, tüzel kişiliği kaldırılarak diğer belediyeye dâhil edilmiştir.

- İstanbul ve İzmit Belediyelerinin sınırları il sınırları ile bütünleştirilmiş, büyük kentlerin daha imarlı ve alt yapılarının daha planlı gelişmesine imkân sağlanmıştır.

- Belediyelere eskiyen kent bölümlerinin ve yıpranan tarihi ve kültürel taşınmazların yeniden inşa ve restore edilerek korunması ve kullanılması konusunda görev ve yetki verilmiştir.

Bu reformlar sonucu, **belediye ve özel idarelerimiz vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını çözme imkân ve kabiliyetine** kavuşmuştur. Vatandaşlar sorunlarının önemli kısmını artık mahallinde çözüme kavuşturabilmektedir. Büyük kentlerimiz, birçok alanda dünya kentleriyle yarışmaya başlamıştır.

Yerel yönetimlerdeki yetkilendirmelere uygun olarak merkezi idarede de değişikler yapılarak, uyum sağlanmıştır. Bunun en güzel örneği 'Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün kapatılmasıyla birlikte köylerimizde kapsamlı bir imar çalışmasının başlatılmış olmasıdır. Kaymakamların önderliğinde yürütülen **Köydes Projesi** kapsamında, ülkedeki tüm köylerimizin içme suyu, yol ve kanalizasyondan oluşan kırsal alt yapıları tamamlanmak üzeredir.

Mahalli ve müşterek hizmet niteliğinde olup da merkezi idare tarafından yürütülmekte olan bazı hizmetlerin yerel yönetimlere devredilmesi çalışmaları da sürdürülecektir.

Program tabanlı bir yaklaşım içinde KÖYDES ve BELDES çalışmalarından elde edilen tecrübe gelecek dönemde öne çıkacak öncelikler esas alınarak daha ileri aşamalara doğru dönüştürülecektir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Köylerden oluşan yerel yönetimlerimizin hizmet kapasitesini geliştirmek ve finansman imkânlarını kuvvetlendirmek önümüzdeki dönem için temel önceliklerimizdir. Merkezi idare ve yerel yönetimler arasında kaynak bölüşümünü yeniden düzenleyen Kanun Tasarısı yasalaştırılacaktır.

Yerel yönetimler tüm bu yetki, görev ve sorumluluklarını, üniter yapı, idarenin bütünlüğü, yargı denetimi ve kamuoyu denetimi içinde yerine getireceklerdir.

Kamu Etik Anlayışının Geliştirilmesi ve Yolsuzlukla Mücadele

Yolsuzluk, vatandaş ile devlet arasındaki güven ilişkisini yaralayan, kamu kaynaklarının haksızca gasp edilmesiyle büyük ekonomik krizlere yol açan ve ülkemize yıllarca ağır maliyetler ödeten temel bir sorundur. **Partimiz, yolsuzluğa karşı tavizsiz olduğu gibi yolsuzluğa yol açan bütün kanalları tıkamakta kararlıdır.**

Adalet ve Kalkınma Partisi, TBMM 'Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu'nun tespit ve teklifleriyle bu alanda çok kapsamlı stratejiler geliştirmiş ve kararlılıkla uygulamıştır:

- Avrupa Konseyi, OECD ve Birleşmiş Milletler gibi uluslar arası kuruluşlarla yolsuzluğun önlenmesi sözleşmelerini imzalamış ve mücadele için işbirliği yapmaya başlamıştır. Ülkemiz 'Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi' gereğince, 'Yolsuzluğa Karşı Hükümetler Birliği (GRECO)' üyesi olmuştur.

- Kamu görevlilerinin uyacakları etik (ahlaki) kural ve standartların belirlenmesi için gerekli hukuki alt yapı hazırlanmış ve uygulamaları gözetmek için **"Kamu Görevlileri Etik Kurulu"** kurulmuştur.

- **'Bankalar Kanunu'** değiştirilerek batık bankalardan tahsilâtın hızlandırılması sağlanmış, yeniden yapılandırılan **TMSF eliyle, yüz binlerce insanımızın emeğini ve alın terini istismar eden bankalardan, geçen süre içinde yaklaşık 12 milyar doları tahsil edilmiştir**. .

- Yeni **'Türk Ceza Kanunu'**yla yolsuzlukları önleyici düzenlemeler getirilmiş ve özellikle **kara paranın aklanmasının önlenmesi** için özel tedbirler alınmıştır.

- Petrol dağıtıcıları ve bayilerine yönelik olarak geliştirilen denetim sistemleri ve 'Marker' uygulaması ile **kaçak petrolü** satışa sunan ve bulunduranlara ağır para ve hapis cezaları verilmesi, malların müsadere edilmesi, lisanslarının iptali gibi hükümler uygulamaya konulmuştur.

AK Parti, **Yolsuzluklarla mücadeleye kararlılıkla devam edecek, kamu imkânlarını ve kaynaklarının istismarı karşısında tavizsiz siyasi çizgisini sürdürecektir.**

Kamu görevlileri mal beyanlarının kapsamının genişletilmesi ve açıklanabilmesi, kamu görevlilerinin dokunulmazlık ve imtiyazlarının kaldırılması ve personel sisteminin iyileştirilmesi konularında yapılacak çalışmalarla ülkemizin yolsuzluklar konusunda imajı daha iyi hale getirilecek ve toplumun kamuya güveni artırılacaktır.

AK Parti, Yolsuzluklarla mücadeleye kararlılıkla devam edecek, kamu imkânlarını ve kaynaklarının istismarı karşısında tavizsiz siyasi çizgisini sürdürecektir.

Yolsuzluklar konusunda halkın bilinçlenmesi, kamuoyu denetiminin güçlendirilmesi, kamuda **e-devlet uygulamaları ve bürokrasinin azaltılması, şeffaflığın daha ileri noktalara taşınması**, yargı ve adalet sisteminin etkinleştirilmesi, medya ve sivil toplum desteği ile çok boyutlu mücadelemiz kararlılıkla sürdürülecektir.

Az Bürokrasi, Güler Yüzlü Devlet

Vatandaşa sunulan hizmetlerde bürokratik işlemlerin azaltılması ve hizmet kalitesinin artırılması, AK Parti siyasetinin temel vurgularından biridir. Bize göre, kamu yönetiminin temel amacı, **vatandaşın, vatandaşlık haklarını eksiksiz olarak kullanmasını kolaylaştırmaktır.**

Bunun için **'mevzuat kirliliğinin' giderilmesi, bürokratik işlem ve süreçlerin kolaylaştırılması kadar** kamu görevlilerinin hizmet sunmakla görevli olduğumuz vatandaşlarımıza **kolaylaştırıcı ve güler yüzlü tutum sergilemesi** de büyük önem arzetmektedir.

Sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik hizmetleri gibi halkın yoğun olarak hizmet talep ettiği alanlarda bürokrasi ve kırtasiyeciliğin azaltılması, insanlara güvenen ve önem veren bir hizmet anlayışının yerleştirilmesi için, geçen beş yıllık süre içerisinde çok ciddi mesafeler kaydedilmiştir:

- Hastanelerin birleştirilmesi ile Emekli Sandığı-SSK-Bağkur ayrımı kaldırılarak, herkes her hastaneden yararlanma imkânına kavuşmuştur.

- Her eczaneden ilaç alabilme kolaylığı sağlanmıştır.

- Sağlık Raporları ve Sağlık Kurulu Raporlarının verilmesi ile ilgili işlemler kolaylaştırılarak, sürekli ilaç kullanmak zorunda kalan hastalara ve yaşlılara sıkıntı veren formaliteler kaldırılmıştır.

- **"İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlar Yönetmeliği"** ile **"Özel Öğretim Kurumlarının Açılması ve Ruhsatlandırılması"** yönetmelikleri yenilenmiştir.

- **Kara Sınır Kapılarında Sunulan Hizmetlerin Basitleştirilmesi"** projesi ile gümrüklerden geçiş yapan araçların işlemlerinde önemli kolaylıklar getirilmiş, ithalat ve ihracat işlemlerinin iç gümrüklerde yapılmaya başlanması sayesinde bekleme süreleri oldukça kısalmıştır.

- Bütün Valilik ve Kaymakamlıklarda **"Tek Adımda Hizmet"** büroları kurularak; yeşil kart, 'Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı' yardımı, asker ailelerine sağlık cüzdanı verilmesi, yaşlılık ve sakatlık aylığı bağlanması ve muhtaçlık belgesi düzenlenmesi işlemleri hızlandırılmıştır.

Gelecek yıllarda, vatandaşlarımızın kamu idareleriyle olan ilişkilerini daha sıcak ve memnuniyet verici hale getirmek için hizmetlerin daha kaliteli hale getirilmesi çabaları yanında bürokratik işlemlerin ve evrakların azaltılması ve sürenin kısaltılması çalışmalarına devam edilecektir.

- "Tek Adımda Hizmet" anlayışı başka alanlarda da uygulamaya konulacak, özellikle işletme ve tesis kurma çalışmaları için **"Tek Durak Ofis"**ler kurularak, hizmetlerin tek bir yerden ve daha çabuk yürütülmesi sağlanacaktır.

- Başlatılmış olan "Trafik Tescil ve Sürücü Belgesi" işlemlerinin basitleştirilmesi ve çabuklaştırılması projesi tamamlanacaktır. Böylece araba veya ehliyet almak isteyenler arabasını satın aldıktan hemen sonra trafiğe çıkabilecek, ruhsat sürücüye kısa süre sonra, evinde teslim edilebilecektir.

e-Dönüşüm Türkiye

Çağımızın "muasır medeniyet" ölçütlerinden biri hizmetlerin seri olarak görülmesi için e-Devlet'e geçiş ve bunun için gerekli "e-dönüşümün" tamamlanmasıdır. Ülkemizin "bilgi toplumuna dönüşme vizyonu" doğrultusunda, halkımızın hayatını kolaylaştırmak ve üretim süreçlerini etkinleştirmek için AK Parti iktidarı e-Dönüşüm Türkiye Projesi'yle kapsamlı bir program uygulamıştır.

Geçen 5 yılda e-devlet projeleri üzerinde ciddiyetle durulmuş, başta **vergi** ve **sigorta bildirimleri** olmak üzere, **nüfus, tapu, mahkeme, pasaport, güvenlik, gümrük ve ruhsat işlemleri elektronik ortamda sunulmaya başlanmıştır.**

'MERNİS Ulusal Veri Tabanı'nın tamamlanması ile kimlik bilgileri, 'Kimlik Paylaşım Sistemi' ile kamu ve özel birçok kurumun yararlanmasına açılmıştır. **Ayrıca, bütün vatandaşlık bilgilerini içeren Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi de tamamlanmak üzeredir**.

Yurt dışında sayıları 5 milyona yaklaşan vatandaşlarımızın, konsolosluklarda yapmaları gereken vatandaşlık işlemlerini kolaylaştıran **"e-konsolosluk"** uygulaması hayata geçirilmiştir. Amerika'dan Avrupa'ya, Asya'dan Afrika'ya kadar tüm dünyaya hitap eden e-konsolosluk programı bugün 4.5 milyon vatandaşımıza haftada 7 gün 24 saat hizmet vermektedir.

Önümüzdeki dönem bütün kurumların hizmetlerini elektronik ortama taşıması sağlanacaktır.

Diğer taraftan, kısa bir süre içerisinde, **"Tek Kart"** projesi milletimizin hizmetine sunulacaktır. Böylece, vatandaşlarımız her kurum için ayrı ayrı kartlar taşımak yerine, üzerinde bulunduracağı tek bir kartla; hem vergi ve nüfus-vatandaşlık işlemlerini yapabilecek, hem sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanabilecek, hem de ehliyet, ruhsat, pasaport vb. işlemlerini yürütebilecektir.

Kamu yönetiminde elektronik imza, elektronik yazışma, elektronik iş ve belge yönetim sistemi tüm merkezi idareler için standart olarak uygulamaya konulacaktır. Bu amaçla, e-Devletin etkin olarak işletilebilmesi için gerekli ortak veri ve iletişim altyapıları, vatandaş ihtiyaçlarına göre yeniden tanımlanmış iş süreçleri, nitelikli insan kaynağı ve örgütsel kapasite oluşturulacaktır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi, belirlenen yol haritasına uygun olarak hızla ve faydaları vatandaş memnuniyeti üzerinden ölçülerek hayata geçirilecektir.

Kişisel bilgilerin gizliliğine ilişkin yasal düzenlemelerle vatandaşlarımızın mahremiyeti güvence altına alınacaktır.

TÜRKiYE SAĞLIKLI VE GÜVENLİ ÇEVREYE SAHiP, YAŞADIKLARI HAYATTAN MEMNUN iNSANLARIN ÜLKESi OLACAKTIR

YAŞAM KALiTESiNiN GELiŞTiRiLMESi

Ekonomik ve sosyal olarak hızla gelişen ve kentleşen ülkemizde, insanımızın yaşam kalitesini artırmak ve belli bir seviyede tüm ülkeye yaygınlaştırmak, Adalet ve Kalkınma Partisinin yeni dönemde öncelikli hedefi olacaktır.

Nitelikli ve girişimci bir toplum olma yolunda insanımızın ve yaşadığı çevrenin çok boyutlu olarak ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli tedbirlerin alınması temel hedefimizdir. İnsan odaklı bir siyasi anlayışı her alanda savunan AK Parti, kamu, sivil toplum ve özel sektör işbirliği içinde bu hedefe dönük somut politika ve programlarını kararlılıkla uygulayacaktır.

Türkiye, yaşadıkları hayattan memnun insanlar ile sağlıklı ve güvenli çevreye sahip bir ülke olacaktır.

Canlı bir kültür, sanat ve spor ortamı, yaşanabilir kentler, tüketicinin korunması, gıda güvenliği, hayvanların korunması, bitki sağlığı ve temiz çevre gibi, yaşam kalitesini artıran alanlardaki çabalarımız kararlılıkla sürdürülecektir.

Türkiye sağlıklı ve güvenli çevreye sahip, yaşadıkları hayattan memnun insanların ülkesi olacaktır.

Yaşam Standartlarının Yükseltilmesi

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı, insanımızın ve kentlerimizin yaşam standartlarını geliştirebilmek için, hem merkezi idare olarak hem de yerel yönetimlerde çok yönlü çalışmalarını aralıksız sürdürmektedir.

Son yıllarda uygulamaya koyduğumuz KÖYDES ve BELDES gibi program tabanlı yaklaşımlarla insanımızın yol, su, kanalizasyon gibi temel ihtiyaçları ülkemizin her noktasında karşılanmaya başlamıştır. Kırsal alanda, en ücra yörelerde yaşayan insanımıza da yaşam kalitesini yükselten hizmetler sunulmuştur.

AK Parti iktidarı, başlangıcından itibaren büyük önem verdiği AB'ye tam üyelik hedefi doğrultusunda ciddi mesafeler kaydetmiştir. Esasen bu sürecin temel amacı da her alanda insanımızın yaşam kalitesinin geliştirilmesi ve çağdaş standartlarda yaşam koşullarına kavuşturulmasıdır.

AK Parti iktidarı, AB müzakere sürecinde, 2007-2013 dönemi için "Türkiye'nin AB Müktesebatına Uyum Programını" hazırlayarak, yol haritasını oluşturmuştur. Bir yandan bu programın hayata geçirilmesi ile AB uyumu artırılacak, diğer yandan halkımızın yaşam standartları hak ettiği düzeye yükseltilecektir.

Bu beyannamenin diğer birçok başlığı altında ortaya koyduğumuz anlayış ve gelecek dönem politikalarımız da halkımızın yaşam kalitesinin yükseltilmesi ile yakından ilişkili olmakla birlikte, aşağıda sıralanan konular üzerinde öncelikle durulacaktır:

AK Parti'nin yeni döneminde;

- Yaşam boyu eğitim ve eğitimde temel beceriler geliştirme anlayışıyla, eğitim seviyesinin yükseltilmesi,
- Çalışma hayatının yeniden düzenlenmesi, işsizlikle etkili ve aktif mücadele, özürlüler başta olmak üzere tüm çalışanların çalışma koşullarında iyileştirme,
- İş sağlığı ve güvenliği alanında yapılacak düzenlemelerle meslek hastalıkları ve kazalarıyla mücadele edilmesi,
- Meslek standartlarının belirlenmesi ve sertifikalandırılması,
- Karayolu taşımacılığında yolcu güvenliğinin artırılması,
- Posta hizmetlerinde kalitenin yükselmesi,
- Yapı malzemelerinde standartların denetlenmesi,

- Deterjanlar ve kozmetik ürünlerin topluma güvenli şekilde arz edilmesi,
- Enerji tüketen ürünlerin daha tasarım aşamasında çevreyle uyumunun sağlanması,
- Kesimler ve bölgelerarası gelir dağılımında daha adil bir yapılanmanın gerçekleştirilmesi,
- Sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinin tüm vatandaşlara yaygınlaştırılması,
- Kadının toplum hayatının her alanına katılımının artırılması,
- Aile içi sorunların çözümüne yardımcı olunması amacıyla kurumsallaşma sağlanması,
- Internet ortamında işlenebilecek suçlara karşı önlemler alınması,
- Yargılama sisteminde daha hızlı ve etkin bir yapının oluşturulması,
- Gönüllü örgütler ve yönetime katılım fırsatlarının artırılarak sosyal ilişkiler ağının çeşitlendirilmesi,
- Köy ve kentlerimizde içme suyunun kalitesinin artırılması, hava kirliliği ve gürültünün azaltılması, yeşil alan, yol ve ulaşım imkânlarının çoğaltılması yoluyla yerel çevre faktörlerinin geliştirilmesi,
- Toplumun tüm kesimleri arasındaki ilişkilerde güven ikliminin pekiştirilmesi hedeflenmektedir.

AK Parti tüketicilerin sağlığının, güvenliğinin ve ekonomik çıkarlarının korunmasının yanı sıra belli standart ve kalitede mal ve hizmet üretilmesine ilişkin düzenlemelerin etkin uygulanması için stratejiler geliştirmeye devam edecektir.

Bu alanda, ayıplı mal ve hizmet, kredi kartı, kapıdan satışlar, internet ortamında yapılan satışlar da dâhil olmak üzere mesafeli satışlar; paket turlar, devre tatil sistemi; reklâm ve ilanlar, etiket-tarife ve fiyat listeleri; standart sözleşmelerdeki tüketici aleyhine şartlar gibi konularda yapılan düzenlemelerle tüketicilerin haklarının korunmasına yönelik çalışmaları kararlılıkla sürdüreceğiz.

Tüketicilerin yanıltıcı ve aldatıcı reklâmlara karşı daha üst düzeyde korunması için gerekli tedbirler almaya devam edeceğiz.

Tüketicinin korunması, gıda güvenliği, sağlığa uygunluk koşulları, hayvan hastalıklarıyla mücadele ve bitki sağlığı gibi konularda gerçekleştirdiğimiz düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlayacağız.

Çevre ve Yaşanabilir Kentler

AK Parti, kalkınma sürecine uzun soluklu ve çok boyutlu bir bakış açısından yaklaşmaktadır.

Çevrenin korunmasında anayasamızda ifadesini bulan **"sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı"**, politikalarımızın temelini oluşturmaktadır. Kullanan-kirleten öder, sürdürülebilir kalkınma, kamu-özel işbirliği, çevre bilincinin yaygınlaştırılması ve katılımcılık bu alandaki temel ilkelerimiz arasındadır.

Çevrenin korunmasında anayasamızda ifadesini bulan "sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı", politikalarımızın temelini oluşturmaktadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, çevre konusunda çok önemli hukuki düzenlemelere ve icraatlara imza atmıştır:

- Yeniden düzenlenen Türk Ceza Kanunu'na, çevre kirliliği ve imar kirliliği ile ilgili cezai yaptırımlar konulmuştur.
- Değişen şartlara uyum sağlamak üzere hazırlanan ve 1995 yılından beri Mecliste bekleyen **Çevre Kanunu**, gündeme alınarak yasalaştırılmıştır.

- **Kentsel dönüşüm yasaları** çıkarılmıştır.
- AB uyum süreci içinde, eksik bulunan ikincil mevzuatın önemli bir kısmı tamamlanmıştır.
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışı içinde, çevre alanı ile rekabet ve sanayileşme arasında gerekli denge gözetilmiştir. Yatırımlarımızın hızlandırılması için **Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecinde bürokrasi azaltılmıştır.**

Doğal kaynaklarımızı korumak ve gelecek nesillere aktarmak en temel görevlerimiz arasındadır.

Bu temel görev çerçevesinde, su kaynaklarını kirlenmeye karşı korumak için, **tüm sanayi ve belediyelere 'Çevre Kanunu' ile atıksularını arıtma mecburiyeti getirilmiş** ve bu konuda ağır cezai yaptırımlar öngörülmüştür. 41 Organize Sanayi Bölgesinin atıksu tesisi tamamlanmıştır.

AK Parti iktidarında, katı atıklar (çöpler) için vahşi depolama yerine **modern, düzenli depolama sistemleri** teşvik edilmiş ve desteklenmiştir. Bu kapsamda belediye birlikler vasıtası ile başlatılan 31 adet bütünleşmiş katı atık bertaraf tesisi tamamlanmaktadır.

Su kaynaklarını kirlenmeye karşı korumak için, tüm sanayi ve belediyelere 'Çevre Kanunu' ile atıksularını arıtma mecburiyeti getirilmiş ve bu konuda ağır cezai yaptırımlar öngörülmüştür.

Hava kirlenmesinin yaşandığı şehirlerimizde, kirliliğin önlenmesi için, öncelikle doğalgaz verilmesi temin edilmiştir. Kentlerde temiz yakıt kullanılması yönünde yönlendirici teşvikler verilerek şehirlerimizde, ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin önüne geçilmiştir. Özellikle yaz aylarında büyük şehirlerde meydana gelen egzos gazı kirliliğine mani olmak için, temiz yakıt ve bakımlı araç kullanımı teşvik edilmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından, bütün illerimizde günün 24 saatinde hava kirliliğini izleme ağı oluşturulmuştur. Böylece, **hava kirliliği ile mücadele daha bilimsel verilerle** yapılabilecektir.

Benzer bir izleme ağı deniz kirlenmesini kontrol için kurulmuştur. Halen ülkemiz kıyıları 104 noktadan çeşitli kirlilik parametreleri bakımından izlenmektedir. Yetkili kamu kuruluşlarının denetim kabiliyeti ve deniz kirlenmelerini önlemeye yönelik caydırıcılığı artmıştır.

Ormancılık alanında devlet ormancılığından, millet ormancılığına geçiş için **56 ilde Kent Ormanı kurulmuş ve kent ortamında yaşayan insanımıza**, yeni mesire alanları kazandırılmıştır.

Küresel iklim değişikliğine ve **erozyona karşı en önemli tedbirlerden biri olan orman alanlarının korunması ve genişletilmesi**, AK PARTİ iktidarının öncelikleri arasında yer almıştır. Ağaçlandırma faaliyetlerine hız verilmiş, daha önce yılda ortalama ağaçlandırılan alan 75.000 hektar iken, dönemimizde ortalama 400.000 hektar olmuştur. Ülkemiz Dünya'da orman alanlarını artıran ülkeler arasına girmiştir.

AK Parti hükümetinin göreve geldiği günden itibaren üzerinde ısrarla durduğu temel bir politika, çarpık kentleşmenin önüne geçilmesi, gecekondu sorununun çözümü ve alt gelir gruplarının konut ihtiyacının karşılanması olmuştur.

Bu amaçla; AK Parti hükümeti, yaşam kalitesi yükseltilmiş kentsel ortamların sayısını artırmış ve ülke geneline yaygınlaştırmıştır.

Çarpık ve düzensiz şehirleşmenin getirdiği sosyal ve mali yüklerin farkında olan AK Parti, **insanlarımızın sağlıklı ve güvenli konutlara, temiz bir çevreye kavuşmasını sağlamak için** yoğun çaba sarf etmektedir.

Türkiye'yi yaşam kalitesinin artırıldığı, biyolojik çeşitliliğin korunduğu, doğal kaynakların sürdürülebilir kalkınma yaklaşımıyla yönetildiği, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını gözeten bir ülke yapmayı hedefliyoruz.

Bu çerçevede;

- Nüfusu 50.000'nin üzerinde olan şehirlerde atık suların arıtılmasını ve atık suların arıtılmadan denizlere verilmesini önleyeceğiz,
- Nüfusu 50.000'nin üzerinde olan şehirlerin modern katı atık tesislerine kavuşturulmasını, evsel nitelikli katı atıkların kaynakta ayrılması ve geri kazanılmasını sağlayacağız,
- Su, atıksu, katı atık, tehlikeli atık gibi çevre korumaya yönelik tesislerin yapılmasında bakımında ve işletilmesinde ülke şartlarına uygun sistem ve teknolojileri destekleyeceğiz,
- Kentlerde yaşayan vatandaşlarımızın imar, konut, altyapı, ulaşım, ticaret, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler, eğlence, kültür ve spor gibi temel alanlardaki hizmetlere en yüksek standartlarda, en hızlı, en rahat ve en kolay şekilde erişimi temin edeceğiz.
- Ağaçlandırma, erozyonla mücadele ve iyileştirme çalışmalarında ortalamaları 500.000 hektara çıkaracak ve kentlerimizin etrafındaki yeşil kuşak ormancılığına hız vererek, daha yaşanabilir kentler oluşturulmasına katkıda bulunacağız.

Türkiye'yi yaşam kalitesinin artırıldığı, biyolojik çeşitliliğin korunduğu, doğal kaynakların sürdürülebilir kalkınma yaklaşımıyla yönetildiği, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını gözeten bir ülke yapmayı hedefliyoruz.

Orman köylüsüne çok yönlü destekleri artırarak devam ettirecek, orman gelirlerinden köylüye aktarılan kaynakları daha yüksek düzeylere çıkaracağız.

Bilinçli bir toplum, çevre alanında başarının anahtarıdır. Tüketicilerimizin ve sivil toplum kuruluşlarımızın desteği ile kirliliği ortaya çıkmadan engelleyecek, kaynakların yeniden kullanımı gibi yöntemleri yaygınlaştıracak yaklaşımlara ağırlık vereceğiz.

Soluduğumuz hava ve içtiğimiz su başta olmak üzere, kamu ve sivil toplum işbirliği ile tüm çevresel varlıklarımız etkin bir şekilde denetleyeceğiz.

Avrupa ülkeleri ile mukayese edildiğinde, önemli üstünlüklerimizden biri olan **biyolojik çeşitliliğimizi koruyucu tedbirleri** sürdüreceğiz. İnsanımızın bu zenginliklerden daha fazla yararlanması için **Eko-turizm ve Eko-tarım uygulamalarını** yaygınlaştıracağız.

Birbiriyle bütünleşmiş, bilinçli, kaliteli bir çevre ve kent oluşumunda yerel yönetimler odak bir role sahiptir. **Kentlerimizin daha yaşanabilir yerlere dönüşmesinde ve çevre sorunlarının aşılmasında yerel yönetimlerimizi teknik ve mali açıdan** güçlendireceğiz.

Yeni Çevre Kanunu ile hukukumuza çağdaş standartlarda bir çevre anlayışı kazandırdık.

Yerel yönetimlerin aktif katılımıyla, çevre düzeni planlarına hız verecek ve bu planları tüm illerimizi kapsayacak şekilde hızla tamamlayacağız. Maliyet etkinliği ve işletmede rasyonellik sağlamak üzere, mahalli idare hizmet birlikleri çerçevesinde ortak proje ve faaliyetleri özendireceğiz.

Su ve kanalizasyon işletmeciliği başta olmak üzere çevre sektöründe, maliyetlerin düşürülmesi ve kalitesinin artırılması için, kamunun yanı sıra özel kesimin de katılımını artıracağız.

Yeni Çevre Kanunu ile hukukumuza çağdaş standartlarda bir çevre anlayışı kazandırdık. İkincil düzenlemeler, kurumsal kapasite geliştirici çalışmalar ve yeni finansman modelleri ile bu genel çerçeveyi güçlendireceğiz.

Çevre dostu bir yaklaşımla, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını gözeterek, ekonomik kalkınmayı ve doğal kaynaklardan herkesin adil biçimde yararlanmasını sağlayacak çevre yönetim sistemleri oluşturacağız.

AK Parti iktidarı Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Mayıs 2004'te taraf olan ülkemiz 2007 yılı başında 1.Ulusal Bildirim Raporunu sunmuş enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapmış bulunmaktadır. Bu bağlamda, iklim değişikliği ve küresel ısınmanın olumsuz etkilerinin azaltılması için uluslar arası işbirliği yapmaya devam edeceğiz.

Küresel ısınmayla ilgili olarak daha önce başlatılan enerji, ulaştırma, tarım ve sanayi gibi sektörel alandaki çalışmalara kararlılıkla devam edeceğiz.

Toplu Konut Seferberliği

Hükümetimiz 2003 yılında başlattığı planlı kentleşme ve konut atağıyla ve yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde, Cumhuriyet tarihimizde bugüne kadar görülmemiş hızda ve kapsamda bir çalışma başlatmıştır.

AK Parti, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) vasıtasıyla yürüttüğü projelerle, hem kentsel dönüşüme öncülük etmiş ve hem de tüm yurtta modern şehirlerin oluşumuna katkı sağlamıştır.

Hükümetimiz 2003 yılında başlattığı planlı kentleşme ve konut atağıyla ve yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde, Cumhuriyet tarihimizde bugüne kadar görülmemiş hızda ve kapsamda bir çalışma başlatmıştır.

Ailenin ve sosyal yapının güçlendirilmesi politikamızın bir gereği olarak insanımızın daha kaliteli konutlara uygun ödeme şartlarıyla sahip olmasını sağlamak için bir konut seferberliği başlattık. **Vatandaşlarımıza 10, 15, 20 yıl gibi vadelerle kira öder gibi ev sahibi olma imkanı sunduk**.

AK Parti iktidarı, bugüne kadar toplam 280.000 konutun yapımına başlamıştır. Bunların yaklaşık 140.000'i sosyal donatıları ve çevre düzenlemeleri ile tamamlanmıştır. Önümüzdeki dönemde hedefimiz tamamlanmış olan konut sayısını toplam 500.000'e çıkartmaktır.

Bu çalışmalarla, sadece dar gelirli vatandaşlarımıza konut üretmekle kalınmamış, aynı zamanda tüm sosyal donatıları ile adeta yeni kentler inşa edilmiştir. Bu şekilde çağdaş ve yaşanabilir kent ortamları oluşturma yönünde çevresini de etkileyen örnek ortamlar üretiyoruz. Bu kapsamda yapılan konutlarla birlikte; 273 okul, 238 ticaret merkezi, 201 cami, 7 hastane, 56 sağlık ocağı, 51 spor salonu ve 36 kütüphanenin inşaatlarına başlanmıştır.

Spor

Spor kendine özgü kuralları, dili ve ahlakı ile dinamik bir yapı arz eden sosyal hayatın vazgeçilmez unsurlarından biridir.

AK Parti, sporu hayata rekabet penceresinden baktıran, kazanma olgusunu tattıran, kaybetme duygusunu da hazmetmeyi öğreterek anlatan evrensel bir olgu olarak görmektedir.

Spor etkinlikleri, kurallara uymayı, birlik, dayanışma, işbirliği ve paylaşma ilkelerini öğretir. Bireyin kişisel özelliklerini ve yeteneklerini geliştirmesine de katkı sağlar.

Sporun tabana yayılması, kitlelerin yaşam boyu spora teşvik edilmesi, gençlerin zararlı alışkanlıklardan korunması, şampiyon sporcuların yetiştirilmesi, bunlarla alakalı tesislerin yapılması vazgeçilmez hedeflerimiz olmuştur.

"Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder" ilkesinden hareket eden AK Parti; bu alanda büyük adımlar atmıştır:

- Sporun yaygınlaşmasını sağlayacak altyapı ve mali kaynak temini amacıyla önemli hukuki düzenlemeler yapılmış, bu çerçevede **54 spor federasyonu özerkliğe** kavuşturulmuştur.

- Çıkardığımız **spora teşvik ve destekle ilgili düzenlemelerle** başta özerk federasyonlar ve spor kulüpleri olmak üzere tüm spor yatırımlarında kullanılmak için önemli bir kaynak oluşturulmuştur. Bu kaynak, lig ve isim sponsorluğu da dâhil olmak üzere 3 yılda 700 Milyon YTL' ye ulaşmıştır.

- **Sporda Şiddetle Mücadele Yasası** çıkarılarak uluslar arası kuruluşların öngördüğü tedbirler için altyapı kurulmuştur. Böylece, gençlerin eğitilerek nezaket kurallarına uygun hareket etmeleri ve sporun "Sevgi, Dostluk ve Barış" ortamında yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

- Sporun tabana yayılma süreci hızlandırılmıştır. 2002'de 478.000 olan **Lisanslı sporcu** sayısı, 1.800.000'e, 20.470 olan çalıştırıcı sayısı 31.963'e ulaşmış, kulüp sayısı 6.122'den 7.665'e çıkmıştır.

- Üniversitelerimiz ile işbirliği yaparak, gençlerimizi olimpiyatlara hazırlama projesi kapsamında **ilkokullarda yaklaşık 800.000 genç taranmış, bunlar içinden testlerde yetenekli görülenler sporumuza** kazandırılmıştır.

- Doğu ve Güneydoğuda **"Sporla Tanış Projesi"** sayesinde yüz binlerce gencimiz sporla buluşturulmuştur.

- **Uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla savaş için kampanyalar** yapılmıştır.

Alınan bu tedbirler sonucunda; Türkiye, 2000 yılındaki Sydney Olimpiyatlarında toplam 5 madalya ile 200 ülke arasında 42. olurken, 2004 Atina Olimpiyatlarında kazandığımız 10 madalya ile 202 ülke arasında 21. sıraya yükselmiştir. 2005 Akdeniz oyunlarında ve Üniversite oyunlarında bu alanlarda tarihimizin en büyük başarıları elde edilmiştir. Milli Takımlarımız, kulüplerimiz, sporcularımız Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında üstün başarı göstermişlerdir.

Dış politikadaki etkinliğimizin ve spordaki başarılarımızın katkısıyla, pek çok spor adamımız uluslararası spor federasyonlarında görev almaya başlamıştır.

AK Parti iktidarında Türkiye uluslararası **spor organizasyonları ile kendini en iyi tanıtan ülkelerden biri** olmuştur. İstanbul'da yapılan Şampiyonlar Ligi Finali, 2005 yılından itibaren MP-Motosiklet Dünya Şampiyonasının bir ayağı ve daha önemlisi Formula-1 yarışları ile İzmir'de yapılan 2005 yılı Üniversite Oyunları, bu etkinlikler arasındadır.

Bunun dışında pek çok dalda Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ülkemizde başarı ile organize edilmiştir. Böylece, organizasyon yapma kapasitesi gelişen ve federasyonların güvenini kazanan Türkiye, giderek artan bir şekilde pek çok uluslar arası organizasyonun ev sahipliğini üstlenmiştir. Bunlardan bazıları; 2009 UEFA Kupası Finali, 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası, 2011 Avrupa Gençlik Oyunları ve 2011 Üniversiteler Kış Oyunlarıdır. Ayrıca Dünya Yüzme, Dünya Atletizm, Dünya Voleybol şampiyonaları ile 2013 Akdeniz Oyunları ve 2013 Gençlik Kış Oyunları için de aday ülke olduk. Avrupa Futbol Şampiyonası ve Dünya kupasına ev sahipliği yapmak ve olimpiyatları ülkemizde organize etmek için her türlü çabayı harcayacağız.

Spor tesislerini 24 saat halkın hizmetine açan AK Parti, hem uluslar arası organizasyonların yapılacağı modern stadlar ve salonlar inşa etmekte, hem de yerel yönetimlerle işbirliği yaparak bütün Türkiye'yi **spor ülkesi** yapacak tesislerle donatmaktadır.

AK Parti, yeni iktidar döneminde;

- Nüfusu 5 binin üzerinde olan bütün yerleşim bölgelerine **spor tesisleri** yapılmasını,

- Nüfusu 20 binin üzerinde olan bütün yerleşim bölgelerine "**Gençlik Merkezleri"** kurulması, bu yolla gençliğin kabiliyetlerinin geliştirmesi, projeler üretme kapasitelerinin geliştirilmesi ve yönetimde katkılarını sağlanmasını,

- **Gençlik Kamplarının** sayısının çoğaltılmasını ve dış ülkelerle gençlik değişim programlarının hızlandırılmasını,

- Spor yapmakta olan gençlerimize **olimpiyatlara sporcu hazırlama kapsamında teşvik ve destek** sağlanmasını ve 10 yılda 10 milyon lisanslı sporcu yetiştirilmesini hedeflemektedir.

BiR TOPLUMUN MEDENiYET TASAVVURUNU YANSITAN KÜLTÜR VE SANAT ESERLERi, AYNI ZAMANDA TOPLUMSAL HAFIZANIN TEMELiNi OLUŞTURUR

KÜLTÜR VE SANAT

Kültür, bir toplumun **temel değerlerinin** zaman ve mekan boyutunda tezahür etmiş en önemli kimlik unsurudur. Bir toplumun **medeniyet tasavvurunu yansıtan** kültür ve sanat eserleri, aynı zamanda **toplumsal hafızanın** temelini oluşturur.

AK Parti, küreselleşen dünyamızda kültür ve sanat değerlerinin, güçlü ve özgüveni yüksek bir toplumun temel taşlarından biri olduğuna inanır. Türk kültür ve sanatının milli kimliğini muhafaza ederek evrensel platformlara taşınması, öncelikli hedeflerimiz arasındadır. Türkiye'nin yerel ve ulusal kültür değerlerini evrensel kültür mirasının parçası olarak gören iktidarımız, Türk kültür, sanat ve medeniyet eserlerinin yaşatılması, korunması ve tanıtılması alanında büyük adımlar atmıştır.

AK Parti, küreselleşen dünyamızda kültür ve sanat değerlerinin, güçlü ve özgüveni yüksek bir toplumun temel taşlarından biri olduğuna inanır.

Tarihteki farklı kültür ve medeniyet havzalarından beslenerek **medeniyetimizin** en seçkin sentezini vücuda getiren Türkiye Cumhuriyeti'nin kültür ve sanat eserleri, sadece Anadolu toprakları üzerinde yaşayan insanlar açısından değil, **insanlık mirası** açısından da büyük önem taşımaktadır.

AK Parti'nin kültür politikası, Türkiye içindeki ve yurt dışındaki tarihi, kültürel ve sanatsal eserlerimizin **süreklilik ve değişim içinde yaşatılmasını** hedefler.

AK Parti, kültürü; donuk, tektip ve değişmez bir alan olarak görmez. Kültürler, tıpkı temsil ettikleri toplumlar gibi, dinamik bir niteliğe sahiptir. Değişen ihtiyaçlara cevap verebilmek için kültür ve sanatın dinamik bir süreklilik içinde olması gerekir.

Orta Asya'nın içlerinden Balkanlara ve Kuzey Afrika'ya kadar Türk kültürü, uzun tarihi boyunca farklı evrelerden geçmiş, farklı kaynaklardan beslenmiş

ve **yeni şartlara uyum göstererek** yeni sentezlerin doğmasına imkan sağlamıştır. Süreklilik içinde değişen Türk kültürü, aynı zamanda temel kimliğini muhafaza etmiş ve dünya kültür mirasının en seçkin üyelerinden biri haline gelmiştir.

İktidarımız, Türkiye'nin bu zengin ve dinamik kültür, sanat ve medeniyet mirasını yaşatmak ve tanıtmak amacıyla büyük projelere imza atmış ve Türk kültürünün **dünya kültürleriyle rekabet edebilir** bir seviyeye ulaşması için gerekli altyapı çalışmalarında büyük mesafeler almıştır.

Partimiz **devletin kültür alanındaki rolünü**, zengin ve rekabetçi bir kültür hayatının oluşması için ortam hazırlamak ve kültür mirasını korumak olarak görür. Kültürün hayatiyet sahibi ve güçlü bir toplumsal etken haline gelebilmesi, **serbest bir ortamda yeşerip** yaygınlaşmasına bağlıdır. Bu bakış açısıyla hareket eden iktidarımız, **özel sektörün, sivil toplum kuruluşlarının ve kültür ve sanat insanlarının** kültür alanında etkin rol oynamasını teşvik etmiş ve bu alanda pek çok yeni girişimin öncülüğünü yapmıştır. İktidarımızın ikinci döneminde özel sektörün kültürel ve sanatsal faaliyetler alanındaki etkinliğinin arttırılması için çalışmalarımız devam edecektir.

AK Parti'nin kültür politikalarının önemli ayaklarından biri, **kültür ve medeniyet coğrafyamızdaki** ortak tarih ve kültür varlıklarımızın yaşatılmasıdır. Kültür alanında aynı anda **hem milli hem de küresel bir vizyona** sahip olan Partimiz, Türkiye dışındaki tarih ve kültür eserlerinin korunması, restorasyonu ve tanıtımı için üç kıtada titiz çalışmalar yapmış ve ortak tarihi mirasımızı güvence altına alacak projeler gerçekleştirmiştir. Bu çerçevede TİKA'nın öncülüğünde;

- Moğolistan'daki Orhun Abideleri koruma altına alınmış, yolu yapılmış ve bir müze inşasına başlanmış,
- Sultan Sencer'in Türkmenistan'ın Merv şehrindeki türbesi restore edilmiş,
- Kazakistan'daki Ahmet Yesevi Külliyesi onarılmış,

- Mimar Sinan'ın Üsküp'teki eseri Mustafa Paşa Camii restore edilmekte,
- Kosova'daki Sultan Murad türbesi yapılmış,
- Bosna'da Mostar, Drina ve Koniç köprülerinin onarımına katkı sağlanmış,
- Bunların yanı sıra **tarihi coğrafyamız** olan Bulgaristan, Kırım, Filistin, Suriye, Lübnan ve Cezayir gibi ülkelerdeki Türk eserleri onarılmış ve koruma altına alınmıştır.

Bütün bu faaliyetlerde iktidarımızın hedefi, kültürümüzü, sanat ve medeniyet mirasımızı evrensel kültürün bir parçası olarak yaşatmak ve dünyaya tanıtmaktır.

Türkiye bugün pek çok alanda olduğu gibi kültürel çalışmalar noktasında da yeni bir döneme girmiş bulunmaktadır. Ülkemiz dünyanın en zengin kültür mirasının üretildiği ve yaşatıldığı bu topraklardaki eşsiz zenginlikleri ile **dünyanın kültürel çeşitliliğine** ciddi katkılar sağlamaktadır. AK Parti iktidarı döneminde ülkemizin farklı uygarlıklara ait kültür varlıklarına yönelik çağdaş mevzuat çalışmaları gerçekleştirilmiş, bu alana yeni kaynaklar aktararak büyük bir seferberlik başlatılmıştır. Bu çerçevede Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün restorasyon, proje ve uygulamasını tamamladığı eser sayısı 3000'in üzerindedir.

Ülkemiz dünyanın en zengin arkeolojik alanlarından birisidir. Farklı kültür ve medeniyetlerin buluşma noktası olan Anadolu coğrafyası, aynı zamanda dünya bilim adamlarının ilgi odağı olmaya devam etmektedir.

AK Parti, Türkiye'nin bu özgün yönünü dünyaya tanıtmayı öncelikli bir görev saymıştır. 2002-2006 arasında Türkiye genelinde 1.737 adet arkeolojik kazı ve araştırma gerçekleştirilmiş, bu çalışmaları teşvik etmek için kazı ödenekleri artırılmış, tarihi eserlerin korunması ve sergilenmesi politikamızın bir parçası olarak 2002-2006 yılları arasında önceden kapalı iken bakım - onarım ve teşhir - tanzim çalışmaları tamamlanan onlarca müze hizmete sunulmuştur.

Bir milletin kültür ve medeniyet mirasının ve toplumsal hafızasının en kıymetli eserleri, yazılı kültürdür. Türkiye, el yazmaları kütüphaneleri ve arşivleriyle Avrupa, Balkanlar ve Ortadoğu tarih araştırmalarının en önemli kaynak merkezidir.

Bu çerçevede iktidarımız döneminde yazma eserlerin dijital görüntülerinin tek bir merkezde toplanması ve internet aracılığıyla araştırmacıların hizmetine sunulmasını amaçlayan **Yazma Eserlere İnternet Ortamında Erişim Projesi** sonuçlandırılmıştır. **Yazma Eserlerin Dijital Ortama Aktarılması Projesi** kapsamında 137.000 eser dijital ortama aktarılmıştır. Yine bu bağlamda Süleymaniye Kütüphanesi Restorasyon ve Araştırma Merkezinin Yenilenmesi ve Eğitim Birimi Oluşturulması Projesi devam etmektedir.

Ayrıca **Kütüphane Otomasyon Programı Projesi**, **İnternet Erişim Merkezleri Projesi**, ülkedeki tüm kütüphanelerde yer alan kaynakların tek bir noktadan sorgulanabilmesini amaçlayan **Entegre E-Kütüphane Sistemi Projesi** hayata geçirilmiştir. Kütüphane hizmetlerinden yararlanamayan eve bağımlı hasta, yaşlı veya engelli vatandaşlarımızın, evlerinde kütüphane materyalinden yararlanması amacıyla **Eve Teslim Kitap Projesi** ve görme engelli vatandaşlarımız için **Konuşan Kitaplık Projesi** uygulamaya konmuştur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı yayınlarının internet aracılığıyla daha çok okuyucuya ulaşabilmesi için "E-Kitap" Projesi şimdiden başarılı sonuçlar vermeye başlamıştır. Bu yeni yayın politikaları sonucunda, 2002 yılında 16.426 olan basılı kitap sayısı 2006 yılı sonunda 32.750'ye ulaşmıştır. Böylece yaşam kalitesinin önemli göstergelerinden biri olan bilgi kaynaklarına ulaşılabilirlik alanında büyük mesafeler alınmıştır.

AK Parti, dinamik ve gelişmekte olan toplumların en önemli göstergesi olan bilgi ihtiyacını etkin ve çağdaş yöntemlerle karşılamak için kapsamlı kültür politikalarına devam edecektir.

Anadolu insanının sanat ve estetik anlayışının en yüksek ifadesi olan el sanatlarımız, aynı zamanda sanat-hayat bütünlüğüne dayalı yaşam felsefemizin de bir yansımasıdır.

Büyük bir zenginlik arz eden el sanatlarımızı yaşatmak, tanıtmak ve aslına uygun olarak öğretip gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak amacıyla "Yaygın Kültürel Eğitim Faaliyetleri Planı" çerçevesinde 2003-2007 yılları arasında yüzlerce kurs düzenlenmiş, bu kurslara on binlerce vatandaşımız katılarak geleneksel el sanatlarımızın yaşatılıp yaygınlaştırılması projesinde aktif rol almıştır.

AK Parti iktidarı döneminde Türk sineması büyük hamle ve açılımlar yapmış, yerel ve evrensel tonları birleştiren yeni bir sinema dili ortaya çıkmaya başlamıştır. Görsel sanatların güçlendirilip yaygınlaştırılmasını bir politika olarak destekleyen Hükümetimiz, iktidar dönemi boyunca 700'e yakın sinema, belgesel film, animasyon, senaryo projeleri ve festivale destek vermiştir. Türk sinemasının elde ettiği başarılar kısa sürede uluslararası platformlara taşınmış ve bu dönemde maddi destek sağladığımız pek çok film uluslararası yarışmalarda ödüller almıştır.

Güzel sanatlar alanında yapılan çalışmalar Hükümetimiz döneminde yeni bir anlayış çerçevesinde kamuoyunun gündemine taşınmış ve tiyatro, opera, bale ve diğer güzel sanatlar dallarında büyük başarılara imza atılmıştır. Sanatın yaygınlaştırılması için başlatılan "Sanat Her Yerde" projesi kapsamında çok sayıda etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'nin zengin kültür mirasının bütün dünyada tanıtılması, Partimizin öncelikli konularındandır. UNESCO tarafından Mevlana Yılı olarak ilan edilen 2007 senesi, yurt içi ve yurt dışında onlarca faaliyetle kutlanmış, Hz. Mevlana'nın insanlığa verdiği dostluk, kardeşlik ve hoşgörü mesajı Avrupa'dan Asya'ya, Balkanlar'dan Amerika'ya kadar dünyanın çeşitli bölgelerine taşınmıştır.

Çağdaş Türk düşünce hayatının ve edebiyatının bütün dünyada tanıtılması amacıyla 2005 yılında **Türk Kültür, Sanat ve Edebiyatının Dışa Açılması Projesi** (TEDA) hayata geçirilmiştir. Bu proje çerçevesinde, Türk düşünür ve edebiyatçılarının eserleri 25 farklı dile tercüme edilmiş ve yayımlanmıştır.

AK Parti iktidarının ikinci döneminde bu alandaki çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürecektir. Dünyada gelişmişliğin önemli ölçütlerinden biri de insanların entelektüel taleplerinin ne ölçüde karşılanabildiğidir. Artan şehirleşme nüfusuna paralel olarak AK Parti döneminde kültüre olan ilgiyi arttırmak ve halkın taleplerine en iyi şekilde cevap verebilmek amacıyla yürütülen çalışmalar aynı azim ve duyarlılıkla devam edecektir. Amacımız Türk kültür, sanat ve medeniyet birikimini geleneğimizden aldığımız güç ve özgüvenle çağdaş imkanlardan yararlanarak Türk ve dünya kamuoyunun ilgisine sunmaktır.

Kültürel yozlaşma tehlikesine karşı kadın-erkek, yaşlı-genç, köylü-kentli, kamu çalışanı-özel iş sahibi bütün vatandaşlarımızın kültür ve sanatı bilinçsiz bir şekilde tüketen değil, anlayan, katılan, destekleyen ve üreten aktörler olması için yeni program ve projeler hayata geçirilecektir. Bu amaçla etkinlik, verimlilik ve vatandaşın sahiplenmesi bakımından kültür hizmetlerinin yerelleşme ve sivilleşmesine özel önem verilecektir.

Amacımız Türk kültür, sanat ve medeniyet birikimini geleneğimizden aldığımız güç ve özgüvenle çağdaş imkanlardan yararlanarak Türk ve dünya kamuoyunun ilgisine sunmaktır.

Önümüzdeki dönemde kültür ve sanat politikalarımızda iki temel hedef belirlenmiştir. Birincisi kültür ve sanat faaliyetlerinin Türkiye coğrafyasının tamamına yaygınlaştırılmasıdır. Bu çerçevede AK Parti hazırlıkları tamamlanan **"Her Beldeye Bir Kültür Merkezi"** projesini hayata geçirecek ve kültür ve sanat dalları arasında ayrım yapmadan Türk kültür ve sanatının zenginliğini bütün ülke sathına yayacaktır. Türkiye'nin alanındaki uzman mimarlarına, yörelere, arsa ölçeklerine ve nüfus ihtiyaçlarına göre Kültür Merkezi projeleri yaptırılarak toplumun taleplerine en iyi şekilde cevap veren kültür ve sanat merkezleri kurulacaktır. 2003 yılından itibaren açılan 18 kültür merkezine ek olarak ülkeyi bu ihtiyaca cevap verecek sosyal yaşam merkezleri ile donatacağız.

AK Parti'nin ikinci önemli hedefi, kültür ve sanat alanında özel sektörü harekete geçirmek ve kültür-sanat faaliyetlerinin planlanması, desteklenmesi ve uygulanmasında aktif rol ve sorumluluk almasını sağlamaktır. Devleti kültür ve sanat üreten değil koruyan ve geliştirilmesi için destek veren bir merci olarak gören partimiz, "Kültür Girişimciliği Yasası" ile hukuki altyapı problemini çözmüş, özel sektörün ve bireylerin kültür-sanat alanında özerk ve girişimci taraf olmasını sağlamıştır.

İkinci dönemimizde bu alandaki çalışmalarımız devam edecek ve özel kültür kurumlarına olan destek arttırılacaktır. Bu bağlamda, Türkiye'deki özel tiyatroların, mahalli koroların ve mahalli toplulukların başta mekan problemlerini çözmek üzere desteklenmelerini sağlayacağız.

Bilgiye kolay erişimi sağlayacak faaliyetlere en üst düzeyde hız kazandırmak öncelikli hedefimiz olacaktır. E-kütüphane çalışmalarının tamamlanması, TEDA projesinin daha geniş ölçekli sürdürülmesi ve yurt dışında en geniş çevrelere ulaştırılması ve kitap fuarlarına katılımın artırılması hedeflenmektedir.

Önümüzdeki dönemde sinema sektörünün ihtiyacı olan plato ve stüdyoların altyapısının oluşturulması ve ülkemizin film çekiminde cazip bir hale gelmesi için çalışacağız. Diğer sanat dallarında olduğu gibi sinema alanında da Türk sinemasının dünya sinemasıyla rekabet etmesini sağlayacak adımlar atılacak ve özgün sinema eserlerinin uluslararası yarışma ve platformlarda tanıtılması teşvik edilecektir.

AK Parti iktidarı döneminde İstanbul, **2010 Avrupa Kültür Başkenti** ilan edilmiş ve bunun için özel bir yasa hazırlanmıştır. Gelecek dönemde İstanbul'un bu özel konumu için çok yönlü çalışmalar sürdürülecektir. Avrupa Birliği üyelik süreciyle uyum arz eden bu proje, bir dünya şehri olan İstanbul'un yanı sıra kültür değerlerimizin uluslararası platformlarda tanıtılmasına büyük katkı sağlayacaktır.

AK Parti iktidarının ikinci döneminde tarihi eserlerin tespit, tescil ve restorasyonu devam edecektir.

Kültürel eserlerimizi ölü bir yığın değil, bugün ve yarınımıza ışık tutan bir tarihi referans olarak gören AK Parti, paha biçilmez vakıf eserlerinin korunması ve yaşatılması için yeni projeleri hayata geçirmeye devam edecektir.

Bu çerçevede **Vakıf İpekyolu Projesi** uygulamaya başlanacak ve İpek Yolu güzergahındaki tarihi eserlerin restorasyonları tamamlanacaktır. Bu proje ile İpek Yolu üzerinde bulunan han ve kervansaraylara, otel, restoran, dinlenme tesisi ve hediyelik eşya satış merkezi gibi fonksiyonlar verilerek tarihi ipek yolu bölgesi turizm merkezi haline getirilecektir.

Partimizin kültür ve sanat politikasının amacı, Türkiye'yi dünya kültürleriyle rekabet edebilen bir ülke haline getirmektir. Engin tarihi tecrübesinden ve büyük kültür mirasından güç alan Türkiye, 21. yüzyılda hayat standartları ve yaşam kalitesi açısından dünyanın saygın ülkelerinden biri olacaktır.

REKABET GÜCÜMÜZÜ YÜKSELTMEK VE ULUSLARARASI ARENADA ÖNCÜ VE ÖRNEK OLMAK ASLi HEDEFLERiMiZDENDiR

REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI

Dünyada yaşanan hızlı değişim ile bilgi toplumuna dönüşüm, bazı tehditler oluşturduğu gibi, önemli fırsatlar da sunmaktadır. Yaşadığımız dünyanın gerçeklerini ve değişim dinamiklerini doğru algılamak ve zaman geçirmeden bu dinamiklere uygun politikalar geliştirmek başarının ön koşuludur.

AK Parti iktidarı, insanımızı bu yeni ortamın gerektirdiği niteliklerle donatma yolunda önemli adımlar atmıştır.

Rekabet gücümüzü yükseltmek ve uluslar arası arenada daha fazla söz sahibi olmak için, işgücü niteliklerimizi yükseltmeye ve güçlü bir iletişim altyapısı oluşturmaya önümüzdeki dönemde de devam edeceğiz. Kol gücünden beyin gücüne geçen bir dünyada, rekabet üstünlüğü sağlamanın temel unsuru haline gelmiş bulunan bilim, teknoloji ve yenilikçilik alanında atılımlarımızı ara vermeden sürdüreceğiz.

Hızlı büyüme sürecimizde darboğaz oluşmasına fırsat vermeyecek bir şekilde, temel altyapı yatırımlarımıza hız vereceğiz. Özel kesimin finansman ve işletmecilik anlayışını da devreye sokarak, ulaştırma, haberleşme ve enerji gibi temel konularda daha rekabetçi bir maliyet yapısını sağlayacağız.

Büyük önem verdiğimiz ve mesafe kaydettiğimiz alanlardan olan yatırım ortamının iyileştirilmesine özel kesimle işbirliği içinde devam edeceğiz.

Potansiyelimizin yüksek olduğu eğitim ve sağlık gibi hizmet sektörlerinde ülkemizi bölgesinde bir çekim merkezi haline getireceğiz. Bir yandan ülkemizin insan kaynaklarını koruyup geliştiren bir ortam oluştururken, diğer yandan yurtdışı beyin gücünün ülkemize kazandırılması konusunda aktif çaba sarf edeceğiz.

Donanımlı bireyler, güçlü şirket ve kurumlar, yeterli ve sağlıklı bir altyapı ile ülkemizi, bilgiye dayalı ve rekabetçi dünyadaki yarışta, öncü ve örnek olan bir konuma yükselteceğiz.

Bilim, Teknoloji ve Yenilikçilik

Bilime ve bilgiye yatırım, aydınlık geleceğimize yatırımdır.

Ekonomik büyümeye, sosyal gelişmeye, milletimizin yaşam düzeyinin yükselmesine ve sürdürülmesine olan stratejik etkisi nedeniyle bilim, teknoloji ve yeniliğin desteklenmesi en temel önceliklerimizdendir. Bu amaçla, 'Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu' düzenli olarak toplanmaya başlamış, bu alanda ortak stratejiler belirlenmiş ve kurumlar arasında etkin koordinasyon sağlanmıştır.

Bilime ve bilgiye yatırım, aydınlık geleceğimize yatırımdır.

AK Parti iktidarı döneminde;

- Ar-Ge'ye ayrılan doğrudan kamu kaynağı, 2002 yılına göre **dört buçuk kat** artmıştır.
- Özel sektörün araştırma ve yenilik projeleri için önemli destekler sağlanmış, 2002'ye göre 2006'da verilen destekler **dört kat** artmıştır.
- Vatandaşlarımıza sunulan kamu hizmetlerinin kalitesinin ve teknolojik düzeyinin yükseltilmesi ve kamu tedarikinin yurtiçi kaynaklardan sağlanabilmesi için, 2005 yılında yeni bir program başlatılmıştır. Bu program kapsamında, tarımdan enerjiye, sosyal güvenlikten sağlığa pek çok alandaki bilimsel projelerin desteklenmesine devam edilecektir.
- **"Ulusal Savunma Araştırmaları"** ve **"Ulusal Uzay Araştırmaları"** programlarında da önemli atılımlar gerçekleşmiştir. Bu kapsamda başlatılan araştırma projelerinin bütçeleri 2007 yılı itibariyle 500 milyon YTL'ye yükselmiştir.

- Fikri mülkiyet hakları ve patent teşviklerine yönelik olarak Patent Yasası çıkarılmıştır. Ayrıca, yurtiçi ve yurtdışı patent başvuru masraflarının tamamı devlet desteği kapsamına alınmıştır.

- Sektörel aktörleri bir araya getiren **Teknoloji Platformları**'nın kurulmasına ve desteklenmesine başlanmıştır.

- Elektronik bilimsel dergi ve veri tabanlarına tüm üniversitelerimizin ücretsiz olarak erişimi sağlanmıştır.

- AB müzakere fasıllarından biri olan Bilim ve Araştırma faslındaki fiili müzakere süreci 12 Haziran 2006 tarihinde açılıp, aynı gün geçici olarak kapatılmıştır.

- 7. Çerçeve Programı ile üniversite, kamu ve özel kesimin Avrupa Birliğindeki muhataplarıyla ortak proje geliştirmelerine ve hibe şeklinde destek almalarına imkan sağlanmıştır.

- Sosyal ve Beşeri Bilimlerde de araştırmacılara önemli destekler sağlanmıştır. 2006 yılında, sadece bu alandaki projelere verilen destek, 2002 yılına göre elli kat artmıştır.

- 'Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nda; Ülkemizdeki tam zaman eşdeğer bilim insanı sayısının 2013 yılına kadar 40.000'e ulaşması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda atılan adımlar sonucunda, 2002 yılında tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısı 23.000 iken, 2004'te 34.000'e yükselmiştir.

- Bu hedefi gerçekleştirmeye yönelik olarak Milli Eğitim Bakanlığı, yılda 1000 öğrenciyi, yurtdışına doktora programı için göndermeye başlamıştır.

Görüldüğü gibi, iktidara gelmeden önce halkımıza vaat ettiğimiz projelerden çok daha fazlasını gerçekleştirdik.

Gelecek yıllarda, bu alanda çok daha önemli ilerleme sağlayarak, ülkemizin uluslar arası rekabet gücünü arttıracağız.

Bu kapsamda:

- Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payının, 2013 yılına kadar %2'ye yükseltilmesi hedeflenmektedir. Bu payın, en az yarısının özel kesim tarafından karşılanabilmesi için her türlü önlem alınacak, gerekli idari ve hukuki ortam hazırlanacaktır.

- Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesi için yeni bir yasa tasarısı hazırlanmıştır. En kısa sürede yasalaşacak bu tasarı ile; tüm Ar-Ge faaliyetleri için, vergi muafiyeti ve indirimleri (gelir vergisi, kurumlar vergisi, damga vergisi ve sigorta işveren payı, vs) sağlanacaktır.

- Teknoloji yoğunluklu KOBİ'lerin sayısının hızla arttırılması için gerekli adımlar atılacak, yenilikçi ve pazarlanabilir fikirleri olan girişimciler şirket hisseleri karşılığı verilen sermaye ile desteklenecektir.

- KOBİ'lerin araştırma ve yenilik faaliyetleri, büyük ölçekli sanayi kuruluşları, uluslararası sermayenin Türkiye'de kuracağı mega araştırma merkezleri, kamu araştırma enstitüleri ve üniversitelerin araştırma faaliyetlerinin teşvikine devam edilecektir. Ayrıca, Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı aracılığıyla, uluslar arası ileri teknoloji şirketlerinin Türkiye'de Ar-Ge merkezleri açması için aktif bir çalışma yapılacaktır.

- Performansı ve rekabeti artıracak bir anlayış içinde, kaynak sağlayan kurumlar ile Ar-Ge faaliyeti yürüten kurumlar ayrıştırılacaktır.

- Ülkemizde bilim, teknoloji ve yenilikçilik faaliyeti yapan firmaların uluslararası eşdeğerleriyle ortak çalışma ve yatırım yapması için gerekli kolaylıklar sağlanacaktır.

- Bilimsel kavram ve yenilikleri topluma tanıtan, sevdiren ve ülkemizde bilim kültürünü yaygınlaştıran Bilim Merkezlerinin kurulması teşvik edilecektir. Bu çerçevede İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi projesi hayata geçirilecektir.

- Sosyal ve beşeri bilimler alanında araştırma projelerinin desteklenmesi ve bu alanlarda araştırma merkez ve enstitülerinin kurulması sağlanacaktır.

Görüldüğü gibi, iktidara gelmeden önce halkımıza vaat ettiğimiz projelerden çok daha fazlasını gerçekleştirdik. Gelecek yıllarda, bu alanda çok daha önemli ilerleme sağlayarak, ülkemizin uluslar arası rekabet gücünü arttıracağız.

- Yurt dışında yerleşik yerli ve yabancı bilim insanları ile etkin bir iletişim kanalı kurulacak ve onların ülkemizdeki bilim, teknoloji ve yenilikçilikfaaliyetlerine katılımı kolaylaştırılacak ve teşvik edilecektir. Türkiye'nin evrensel düzeyde başarılı bilim insanlarının bulunduğu bir cazibe merkezi haline gelebilmesi için gerekli önlemler alınacaktır. Bu amaçla;

o Yurtdışından gelecek bilim insanları için üniversite ve kamu araştırma enstitülerinde çalışma imkanı verilmesi,

o Yurtdışındaki öğretim üyelerinin Türkiye'de de akademik pozisyona sahip olmalarının sağlanması,

o Yabancı uyruklu konuk bilim insanları ile eşlerinin çalışma ve oturma izinlerinin kolaylaştırılması,

o Konuk bilim insanlarının tez danışmanlığı yapabilmesi, için gerekli adımlar atılacaktır. Ayrıca, yükseköğretim programları on yıl içinde ABET gibi uluslararası alanda kabul gören yüksek öğretim kalite standartlarına uygun hale getirilecektir. Öğrenci ve öğretim elemanı değişimi programları Avrupa ülkeleri dışındaki bölgelere de yaygınlaştırılacaktır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Haberleşme

AK Parti iktidarı döneminde, 'bilgi toplumuna' dönüşüm yolunda çok hızlı bir değişim yaşanmıştır. Genişbant internet (ADSL) hizmeti başlatılmış ve abone sayısı hızla arttırılarak 4,4 milyona ulaşmıştır.

2002 yılı sonunda 23 milyon olan cep telefonu kullanıcı sayısı, 2006 yılı sonunda 54 milyona ulaşmıştır. İnternet kullanıcı sayısı 2002 yılında 4 milyon iken 5 kat artarak 2006 yılında 20 milyona yükselmiştir. Aynı dönemde bilgisayar sayısı ise 4 milyondan 8 milyona çıkmıştır. Bilgisayar kullanımının yaygınlaşmasında bu dönemde Türkiye dünya birincisi olmuştur.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın kullanımını sağlamak için Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010) hazırlanmıştır. Bu strateji ile vatandaşlarımız, işletmelerimiz ve kurumlarımızın, mevcut karar alma ve iş süreçlerini daha hızlı ve daha az maliyetle yürütmeleri sağlanacaktır. Böylece vatandaşımızın yaşam kalitesi artmış olacaktır.

Telekomünikasyonda tekel kaldırılmıştır. Türk Telekom hisse devri ile birlikte, sektörde tam serbestleşme ve rekabet dönemi başlamış, tüketicilerin, alternatif işletmecilerden hizmet almasının yolu açılmıştır. Gelişen bilişim teknolojilerinin ihtiyacını karşılayan birçok yasal düzenleme gerçekleştirilmiş, elektronik imza, evrensel hizmet, numara taşınabilirliği, 3.nesil lisanslar ve internet suçlarıyla ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

AK Parti iktidarı, Türkiye'nin uydu ve uzay politikası programını yürürlüğe koymuş ve bu kapsamda uydu yapımına başlanmıştır.

e- Devlet çalışmaları hızlandırılmış olup, test çalışmaları yapılmaktadır. Kamu ve özel yayıncılar eliyle gerçekleştirilecek olan sayısal karasal yayına geçiş çalışmaları başlatılmıştır.

Okullarda genişbant hızlı internet altyapısı tamamlanmış, internet sınıfları kurularak ilköğretim ve ortaokul öğrencilerinin tamamının internete erişimi mümkün hale gelmiştir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın kullanımını sağlamak için Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010) hazırlanmıştır. Bu strateji ile vatandaşlarımız, işletmelerimiz ve kurumlarımızın, mevcut karar alma ve iş süreçlerini daha hızlı ve daha az maliyetle yürütmeleri sağlanacaktır. Böylece vatandaşımızın yaşam kalitesi artmış olacaktır.

Önümüzdeki dönemde; telekomünikasyon pazarındaki serbestleşme hızlandırılacaktır.

Yeni Elektronik Haberleşme Kanunu ve Telekomünikasyon Kurumunun düzenlemeleri ile yatırımcılar için cazip ve son kullanıcılar için uygun fiyatlar oluşacaktır.

Elektronik haberleşme hizmetlerindeki yüksek vergi yükünü bütçe imkanları dahilinde tedricen makul seviyelere çekeceğiz.

Evrensel Hizmet Fonu yoluyla Kamu İnternet Erişim Merkezleri, Sayısal Beldeler, Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Sağlık Hizmetleri gibi projeler aracılığıyla dar gelirli vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanması sağlanacaktır.

Hindistan, İrlanda ve Çin'e yönelmiş uluslararası sermaye ve yenilikçilik merkezlerini Türkiye'ye çekebilmek için yazılım, donanım ve iletişim alanındaki şirketlerin topluca bulunduğu Bilişim Vadileri ve Teknopark projeleri desteklenerek bilişim sektörünün gelişmesi sağlanacaktır.

Bilgi ve iletişim sektöründe insan kaynağı planlaması yapılacak, ihtiyaçlar ve küresel eğilimlerle uyumlu olarak girişimcilik, iş planı geliştirme, pazarlama ve satış alanlarında yetkinlik geliştirmeye yönelik programlar desteklenecektir.

Sektör birliklerinin kurulması, teknoloji geliştirmede ihtisaslaşma, yazılımda kalite sertifikasyonu ve dışa açılma özendirilecektir.

Yazılım sektörüne, stratejik bir sektör olarak özel önem ve destek verilecektir.

KOBİ'lerin bilişim yatırımları, iktidarımız döneminde uygulamaya koyduğumuz destekler çerçevesinde sürdürülecektir.

Posta Hizmetleri

Vatandaşımızın hayatını kolaylaştıran ve yaşam kalitesini yükselten **PTT Bank Projesiyle** kırsal kesimler başta olmak üzere krizde kapanan banka şubelerinin eksikliği giderilmiştir. Zarar etme noktasına gelen PTT, **PTT Bank Projesiyle** 2006 yılında 203 milyon YTL kar etmiş, aylık işlem hacmi 2 milyondan 18,5 milyona çıkmıştır.

Yeni iktidarımız döneminde posta hizmetleri ile ilgili yeniden yapılanma-serbestleşme sürecinin başlatılması, denetleyici ve düzenleyici kurum oluşturulması çalışmalarına hız verilecektir.

Altyapı

Demografik yapıda meydana gelen gelişmeler, yüksek şehirleşme hızı ve ekonomik alanda hızla artan rekabet, altyapı hizmetleri ihtiyacını da hızlı bir şekilde artırmaktadır. Artan ihtiyacın, çağdaş teknoloji ve uluslararası kurallarla uyumlu, kaliteli, sürekli, güvenli ve asgari maliyetle karşılanması, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin öncelikleri arasındadır.

Önümüzdeki dönemde ülkemizin altyapı ihtiyacının, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandıracak şekilde karşılanması esas olacaktır. Kentsel altyapı başta olmak üzere, üretim girdi maliyetlerinin azaltılması ve pazara erişim imkanlarının geliştirilmesi ile ekonominin büyümesi ve rekabet gücünün artırılması sağlanacaktır. Bu çerçevede, ulaştırma, enerji, bilgi ve iletişim teknolojileri gibi altyapı hizmetlerinin sunumunda etkinlik sağlanacak ve kalite standartları yükseltilecektir.

Mal ve hizmet üretiminin en önemli ön şartı ve girdisi olan altyapı hizmetlerinin rekabetçi piyasada özel sektör tarafından sunumu esas alınacaktır. Rekabetçi piyasanın oluşmadığı sektörler düzenlenerek, özel sektörün finansman ve işletme yeteneğinden maksimum derecede yararlanılacaktır.

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesinde, çevre dostu bir yaklaşım benimsenecektir.

Ulaştırma

Türkiye coğrafi konumu itibariyle tüm ulaşım türlerinin rahatça kullanabileceği bir ülke olmasına rağmen, geçmişte uygulanan politikalar nedeniyle neredeyse tek tür taşımacılığın yapıldığı bir ülke haline gelmişti. Yurtiçinde karayolu taşımacılığına yüzde 90 düzeyinde bağımlı hale gelen ulaşım sistemimizin bu haliyle sürdürülebilmesi artık mümkün değildi.

Bu nedenle AK Parti iktidarı, göreve geldiğinde ilk iş olarak ulaşım sistemlerinin dengeli bir şekilde gelişimini sağlayacak bir **Ulaştırma Ana Plan Stratejisi** hazırlattı. Bu planda hedef gelecek on yıl için; kara, deniz, demiryolu ve hava taşımacılığının birbirine paralel gelişimini sağlamak, gerçekleştirilecek projelerle deniz ve hava taşımacılığı ile demiryolu öncelikli olmak üzere tüm ulaşım türleri arasındaki dengeyi sağlamaktır.

AK Parti iktidarının önceliği, ulaşım türleri arasında bütünlüğün sağlanmasıdır. Diğer bir ifade ile, havayolu ile kara ve demiryolunun birlikte, denizyolu ile demiryolu, karayolu ve havayolunun müşterek kullanılabildiği kombine taşımacılığın geliştirilmesidir.

Karayolu Sektörü

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde, sektörde bu dönemde bir ilk gerçekleştirilerek karayolu taşımacılığını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak amacıyla **Karayolu Taşıma Kanunu** çıkarılmıştır.

Yıllardan beri arz-talep dengesi göz ardı edilerek gelişigüzel yapılanan yurtiçi kara taşımacılık sektörüne çeki düzen verilerek, belge sistemine geçiş sağlanmıştır. Böylece mali yeterlilik, mesleki yeterlilik ve mesleki itibarı esas alan düzenleme ile sektörün sağlıklı yapılanmasını temin edecek önemli adımlar atılmıştır.

Yıllardır özlemle beklenen projeler teker teker hayata geçirilmiştir. İktidarımız döneminde Cumhuriyet tarihimizin en uzun bölünmüş yol ağı yapılmıştır. 2002 yılı sonu itibariyle bölünmüş yol ağı toplam 4.326 km iken sadece 4,5 yıllık dönemde 6.600 km yeni bölünmüş yol ağı tamamlanmış, böylece otoyollar dahil bölünmüş yol uzunluğumuz 12.600 km'ye ulaşmıştır. Şu anda yapımı devam etmekte olan bölünmüş yolların toplamı 1.800 km'dir.

Ayrıca;

- 17 yıldır tamamlanamayan Bolu Dağı tüneli,
- 29 yıldır konuşulan Muğla Göcek tüneli,
- 30 yıldır bir türlü bitirilemeyen Karadeniz Sahil Yolu,
- Bursa çevre yolu,
- İzmir çevre yolu kuzey geçişi ve
- Gaziantep-Şanlıurfa otoyolunun büyük bir kısmı tamamlanmıştır.

Cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı kalkınma projelerinden olan KÖYDES ve BELDES uygulamaları AK Parti iktidarı döneminde başlatılmıştır. Bu projeyle, en temel ihtiyacımız olan tüm köylerimizin yol ve içme suyu sorunları büyük ölçüde çözüme kavuşturulmuştur.

Partimizin en önemli projelerinden olan bölünmüş yol (duble yol), yol altyapısı kalitesinin artırılması, yol güvenliğinin geliştirilmesi çalışmaları devam edecektir.

Önümüzdeki dönem için hedefimiz, bölünmüş yol ağının toplam uzunluğunu 15 bin km'ye çıkartmaktır.

Demiryolu Sektörü

Demiryollarımıza AK Parti iktidarı döneminde yapılan yatırım miktarı son 40 yılda yapılanın üzerine çıkmıştır. 2003 yılına göre 2006 yılı yatırım ödeneği artışı yüzde 458 olarak gerçekleşmiştir.

Demiryollarında;

- Hızlı tren çağını başlatmak
- Mevcut sistemi yenilemek
- Yeniden yapılanmayı sağlamak
- Özel sektörün dinamizmini demiryollarına aktarmak
- İşletmelerin tedarik sürecine değer katan bir anlayışa geçmek ana hedef olarak belirlenmiştir.

Bu hedefler doğrultusunda son 4 yılı aşkın bir sürede ülkemiz adına övünç duyacağımız önemli adımlar atmış bulunmaktayız.

Ankara-İstanbul Hızlı Tren Hattı: Bu projenin tamamlanmasıyla, Ankara-İstanbul arası seyahat süresi 3 saate, Ankara-Eskişehir arası seyahat süresi de 1 saate inecek, böylece 30 yıllık hızlı tren hayalimiz gerçekleşmiş olacaktır. Projenin 1. etabı, Ankara-Eskişehir hızlı tren hattı tamamlanmış olup test sürüşleri devam etmektedir.

Ankara-Konya Hızlı Tren Hattı: Yapımı devam etmekte olan proje ile Ankara-Konya arası bir saat 15 dakika, 12 saat 30 dakika olan İstanbul-Konya arası üç saat 30 dakika olacaktır.

Marmaray Projesi: Türkiye ve dünya için önemli bir proje olan Marmaray (İstanbul Boğaz Tüp Geçişi) projesinin inşaatı devam etmektedir. Projenin tamamlanmasıyla İstanbul'da raylı sistemin toplu taşımadaki payı yüzde 1,7'den yüzde 28'e çıkacaktır. Proje, Türkiye'nin yüz yıllık hayali olup, iki kıtayı denizin 60 metre altından birleştiren, böylece asırlardır ticaret kültür yolu olan İpek Yolu'nu kıtalar arasında kesintisiz tamamlayan bir özelliğe sahiptir.

Kars-Tiflis-Bakü Projesi: Uzakdoğu'yu Orta Asya üzerinden Türkiye ve Batı Avrupa'ya bağlayacak bu önemli proje ile Türkiye Doğu-Batı arasındaki ulaştırma koridoru olma yolunda önemli bir adımı gerçekleştirmiş olacaktır. Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan arasında imzalanan anlaşma ile projenin yapımına bu yıl başlanacaktır.

Türkiye'nin İlk Hızlı Tren Üretim Projesi: Kore-Türk ortaklığı ile Sakarya'da kurulma çalışmaları devam eden hızlı tren fabrikası bu yıl tamamlanacak ve üretime başlayacaktır.

AK Parti iktidarı döneminde önemli bir adım da, demiryolu işletmeciliğinde blok tren taşımacılığı ve lojistik merkezler kurulması suretiyle taşımacılığın artırılması olmuştur.

Önümüzdeki dönemde birçok fabrikayı ana demiryolu güzergahına bağlayabilmek için işletmelerimizle ortak çözümler geliştireceğiz.

İstanbul'u ve Türkiye'nin en önemli sanayi üssü olan Marmara Bölgesini demiryolu ve limanlarla güçlü bir şekilde Avrupa'ya bağlayacağız.

Havacılık Sektörü

Günümüzün en hızlı ulaşım sektörü olan havacılık, AK Parti iktidarı döneminde çağ atlamıştır.

İç hatlarda tekel kaldırılmış, uyguladığımız teşvikler sayesinde özel şirketlerin yurdun her tarafına tarifeli sefer yapması sağlanmıştır. Bunun sonucu olarak, 2002'de 8,5 milyon olan iç hat yolcu sayısı 29 milyon'a ulaşmıştır.

2002'de toplam (iç+dış hat) yolcu sayısı 33,5 milyondan 2006 sonunda 62 milyona yükselmiştir. Bu artış bir dünya rekoru olarak kayda geçmiştir. Uluslararası havacılık kuruluşlarının Türkiye'ye öngördüğü 2015 yılı için trafik değerleri 2005 yılında aşılmıştır.

Bölgesel havacılık projesi Türk Hava Yollarına (THY) da katkı sağlamış, üç yılda yolcu sayısını % 100 artırmıştır. Ayrıca filosunu yenileyen THY, dış hatlarda uçuş noktasını 78'den 103'e çıkarmıştır.

Yine bu dönemde "Her vatandaşımız uçağa binecek !" sloganıyla başlattığımız havayolu stratejimiz sayesinde 5 milyon vatandaşımız ilk defa uçakla yolculuk yapmıştır. Artan yakıt fiyatlarına rağmen, serbestleşme ve rekabetle beraber uçak bilet fiyatları 5 yıl öncesinin yarısına inmiş ve uçakla seyahat imtiyaz olmaktan çıkarak, ihtiyaca dönüşmüştür.

Yine bu dönemde genel bütçeden kamu kaynağı kullanmadan, kamu özel kesim işbirliği ile önemli merkezlere havaalanları yapılarak hizmete açılmıştır. **Esenboğa dış ve iç hatlar terminali ile müştemilatı iki yıldan kısa bir sürede yapılarak başkentimize kazandırılmıştır. Benzer şekilde İzmir Adnan Menderes, Muğla-Dalaman ve Antalya Hava Limanı yolu pist ve terminali bu dönemde yapımı gerçekleştirilen önemli projelerden bazıları olarak zikredilebilir**.

Yap İşlet Devret modeliyle gerçekleştirilen bu projelerin tamamı 1 milyar YTL üzerinde bir maliyette olup, tamamen bütçe kaynakları dışındaki imkanlardan sağlanmıştır. Son 4,5 yılda havaalanı kapasiteleri %100, uçak filosu % 80, yolcu taşıma sayısı % 239 artış göstermiştir.

Yeni AK Parti iktidarında havacılıkta başlattığımız serbestleşme politikası dış hatları da kapsayacak şekilde yaygınlaştırılacak ve hava taşımacılığının imtiyazdan ihtiyaca dönüştürüldüğü süreç tamamlanacaktır.

Denizcilik Sektörü

Denizcilik sektörü AK Parti iktidarı döneminde altın çağını yaşamıştır. 8.400 km sahil şeridine sahip ülkemizde denizlerimize adeta sırtımızı dönmüşken, yaptığımız çalışmalarla denizcilik sektörü çok önemli gelişme göstermiştir.

Denizde kullanılan yakıtın özel tüketim vergisi sıfırlanmış, böylece denizde yolcu ve yük taşımacılığı önündeki engel kaldırılmıştır. Ayrıca balıkçılar, ticari turizmle uğraşan işletmeler de bu teşviklerden yararlanmıştır. Üç yılda yaklaşık 7,5 milyon araç karayollarından deniz taşımacılığına kaydırılmış, böylece karayolları trafik kazalarında can kaybı azaltılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucu yabancı limanlarda tutulan Türk bayraklı gemilerin oranı % 24 den AB seviyesine yakın bir orana % 6 ya düşürülmüştür. Türk bayraklı gemiler kara listeden çıkarılarak bayrağımıza itibar kazandırılmıştır. Liman ücretleri indirilmiş, yeni tersane yatırımlarında çok büyük bir ilerleme sağlanmış, 37 olan tersane sayısı 120 ye ulaşmıştır.

Türkiye dünyada gemi inşaatında 23. iken iktidarımız döneminde 8. sıraya, ticaret filomuz ise 21. sıradan 13. sıraya yükselmiştir. Bugün artık tersanelerimizin tamamı 4 yıllık üretim kapasitelerini dolduracak miktarda sipariş almışlardır. Denizcilik alanında istihdama çok önemli bir katkı gerçekleşmiştir.

Ulaştırma sektöründe, özel sektör dinamizmini de içine alan politika ve atılımlara yeni dönemde hız verilecektir. Kamu kaynağını daha az, alternatif finans modellerini daha fazla kullanarak, havaalanları ve deniz yapılarında başarıyla uygulandığımız modellerin diğer altyapı projelerine de tatbik edilmesi önceliklerimiz arasında olacaktır.

Birçok kıyı yapısı projesi bu dönemde tamamlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde ülkemizdeki liman altyapısı gözden geçirilecek, Ege ve Marmara başta olmak üzere kamu-özel sektör işbirliğiyle, lojistik merkezlerin bulunduğu büyük kapasiteli yeni liman projeleri hazırlanacaktır. Limanların demiryolu bağlantıları geliştirilecektir.

Ulaştırma sektöründe, özel sektör dinamizmini de içine alan politika ve atılımlara yeni dönemde hız verilecektir.

Kamu kaynağını daha az, alternatif finans modellerini daha fazla kullanarak, havaalanları ve deniz yapılarında başarıyla uygulandığımız modellerin diğer altyapı projelerine de tatbik edilmesi önceliklerimiz arasında olacaktır.

Enerji

AK Parti iktidarının enerji politikalarının temel amacı; rekabetin oluştuğu şeffaf bir serbest piyasa içinde artan nüfusumuzun ve hızla gelişen ekonomimizin enerji ihtiyacının sürekli, kaliteli, güvenli ve uygun maliyetlerle temin edilmesidir.

Enerji politikamızda ana unsur enerji arz güvenliğidir. Arz açısından önceliklerimiz; bilhassa elektrik üretim ve dağıtımında özel sektör katılımının sağlanması, rekabetin oluştuğu işleyen bir piyasanın oluşturulması, kaynak ve yakıt temin edilen ülkelerin çeşitlendirilmesi ve iç kaynakların enerji üretiminde azami kullanımı ile ithalata bağımlılığın azaltılmasıdır.

Bütün dünyada enerji ve özellikle elektrik fiyatları hızla artarken, yukarıda sayılan tedbirler sayesinde iktidarımız döneminde konutlarda tüketilen elektriğe hiç zam yapılmamıştır. Ayrıca sanayide tüketilen elektriğin fiyatında %5 indirim yapılmıştır.

Talep açısından önceliklerimiz ise; enerji yoğunluğunun azaltılması, verimliliğin artırılması, kayıp-kaçağın makul düzeylere düşürülmesi, israfın önlenmesi ve düzenlenmiş piyasa uygulamalarının yaygınlaştırılması bilinçli bir tüketici kültürü oluşturulmasıdır.

AK Parti iktidarında, pahalı üretim yapan mobil santrallerin üretimi durdurulmuş, Bulgaristan'dan elektrik ithaline son verilmiş, elektrik üretiminde önemli maliyet oluşturan doğalgaz alım fiyatında iyileşme gerçekleştirilmiştir. Doğal gazda "al ya da öde" prensibine göre kullanamadığımız halde bedelini ödemek zorunda kalabileceğimiz gaz miktarının azaltılması ile elektrik üretiminde mecburi gaz tüketiminin önüne geçilmiştir. Yerli kömür kaynaklarından ve hidrolik santrallerden yapılan, elektrik üretimi artırılmış ve elektrik üretiminde ithal girdi oranı %62'den %53'e indirilmiştir. Kayıp kaçakla ciddi bir mücadele yapılmış, kayıp kaçak oranı önemli oranda düşürülmüştür.

Bütün dünyada enerji ve özellikle elektrik fiyatları hızla artarken, yukarıda sayılan tedbirler sayesinde iktidarımız döneminde konutlarda tüketilen elektriğe hiç zam yapılmamıştır. Ayrıca sanayide tüketilen elektriğin fiyatında %5 indirim yapılmıştır.

Elektrik enerjisi üretiminde kurulu gücümüz 2002 yılında 31.757 MW iken yapılan yatırımlarla 2006 yılında 40.000 MW düzeyine ulaşmıştır. Kurulu gücün artırılmasında iç kaynaklara yönelmeyi sağlamak ve çevre kirliliğini önlemek amacıyla iktidarımız döneminde **Yenilenebilir Enerji Kanunu** çıkarılmıştır. Böylece ülkemizin hidrolik ve rüzgar potansiyelinin özel sektör eliyle yatırıma dönüştürülmesi desteklenmiştir. Bu işlemi daha da hızlandırmak için yatırımcılarımızın kullanımına ülke Rüzgar Haritası sunulmuştur. Su kullanım haklarının verilmesi sağlanarak DSİ projeleri bütünüyle özel sektör yatırımlarına açılmıştır.

Enerji Verimliliği Kanunu ve Jeotermal Kanunu'nun çıkarılmasıyla talep tarafında enerji tasarrufu, arz tarafında ise iç kaynakların kullanımının sağlanması yönünde yeni adımlar atılmıştır.

Yerli kaynaklar olarak, petrol, doğal gaz, kömür gibi fosil yakıtların aramalarına hız verilmiş, Akçakoca Doğal Gaz Üretim Tesisleri ile Silivri Doğal Gaz Deposu işletmeye hazır hale getirilmiştir.

İktidarımız döneminde Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı tamamlanmış, Samsun-Ceyhan petrol boru hattının temeli atılmış, Afşin B ve Çan termik santrali hizmete alınmış, iletim altyapıları 2010 yılına kadar darboğaz oluşturmayacak şekilde tamamlanmış, doğalgaz ulaşan il sayısı 47'ye çıkarılmış, Muratlı ve Borçka barajları başta olmak üzere 366 tesis (baraj, gölet, taşkın koruma gibi) tamamlanmıştır.

Ceyhan'ı Akdeniz bölgesinin en önemli merkezi haline getirecek projeler başlatılmış, toplam yatırım tutarı 5 milyar doları bulacak olan Afşin C ve D termik santral projelerine başlanmış, Ilısu Barajı'nın temeli atılmış ve Yusufeli Barajı'nın yapımına başlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde temel hedefimiz, öncelikle elektrik konusunda işleyen piyasa mekanizmaları çerçevesinde arz güvenliğini sağlamaktır. Bu çerçevede, bir taraftan elektrik üretimi yatırımlarını hızlandırırken, diğer taraftan elektrik üretim ve dağıtımının özelleştirilmesini sağlamak üzere gerekli hukuki düzenlemeler yapılacaktır. Böylece, yatırımcıya, tüketiciye ve diğer toplum unsurlarına güven veren, belirsizlik içermeyen bir piyasa oluşturulacaktır. Düzenlenmiş işleyen piyasa yapısını oluşturmak için başlatılmış olan çalışmalar hızla tamamlanacak ve özel sektör yatırımlarını çekecek şekilde öngörülebilirlik sağlanacaktır. Orta dönemde elektrik ihtiyacımızın karşılanmasını güven altına almak, alternatif enerji kaynaklarının azami ölçüde geliştirilmesini temin etmek önceliğimizdir.

Önümüzdeki dönemde temel hedefimiz, öncelikle elektrik konusunda işleyen piyasa mekanizmaları çerçevesinde arz güvenliğini sağlamaktır.

Enerji arz güvenliğinin sağlanabilmesi için yenilenebilir enerji kaynak potansiyellerini belirleme, uygulamalarını geliştirme ve yaygınlaştırma çalışmalarımız devam edecektir. Nükleer enerjinin kaynaklarımız arasında yer alması için gerekli hukuki çalışmalar hızla sonuçlandırılacak, özel sektörün bu alandaki yatırımları desteklenecektir. İmalat sanayinde enerji yoğunluğunu düşüren işletmeler teşvik edilecek, enerjinin verimli kullanılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Mevcut elektrik üretim tesislerinin rehabilitasyonu en kısa zamanda gerçekleştirilecektir. Sektörün uzun dönemli sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması perspektifiyle özelleştirme süreci hızlandırılacaktır. Enerji alanında kamu-özel işbirliği modelleri geliştirilecektir. Toplam 2000 MW'lık termik santral yapılabilecek linyit sahaları özel sektöre açılacaktır.

Doğalgazın elektrik üretimindeki payı düşürülecek, sektörde rekabete dayalı bir piyasa oluşturularak tüketicilerin rekabetin getireceği avantajlardan yararlanması sağlanacaktır. Dışa bağımlılığı azaltıcı bir anlayışla, kamu ve özel sektör katılımı ile petrol, doğal gaz ve kömür arama çalışmalarına artan bir şekilde yurt içi ve yurt dışında devam edilecektir.

Doğal gazın konut ve sanayideki kullanımının yaygınlaştırılması sürdürülecek, bu çerçevede, mevsimsel talep değişimleri de dikkate alınarak, doğal gaz temininde tedarikçi firma sayısı artırılması yanı sıra depolama kapasitelerinin de artırılması ile arz güvenliğinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Bölgemizde bulunan enerji (petrol, doğal gaz ve elektrik) kaynaklarının uluslararası pazarlara ulaştırılmasında, jeo-stratejik konumumuzun sunduğu imkanların kullanılması için gerekli çalışmalar sürdürülecek ve bu konumun ülkemizin enerji arz güvenliğini artırması sağlanacaktır. Bu çalışmalarla Ceyhan bölgesi, teslimat ve fiyat oluşumunun gerçekleştiği bir terminal haline dönüştürülerek, ülkemiz dünya enerji ticareti içinde önemli bir konuma getirilecektir.

Şahdeniz gazının ülkemize getirilmesini hedefleyen ve 20 milyar metreküplük nihai kapasiteye sahip Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz Boru hattı çok yakında devreye alınacaktır. Hazar Bölgesi ve Ortadoğu gaz rezervlerini Avrupa pazarlarına ulaştırmayı öngören Türkiye-Bulgaristan-Romanya-Macaristan-Avusturya (NABUCCO) Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin gerçekleşmesi için çabamız sürdürülecektir. Avrupa elektrik sistemine ülkemiz elektrik sisteminin entegrasyonuna yönelik çalışmalar en kısa sürede tamamlanacaktır. Ayrıca, Türkiye ile Yunanistan arasında, yılda 12 milyar metreküp kapasiteli Doğalgaz Boru Hattı ile 400 KV'luk iletim hattı devreye yakında alınacaktır. Bu çalışmaların tamamlanmasıyla ülkemiz enerji geçişi konusunda önemli bir altyapıya kavuşacağı gibi, kendi arz güvenliği açısından da avantajlar elde edilecektir.

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında kamu ve özel sektör arasında sağlanan işbirliği ile yatırım ortamının iyileştirilmesinde önemli ilerlemeler sağlanmıştır:

- Yeni Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ile uluslararası yatırımcılara yönelik ayrımcı uygulamalar kaldırılmıştır.

- Şirket kuruluşuna ilişkin yasal süreçleri rasyonel hale getirmek ve gereksiz bürokrasiyi azaltmak üzere, şirket kuruluş süreçlerinde önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

- %33 olan kurumlar vergisi oranı, %20'ye indirilmiştir. Böylelikle Türkiye, OECD ülkeleri arasında en düşük vergi yüküne sahip ilk 5 ülke arasına girmiştir.

- Türkiye'nin yatırım tanıtım ve iletişim konusundaki kurumsal kapasite ihtiyacını karşılamak üzere **Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı** kurulmuştur.

- Fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması konusunda idari kapasite ve yasal çerçeve güçlendirilmiş, ihtisas mahkemeleri oluşturulmuştur.

- Gümrük hizmetlerinde tam otomasyon sağlayacak altyapı oluşturularak gümrükleme işlemlerinin etkinliği artırılmıştır.

- Ulaştırma, telekomünikasyon ve enerji altyapısının kalitesinde önemli iyileştirmeler sağlanmış; yatırım yeri ihtiyacını karşılamak üzere organize sanayi bölgelerinin ve teknoloji geliştirme bölgelerinin sayısı artırılmıştır.

- Dünyanın önde gelen büyük şirket temsilcilerinin katılımıyla Yatırım Danışma Konseyi 4 kez toplanmıştır.

Ulusal ve uluslararası yatırımcılar açısından yatırım kararlarını etkileyen faktörlerin başında yerleşik kurumları olan demokratik hukuk devleti, makro ekonomik ve siyasi istikrar gelmektedir. Öngörülebilirliğin sağlandığı bir ortamda, bürokratik işlemlerin ve süreçlerin etkinliği önem arz etmektedir. Bu çerçevede önümüzdeki dönemde;

- Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, yatırımlar için kamu kesiminden izin alma süreçleri kısaltılacak, toplum sağlığı, çevre, çalışma ortamının güvenliği gibi konularda denetim etkinleştirilecektir.

- **Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu** (YOİKK) çalışmaya devam edecektir.

- Yatırımlar için uygun nitelikte yatırım yeri sağlanmasıyla ilgili çalışmalar artırılacaktır.

- Hukuki süreçlerin hızlandırılması ve hukuki öngörülebilirliğin artırılması yönünde başta Türk Ticaret Kanunu olmak üzere mevzuat çalışmaları tamamlanacak, fiziki alt yapı geliştirilecek, idari kapasite güçlendirilecektir.

- Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı aracılığıyla, Plan ve Programlarda belirlenen hedefler çerçevesinde oluşturulacak strateji ile büyük yatırımcılar ülkemize çekilmeye çalışılacaktır.

- Yatırım teşvikleri, uluslararası anlaşmalarımız da dikkate alınarak, şeffaf ve etkin bir şekilde kullanılacaktır. Bu kapsamda, Devlet Yardımları İzleme Birimi kurulacak, devlet yardımlarının tek elden koordinasyonu sağlanacaktır.

Ulusal ve uluslararası yatırımcılar açısından yatırım kararlarını etkileyen faktörlerin başında yerleşik kurumları olan demokratik hukuk devleti, makro ekonomik ve siyasi istikrar gelmektedir.

TÜRKiYE'Yi ETKiLENEN DEĞiL ETKiLEYEN, BELiRLENEN DEĞiL BELiRLEYEN, BiR ÜLKE KONUMUNA GETiRECEK POLiTiKALAR iZLiYORUZ

DIŞ POLiTiKA VE SAVUNMA

Dış Politika

Türkiye, dış politika gündemi ve sorumluluk alanları açısından çok yönlü ve çok boyutlu bir ülkedir. Türkiye aynı anda hem Avrupa hem Asya, hem Akdeniz hem Karadeniz ve Hazar, hem Doğu hem Batı, hem Kuzey hem Güney, hem Balkanlar hem de Ortadoğu ve Kafkaslar ülkesidir. Tarihi birikimimiz, coğrafi ve kültürel derinliğimiz, stratejik konumumuz, iyi belirlenmiş ve bütüncül bir çerçeveye oturtulmuş **çok boyutlu bir dış politika gerektirmektedir.**

Adalet ve Kalkınma Partisi olarak Türkiye'yi bölgesel bir güç ve etkin bir küresel aktör yapabilmek için kriz-odaklı değil vizyon-odaklı bir yaklaşımı temel alıyoruz.

Adalet ve Kalkınma Partisi olarak Türkiye'yi bölgesel bir güç ve etkin bir küresel aktör yapabilmek için **kriz-odaklı** değil **vizyon-odaklı** bir yaklaşımı temel alıyoruz. Vizyon odaklı bakış nedeniyledir ki hiçbir dış politika meselesini tek bir olay olarak değerlendirmiyoruz.

Türkiye'yi krizlere tepki veren savunmacı bir ülke konumundan çıkararak bölgesel ve küresel vizyonu ile **gelişmeleri yönlendirebilen** belirleyici bir aktör haline getirmek en temel amacımızdır.

Bu hedefe ulaşabilmek için caydırıcı sert gücümüz ile diplomatik, ekonomik ve kültürel nitelikli ince gücümüzün iyi koordine edilmiş bir bütün içinde kullanılabilmesi mutlak bir zorunluluktur. Bu nedenledir ki, ilkeli, dengeli, küresel ve bölgesel bütün aktörlerle temas halinde yürütülen, rasyonel temellere dayandırılmış ve zamanlaması iyi yapılmış proaktif ve dinamik bir dış politika yöntemini benimsiyoruz.

Bu dış politika anlayışı ülkemizin kendi ekseninden başlayarak, yakın çevresine, komşu bölgelere ve küresel alana yayılan bir etkinlik kazanmasını öngörmektedir.

Bu vizyonun en temel ilkesi, milletimizin **özgürlük ve güvenliği** ile devletimizin **egemenlik ve bağımsızlığını** güçlendirerek geliştirmektir. Bir ülkenin egemenlik ve bağımsızlığının o ülkenin dış politika performansı ile doğrudan orantılı olduğunun bilincinde olarak her alanda koordineli bir güç temerküzü gerçekleştirmek istiyoruz.

AK Parti, bir ülkenin dış politika hedefinin, ülke insanının **özgürlük ve refahını** garanti edecek bir **güvenlik alanı** oluşturmak olduğuna inanır. Bu yüzden dış politikamızın ana esası "güvenlik" ilkesinden taviz vermeden "özgürlük" ilkesine dayalı bir açılımı gerçekleştirmektir. 11 Eylül sonrasında bütün ülkeler, güvenlik-temelli politikalara yönelip özgürlük alanlarını daraltırken, Türkiye, iktidarımız döneminde yakın bölgelerimizdeki bütün savaş ve gerilimlere rağmen **güvenlik riski almaksızın özgürlük alanlarını genişleten** yegane ülke olmuştur.

Türkiye, iktidarımız döneminde yakın bölgelerimizdeki bütün savaş ve gerilimlere rağmen güvenlik riski almaksızın özgürlük alanlarını genişleten yegane ülke olmuştur.

AK Parti **özgürlük ile güvenliği** çelişen değil birbirini tamamlayan ilkeler olarak görmektedir. Özgürlük adına güvenliği feda etmek anarşi ve kaosa, güvenlik adına özgürlüğü feda etmek ise otokratik ve diktatoryal rejimlere yol açar. Ülkemiz ve halkımız için bu iki temel ilkeyi birlikte hayata geçirmek önümüzdeki dönemin en temel hedefini oluşturmaya devam edecektir.

Bu hedefe ulaşmanın öncelikli şartı komşu ülkelerle ekonomik, kültürel ve siyasi bağları güçlendirerek ülkemizin çevresinde bir **güvenlik ve refah halkası** oluşturulmasıdır. Bunun için iktidarımız Balkanlar, Kafkaslar, Ortadoğu ve Orta Asya bölgeleri ile Akdeniz, Karadeniz, Hazar ve Basra havzaları ile ilişkilerin bölgesel refah ve istikrarı sağlayacak şekilde kurumsallaşmasını öncelikli hedef olarak görmüş ve bu yönde köklü adımlar atmıştır.

AB'ye tam üyelik, hem halkımızın **hayat standardının yükseltilmesi** hem de yakın çevremizde bir güven ve istikrar alanının oluşması için gereklidir. Transatlantik ittifak sistemi ve ABD ile stratejik ilişkilerimiz ise bölgesel ve küresel süreçlere etkin ve belirleyici bir şekilde katılmamızın en önemli unsurlarını oluşturmaktadır.

3 Kasım 2002 seçimlerini müteakip son derece riskli bir küresel ve bölgesel konjonktürde göreve başlayan iktidarımız, bu riskleri avantaja dönüştürme çabası içinde olmuş ve bu doğrultuda çok ciddi bir başarı kazanmıştır.

AK Parti iktidara geldiğinde başta AB, Irak ve Kıbrıs olmak üzere bir çok dış politika konusunda manevra alanının kalmadığı, alternatif politika üretme imkanımızın olmadığı söyleniyordu. Bu tespitlerle karamsarlığa ve kaderciliğe kapılanlar Türkiye'nin yeni politika üretebilme kapasitesinin kalmadığına inanmışlardı. Biz bunu Türkiye'nin köklü tarihi birikimi, devletimizin engin diplomatik tecrübesi, milletimizin onuru ve hükümetimizin güçlü siyasi iradeye dayalı özgüveni ile uyumlu görmedik ve görmüyoruz.

Biz, reflekslere değil, sağlam ve rasyonel analizlere dayanan; kısa dönemli palyatif çözümler değil, uzun dönemli kalıcı çözümler üreten ve uluslararası alanda etkili olan bir yaklaşımı benimsedik. Türkiye'yi **etkilenen değil etkileyen, belirlenen değil belirleyen bir ülke** konumuna getirecek politikalar izledik. Bu yaklaşım çok daha çetin, ancak daha onurlu ve rasyonel bir tercih oldu.

İktidar olduğumuzda diğer alanlarda olduğu gibi dış politikamızda da kısa, orta ve uzun vadeli planlar yaptık.

2003 yılında AB üyelik süreci, Kıbrıs müzakereleri ve Irak savaşı olmak üzere acil dış politika problemlerini ulusal çıkarlarımız doğrultusunda önce kontrol altına aldık, daha sonra yeni inisiyatif alanları oluşturduk. Orta Asya başta olmak üzere önceki dönemlerde ihmal edilen dış politika alanlarına ağırlık verdik. AB üyelik süreciyle ilgili çalışmalarımızı gerçekçi bir programa bağlarken, Kıbrıs'ta reaktif tutumları terk ederek yeni inisiyatifler geliştirdik.

Yeni politikalar ve tedbirler sayesinde Irak'ta başlayan savaşın ülkemizi olumsuz yönde etkilemesinin önüne geçtik.

2004 yılında mutad dış politika uygulamaları dışında dört ana hedefe yöneldik:

(i) Türkiye'nin bölgesel güç konumunu pekiştirecek şekilde **komşu ülkelerle ilişkilerinin tahkim edilmesi;**

(ii) Türkiye'nin küresel aktör olma potansiyelini harekete geçirecek şekilde **uluslararası gündeme taşınması**;

(iii) Kıbrıs konusunda **proaktif bir diplomasi sürecinin** devreye konması ve

(iv) AB ile katılım **müzakere sürecinin başlatılması**.

Bu çerçevede komşu ülkelerle ilişkiler güçlü bir zemine oturtulmuş ve İslam Konferansı Örgütü (İKÖ), OECD ve NATO zirveleri ile Türkiye küresel forumlara ev sahipliği yapmıştır. Böylece dünya liderleri Türkiye'de buluşmuştur. Öte yandan Kıbrıs'ta devreye sokulan aktif diplomasi ile yarım asrı aşan bu milli davamızda uluslararası alanda üstünlük kazanılmış ve nihayet 17 Aralık 2004 zirvesinde AB ile katılım müzakerelerinin başlatılması kararı alınmıştır.

2005 yılında **küresel etki alanımızı genişletmek** amacıyla yoğun bir program hayata geçirilmiştir. Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu gibi yakın havzalarımızdaki etkinliğimiz pekiştirilirken, AB ile 3 Ekim 2005'te fiili müzakereler başlatılmıştır. Irak konusunda kapsamlı bir yaklaşım ile hem Iraklı gruplar üzerindeki etkimiz arttırılmış hem de öncülüğünü yaptığımız komşu ülkeler platformu sayesinde bölgesel dengeler üzerindeki belirleyici konumumuz güçlendirilmiştir. **Afrika'ya açılım** programı uygulanmaya konmuş, **Medeniyetler İttifakı** projesine de eşbaşkan olarak liderlik yapılmıştır. Böylece "yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesine köklü bir **kültür ve medeniyet boyutu** eklenmiştir.

2006'da Filistin, Lübnan, Suriye ve İran konularında takip edilen politikalarla Ortadoğu'daki bütün aktörlerle ilişki kurabilen, etnik ve mezhebi kutuplaşmalara karşı **bölgesel barış ve istikrarı koruyan** bir bölgesel güç konumu kazanılmıştır. Körfez ülkeleri ile geliştirilen ilişkiler ve Arap Birliği ile kurulan ilişkinin kurumsallaşması bu konumu daha da güçlendirmiştir. Öte yandan Bakü-Tiflis-Ceyhan'ın devreye girmesi ve **Türk-Azeri-Kazak işbirliği** projesinin hayata geçirilmesi ile Kafkaslar ve Orta Asya'daki ekonomik ve siyasi ilişkilerimiz reel bir zemine oturtulmuştur. **Latin Amerika yılı** çerçevesinde bu bölgeye yeni bir açılım başlatılmış, BM Güvenlik Konseyi (BMGK) daimi üyeliğimiz konusundaki çalışmalar yoğunlaştırılmıştır.

2007'nin ilk yarısında Türkiye'nin sağladığı Müşerref-Karzai ve Solana-Laricani buluşmalarında ortaya çıktığı gibi Ortadoğu ve Orta Asya'daki **düzen kurucu, problem çözücü ve kolaylaştırıcı** rolümüz daha da güçlendirilmiştir. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİB) zirvesi ile Karadeniz ve Avrasya eksenindeki konumumuz AB ile bütünlük oluşturacak şekilde takviye edilmiş, gözlemci statüsünde katıldığımız Afrika zirvesi ile bu kıtadaki ilişkilerimize kurumsal bir nitelik kazandırılmıştır. Önümüzdeki dönemde de **ülkemizin uluslararası itibar ve etkinliğini** en üst düzeye çıkarma gayretini sürdüreceğiz.

Komşu Ülkeler

"Komşu ülkelerle sıfır problem" ilkesi komşu ülkelere yönelik politikamızın omurgasını teşkil etmektedir. Geçen dönemde yakın havzalarımızda yaşanan savaş, gerilim ve iç karışıklıklara rağmen yakın komşularımızla olan ilişkilerimizde altın bir dönem yaşanmıştır. İran, Irak, Suriye, Bulgaristan, Yunanistan, Azerbaycan ve Gürcistan gibi kara bağlantılı, Rusya, Ukrayna ve Romanya gibi deniz bağlantılı komşularımızla kurduğumuz ilişkiler ağı çevremizde geniş bir **güvenlik kuşağı** oluşmasını sağlamış, böylece enerjimizi ekonomik kalkınma ve demokratikleşmeye yoğunlaştırmamız mümkün hale gelmiştir.

"Komşu ülkelerle sıfır problem" ilkesi komşu ülkelere yönelik politikamızın omurgasını teşkil etmektedir.

"Sürekli temas" yöntemi ile yürüttüğümüz bu ilişkiler bizi "komşularımızla sıfır problem ve maksimum işbirliği" hedefine yaklaştırmıştır. Gürcistan ile yürütülen yakın ilişkiler neticesinde Batum havaalanının Türk iç hat uçuşlarına da açılması, Suriye ile imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması ile Gaziantep ve Halep ekonomilerinin bütünleşme sürecine girmeleri, Türk ve Yunan Genelkurmayları arasında bu dönemde başlatılan karşılıklı ziyaret ve temasların düzenli hale gelmesi, Bulgaristan'daki soydaşlarımızın bu komşu ülke ile aramızda barış ve dostluk köprüsü oluşturması, İran ile olan dış ticaretimizin bu dönemde yaklaşık üç misli artmış olması, komşu ülkelerle kurulan karşılıklı güven ilişkisinin çarpıcı bazı sonuçlarıdır.

Bu çerçevede tek problemli komşuluk ilişkisine sahip olduğumuz Ermenistan ile de ilişkilerimizde inisiyatif alan taraf konumunu sürdürecek ve attığımız adımlar karşılık gördüğünde ilişkilerimizi arzu edilen düzeye çıkarmaya çalışacağız. Bu bağlamda Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin Ermeni diasporasının olumsuz etkilerinden kurtarılması, ortak tarih komisyonu önerimizde olduğu gibi önalıcı bir yaklaşımla 1915 olayları ile ilgili iddiaların uluslararası alanda en etkin bir şekilde cevaplandırılması ve Karabağ sorununa adil ve kalıcı bir çözümün bulunması doğrultusundaki çalışmalarımız aksatılmaksızın sürdürülecektir.

Komşu ülkelerle kurduğumuz bu ilişkiler ağı süreklilik kazanarak kurumsallaşacaktır. "Çevremiz düşmanlarla çevrili" varsayımına dayanan **çatışma psikolojisinden** hızla çıkarak işbirliği ve diyalog ortamının kurucu aktörü olma misyonunu benimsemek zorundayız. **"Büyük ve merkez ülke"** ideali ancak böyle bir özgüven psikolojisi ile gerçekleştirilebilir.

Kıbrıs

Kıbrıs Türk halkının **güvenlik ve refahının sağlanması** için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin her alanda uluslararası etkinliğinin artırılması ve Doğu Akdeniz'deki denge ve istikrarın korunması, Türkiye'nin Kıbrıs politikasının iki ana stratejik hedefini oluşturmaktadır.

Geçen dönemde takip ettiğimiz dinamik Kıbrıs politikası ile Türkiye bir taraftan büyük bir **psikolojik üstünlük** kazanırken diğer taraftan **KKTC'nin uluslararası meşruiyetini ve etkinliğini** arttırmıştır. 2002 yılı itibarıyla Kıbrıs konusunda uluslararası baskı altında bunalan Türkiye, yürüttüğümüz aktif politika sonucunda, **ulusal çıkarlarımızdan en küçük bir taviz vermeden** bu baskıdan kurtulmuş ve uluslararası alanda büyük bir manevra kabiliyeti kazanmıştır. Bu noktaya gelinirken Kıbrıs'ta tek bir asker çekilmemiş, bir metrekare toprak verilmemiştir.

İktidarımızın aktif ve bütün dünya ile sağlıklı iletişim kurabilen diplomasi-yoğunluklu yaklaşımı, hem Kıbrıs'ta manevra alanımızı genişletmiş hem de **Türkiye'nin uluslararası imajında** radikal bir değişimin önünü açmıştır.

Türkiye BM süreçlerini engelleyen değil yapıcı bir şekilde destekleyen bir ülke olarak başta **BMGK üyeliği** olmak üzere uluslararası platformlardaki etkinliğini artırabilme kabiliyeti kazanmıştır. Türkiye-ABD ilişkilerinde etkileme gücüne sahip Rum lobisinin Kıbrıs'ı gerekçe göstererek Türkiye'yi sıkıştırma politikası etkisini tümüyle kaybetmiştir.

Geçen dönemde takip ettiğimiz aktif ve dinamik Kıbrıs politikası ile Türkiye bir taraftan büyük bir psikolojik üstünlük kazanırken diğer taraftan KKTC'nin uluslar arası meşruiyetini ve etkinliğini arttırmıştır.

Bu süre içinde KKTC'nin uluslararası temaslarında ciddi bir artış gözlenmiştir. Her yıl artan sayıda uluslararası yetkili Kıbrıs'ı ziyaret etmekte ve KKTC'nin Cumhurbaşkanı ve hükümet üyeleri gittikleri ülkelerde daha üst düzey ilgi ve kabul görmektedirler. Daha önce KKTC Cumhurbaşkanı sadece BM yetkilileriyle görüşebilirken izlediğimiz politikalar neticesinde ilk defa Pakistan Cumhurbaşkanı'nın resmi davetlisi olarak bu ülkeyi ziyaret etmiştir. AB Komisyonu Başkanı, ABD, İngiltere, Rusya, Almanya, Fransa ve Hollanda dışişleri bakanları ile resmi görüşmeler yapmıştır.

KKTC daha önce İslam Konferansı Örgütü'ne "Müslüman Azınlık" adı altında katılırken şimdi "Kıbrıs Türk Devleti" olarak katılabilmektedir. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nde KKTC iki milletvekiliyle temsil edilmektedir. Takip ettiğimiz politikalar neticesinde KKTC ilk defa birçok ülkede ofis açmış ve buralardaki temsilcileri büyük elçilik gibi çalışmaya başlamıştır.

Kıbrıs Türk halkının ekonomik kalkınma düzeyi büyük bir gelişme göstermiş, 2002'de 4.500 dolar olan kişi başına düşen gelir 2006 yılı sonu itibariyle 11.270 dolar olmuştur. Bu dönemde Türkiye'nin bütçe imkanlarından KKTC'ye aktarılan kaynaklarda önemli miktarda artışlar sağlanmıştır.

Turizm alanında yatak kapasitesi 1974-2002 arası 28 yıllık dönemde 6 bin iken, Türkiye tarafından sağlanan teşviklerle son üç yılda yatak sayısı 2.170 artmış ve ayrıca 16.849 yatak kapasiteli otellerin inşaatına başlanmıştır. Yatak kapasitesinin 2009 yılında 30 bine çıkması hedeflenmektedir. Gösterdiğimiz gayretler sonucunda adada pek çok 5 yıldızlı otel açılmıştır.

Kıbrıs'taki üniversitelerdeki öğrenci sayısı 1999 yılında 21 bin iken bu sayı 2005 yılında 40 bine ulaşmıştır. İktidarımız döneminde ODTÜ, Güzelyurt'ta kampüs açmış, İstanbul Teknik Üniversitesi kampüsü için arazi tahsisi yapılmıştır.

Alt yapının güçlendirilmesi amacıyla son dört yılda Kıbrıs'ta 88 km çift şerit yol, diğer kategorilerde toplam 585 km yol yapılmıştır. Ercan havaalanı, yapılan ek yatırımlarla uluslararası uçuşlara uygun hale getirilmiştir.

Türkiye-AB ilişkilerinin önüne bir engel gibi konmak istenen Kıbrıs sorunu ile ilgili ilkeli ve tutarlı tutumumuz aynen sürecektir. Kıbrıs sorununun Türkiye-AB ilişkilerinin bir ön şartı gibi görülmesi AB ilkelerine de, uluslararası hukuk ilkelerine de aykırıdır. Türkiye bu konudaki kararlılığını sürdürecektir. Türkiye Kıbrıs sorununu, bir **BM gündem maddesi** olarak görmüştür ve görmeye devam edecektir. Önümüzdeki dönemde de Doğu Akdeniz'deki çıkarlarımızı ve KKTC'nin haklarını korumaya dayalı stratejimiz daha sağlam zeminlerde uygulanmaya devam edilecektir.

Komşu Bölgeler

Balkanlar, Ortadoğu, Kafkaslar ve Orta Asya'daki her problem ülkemizi de doğrudan etkilemektedir. Bu havzalardaki kriz alanlarının yaygınlaşmasına önlemek için Karabağ, Abhazya, Kosova gibi problem alanlarının **barışçıl yollarla çözüme kavuşturulması** için gayretlerimiz sürecektir. Ayrıca Filistin ve Lübnan gibi sorun alanlarının kontrol altında tutulabilmesi için üstlendiğimiz etkin rol devam edecektir.

Balkanlar bölgesiyle olan ilişkilerimize ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel derinlik kazandırılması yönündeki çabalarımız artan bir ivme ile devam edecektir. Bulgaristan ve Romanya'nın 2007 yılında AB üyesi olması, Türkiye ve Hırvatistan'ın AB ile müzakerelere başlaması, Kosova'nın nihai statüsünün belirlenmesi, 10. Yılını dolduran Dayton Anlaşması'nın gözden geçirilmesi ve Bosna-Hersek'in siyasi açıdan yeniden yapılandırılması, Makedonya'da Ohri Anlaşması'nın hayata geçirilmesi, Batı Balkanların AB ve NATO gibi uluslararası sistem ve örgütlerdeki konumlarının yeniden belirlenmesi gibi unsurlarla Balkanlar, yeni bir dönüşüm sürecine girmiştir. Bu kritik dönemde Balkanların düzen, refah ve istikrarı ülkemiz için en önemli dış politika öncelikleri arasında yer almaktadır.

AK Parti, dondurulmuş krizler nedeniyle hassas özellikler taşıyan **Kafkaslardaki siyasi istikrarın sağlanmasını** Türkiye'nin bölgeyle olan ekonomik ve kültürel bağlantıları açısından hayati öneme sahip görmektedir. Bu krizlerin barışçıl yöntemlerle çözüme kavuşturulması ve bölge-içi diyalog ve işbirliğinin artırılması çabalarına aktif katkı vermeyi sürdüreceğiz.

Hazar havzası ve Orta Asya bölgesi **Türkiye'nin Avrasya stratejisinin** omurgası niteliğindedir. Köklü tarihi irtibatlara sahip olduğumuz bu bölgeye dönük politikamızın kültürel, ekonomik ve sosyal araçları çeşitlendirilecektir.

Ekonomik ilişkilerin güçlenmesinin barış ve istikrarı da güçlendireceğine inanıyoruz. Bakü-Tiflis-Ceyhan projesinin 2006'da devreye girmesi, enerji koridorlarındaki güvenliğe dayalı küresel ekonomiye büyük bir katkı sağlamıştır.

Uzun yıllardır konuşulan fakat gerçekleştirilemeyen Bakü-Tiflis-Kars demiryolu anlaşması imzalanmıştır. Kafkas enerji koridorunu Türkiye üzerinden dünyaya bağlayan Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Şahdeniz projeleri, sadece küresel enerji politikaları açısından değil bölge-içi barış ve istikrar açısından da olumlu etkiler yapacaktır.

Karadeniz havzasının bir refah, demokrasi ve istikrar bölgesine dönüşmesi, Kafkaslarda kalıcı barışın tesisi ve Orta Asya'da ekonomik ve siyasal reformlarla desteklenmiş istikrarlı bir yapının ortaya çıkması, geniş Avrasya bölgesini dünya barışı için bir risk alanı olmaktan çıkarıp büyük bir fırsatlar alanı ve cazibe merkezi haline getirecektir

Türk Dünyası

Türkiye'nin tarihsel sorumluluğunu yerine getirmek ve Türk ve akraba devlet ve topluluklara sahip çıkmak, dış politikamızın öncelikli konuları arasındadır. İktidarımız döneminde bu coğrafyaya yardım götürülürken, hamasetten uzak, profesyonel ve sürdürebilir ilişkiler geliştirilmiş, Türk dünyasının ihtiyaçlarına etkin ve sonuç odaklı projelerle cevap verilmiştir. AK Parti, **Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkilerini her türlü ölçülebilir menfaatin üstünde tarihi bir sorumluluk olarak görmektedir.**

Türk dünyasına yönelik politikamızın ana esaslarını **dil ve kültürde birlik, ekonomide bütünleşme, uluslararası alanda mutlak dayanışma bilinci** oluşturmaktadır. Bu çerçevede uzun bir süredir ihmal edilen **Türk Dünyası Kurultayı**, iktidarımız döneminde yapılmış, üç kıtaya yayılmış olan Türk devlet ve topluluklarının sorunları masaya yatırılmıştır. Türk devlet ve topluluklarıyla olan tarihi, kültürel ve kurumsal ilişkilerimiz gelecek dönemimizde de aynı heyecanla devam edecektir.

AK Parti, Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkilerini her türlü ölçülebilir menfaatin üstünde tarihi bir sorumluluk olarak görmektedir.

Öte yandan Türk dünyasına yönelik ticaret ve yatırım faaliyetlerine öncelik verilmiş; yaklaşık 1800 km'lik Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Şahdeniz projeleri ile Türk Dünyasını doğu-batı istikametinde birbirine bağlayan ve bütünleştiren enerji projeleri hayata geçirilmiştir. Önümüzdeki dönemde bu projelerin Hazar denizi doğusunda Orta Asya içlerine uzatılması çalışmaları aynı hızla sürdürülecektir.

Türk dünyasına dönük çalışmalarımız ülkeler arası ilişkiler düzlemi yanında akraba topluluklar ve dış Türkler alanında da zenginleştirilerek sürdürülmüştür. Bu bağlamda bir taraftan Türk diasporası zirvesine öncülük edilirken, diğer taraftan yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerdeki kültürel, ekonomik ve siyasal konumlarını güçlendirici etkin çalışmalar sürdürülmüştür.

İktidarımız döneminde Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), **Türk dünyasının temel altyapı sorunlarına katkıda bulunmayı amaçlayan** yardım faaliyetlerine hiçbir fedakarlıktan kaçınmayarak sürdürecektir. Bu faaliyetler yoğun bir kültürel tanıtım, yaygın bir ulaştırma ağı ve kapsamlı bir iletişim stratejisi ile desteklenecektir.

Türk dünyasıyla ilişkilerimizin güçlendirilmesini amaçlayan yardım faaliyetlerimiz üç kıtaya yayılmış durumdadır. İktidarımız döneminde Kırım Tatarlarına, Gagavuz Türklerine, Afganistan Özbek ve Türkmenlerine, Gürcistan Azeri ve Karakalpak Türklerine, Moğolistan Kazaklarına, Kosova Türklerine, Makedonya Türklerine, Batı Trakya ve Bulgaristan Türklerine, Kuzey Irak Türkmenlerine ve Ahıska Türklerine kalkınma desteği verilmiş, tarihi ve kültürel değerlerine sahip çıkmaları sağlanmıştır. Ayrıca Kırım Türkleri için söz verilen 1000 konut alınıp teslim edilmiş ve Türk tarihinin en eski yazılı kaynağı kabul edilen Orhun Abidelerine ulaşımı sağlayan 50 km'lik karayolunun yapımı tamamlanmıştır. Daha önceki hükümetlerin söz verip yapamadığı ve bu yüzden Türkiye'nin itibar ve etkisini zayıflatan bütün projeler hükümetimiz döneminde gerçekleştirilmiştir.

Sayıları 5 milyona ulaşan yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'yle olan bağlarını güçlendirmek ve yaşadıkları ülkelerde eşit ve etkin aktörler haline gelmelerini sağlamak için kapsamlı politikalar izlenmiştir. Bu vatandaşlarımıza dönük olarak Türk dilinin ve kültürünün korunması için temaslar kurulmuş, bedelli askerlik süresi otuz günden yirmi bir güne indirilmiş ve vatandaşlık işlemlerini kolaylaştıran e-konsolosluk hizmeti devreye sokulmuştur. Aynı çerçevede **Türk İş Adamları Kurultayları**'nın düzenlenmesi ve yurt dışında **Türk Kültür Evleri**'nin kurulması projeleri hayata geçirilmeye başlanmıştır.

Ortadoğu

Ortadoğu, büyük gerilimlerin ve önemli dönüşümlerin yaşandığı tarihi bir kavşak noktasındadır.

Bölgedeki gerilimlerin yaygınlaşarak tırmanması, petrol fiyatlarındaki artış, enerji güvenliği, turizm, dış finans girişi, güney ve doğu istikametindeki ticaret akışı gibi konularda **Türkiye'nin ulusal çıkarlarını** doğrudan etkileyen sonuçlar doğuracaktır.

AK Parti, Türkiye'nin tarihi sorumluluk ve tecrübelerinden kaynaklanan ve tutarlı ilkelere dayanan kuşatıcı ve bütünleştirici bir bölge vizyonu geliştirmiştir.

Bu bölge vizyonumuz dört ana ilkeye dayanmaktadır:

- **Güvenlik ilkesi**: Bölgedeki herkes için kuşatıcı bir güvenlik anlayışı ve sistemi
- **Politika ilkesi**: Bunalımların barışçıl çözümünü sağlayacak politik mekanizmaların oluşturulması
- **Ekonomi ilkesi**: Ortak ekonomik çıkar alanları ilkesi ile kaynakların adil dağılımı
- **Kültürel ilke**: Farklı etnik ve mezhebi kimliklerin çatışmaksızın bir arada yaşamasını sağlayacak değer ve yapıların korunarak geliştirilmesi.

Küresel ve bölgesel barışı garanti altına alacak bu vizyonun hayata geçirilebilmesi için bölge güvenliğini tehdit eden risk ve bunalım alanlarının kontrol altına alınması gerekmektedir. Bu vizyonu stratejik ve taktik adımlarla hayata geçirecek **dinamik ve önalıcı bir bölge politikasını sürdüreceğiz**.

Bu çerçevede Filistin sorununa hakkaniyetli bir çözüm bulunması ve Lübnan'ın istikrara kavuşması için elimizden gelen çabayı göstermeye devam edeceğiz.

Irak

Türkiye'nin son yıllarda takip ettiği bölge politikası bu çerçevede yeni açılımlar için uygun bir zemin sağlamaktadır. Küresel ve bölgesel düzlemde uluslararası ilişkilerin en önemli gündem maddesini oluşturan Irak sorununa bakışımız da bu **bölgesel vizyonun** doğal uzantısıdır.

Irak'taki gelişmeler küresel ekonomi-politiğin atardamarları olan enerji hatlarını ve küresel ekonominin üretim-tüketim dengelerini önemli ölçüde etkileyecektir. Öte yandan Irak'ın siyasal yapısında ortaya çıkabilecek parçalanmalar, bölgesel jeopolitik dengeleri altüst edecektir. Irak'ta görülen ve diğer bölgelere yayılma trendi gösteren etnik ve mezhep temelli kimlik parçalanmaları ise bölge ölçekli gerilimleri artırmak yanında her bir ülkenin iç bütünlüğünü de etkileyebilecek sonuçlar doğuracaktır.

Irak politikamız barış, güvenlik, demokrasi ve istikrar ilkelerine dayalı aktif ve iddialı bir söyleme dayanmaktadır.

Bütün bu alanlarda önümüzdeki dönem sadece Irak açısından değil, bölgemiz ve uluslararası ilişkiler açısından da son derece kritik bir dönem olacaktır. Irak ile köklü tarihi, coğrafi, ekonomik ve kültürel bağlara sahip olan Türkiye'nin bu çabalarda en belirleyici role sahip olması bizim açımızdan **politik bir tercih değil, stratejik bir zarurettir**. Irak'taki gelişmeler üzerindeki etkimiz bölgesel ve küresel çaptaki etkimizin yapı taşlarını oluşturacaktır.

Türkiye için Irak'ın güvenlik ve istikrarı sadece komşu bir ülke olarak değil **Türkiye'nin güvenliği** açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenledir ki, Türkiye son dört yıl içinde **Irak'ın istikrar ve güvenliği** için en fazla çaba sarf eden ülkelerin başında gelmiştir. Komşu ülkeler platformunun oluşturulması, Sünnilerin siyasal sürece katılmaları, Irak'ın ekonomik ihtiyaçları için lojistik desteğin Türkiye'den sağlanması, elektrik ve petrol gibi ana enerji kaynaklarının temini bu katkılardan sadece bazılarıdır.

Irak politikamız **barış, güvenlik, demokrasi ve istikrar** ilkelerine dayalı aktif ve iddialı bir söyleme dayanmaktadır. Ortadoğu bölge politikamızın genel ilkelerinin bir yansıması olarak Irak politikamızın;

- **Güvenlik ilkesi**: Etnik ve mezhep kimliğinden bağımsız olarak herkes için güvenlik
- **Politika ilkesi**: Mutlak toprak bütünlüğüne dayalı katılımcı temsili demokrasi,
- **Hukuki ilkesi**: Irak'ın toprak bütünlüğünü ve birliğini garanti altına alan, kuşatıcı bir anayasal çerçevenin oluşması
- **Ekonomi ilkesi**: Yeniden yapılanma, kaynakların etkin kullanımı ve adil paylaşımı,
- **Kültürel ilkesi**: Çoğulcu birlikteliktir.

Önümüzdeki dönemde Irak'ın istikrarı açısından en kritik konuların başında gelen ve bütün özellikleriyle küçük bir Irak niteliği taşıyan **Kerkük meselesine** de bakışımız bu ilkeler çerçevesindedir. Kerkük konusunda Türkiye'nin tezlerini daha iyi anlatabilmek için Arap ülkeleri, AB ve ABD nezdinde büyük çalışmalar yapılmış ve yurt içinde ve yurt dışında konferanslar organize edilerek raporlar yayınlatılmıştır. Bunun neticesinde Kerkük'ün önemi daha iyi anlaşılmıştır. Kerkük meselesinin bütün etnik ve mezhebi unsurların katılımıyla hakkaniyet ilkelerine dayalı bir çözüme kavuşturulması öncelikli gündem maddelerimizden birini oluşturmaya devam edecektir.

Irak'ın kuzeyi Türkiye açısından ayrı bir öneme sahiptir. Bu bölgede yaşayan **Türkmenleri, Kürtleri ve Arapları akrabalarımız olarak** görüyoruz. Bu bölge ile olan ekonomik ilişkilerimizi geliştirmeye özel önem veriyoruz. Bununla beraber Irak'ın kuzeyinin teröristler tarafından sığınma yeri olarak kullanılması, ilişkilerimizin gelişmesinin önünde büyük bir engeldir.

Irak'ta istikrarsızlıktan beslenen **terör tehdidine karşı** da her türlü tedbiri en etkin bir şekilde alacağız. Hiçbir komşu ülke toprağının ülkemize yönelik terörist eylemler için bir üs olarak kullanılmasına izin vermeyeceğiz. Türkiye kendisine yönelik tehdide de, kendisine uzanan dostluk eline de hakkıyla cevap verebilecek güce ve olgunluğa sahiptir. Türkiye Irak'ın istikrarı, iç barışı, bütünlüğü ve refahı için elinden geleni yapmaya devam edecektir.

Avrupa Birliği

Türkiye'nin yakın bölge ve çevre havzalardaki politika öncelikleri, Türkiye'nin **AB'ye üyelik süreci ile bütünlük arz etmektedir**. AK Parti, AB-Türkiye ilişkilerini ikili ilişkilerin yanı sıra **küresel ve bölgesel barış ve düzen** perspektifini de içeren stratejik bir vizyon çerçevesinde değerlendirmektedir.

Bu perspektiften bakıldığında AB-Türkiye ilişkileri, küresel barışı tehdit eden gerilimlerin yumuşatılmasında, uluslararası terör, kültürel çatışma, enerji güvenliği gibi risk alanlarında **küresel işbirliğinin yaygınlaştırılmasında** önemli bir mihver niteliği taşımaktadır.

Daha önceki dönemlerde Türkiye iyi hazırlanamadığı ve demokratik standartlarını yükseltemediği için AB'nin genişleme dönemlerinde önemli fırsatlar kaçırılmıştır. 17 Aralık 2004 AB zirvesinde alınan karar, Türkiye'nin yarım asırdır sürdüregeldiği AB ile bütünleşme çabalarına ivme katmış ve **bölgesel ve küresel bir aktör olma iradesine** kurumsal bir boyut kazandırmıştır. 3 Ekim 2005 tarihinde başlayan fiili müzakereleri müteakip tarama süreci bitirilmiş ve 11 Haziran 2006'da ilk fasıl ile ilgili müzakereler tamamlanmıştır. Kıbrıs'tan kaynaklanan siyasi sorunlara rağmen bugün tüm fasıllarda teknik çalışmalar başarıyla devam etmektedir.

AK Parti, AB katılım sürecini hem bir entegrasyon hem de Türkiye'nin siyasal, ekonomik, sosyal ve yasal standartlarını yükselten bir **yeniden yapılanma süreci** olarak değerlendirmektedir.

AB müktesebatını tarama çalışmaları, ülkemizde pek çok alanda gerçekleştireceğimiz yapısal dönüşümün alt yapısını hazırlamıştır. 2007 başında aldığımız kararla fasılların müzakerelere resmen açılıp açılmamasına bakmaksızın pek çok alanda reformlar hızla devam edecektir. 17 Nisan 2007'de açıkladığımız **"Türkiye'nin AB Müktesebatına Uyum Programı"** 2007-2013 yıllarında gerçekleştirilecek reformların detaylı bir açılımını, takvimini ve sorumlu kuruluşlarını içermektedir. 188 yasal düzenleme ve 576 ikincil düzenlemeyi kapsayan bu doküman, AB katılım sürecinin siyasi sorunlarından bağımsız olarak Türkiye'yi en yüksek standartlara ulaştırma konusundaki kararlılığımızın somut bir göstergesidir.

Transatlantik İlişkiler ve ABD

Türkiye'nin AB üyeliği **transatlantik ilişkileri** hem derinleştiren hem de genişleten bir etkiye sahiptir. Türkiye Avrupa üzerinden Avrasya'ya uzanan alanda stratejik gerilimlerin aşılmasında belirleyici bir konum ve role sahiptir.

Türkiye bu konum ile **NATO'nun** ve transatlantik ittifak sisteminin **en önemli aktörlerinden biridir**. NATO'nun 2004 İstanbul zirvesi ile ortaya konan ve diğer zirvelerde geliştirilen yeni açılımlar Türkiye'nin aktif katkısı ile hayata geçirilecektir. NATO'nun Afganistan operasyonunda üstlendiğimiz askeri ve siyasi etkin rol, bu kararlılığımızın en açık göstergesi olmuş ve Türk-Afgan kardeşliği tekrar gönüllerde yer etmeye başlamıştır.

Bu çerçevede Türk-Amerikan ilişkileri hem ikili düzeyde hem de ittifak sistemi içinde köklü bir geçmişe, kapsamlı bir amaç ve çıkar ortaklığına ve sağlam bir jeopolitik zemine dayanmaktadır. İlişkilerimiz kapsamı itibarıyla çok boyutlu, uygulama alanı itibarıyla çok yönlüdür. Bu ilişkinin yeni şartlara uyumlu hale getirilerek kurumsallaşması sadece ikili ilişkiler açısından değil küresel ve bölgesel barış açısından da büyük bir önem taşımaktadır.

Bu ilişkilerin daha geniş kapsamlı bir şekilde ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel alanda zenginleştirilmesi gerekmektedir. ABD ile olan ittifakımızı, transatlantik ilişkilerin omurgasını oluşturan NATO içindeki etkin rolümüzü ve AB üyelik sürecimizi, **ortak bir hedefin ana unsurları** olarak görüyoruz.

Asya, Afrika ve Latin Amerika

Rusya, Çin, Hindistan ve Japonya gibi Avrasya'nın önemli aktörleriyle geliştirilen ilişkiler, Türkiye'nin AB ve ABD ile sahip olduğu bu kurumsallaşmış ilişkiler sisteminin bir alternatifi değildir. Soğuk Savaş mantığını yansıtan bu tür karşıtlıklar dış politika anlayışımızın ve stratejik yaklaşımımızın dışındadır.

Rusya ile son dönemde gelişme kaydeden ilişkiler çeşitlendirilerek sürdürülürken Çin, Hindistan ve Japonya gibi önemli Asya ülkeleriyle olan ilişkilerimize de ivme kazandırılacaktır.

Öte yandan bu döneme kadar dış politika ufkunun dışında kalan **Afrika, Uzak Doğu ve Latin Amerika** gibi bölgelere yönelik açılım politikaları artan bir hızla sürdürülecektir. 2005 Afrika, 2006 Latin Amerika yıllarında başlattığımız projeleri yakından takip edecek ve 2013 yılına kadar bu bölgelerdeki altyapıyı güçlendirip 2023 yılında bu bölgelerdeki en aktif ülkeler arasında yer alacağız.

Bu bölgelerde yetersiz olan mevcudiyetimiz yeni büyükelçilik ve temsilciliklerin açılması, TİKA'nın faaliyet alanının genişletilmesi, dış ticaret, kültür ve tanıtım faaliyetlerimizin artırılması ile yoğunlaştırılacaktır.

Uluslararası Örgütler

Yakın çevremizden başlayarak bütün yerküreye yayılan bu vizyonumuzun hayata geçirilebilmesi için uluslararası diplomatik temsil gücümüzün yaygınlaştırılmasına ve klasik diplomasi dışında kalan alanlardaki faaliyetlerimizin geliştirilmesine ağırlık vereceğiz. Bu çerçevede uluslararası örgüt ve forumlardaki mevcudiyetimizi, temsilimizi ve etkinliğimizi artıracağız.

Geçtiğimiz dönemde UNDP başkanlığına, İKÖ genel sekreterliğine ve Afganistan üst düzey sivil yönetimine Türk yöneticilerin getirilmiş olması bu etkinliğin ilk işaretleridir. Türkiye'nin elli yıldan sonra 2009-2010 döneminde BMGK geçici üyeliğine seçilebilmesi için büyük bir kampanya başlatılmıştır. Bu dikkatli kampanya neticesinde Türkiye 50 yıl sonra BMGK üyesi olmaya aday hale gelmiştir. Diplomasi alanı dışında dış ticaret, enerji, insani yardım, ulaştırma, kültür-tanıtım, bilim ve teknoloji alanlarındaki uluslararası etki gücümüzü artıracağız.

AK Parti olarak devlet-merkezli resmi diplomasi sürecini toplum merkezli sivil dış politika araçları ile desteklemeye kararlıyız.

Günümüz dünyasında ekonomik ve ticari ilişkilerin siyasi ilişkilerle beraber yürütüldüğü gerçeğinden hareket eden AK Parti, dış ticaret hacmimize ekonomik rekabet gücümüzü artıracak şekilde ivme kazandıracaktır. 2002'de 36 milyar düzeyinde olan ihracat hacminin **2007'de 100 milyarı aşacak olması** bu hedef doğrultusunda aldığımız mesafeyi ortaya koymaktadır.

AK Parti olarak devlet-merkezli resmi diplomasi sürecini **toplum merkezli sivil dış politika** araçları ile desteklemeye kararlıyız. Bu çerçevede uluslararası teknik ve insani yardım faaliyetleri ile her coğrafyada ülkemizin mevcudiyetini artırarak göstermeye devam edeceğiz. TİKA, etkin olduğu ülkelerdeki faaliyetlerini daha da yoğunlaştırırken, yeni coğrafyalara planlı bir şekilde açılmaya devam edecektir.

Türkiye: Bölgesel Güç, Küresel Aktör

Bütün bu vizyon ve yöntem ilkeleri ile uluslararası alanda yeni bir Türkiye imajı oluşturmak amacındayız. Kültürel anlamda doğu ile batı, ekonomik-politik anlamda kuzey ile güney arasında **merkez bir rol üstlenmek zorunda olduğumuza inanıyoruz**. Ülkemizin küresel konumunu reaksiyoner ve edilgen bir köprü rolü ile değil, **aksiyoner ve etken bir merkez ülke** ekseninde tanımlıyoruz. Bu tanım konjonktürel ve taktik bir tanımlama değil, derin tarihi birikimimizin ve jeopolitik konumumuzun gerektirdiği kalıcı ve stratejik bir tanımdır.

Türkiye tarihi, coğrafi ve kültürel derinliği, ekonomik ve demokratik dinamizmi ile özel bir konuma ve küresel bir misyona sahiptir. AK Parti uluslararası ilişkilerde başarının üç ana şartını olduğuna inanmaktadır: **Psikolojik özgüven, stratejik planlama ve güçlü siyasi irade**. Önümüzdeki dönemde temel hedefimiz, bu şartları yerine getirerek Türkiye'yi 21. yy.ın yükselen gücü yapmaktır.

Türkiye'yi içine kapatan değil dünyaya açan, Türkiye'nin stratejik ufkunu daraltan değil sürekli genişleten, Türkiye'nin küresel ve bölgesel etkinliğini zayıflatan değil güçlendiren, Türkiye'yi etkilenen bir çevre ülkesi değil etkileyen bir merkez ülkesi yapan bu yolun takipçisi olacağız.

Dış Yardımlar

İktidarımız döneminde aktif dış politikamıza paralel olarak dış teknik yardımlara, kalkınma projesi desteklerine ve insani yardımlara yeni bir yaklaşım getirilmiştir. Başta Türk Cumhuriyetleri ve Türk topluluklarının bulunduğu ülkeler olmak üzere Orta Asya, Kafkasya, Balkanlar, Ortadoğu ve Afrika'da daha planlı ve etkili bir yardım politikası izlenmiştir. Daha önce dağınık ve plansız bir şekilde değişik kurumlarımızın yürüttüğü dış yardım çalışmalarında koordinasyon sağlanmıştır.

Türkiye'nin yaptığı dış yardımlar sadece miktar olarak arttırılmamış, aynı zamanda bu yardımların kapsamlı bir envanteri çıkarılmıştır. Bu yardımlar uluslararası standartlarda raporlanmaya başlanmıştır. Bu çalışmalarımızın sonucunda Türkiye'nin dış yardımlarının niteliği ve miktarı belirginleşmiş, böylece ülkemiz BM ve OECD tarafından "donör ülke" unvanını almaya hak kazanmıştır.

Bu çerçevede Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA)'nın bütçesi ve faaliyet alanı genişletilmiş, kurumun etkinliği arttırılmış, büyük devlet bilinciyle hareket eden Türkiye'nin yardım eli daha geniş bir coğrafyaya ulaşmıştır. İktidara geldiğimizde 12 olan TİKA ülke koordinatörlüğü sayısı 20'ye çıkartılmış, Makedonya, Kosova, Karadağ, Afganistan, Filistin, Etiyopya, Sudan ve Senegal'de yeni temsilcilikler açılmıştır.

Türkiye'nin insani ve tarihi sorumluluk duygusunun bir gereği olarak dış yardımlarımız, iktidarımız döneminde büyük oranlarda arttırılmıştır. Pakistan'daki büyük depreme ilk önce Türkiye'nin yardım eli uzanmış, güneydoğu Asya'daki Tsunami felaketinin yaralarının sarılmasında Türkiye büyük katkı sağlamış, Sudan'ın Darfur bölgesindeki açlık ve sefaletle mücadelede ülkemiz etkin rol oynamıştır. Bu çalışmalarda Türk Kızılayı'nın uluslararası etkinliği artırılmıştır.

İktidarımız döneminde özellikle Orta Asya, Kafkaslar, Balkanlarda, ayrıca Lübnan ve Filistin'de bulunan tarihi mirasımızın korunması, restorasyonu ve yaşatılması için yoğun çaba gösterilmiştir. Bu eserlerin envanteri çıkarılmış ve önemli pek çok tarihi eserin restorasyonu tamamlanmıştır.

AK Parti olarak, yeni dönemimizde de dinamik dış politikamıza paralel olarak dış teknik yardım ve insani yardım politikamızı aynı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Savunma

Atatürk'ün "yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesine uygun olarak ve ülkemizin tarihi ve stratejik konumu gereği Türkiye'nin güçlü bir milli savunma sistemine sahip olması temel politikamız olmuştur. Bu anlayışla hem milli savunma sanayimizi güçlendirme çalışmalarına ağırlık verilmiş hem de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin her türlü ihtiyacının zamanında karşılanmasına öncelik verilmiştir.

Bu dönemde, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu kapsamında birçok yeni proje devreye konulmuştur: 'Modern Tank Geliştirilmesi Projesi', 'Taarruz, Taktik/Keşif Helikopteri (ATAK) Projesi', 'Milli Savaş Gemisi Projesi', 'Jet Eğitim Uçağı', 'İnsansız Hava Aracı' ve 'Yeni Nesil Savaş Uçağı (F-35)' gibi projeler bunların en önemlileri olarak sayılabilir.

Savunma sanayimizde yeni projelerle Türk Sanayinin tasarım ve üretim payının artırılmış olması gurur kaynağımızdır. İktidarımız döneminde yapılan çalışmalarla, 2002 yılında % 25 olan Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarının yurt içinden karşılanma payı bugün % 50'ye yaklaşmıştır.

Savunma sanayimizin uluslararası etkinliği de artırılmış, askeri hücumbot ve gemiler, silah, diğer savunma araç-gereçleri ile komuta kontrol ve elektronik harp sistemleri ihracatımız 350 milyon dolara çıkarılmıştır.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaçları çerçevesinde yürütülen tedarik ve geliştirme projelerine ilave olarak, yerli savunma sanayimizin geliştirilmesi ve ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılmasını sağlayacak araştırma ve geliştirme çalışmalarına büyük ağırlık verilmiştir.

Türkiye bu dönemde, güçlü ordusu ve savunma sanayiyle başta NATO, AB ve BM organizasyonları içinde birçok ülkede barışın korunması ve güvenliğin sağlanması misyonu çerçevesinde önemli roller üstlenmiştir.

Türkiye'nin gücünü her türlü şart ve coğrafyada hissettirecek, hem konvansiyonel hem de asimetrik muharebeleri icra edebilecek, caydırıcılığı, beka kabiliyeti ve muharebe gücü yüksek bir savunma sistemi ve gücünün oluşturulması ana hedefimiz olacaktır.

AK Parti'nin milli savunma politikası önümüzdeki dönemde de aynı kararlılıkla sürdürülecek, savunma sanayinin geliştirilmesi ve ar-ge faaliyetleri öncelikli şekilde desteklenecektir.

Türkiye'nin gücünü her türlü şart ve coğrafyada hissettirecek, hem konvansiyonel hem de asimetrik muharebeleri icra edebilecek, caydırıcılığı, beka kabiliyeti ve muharebe gücü yüksek bir savunma sistemi ve gücünün oluşturulması ana hedefimiz olacaktır.

Dünyadaki teknolojik gelişmeleri sürekli izleyerek, ülkemizin ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin öncelik ve ihtiyaçları doğrultusunda yerli savunma sanayimizi çağdaş yöntemlerle geliştireceğiz. Böylece, ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılmasını sağlayacağız.

VE YOLA DEVAM

VE YOLA DEVAM

EVET...

TÜRKiYE'Yi DAHA ETKiN BiR DÜNYA GÜCÜ YAPMAK iÇiN,

TÜRK MiLLETiNi DAHA MÜREFFEH GÜNLERLE BULUŞTURMAK iÇiN,

DAHA ÇOK DEMOKRASi VE DAHA ÇOK ÖZGÜRLÜK DOLU BiR ÜLKE iÇiN,

ALIN TERiNiN VE GÖZ NURUNUN HAK ETTiĞi ÖDÜLE TAMAMEN KAVUŞMASI iÇiN,

EKMEĞİ DAHA DA BÜYÜTMEK iÇiN,

EKMEĞiMiZi TAM BiR HAKKANiYETLE BÖLÜŞMEK iÇiN,

DAHA ÇOK GÜVEN VE HUZUR iÇiN,

YÜREKLERDEN VE SOFRALARDAN HER TÜRLÜ BURUKLUĞU TÜMÜYLE KALDIRMAK iÇiN,

ERDEM VE ADALETi DAHA DA YÜCELTMEK iÇiN,

ÇOCUKLARIMIZA DAHA iYi EĞiTiM VERMEK iÇiN,

YAŞLILARIMIZA HAK ETTiKLERI SAYGIYI DAHA ÇOK SUNMAK iÇiN,

KADINLARIMIZI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞA KARŞI TAMAMEN GÜÇLENDiRMEK iÇiN,

iSTiKRAR VE GÜVENiN DEVAMI iÇiN,

MiLLETiMiZDEN "YETKi" iSTiYORUZ.

BU ÜLKENiN YÜCELMESiNi EN BÜYÜK ONUR VE ÇOCUKLARINA BIRAKACAKLARI EN BÜYÜK MiRAS KABUL EDEN EVLATLARI OLARAK, AZiZ MiLLETiMiZDEN YENiDEN "YETKi" iSTiYORUZ.

AZiZ MiLLETiMiZiN ViCDANI VE ŞUURU, BiZiM REHBERiMiZDiR.

YETKiNiN GERÇEK SAHiBi SADECE MiLLETTiR.

KARAR MiLLETiNDiR!

DURMAK YOK YOLA DEVAM

HERŞEY TÜRKiYE iÇiN!